

অকনোদইব ধলফাট

অকনোদইৰ ধলফাট

অকনোদই বা অকণোদয় পত্ৰিকাৰ প্ৰবন্ধৰ বাছনি

সঙ্কলয়িতা

ডক্টৰ বিৰিঞ্চিকুমাৰ বৰুৱা

১৯৬৫

অসম সাহিত্য সভা

চন্দ্ৰকান্ত সন্দিকৈ ভৱন

বোৰহাট : অসম

ARUNODAIR DEALPHAT (The White Peep of Sunrise), being selections from the *Orunodos* (Arunodaya), selected by the late Professor Dr Birinchi Kumar Barua, and published under the care of, and with an Introduction by Dr Maheswar Neog, General Secretary, Asam Sahitya Sabha, Chandrakanta Handiqui Bhavan, Jorhat 1965

প্ৰকাশক :

ডক্টৰ মহেশ্বৰ নেওগ

প্ৰধান সম্পাদক,

অসম সাহিত্য সভা

চন্দ্ৰকান্ত হান্দিগুী ভৱন

ঘোৰহাট, অসম

বেচ ২.৫০ আটাই টকা মাথোন

মুদ্ৰক :

ত্ৰিকালোচৰণ পাল

নৱজীৱন প্ৰেছ

৬৬ গ্ৰে টাট, কলিকতা-৬

॥ সূচীপত্ৰ ॥

ভূমিকা ॥ ডক্টৰ মহেশ্বৰ নেওগ ॥	...	১০৫
কানিৰ বিবৰন ১. ১.	...	১
কাকতি ফৰিঙ্গৰ কথা ১. ৬.	...	২
গিয়ান ২.৪	...	৫
মাউৰ কালত বুৰা দাঙ্গবিয়াৰ মহাত্মাৰ বিবৰন ২.৫	...	৩
কলিকতাৰ পৰা গুৱাহাটীলৈ ভাপৰ নাও অহা জোৰাৰ কথা ২.৯	...	১২
বলদ গৰুৰ বিবৰন ৩. ২	...	১৬
জাইফলৰ গচ ৩.৩	...	২০
ত্ৰিপ্ৰাণনাথ বৰুৱাই লিখা কলিকতা আদি ভাটিদেশৰ বিবৰন ৪.১	...	২২
টেঙ্গৰ জালোআইৰ কথা ৪.৩	...	২৫
কলিকতাৰ স্থিতি ৬.৩	...	২৬
নগাঁৱত মাউৰ লগাৰ কথা ৬. ৭	...	৩৮
অনেক দেশৰ সন্মাদ ৬. ৭	...	৪০
সাঁথৰ দিয়া ৬. ৯	...	৪৪
তিনিজন ভাইৰ মিস্ত্ৰনেৰি জাজা ৭.২	...	৪৬
তিৰ্থৰ বিবৰন। তিনি আখ্যা। কামাখ্যাৰ বিবৰন ৭.৮	...	৫২
তিৰ্থৰ জাজা। চাৰি আখ্যা। হয়গ্ৰিৱ মাধৱ আৰু কেদাৰনাথৰ বিবৰন ৭.৯	...	৬১
বজপুৰ নগৰৰ বৰ্নন ৮. ১	...	৭৩
গুৱাহাটীৰ বিবৰন ৮. ৬	...	৭৩
জাজা কৰা কথা ৯. ১	...	৮৬
অচৰিয়া ভাসা ৯. ২	...	৯০
কিৰ্ত্তন কৰাৰ কথা ৯. ৩	...	৯৭
Style and Mode of Spelling ৯. ৪	...	১০২

মলুয়া বজাৰ এখন চিঠি ২. ৫	...	১০৩
প্ৰথমৰে পৰা অকনোদই লোআৰ সংখ্যা ২. ৬	...	১০৫
সিৰসাগৰৰ গবৰ্ণমেণ্ট স্কুলৰ ছাত্ৰবিলাকৰ বিজ্ঞাৰ মহলা ১৬. ১		১০৭
মাতৃভাষা ১৬. ২	...	১০৯
অকনোদই পঢ়া লৰাবিলাকৰ প্ৰতি ১৬. ৪	...	১১২
জীৱ-শিক্ষা ১৬. ৪	...	১১৪
জীৱ-শিক্ষা ১৬. ৫	...	১২১
গৰগাওঁ নগৰৰ কথা ১৬. ৬	...	১২৩
কানী এবাবৰ কথা ১৬. ৯	...	১২৪
সভা হ'বলৈ নিবেদন ১৬. ৮	...	১২৭
নতুনতাই জ্ঞানৰ ফল ১৬. ৯	...	১৩০
“ভয়ো মাৰি দিবি” ১৬. ৯	...	১৩৩
শ্ৰীযুত ব্ৰাণ্ডন চাহাবৰ পত্ৰ ১৬. ১০	..	১৩৬
নগঞা ছোৱাী লোকৰ চৰিত্ৰ বৰ্ণন ১৬. ১১	...	১৪০
জানী অজানীৰ চৰিত্ৰৰ বৰ্ণনা ১৬. ১১	...	১৪৩
কাচাৰ আৰু অসম দেশত ছাহ ওলোআৰ কথা ১৬. ১২		১৪৫

॥ ভূমিকা ॥

ডক্টৰ মহেশ্বৰ নেওগ

ভাৰত চৰকাৰ আৰু অসম চৰকাৰৰ যুটীয়া আঁচনি ‘আধুনিক ভাৰতীয় ভাষা-উন্নয়ন’ পৰিকল্পনা অনুসৰি অসম সাহিত্য সভাৰপৰা বৰ্তমান যুগত অসমীয়া ভাষা উদ্ধাৰ কৰোঁতাসকলৰ অন্ততম এমেৰিকাৰ বেপ্টিষ্ট মিছনৰ মুখপত্ৰ ‘অকনোদই’ৰ (পিছত ‘অকণোদয়’) প্ৰবন্ধৰ বাছনি এটি সংগ্ৰহ কৰিবৰ বাবে সভাৰ কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতিয়ে গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ প্ৰাধ্যাপক ডক্টৰ বিৰিঞ্চিকুমাৰ বৰুৱাদেৱক ভাৰ দিয়ে। বৰুৱা ডাঙৰীয়াই অতি আনন্দেৰে এই ভাৰ গ্ৰহণ কৰে আৰু সংগ্ৰহটিত দিব লগীয়া প্ৰবন্ধৰ এটি তালিকা কৰে। কিন্তু প্ৰবন্ধখিনি অনুলিপি কৰা শেহ হওঁতে নৌ হওঁতেই বোৱা ২৯ মাৰ্চ ১৯৬৪ তাৰিখে অক্কেয় বৰুৱাদেৱক অকাল মৃত্যুৱে আমাৰ মাজৰপৰা লৈ যায়। তেখেতে আৰু প্ৰবন্ধ যোগ দিগেহেঁতেননে বা বৰ্তমান সঙ্কলনখনিক কিতাবে সম্পাদন কৰিবলৈ ভাল পালেহেঁতেন, আমি ক’ব নোৱাৰিলো। গতিকে, তেখেতে যিভাবে নকল কৰাইছিল, সেয়ে পুথিখনিৰ তেখেতৰ ঐঙ্গিত ৰূপ বুলি মানি আমি তেখেতৰ স্মৃতিৰ প্ৰতি অৰ্দ্ধা বাধি সেইভাবেই প্ৰকাশৰ আয়োজন কৰিলো। সকলো ঠাইতে আমি ‘অকনোদই’ৰ নিজস্ব বৰ্ণবিস্তাৰ বাধি ছপা কৰাৰ যত্নৰ ক্ৰটি কৰা নাই। সঙ্কলনখনিৰ কিছু অংশ সামাজিক বিচাৰৰ ফালৰপৰা কাৰোবাৰ অবাঞ্ছনীয় যেন লাগিব পাৰে; কিন্তু বৈজ্ঞানিক দৃষ্টিত তেতিয়াৰ সমাজৰ একাংশৰ এজনৰ মনোভাৱ-প্ৰকাশক-ৰূপে তাৰো

এক মূল্য আছে ; তহুপৰি, সঙ্কলয়িতা বকবাদেৰে আমাক সেই-
খিনি কেনেভাৱে গ্ৰহণ কৰিবলৈ ক'লেহেঁতেন, তাক নজনাতে আমি
কোনো অংশ কৰ্তন কৰাৰ প্ৰয়াস কৰিবলৈ কুঠা বোধ কৰিলো।
প্ৰবন্ধবোৰৰ ক্ৰম সময়ানুক্ৰমিকভাৱেই ইয়াত ৰখা হ'ল। প্ৰতি
প্ৰবন্ধৰ তলত থকা ইংৰাজী নামাস্তৰ আৰু প্ৰকাশ পোৱা 'অকনোদই'ৰ
সংখ্যাৰ উল্লেখ সন্নিৱেশ কৰা কথাটোৰ পৰামৰ্শ আমিও বকবাদেৱক
দিছিলো। তেখেতে তাক ৰংমনে গ্ৰহণ কৰাত প্ৰতি প্ৰবন্ধৰ তলত
এই উল্লেখবিলাক দিয়া হ'ল। বৰ্তমান প্ৰকাশনৰ নামকৰণো
আমাৰ। এই পুথিৰ বাবে বকবাদেৱৰ স্মৃতিত শ্ৰদ্ধা জনাই তাৰ
দোষৰ বাবে আমাকহে পাঠকে যেন জগৰীয়া কৰে।

আমাৰ এটি ডাঙৰ হেপাহ আছিল সমস্ত 'অকনোদই'ৰ বিষয়-সূচী
বৰ্তমান পুথিখনিতে সন্নিৱিষ্ট কৰি দিয়াৰ, কাৰণ অসমীয়া সাহিত্যৰ
বুৰঞ্জী লিখোঁতে অনেকে নগৈ গড়গাঁৱৰ বাতৰি দিব লগীয়াতো
পৰিছে। কিন্তু সেই আশা আমাৰ উত্থায় হৃদি লীয়ন্তে হ'ল। কাৰণ
এতিয়াও আমি সকলো সংখ্যা 'অকনোদই'ৰ মুখ দেখাৰ আশা
সমূলিকে কৰিব পৰা হোৱা নাই। তথাপি স্বৰ্গত ডক্টৰ বৰুৱা আৰু
ডক্টৰ সূৰ্যকুমাৰ ভূঞাৰ ঘৰত আৰু গুৱাহাটীৰ এমেৰিকান বেপ্টিষ্ট
মিছনৰ পুথিভঁৰালত থকা সংখ্যাখিনিৰপৰা বিষয়-সূচী সঙ্কলন কৰি
আমাৰ এই ভূমিকাৰ পোনতে দিলো। এই সূচীৰপৰা 'অকনোদই'ৰ
বিষয়-বস্তুৰ বিস্তৃতি অতি সুন্দৰভাৱে উপলব্ধি কৰিব পৰা যাব।

প্ৰথম চোআ। জানোআৰি ১৮৪৬ খ্ৰিষ্ট অঃ সঁক। নম্বৰ ১।

জোআ বছৰৰ কথা।

ধৰমৰ কথা বাত্ৰা।

অকনোদই সৰ্ব্বাধ পত্ৰ।

বজাৰ বৈদ্যাম থনা।

কানিৰ বিবৰণ।

প্ৰথম চোআ। ফেব্ৰুৱাৰি ১৮৪৬ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ২।

অনেক দেশৰ সংসাৰিক সম্বাদ।
ধৰ্ম্মৰ কথা বাত্ৰা।
গ্ৰেহৰ বিবৰন।
প্ৰিথিবিৰ আকাৰৰ বিসই।
জাহাজ ভঙ্গ।
প্ৰথম থি ষ্টিয়ান মাৰ্টৰ স্তিকানৰ মৰন।
ধৰ্ম্ম গিত।

প্ৰথম চোআ। মাৰ্চ ১৮৪৬ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৩।

অনেক দেশৰ সম্বাদ।
লক্ষাৰ বিবৰন।
পলিকাৰ্পক মৰাৰ কথা।
আমেৰিকা প্ৰথমে দৰ্শন চোআৰ কথা।
প্ৰিস্তিং প্ৰেচৰ বিবৰন। অৰ্থাত চাপাখানাৰ আখ্যান।
হিন্দুস্তানি মাত।

প্ৰথম চোআ। এপ্ৰেল ১৮৪৬ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৪।

অনেক দেশৰ সম্বাদ।
ধৰ্ম্মৰ কথা বাত্ৰা।
প্ৰিথিবিৰ বিবৰন।
কএদি এজনক ফাঁসি দিয়া কথা।
কলিকতাৰ পানি সিলৰ উৰাল।
সিংহৰ বিবৰন।

প্ৰথম চোআ। মেই ১৮৪৬ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৫।

অনেক দেশৰ সম্বাদ।
কানিয়া মাহুহ এজনি মৰাৰ কথা।
সিল হৈ জোআ বঁহৰ কথা।

ভেজ জোআঁ সিৰৰ বিবৰন ।
 প্ৰিথিবিৰ উত্তৰ ফালৰ বিবৰন ।
 ইগনেতিয় নামে এজন খিষ্টিয়ান মাৰ্তৰৰ কথা ।
 ভক্তি লোকৰ অনন্ত স্তূথ ।

প্ৰথম চোআ । জুন ১৮৪৬ খ্ৰিষ্ট অং সঁক । নম্বৰ ৬ ।

অনেক দেশৰ সন্বাদ ।
 কেমতাই আৰু বনৰৌ পছৰ বিবৰন ।
 কাকতি ফৰিঙ্গৰ কথা ।
 ফটিকাৰ বিবৰন ।
 বাঘৰ বিবৰন ।

প্ৰথম চোআ । জুলাই ১৮৪৬ খ্ৰিষ্ট অং সঁক । নম্বৰ ৭ ।

অনেক দেশৰ সন্বাদ ।
 পানি বৰ্হাৰ বিবৰন ।
 ভোটৰ দেশৰ বিবৰন ।
 দানিএল ভবিস্তৃত বক্তাৰ বিবৰন ।

প্ৰথম চোআ । আগষ্ট ১৮৪৬ খ্ৰিষ্ট অং সঁক । নম্বৰ ৮ ।

অনেক দেশৰ সন্বাদ ।
 বাপেক, পুতেক, আৰু গাধ ।
 চৰক পূজাৰ বিবৰন ।
 ধৰ্মৰ কথা বাত্ৰা ।
 প্ৰিথিবিৰ পূৰ্বকালিয় ইতিহাসৰ সংক্ষেপ বিবৰন ।
 হাতিৰ বিবৰন ।

প্ৰথম চোআ । চেপ্তেম্বৰ ১৮৪৬ খ্ৰিষ্ট অং সঁক । নম্বৰ ৯ ।

অনেক দেশৰ সন্বাদ ।
 গিয়ান সভা আৰু স্কলৰ বিবৰন ।
 অকনোদাই পৰ্হা সৰু লগাবিলাকৰ প্ৰতি প্ৰথম প্ৰনই পত্ৰ ।

উত্তমাসা অন্তৰিণ ঘূৰি, ইউৰপৰ পৰা ভাৰতবৰ্ষলৈ প্ৰথম আহিবৰ কথা ।
 গ্ৰেইত ব্ৰিটেনৰ বিবৰন ।
 মৰনৰ ভই হেলা কৰা এজনৰ কথা ।

প্ৰথম চোআ । অক্টোবৰ ১৮৪৬ খ্ৰিষ্ট অং সঁক । নম্বৰ ১০ ।

অনেক দেশৰ সন্বাদ ।
 থেইমচ্ নৈৰ তলে দি স্কক্লা বাট কৰাৰ বিবৰন ।
 গৌৰ বিবৰন ।
 মিচৰ দেশৰ বিসই ।
 উত্তমাসা অন্তৰিণ ঘূৰি, ইউৰপৰ পৰা ভাৰতবৰ্ষলৈ প্ৰথম আহিবৰ কথা ।
 মহন্ত পুনাৰ পৰা পতিত ।
 প্ৰাৰ্থনা কৰা কল ।
 গঁৰৰ বিবৰন ।

প্ৰথম চোআ । নবেম্বৰ ১৮৪৬ খ্ৰিষ্ট অং সঁক । নম্বৰ ১১ ।

অনেক দেশৰ সন্বাদ ।
 মভোৱাল হোআৰ কথা ।
 প্ৰিথিবিৰ পূৰ্বকালিয় ইতিহাসৰ সংক্ষেপ বিবৰন ।
 য়িহুদিবিলাকৰ কথা ।
 মাদিয়া ৰাজ্য ।
 পাৰ্চিৰ ৰাজ্য ।
 ভিমি মাচৰ বিবৰন ।

প্ৰথম চোআ । ডিচেম্বৰ ১৮৪৬ খ্ৰিষ্ট অং সঁক । নম্বৰ ১২ ।

অনেক দেশৰ সন্বাদ ।
 ধৰ্ম্মৰ কথা বাত্ৰা ।
 গ্ৰিক দেশৰ কথা ।
 বোম্বৰ ৰাজ্য ।
 বৰখুনৰ কথা ।

প্ৰিথিবি আৰু তাৰ সন্তানবিলাকৰ দ্ৰিষ্টান্ত।

বাঘৰে মেৰ পোআলিৰে দ্ৰিষ্টান্ত।

ছত্ৰিয় চোআ। জানোআৰি ১৮৪৭ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ১।

অনেক দেশৰ সন্বাদ।

কথা কোআ বাজনাৰ নক্চা।

নতুন গ্ৰহ দেখা পোআৰ কথা।

ধৰমৰ কথা বাজা।

লকা উপদিপৰ কথা।

ভিন ভিন দেশৰ মৰা স লৈ বেৱহাৰ।

লুভিয়া ধনবন্তৰ কথা।

ছত্ৰিয় চোআ। ফেব্ৰোআৰি ১৮৪৭ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ২।

অনেক দেশৰ সন্বাদ।

ইউৰপৰ কথা।

বেণ্ডলচ আৰু প্ৰিষ্টৰ মৰন।

গিয়ান।

ছত্ৰিয় চোআ। মাৰ্চ ১৮৪৭ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৩।

অনেক দেশৰ সন্বাদ।

ইউৰপৰ কথা।

বুৰা মাহুহ আৰু ত্ৰিত্ব।

বুধি নিবুধি কল্যাণ দ্ৰিষ্টান্ত।

লাপ্লাণ্ড ছেসিয়াবিলাকৰ বেৱহাৰৰ বিসই।

ছত্ৰিয় চোআ। এপ্ৰেল ১৮৪৭ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৪।

অনেক দেশৰ সন্বাদ।

ধৰমৰ কথা বাজা।

ক্ৰীষ্ণুত বাবু আনন্দিবাম ফুকন কৰ্ত্তিক ইংলণ্ডৰ বিবৰন।

এদ্বিষ্টেন প্ৰদ্বিপ দল।

অভ্যাসৰ ফল।

ছতীয় চোআ। মেই ১৮৪৭ খ্রিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৫।

অনেক দেশৰ সন্বাদ।
খেতিয়কৰ দ্ৰিষ্টান্ত।
মাউৰ কালত বুঁৰা দাঙ্গবিয়াৰ মহত্বাৰ বিবৰন।
লৰা কালত সিখা।
খ্ৰিষ্টত সম্পূৰ্ণ ত্ৰান।
গাৰোৰ দেশৰ বিবৰন।

ছতীয় চোআ। জুন ১৮৪৭ খ্রিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৬।

অনেক দেশৰ সন্বাদ।
ভায়াখু জি মন্দ গুন তাৰ বিবৰন।
সত্য ভক্তিৰ লাভ।
জুলাই মাহৰ পঞ্জিকা।

ছতীয় চোআ। জুলাই ১৮৪৭ খ্রিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৭।

অনেক দেশৰ সন্বাদ।
ধৰ্ম্মৰ কথা বাত্ৰা।
বথ বাত্ৰা।
নানা জাতি মাহুহে জি বিতিৰে খাই তাৰ বিবৰন।
আগষ্ট মাহৰ পঞ্জিকা।

ছতীয় চোআ। আগষ্ট ১৮৪৭ খ্রিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৮।

অনেক দেশৰ সন্বাদ।
ধৰ্ম্মৰ কথা বাত্ৰা।
বাবেল নগৰৰ বিবৰন।
ইধৰৰ মহিমা।
চেপ্তেম্বৰ মাহৰ পঞ্জিকা।

ছতীয় চোআ। চেপ্তেম্বৰ ১৮৪৭ খ্রিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৯।

অনেক দেশৰ সন্বাদ।
মাহুহ এজনক কাঁচি দিয়াৰ কথা।

কলিকতাৰ পৰা গুৱাহাটীলৈ ভাপৰ নাও অহা জোআৰ কথা ।
 ত্ৰান কৰ্তাৰ আগমন ।
 পৰ দ্ৰব্য গ্ৰহন ন কৰা আৰু অহুগ্ৰহ জনা ।
 অক্টোবৰ মাহৰ পঞ্জিকা ।

ছত্ৰিয় চোআ । অক্টোবৰ ১৮৪৭ খ্ৰিষ্ট অং সঁক । নম্বৰ ১০ ।

অনেক দেশৰ সন্মাদ ।
 বলুনৰ, অৰ্থাত বতাহে উৰাই নিয়া পাত্ৰৰ বিবৰন ।
 হুবে নামে এজন নগা ল'ৰাৰ মৰন ।
 পৌল পাচনিৰ বিবৰন ।
 নৱেম্বৰ মাহৰ পঞ্জিকা ।

ছত্ৰিয় চোআ । নৱেম্বৰ ১৮৪৭ খ্ৰিষ্ট অং সঁক । নম্বৰ ১১ ।

অনেক দেশৰ সন্মাদ ।
 অতি প্ৰিয় দুজন মিত্ৰিৰ ।
 পৌল পাচনিৰ বিবৰন ।
 পৰম ইশ্বৰে স্ৰিষ্টি কৰাৰ কথা ।
 ইশ্বৰলৈ প্ৰাৰ্থনা ।
 ডিচেম্বৰ মাহৰ পঞ্জিকা ।

ছত্ৰিয় চোআ । ডিচেম্বৰ ১৮৪৭ খ্ৰিষ্ট অং সঁক । নম্বৰ ১২ ।

অনেক দেশৰ সন্মাদ ।
 আমেৰিকান সেনাপতি স্কট চাহাব ।
 বিবাহ নো হোআটক চোআলি অনা ।
 প্ৰাৰ্থিবিৰ আকস'নৰ বিসইতে দুইজনৰ কথোপকথন ।
 লক্ষ গচ ।
 সাপ মেলা জুগিৰ নক্চা ।
 লোভৰ ফল ।
 পৰম ইশ্বৰে স্ৰিষ্টি কৰাৰ কথা ।
 জানোআৰি মাহৰ পঞ্জিকা ।

ত্ৰিতীয় চোআ। জানোআৰি, ১৮৪৮ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ১।

অনেক দেশৰ সন্বাদ।

জোআ নগৰক কাঠৰ ঘোঁৰা।

এটা লৰাৰ কাপৰত জুই লাগি মৰাৰ কথা।

জলাপ্লাবনৰ কথা।

মঁহৰ বিবৰন।

ফেব্ৰোআৰি মাহৰ পঞ্জিকা।

ত্ৰিতীয় চোআ। ফেব্ৰোআৰি, ১৮৪৮ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ২।

চন্দ্ৰ সূৰ্যৰ গ্ৰহণ।

অনেক দেশৰ সন্বাদ।

জলাপ্লাবনৰ কথা।

বুৰা মাহুহ এটা মৰাৰ কথা।

বলদ গৰুৰ বিবৰন।

মাৰ্চ মাহৰ পঞ্জিকা।

ত্ৰিতীয় চোআ। মাৰ্চ, ১৮৪৮ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৩।

অনেক দেশৰ সন্বাদ।

দৰিত্ৰ আৰু মূৰ্খৰ কথা।

জাইফলৰ গচ।

গাই গৰুৰ বিবৰন।

এপ্ৰিল মাহৰ পঞ্জিকা।

ত্ৰিতীয় চোআ। এপ্ৰিল, ১৮৪৮ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৪।

অনেক দেশৰ সন্বাদ।

বিভিচাৰ বিগল্পক।

মেই মাহৰ পঞ্জিকা।

ত্ৰিভুজ চোআ। মেই, ১৮৪৮ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৫।

অনেক দেশৰ সন্ধান।
ধৰমৰ কথা বাত্ৰা।
সত্য ধৰমৰ চাৰি প্ৰমান।
গিয়ান আৰু লাভ বৰ্হাব কথা।
কচিয়া দেশত কুহুৰে চানি টানি নিয়াৰ নক্চা।
ধনবন্ত আৰু ককাল মাহুৰৰ ত্ৰিষ্টান্ত।
জুন মাহৰ পঞ্জিকা।

ত্ৰিভুজ চোআ। জুন, ১৮৪৮ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৬।

অনেক দেশৰ সন্ধান।
কুৰা উপদিপৰ কথা।
এলিয়া আৰু বেল দেৱতাৰ কথা।
ধৰমৰ কথা বাত্ৰা।
নগাৰ বিবৰন।
জুলাই মাহৰ পঞ্জিকা।

ত্ৰিভুজ চোআ। জুলাই, ১৮৪৮ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৭।

অনেক দেশৰ সন্ধান।
কুপোৰে মাখি মোৰে ত্ৰিষ্টান্ত।
কুপোৰে এন্দুৰে কথা।
ইট ভেদ কৰা কথা।
সিংহৰ কথা।
মেকুৰিএ চবাই পোআলি থোআৰ কথা।
এলিয়াক স্বৰ্গলৈ নিয়াৰ কথা।
খামতিৰ বিবৰন।
মিচিমিৰ বিবৰন।
আগষ্ট মাহৰ পঞ্জিকা।

ত্ৰিভুজ চোআ। আগষ্ট ১৮৪৮ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৮।

অনেক দেশৰ সন্ধান।
বাপেক পুতেকহঁতৰ কথা।
চিংফোৰ বিবৰন।
অকাজত ধন ভৰা পুতেকৰ দ্ৰিষ্টান্ত।
থেক সিয়ালেৰে জতা পনিয়লৰ কথা।
মিচৰ দেশৰ ফিংস্বৰ কথা।
থেহ দেশৰ মহা গবৰ কথা।
কাউবিৰে থেকসিয়ালেৰে কথা।
এটা কনাৰে এটা খোৰাৰে কথা।
চেপ্তেশ্বৰ মাহৰ পঞ্জিকা।

ত্ৰিভুজ চোআ। চেপ্তেম্বৰ ১৮৪৮ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৯।

অনেক দেশৰ সন্ধান।
মৌমাখিৰ বিবৰন।
কাউবিৰে মেৰ চাগলিৰে কথা।
অক্টোবৰ মাহৰ পঞ্জিকা।

ত্ৰিভুজ চোআ। অক্টোবৰ ১৮৪৮ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ১০।

অনেক দেশৰ সন্ধান।
ইউৰপৰ দেশবিলাকৰ নক্শা।
পূৰ্বকালৰ ইংলণ্ডবিলাকৰ বিবৰন।
ক্ৰাকোৰ ওচৰত থকা লোন থনা গাঁও।
কম্পানি বাহাহুৰৰ বিবৰন।
নৱেম্বৰ মাহৰ পঞ্জিকা।

ত্ৰিভুজ চোআ। নৱেম্বৰ ১৮৪৮ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ১১।

অনেক দেশৰ সন্ধান।
বেঙ্গ আদি অচেতন হৈ থকাৰ কথা।

মন তন্তিত হোআ কথা ।
 আবৰ, বৰ আবৰ, মিৰি আৰু ডকলাৰ বিবৰন ।
 জাতিকৰ জাজা ।
 কলঙ্গ নৈৰ ওপৰত কাঠৰ দলঙ্গ ।
 ডিচেম্বৰ মাহৰ পঞ্জিকা ।

ত্ৰিভূয় চোআ । ডিচেম্বৰ ১৮৪৮ খ্ৰিষ্ট অং সঁক । নম্বৰ ১২ ।

অনেক দেশৰ সম্বাদ ।
 ধৰ্ম্মৰ কথা বাজা ।
 ইংৰাজি আৰু হিন্দুৰ মাহ দিন মিলোআৰ ক্ৰম ।
 সপ্তবিসি, ঋব, আৰু কাচিয়পিয়া নথ ত্ৰ ।
 যিচু সভ্য বলিদান ।
 জাহুআৰি অৰ্থাত মাঘ, ১৮৪২ ।
 মহা বিহুৰ সংক্ৰান্তিৰ পৰা জলবিহুৰ সংক্ৰান্তিলৈ সূৰ্জ থকা প্ৰথম চই
 বাসিৰ নকচা ।
 জলবিহুৰ সংক্ৰান্তিৰ পৰা মহাবিহুৰ সংক্ৰান্তিলৈ সূৰ্জ থকা সেস চই
 বাসিৰ নকচা ।

চতুৰ্থ চোআ । জাহুআৰি ১৮৪২ খ্ৰিষ্ট অং সঁক । নম্বৰ ১ ।

অনেক দেশৰ সম্বাদ ।
 প্ৰিথিবিৰ বৰ্গমাইল আৰু প্ৰজাৰ মূঠ লেখা ।
 জীপ্ৰাণনাথ বৰুয়াই লিখা কলিকতা আদি ভাটি দেশৰ বিবৰন ।
 ফেব্ৰুৱাৰি, অৰ্থাত ফাগুন, ১৮৪২ ।

চতুৰ্থ চোআ । ফেব্ৰুৱাৰি ১৮৪২ খ্ৰিষ্ট অং সঁক । নম্বৰ ২ ।

সূৰ্জৰ গ্ৰহণ লগা কথা ।
 অনেক দেশৰ সম্বাদ ।
 ধৰ্ম্মৰ কথা বাজা ।

ঐক্য বিবৰন ।
 আচিয়া বঁৰসৰ হেমবিলাক ।
 অহঙ্কাৰ কথ। ।
 মাৰ্চ অৰ্থাৎ চত, ১৮৪২ ।

চতুৰ্থ চোআ। মাৰ্চ ১৮৪২ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৩।

অনেক হেমৰ সন্ধান ।
 কলিকতাত বেলুনত উঠি জোআৰ কথ। ।
 কলকতে দ্ৰিষ্টান্ত দি বুজোআৰ কথ। ।
 গিয়ানিবে মুৰ্খবে কথ। ।
 সত্যাহি জুগৰ কথ। ।
 আত্মাহামৰ বিবৰন ।
 টেক্সৰ আলোআইৰ কথ। ।
 এপ্ৰিল অৰ্থাৎ বহাগ, ১৮৪২ ।

চতুৰ্থ চোআ। এপ্ৰিল ১৮৪২ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৪।

অনেক হেমৰ সন্ধান ।
 গিয়ানবন্ত বজাৰ সোধ ।
 অনন্ত কাগ ।
 মানিক পোআ দুই ভায়েকৰ কথ। ।
 দুটা ইউ মাজুহৰ কথ। ।
 আলাসভে বহি থকা সন্তানিৰ কথ। ।
 যেই, অৰ্থাৎ জেঠ, ১৮৪২ ।

চতুৰ্থ চোআ। যেই, ১৮৪২ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৫।

অনেক হেমৰ সন্ধান ।
 পঞ্জাবৰ বনৰ সেৱৰ কথ। ।

গবৰ্ণমেণ্টৰ ঘোষণা।

জুন, অৰ্থাত আহাৰ, ১৮৪২।

চতুৰ্থ চোআ। জুন, ১৮৪২ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৬।

অনেক দেশৰ সন্মাদ।

ঘোৰাৰ বিবৰন।

জুলাই অৰ্থাত সাওন, ১৮৪২।

চতুৰ্থ চোআ। জুলাই, ১৮৪২ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৭।

অনেক দেশৰ সন্মাদ।

চাপাখানাব কথা।

থেমা কৰাৰ কথা।

ধৰ্ম্মৰ কথা বাদ্য।

ইচাকৰ বিবৰন।

পিক দেশৰ মেৰ চাগলি।

সাখিৰ নিমিত্তে গচ যন্তোআৰ কথা।

আগষ্ট, অৰ্থাত ভাদ, ১৮৪২।

চতুৰ্থ চোআ। আগষ্ট, ১৮৪২ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৮।

অনেক দেশৰ সন্মাদ।

জিৰাফ, অৰ্থাত নাহৰ ফুটুকিয়া পছৰ বিবৰন।

আমেৰিকালৈ জোআ এজন নগাওঁ স্কুলৰ চাভৰৰ পৰা...।

অসম লৰা আমেৰিকালৈ জোআৰ কথা।

কুকুৰ আৰু সিয়ালৰ কথা।

চেপ্তেম্বৰ অৰ্থাত আহিন, ১৮৪২।

চতুৰ্থ চোআ। চেপ্তেম্বৰ ১৮৪২ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৯।

অনেক দেশৰ সন্মাদ।

উট চবাই।

ভপ্ত দন ।

ঘোঁৰাৰ ইতিহাস কথা ।

অজোৰৰ, অৰ্থাৎ কান্তি, ১৮৪২ ।

চতুৰ্থ চোআ । অজোৰৰ ১৮৪২ খ্ৰিষ্ট অং সঁক । নম্বৰ ১০ ।

অনেক দেশৰ সন্ধান ।

“অসমিয়া লৰাৰ মিত্ৰ ।”

মাকোৰৰ বিবৰন ।

নৱেম্বৰ অৰ্থাৎ আঘোন, ১৮৪২ ।

চতুৰ্থ চোআ । নৱেম্বৰ ১৮৪২ খ্ৰিষ্ট অং সঁক । নম্বৰ ১১ ।

অনেক দেশৰ সন্ধান ।

নানা সন্ধান ।

মোচেৰৰ বিবৰন ।

মাধু কথা ।

আমেৰিকাৰ পৰা পোআ পত্ৰ ।

ডিচেম্বৰ, অৰ্থাৎ পূহ, ১৮৪২ ।

চতুৰ্থ চোআ । ডিচেম্বৰ ১৮৪২ খ্ৰিষ্ট অং সঁক । নম্বৰ ১২ ।

অনেক দেশৰ সন্ধান ।

পৰিলম্বৰ ফল ।

মোচেৰৰ বিবৰন ।

লবাবিলাকক পৰিহৰিলে সিকোআ বাপেক দাকৰ উচিত ।

পঞ্চম চোআ। জাহ্নুআৰি, ১৮৫০। নম্বৰ ১।

অনেক দেসৰ সন্ধান।
মচলমানৰে চাগলিবে কথা।
বিবৰ পহৰ বিবৰন।
য়োচেফৰ বিবৰন।

পঞ্চম চোআ। ফেবকআৰি, ১৮৫০। নম্বৰ ২।

অনেক দেসৰ সন্ধান।
য়োচেফৰ বিবৰন।
নেণ্ডৰ বজোআ সাপ।
মৰিচ আৰু জেনেবিবৰ কথা।
এবিধ কেয়তাই পহৰ নক্চা।
প্লাজকচ আৰু তেওঁৰ দাস সকলৰ কথা।
সিকোআ চাগলিৰ কথা।
ভাৰি কোআ।

পঞ্চম চোআ। মাৰ্চ, ১৮৫০ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৩।

ইণ্ডুআনাৰ বিবৰন।
হিন্দুস্থানৰ বুৰঞ্জি।

পঞ্চম চোআ। এপ্ৰিল, ১৮৫০ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৪।

দোহো পথি।
হিন্দুস্থানৰ বুৰঞ্জি।
গজনিৰ ছতিয় বজা মহৰদৰ আখ্যান।
গজনিৰ দ্বিতিয় বজা মচউদৰ আখ্যান।

পঞ্চম চোআ। মেই, ১৮৫০ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৫।

কাচোআৰি চবাইৰ বিবৰন।
গজনিৰ চতুৰ্থ বজা মহৰদ।

গজনিব পঞ্চম বজা দ্বিতীয় মচউদ ।
 গজনিব সষ্ট বজা আবহুল হচেন ।
 গজনিব সপ্তম বজা আবহুল বাচেন ।
 গজনিব অষ্টম বজা ফেকখজাহ ।
 গজনিব নবম বজা ইব্রাহিম ।
 গজনিব দশম বজা ত্রিভিষ মচউদ ।
 গজনিব একাদশ বজা আর্চিলা ।
 গজনিব দ্বাদশ বজা বহবাম ।
 গজনিব ত্রয়োদশ বজা খোশ্রো ।
 গজনিব চতুর্দশ বজা দ্বিতীয় খোশ্রো ।

পঞ্চম চোআ । জুন, ১৮৫০ । নম্বৰ ৬ ।

গৌৰ বজাবিলাকৰ বিবৰন ।
 গৌৰ আৰু হিন্দুস্থানৰ প্ৰথম বজা মহমদৰ আখ্যান ।
 আপুনি আপোনাৰ বিচাৰ কৰা উচিত অথবা তিনটা
 লৰাৰ বিবৰন ।

পঞ্চম চোআ । জুলাই, ১৮৫০ । নম্বৰ ৭ ।

গৌৰ দ্বিতীয় বজা মহমদৰ আখ্যান ।
 কাৰাজিমৰ বাদস্তা মহমদৰ আখ্যান ।
 জদিচ খাৰ বাজ্যৰ বিবৰন ।

পঞ্চম চোআ । আগষ্ট, ১৮৫০ খ্ৰিষ্ট অং সঁক । নম্বৰ ৮ ।

অনেক দেশৰ সন্ধাৰ ।
 আফ্ৰিকাৰ পূব ভোখৰ জেজিবাৰ দেশ ।
 কলিকতা নগৰৰ পিয়ল ।
 ব্ৰিড্ৰা হোআ পাছৰি বাক্ৰিৰ চাহাবৰ বিবৰন ।
 পুৰনি অসম বুৰঞ্জি ।
 তিনটা লৰাৰ বিবৰন, দ্বিতীয় ভাগ ।

পঞ্চম চোআ। চেপ্তেম্বৰ, ১৮৫০ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ৯।

অনেক দেশৰ সম্বাদ।
কোৰ্ত অফ ডিবেক্টৰ্ট।
ধৰমৰ কথা বাত্ৰা।
পাত্ৰি বার্কৰ চাহাবৰ বিবৰন।
পুৰনি অসম বুৰঞ্জি।

পঞ্চম চোআ। অক্টোবৰ, ১৮৫০ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ১০।

অনেক দেশৰ সম্বাদ।
পাত্ৰি বার্কৰ চাহাবৰ বিবৰন।
আফ্ৰিকাৰ দখিন ফালৰ বিবৰন।
পুৰনি অসম বুৰঞ্জি।

পঞ্চম চোআ। নৱেম্বৰ, ১৮৫০ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ১১।

অনেক দেশৰ সম্বাদ।
কাচৰ বিবৰন।
ৰামগড়িৰ বিবৰন।
পুৰনি অসম বুৰঞ্জি।
সোনৰ কনি পৰা ইহৰ পটন্তৰ।

পঞ্চম চোআ। ডিচেম্বৰ, ১৮৫০ খ্ৰিষ্ট অং সঁক। নম্বৰ ১২।

অনেক দেশৰ সম্বাদ।
দিঘল সিদ্ধ থকা পহৰ ত্ৰিষ্টান্ত।
সমুদ্ৰৰ সাপ গুলোআৰ কথা।
পুৰনি অসম বুৰঞ্জি।

৬ বছৰ। জানুআৰি, ১৮৫১। নম্বৰ ১।

অষ্ট্ৰেলিয়াৰ বিবৰন।
জাভিকাৰ জাজা ১ আখ্যা।

বহুদূৰ্গা গায়ক বিবৰন ।
 বাউৰি বিবৰন ।
 পুৰনি অসম বুৰঞ্জি ।
 অনেক দেশৰ সন্ধান ।
 ফেব্ৰুৱাৰী, ফাগুন মাহৰ পঞ্জিকা ।

৬ বছৰ । ফেব্ৰুৱাৰী, ১৮৫১ । নম্বৰ ২ ।

নিস্তাৰৰ উপাই ।
 ইশ্বৰৰ দসম আগা ।
 প্ৰাক্তন যিচু খ্ৰীষ্টৰ অবতাৰ বিবৰন ।
 নৰকৰ বিবৰন ।
 স্বৰগৰ বিবৰন ।
 বিনই বচন ।
 জাতিকৰ জাত্ৰা, ২ আধ্যা ।
 ধৰ্ম্ম চহৰিয়া এজনৰ বিবৰন ।
 কিৰ্ণিনৰ পটন্তৰ ।
 পুৰনি অসম বুৰঞ্জি, নং ৭ ।
 অনেক দেশৰ সন্ধান ।
 মাৰ্চ, অৰ্থাত্ চ'তৰ পঞ্জিকা

৬ বছৰ । মাৰ্চ, ১৮৫১ । নম্বৰ ৩ ।

নায়াগৰা আদি নদি পতন ।
 কলিকতাৰ স্থিতিভাতি ।
 জাতিকৰ জাত্ৰা, ২ আধ্যা ।
 পুৰনি অসম বুৰঞ্জি, নং ৮ ।
 দায়্য ।
 অনেক দেশৰ সন্ধান ।
 বহুপুৰুষ কপ থানি উলিঙহা ।
 এপ্ৰিল অৰ্থাত্ বহাগৰ পঞ্জিকা ।

৬ বচৰ। এপ্ৰিল, ১৮৫১। নম্বৰ ৪।

আচিয়াৰ উত্তৰ দেশ কচিয়াৰ বিবৰন।
 সত্য ধৰ্মৰ সংখ্যাপ কথা।
 ধৰ্মৰ কথাৰ সন্ধান।
 স্মৃতি, মহা বিচাৰৰ দিন আৰু অনন্তকাল।
 এজন খ্ৰিষ্টিয়ান তিব্বতৰ বিবৰন।
 পুৰনি অসম বুৰঞ্জি, নং ২।
 অনেক দেশৰ সন্ধান।
 মেই, অৰ্থাত জেঠৰ পঞ্জিকা।

৬ বচৰ। মেই, ১৮৫১। নম্বৰ ৫।

আচিয়াত থকা ভাগ ভূককৰ বিবৰণ।
 জাতিকৰ জাত্ৰা, ৩ আধ্য।
 পুৰনি অসম বুৰঞ্জি, নং ১০।
 অনেক দেশৰ সন্ধান।
 কলিকতা আদি বঙ্গাল দেশত চলোআ বঙ্গালি ভাষাৰ সমাচাৰ পত্ৰ-
 বিলাকৰ নাম।
 লৰাৰ নিমিত্তে সাধৰ দিয়া।
 বঙ্গপুৰত থানি উলিওৱা ৰূপ।
 জুন অৰ্থাত জ্যৈষ্ঠৰ পঞ্জিকা।

৬ বচৰ। জুন, ১৮৫১। নম্বৰ ৬।

চুৰিয়া আৰু যিহুদা দেশৰ বিবৰন।
 কলি জুগত ভোগ কৰা বঙ্গাবিলাকৰ নাম।
 খ্ৰিষ্টৰ কথাত ভোমালোকৰ মনে কি ধৰে ?
 পুৰনি অসম বুৰঞ্জি, নং ১১।
 অনেক দেশৰ সন্ধান।
 ভিমি মাচ যৰাৰ বিবৰন।
 জুলাই, অৰ্থাত সাওনৰ পঞ্জিকা।

৬ বছৰ। জুলাই, ১৮৫১। নম্বৰ ৭।

আৰব দেশৰ বিবৰন।
 ধৰ্ম কথাব সন্ধান।
 জাতিকৰ জাত্ৰা, ৩ অধ্যা।
 লুইচা নামেৰে এজনি চোআলিৰ বিবৰন।
 দেশ বিদেশৰ বস্ত্ৰৰ মহা দৰ্শন।
 পুৰনি অসম বুৰঞ্জি, নং ১২।
 মাটিত খানি উলিওৱা ৰূপ।
 কুট অক্ষৰ গননা।
 নগাঁৱত মাউৰ লগাব কথা।
 অনেক দেশৰ সন্ধান।
 আগষ্ট, অৰ্থাত ভাদ্ৰ মাহৰ পঞ্জিকা।

৬ বছৰ। আগষ্ট, ১৮৫১। নম্বৰ ৮।

মিচৰ দেশৰ বিবৰন।
 জাতিকৰ জাত্ৰা, ৪ অধ্যা।
 পূৰ্ব কালৰ ইতিহাস, প্ৰথম অধ্যা।
 স্ৰিষ্টি কৰা বিবৰন।
 পুৰনি অসম বুৰঞ্জি নং ১৩।
 অনেক দেশৰ সন্ধান।
 সাধৰ দিয়া।
 চেপ্তেম্বৰ, অৰ্থাত আহিনৰ পঞ্জিকা।

৬ বছৰ। চেপ্তেম্বৰ, ১৮৫১। নম্বৰ ৯।

পাৰ্চি দেশৰ বিবৰন।
 লণ্ডন নগৰৰ নিবাসিৰ সংখ্যা।
 ধৰ্ম কথাব সন্ধান।
 কালে সৰ্বনাস কৰা কথা।
 মহা দৰ্শনৰ আৰ্চি দ্বৰ।

কলিকতাত থকা শ্ৰীকৃষ্ণ সজ্জাত আলিএ লিখা পত্ৰ ।
 কুট অঙ্কৰ গননা ।
 ঘূৰনিয়া মাটিৰ হিচাব ।
 অচম দেশ সত্ৰএ আক্ৰমণ কৰা কথা ।
 গলায়া আৰাতু ভাটৌ ।
 মাটিত টঙ্কনিয়াই চোৰ ধৰা কথা ।
 সাঁথৰ দিয়া ।
 অনেক দেশৰ সম্বাদ ।
 অস্ত্ৰোবৰ, অৰ্থাত কাতিৰ পঞ্জিকা ।

৬ বছৰ । অস্ত্ৰোবৰ, ১৮৫১ । নম্বৰ ১০ ।

আমেৰিকাৰ মধ্যম ভাগৰ বিবৰন ।
 পৌল পাচনিৰ বিবৰন ।
 প্ৰশ্ন ।
 পৌল পাচনিৰ জৌৱন কালৰ বিবৰন ।
 প্ৰশ্ন ।
 পৌলৰ মন পালটাৰ বিসই ।
 প্ৰশ্ন ।
 পুৰনি অসম বুৰঞ্জি, নং ১৪ ।
 অনেক দেশৰ সম্বাদ ।
 নৱেম্বৰ, অৰ্থাত আঘোণৰ পঞ্জিকা ।

৬ বছৰ । নৱেম্বৰ, ১৮৫১ । নম্বৰ ১১ ।

আমেৰিকা মিল দেশৰ পূব ভাগৰ বিবৰন ।
 য়িকচালমলৈ পৌলৰ প্ৰথম জাত্ৰা ।
 য়িকচালমলৈ পৌলৰ দ্বিতীয় জাত্ৰা ।
 পৌলৰ প্ৰথম মিস্তনেৰি জাত্ৰা ।
 প্ৰশ্ন ।
 য়িকচালমলৈ পৌলৰ ত্ৰিভিন্ন জাত্ৰা ।
 প্ৰশ্ন ।

পৌলৰ হুতিয় মিস্তনেৰি জাত্ৰা।

প্ৰশ্ন।

পৌলৰ হুতিয় মিস্তনেৰি জাত্ৰা।

প্ৰশ্ন।

পুৰনি অসম বুৰঞ্জি, নং ১৫।

অনেক দেশৰ সন্ধান।

ডিচেম্বৰ অৰ্থাত পুহৰ পঞ্জিকা।

৬ বছৰ। ডিচেম্বৰ, ১৮৫১। নম্বৰ ১২।

আমেৰিকা দেশৰ পশ্চিম ভাগ।

মিকচালমটলৈ পৌলৰ সেস জাত্ৰা।

প্ৰশ্ন।

ৰোম নগৰলৈ পৌলৰ প্ৰথম জাত্ৰা।

প্ৰশ্ন।

পৌল বন্দিশালৰ পৰা মুকলি হোৱা।

প্ৰশ্ন।

ৰোম নগৰলৈ পৌলৰ হুতিয় জাত্ৰা

প্ৰশ্ন। ন.প.ক.।

ধৰ্ম্মৰ কথা বাত্ৰা।

হিৰা আদি মুকুতাৰ বিবৰণ।

অনেক দেশৰ সন্ধান।

জাহ্নুজাৰি, অৰ্থাত মাঘৰ পঞ্জিকা।

৭ বছৰ। জাহ্নুজাৰি, ১৮৫২। নম্বৰ ১।

কান্দিব দেশৰ বিবৰণ।

ধৰ্ম্ম কথাৰ সন্ধান।

অচমিয়া বাণ্ডিট সমাজ পতাৰ কথা।

কাপৰত তুলিবৰ নিমিত্তে ২ হুতিয়া আখৰৰ ঠগ।

গজনিবৰ বজাবিলাকৰ নাম আৰু বাজা পোআ গাঁক।

হিন্দুস্থানৰ পাঠান বা আফ্গানৰ বজাৰ নাম ।
 ভিমুৰ আদি মগল বংসি বজাৰ নাম ।
 য়ান হাৰ্মচেন নামেৰে এটা মাউৰা লৰাৰ বিবৰন ।
 আদম্মে পাপ কৰা ।
 পুৰনি অসম বুৰঞ্জি, নং ১৬ ।
 দিল্লিৰ মগল বাদশ্চাবিলাকৰ ৰূপ ।
 অনেক দেশৰ সন্ধান ।
 ফেবকআৰি, অৰ্থাত ফাণ্ডনৰ পঞ্জিকা ।

৭ বছৰ । ফেবকআৰি, ১৮৫২ । নম্বৰ ২ ।

ব্ৰিটিশ আমেৰিকা দেশ ।
 অন্ধ গননাৰ গ্ৰন্থ ।
 তিনিজন ভাই মিস্তনেৰি জাজা ।
 কইন আৰু হেবেলৰ কথা ।
 এটা ভাইৰ উপদেশ ।
 পুৰনি অসম বুৰঞ্জি ।
 মাজি বধ ।
 জিয়াই থাকিবলৈ কেৱল পাঁচ খন্তেক মাথোন ।
 ডাকৰ ডিল্লিৰে এটা মাহুৰৰ কথা ।
 অনেক দেশৰ সন্ধান ।
 মাৰ্চ, অৰ্থাত চতৰ পঞ্জিকা ।

৭ বছৰ । মাৰ্চ, ১৮৫২ । নম্বৰ ৩ ।

মেকচিকো দেশৰ বিবৰন ।
 নিনিবি পুৰনি নগৰত পোজা মূৰ্তি ।
 জাজিকৰ জাজা, ৫ আখ্যা ।
 জল প্ৰাৰন ।
 পুৰনি অসম বুৰঞ্জি, নং ১৮ ।
 এজন ধৰ্ম্মি ভিবোভাৰ কথা ।
 উচিত কথা ।

বব ডাকৰ বিব এজনৰ বিববন ।
 পিজি ৰাজি সমাদৰ কৰা ।
 ধনৰ উত্তম খুচ ।
 ছটা সৰু লৰাৰ কথা বাত্ৰা ।
 ঔষধ ।
 অনেক দেসৰ সমাদ ।
 এপ্ৰিল, অৰ্থাত বহাগৰ পঞ্জিকা ।

৭ বছৰ । এপ্ৰিল, ১৮৫২ । নম্বৰ ৪ ।

শুভাতিমালা দেসৰ বিববন ।
 পচিম দ্বিপ প্ৰথমে বিচাৰি পোআ লোকৰ বিববন ।
 ইশ্বৰে পাপ কৰাইনে ?
 জাতিকৰ জাত্ৰা, ৫ অধ্যা ।
 আত্মাহামলৈ অজিকাৰ কৰা দেশ ।
 পুৰনি অসম বুৰঞ্জি, নং ১২ ।
 মৈদামড জিন্নাই ধোআ এটি কেঁচুআ চোআলিৰ কথা
 ৰাজ কুকুৰৰ অভূত কথা ।
 অনেক দেসৰ সমাদ ।
 এপ্ৰিল, অৰ্থাত জ্যৈষ্ঠ মাহৰ পঞ্জিকা ।

৭ বছৰ । মেই, ১৮৫২ । নম্বৰ ৫ ।

আজিকাৰ পচিম দেসবিলাক ।
 পিজি ৰাজিয়ে লৰাক কেনেকৈ সিকায়ে ?
 জাতিকৰ জাত্ৰা, ৬ অধ্যা ।
 আপোনাৰ ঘৰে লোকক হিত কৰা ।
 আত্মাহামলৈ অজিকাৰ কৰা পুত্ৰ ।
 দ্বিত্ব আহিব ।
 পুৰনি অসম বুৰঞ্জি, নং ২০ ।

অনেক দেশৰ সন্মাদ ।

জুন, অৰ্থাত আহাৰৰ পঞ্জিকা ।

৭ বচৰ । জুন, ১৮৫২ । নম্বৰ ৬ ।

লিদিয়া স্ততিবেস্ত, নাইবা আত্মাক নাস কৰা ঠাৱৰ ।

খদ্দ কৰাৰ কথাত হিভোপদেস ।

অলপ পাপলৈকো ভয় কৰাৰ কথা ।

আব্রাহাম নাইবা গ্ৰেমৰ পৰিখা ।

গুৰনি অসম বুৰঞ্জি, নং ২১ ।

চিন কেতবিলাক ।

ভাৰ পাচে কি ? ম.

পাৰাদাইচ পথিৰ বিবৰন ।

অনেক দেশৰ সন্মাদ ।

জুলাই, অৰ্থাত আহাৰৰ পঞ্জিকা ।

৭ বচৰ । জুলাই, ১৮৫২ । নম্বৰ ৭ ।

মান দেশৰ বিবৰন ।

মই প্ৰাৰ্থনা কৰিব নে জানো ।

স্বৰূপি বচন ।

ভিৰ্ণৰ বিবৰন ।

য়াকোবে দেখা স্বৰ্গীয় সপোন ।

ইহুৰে আপোনাৰ লোকক বখা ।

কেমুতাই পছ ধৰা কথা ।

অনেক দেশৰ সন্মাদ ।

আগষ্ট, অৰ্থাত ভাদৰ পঞ্জিকা ।

৭ বচৰ । আগষ্ট, ১৮৫২ । নম্বৰ ৮ ।

হিন্দুস্থানৰ বিবৰন ।

ভিৰ্ণৰ বিবৰন ।

আচিৰ বিসই ।

উচিত আছি দেখাবব প্রয়োজন ।
 যাকোবব বহু দিনিয়া জাজা ।
 প্রার্থনাৰ গুন ।
 পূৰ্বনি অসম বুঝি, নং ২২ ।
 মৰনৰ বিষয়ে কিছু চিন্তা ।
 এটা ন ভবা গননা ।
 মৰনৰ ভই হেলা কবা এজনৰ কথা ।
 গিড ।
 অনেক দেশৰ সম্বাদ ।
 চেপ্তেম্বৰ, অৰ্থাত আহিনৰ পঞ্জিকা ।

৭ বছৰ । চেপ্তেম্বৰ, ১৮৫২ । নম্বৰ ৯ ।

হিন্দু ধৰ্ম্মৰ বিবৰন ।
 তিৰ্থ জাঃ ।
 যাকোব নাইবা গোট খোজা ।
 কমিয়া বজাবিলাকৰ আখ্যান ।
 হিত উপদেশ ।
 অনেক দেশৰ সম্বাদ ।
 নবেম্বৰ, অৰ্থাত আঘোনৰ পঞ্জিকা ।

৭ বছৰ । অক্টোবৰ ১৮৫২ । নম্বৰ ১০ ।

হিন্দুস্থানৰ নানা প্ৰদেশ ।
 তিৰ্থ জাঃ ।
 ঘোচেৰক গাঁতত খোজাৰ কথা ।
 আকর্ষণ আৰু তাপৰ বিষয় ।
 ইংৰাজ ভেটৰ সকলো প্ৰিণ্টিঙকে গোবৰ্দ্ধন ।
 উইব কথা । লৰাৰ মিত্ৰ ।
 গিয়ানৰ পুত্ৰ, অৰ্থাত যজ্ঞ ।
 ডিউক অফ ওএলিংটনৰ বিবৰন ।
 ডিচেম্বৰ, অৰ্থাত পুহৰ পঞ্জিকা ।

৭ বচৰ। নৱেম্বৰ, ১৮৫২। নম্বৰ ১১।

সোনতকৈ স্নম ভাল।
ধৰমৰ কথা বাজা।
তিৰ্থ জাত্ৰা।
য়োচেফ বন্দি হোআৰ কথা।
ইশ্বৰৰ চকু সকলো ঠাইতে আছে।
বকৰে সামুক ভজাবে সাধু কথা।
অনেক দেশৰ সম্বাদ।
জাহুআৰি, অৰ্থাত মাঘৰ পঞ্জিকা।

৭ বচৰ। ডিচেম্বৰ, ১৮৫২। নম্বৰ ১২।

ভাতাৰ দেশৰ বিবৰন।
ধৰম সিকিবলৈ লৰাৰ নিবেদন।
সক চোআলিৰ ভাবনা।
দেও পুজক লৰাৰ গান।
তিৰ্থৰ জাত্ৰা।
চিপিও সেনাপতিৰ চৰিত্ৰৰ কথা।
য়োচেফ বন্দি হোআৰ কথা।
গিহানৰ পছাৰ।
অনেক দেশৰ সম্বাদ।
ফেবকআৰি, অৰ্থাত ফাগুনৰ পঞ্জিকা।

৮ বচৰ। জাহুআৰি, ১৮৫৩। নম্বৰ ১।

নকৈ লোআ পেণ্ড দেশ।
বঙ্গপুৰ নগৰৰ বৰ্ণন। দয়াবাম।
পাৰ্চি বজা আক বন্দি।
তিৰ্থৰ জাত্ৰা।
য়োচেফ, আক বজাৰ বাটি লোআ, আক চাকুয়াই।
কাষকপৰ বুৰঞ্জি, ১ আধ্যা।

অনেক দেশের সম্বাদ ।

মাৰ্চ. অৰ্থাত, চতুৰ পঞ্জিকা ।

৮ বছৰ । ফেব্ৰুৱাৰী, ১৮৫৩ । নম্বৰ ২ ।

খেহ আৰু কানিৰ কথা ।

মোৰ আই ।

গিয়ান ৰূপে বুদ্ধি দিয়া ।

পৰিখা জই কৰা ।

চাপাখানাৰ বিবৰন ।

দায়িত্ব গিত ।

কনিলিয় আৰু পিতৃবৰ দৰ্শন ।

হিন্দু লৰাৰ উত্তম উত্তৰ ।

সুৰ্জ চন্দ্ৰ আৰু ভৰাবিলাকৰ বেৰুৱা ।

পৰ্বতবোৰৰ বিবৰন ।

এটা চিকাৰি আৰু সিহাল ।

স্বচন ।

কামৰূপৰ বুৰঞ্জি, ২ আখ্যা ।

জৌৱন ব্ৰাহ্মণ খ্ৰিষ্টিয়ান হোৱা ।

অনেক দেশৰ সম্বাদ ।

মাজিৰ সান্তনা ।

৮ বছৰ । মাৰ্চ, ১৮৫৩ । নম্বৰ ৩ ।

হান দেশৰ সম্বাদ ।

আদি বাসি নগৰ কথা ।

পাৰ্চি দেশৰ বাদস্তা ।

কামৰূপৰ বুৰঞ্জি ।

সুৰ্জৰ উদয় । অৰ্থাত লৰাবিলাকৰ গিয়ান জনমোৱা ধৰণ উপদেশ ।

ধৰণ সাম্ৰাজ্য ৰাজ্য কৰা এক সৰু লৰাৰ কথা ।

খেহ লোকৰ ক্ৰিপা কৰোঁতা দেবি ।
 মিচা কথাত ভয় পোআ এক সৰু লৰাৰ কথা ।
 চুব কৰিবলৈ ভই কৰা এক সৰু লৰাৰ কথা ।
 হাকিম কালিফ ।
 আশ্ৰিণা বজা ।
 জৰ্মানি দেশৰ এক সাধু কথা ।
 পৰিখাৰ বিবৰন ।
 কু ভাবনা ।
 ভেঁটি দিয়াৰ অহুত ফল ।
 সাগৰৰ ওপৰত জাহাজ ভগাৰ বিবৰন ।
 অনেক দেশৰ সম্বাদ ।

৮ বছৰ । এপ্ৰিল, ১৮৫৩ । নম্বৰ ৪ ।

গোট গোট হোআ আখৰৰে প্ৰথমে চপা পাত ।
 সাধু চোৰ ত্ৰিভি কৰাৰ কথা ।
 ত্ৰিভুত পাছৰি দাইবলি চাহাব ত্ৰিভু হোআ ।
 কিমান বাজিচে ?
 ধৰম কথাৰ সম্বাদ । নানা বিধ ধৰম আচৰন কৰা
 লোকৰ সংখ্যা ।
 য়োচেৰ বন্দিগালৰ পৰা মুকলি হোআ ।
 মাহুহ আৰু জন্তুবিলাকৰ মাজত জি ভেদ হই তাৰে কিছু কথা ।
 পোমন পালন কৰা মাত্ৰিৰ কথা ।
 গঙ্গা নাবায়ন চিল ।
 কমিয়া বজাবিলাকৰ আখ্যান ।
 মাহুহৰ অমৰনৰ বিসয়ে আকাশৰ ভাবিলাকে প্ৰমান দিয়া ।
 কালৰ বিসই ।
 বাহুৰ গধুৰ পৰিমান কৰা জোখৰ জন্ত ।
 চেভন হোআ ।

মূৰ্খক কিহেবে জনা জাই।
পাপ সোমোআ দুআৰ।
কপৰ পাচনি।
মহা সমুদ্ৰৰ জোথ।
অনেক দেশৰ সন্ধান।
মেই, অৰ্থাত জেঠৰ পঞ্জিকা।

৮ বছৰ। মেই, ১৮৫৩। নম্বৰ ৫।

টাইমচ্ নামেৰে সন্ধান পত্ৰ চপা ঘৰ।
বিখোআনা নামেৰে এবিধ অসভ্য লোকে প্ৰথমে পুথি
পাই আনন্দ কৰাৰ কথা।
অচম দেশৰ লোক সকলৰ প্ৰতি নিবেদন পত্ৰ।
য়োচেফ মিচৰ দেশৰ অধিকাৰ হোআ।
আৰিকাৰি চবাইৰ বিবৰন।
দুখিয়া লোকক দায়া কৰা।
আচৰিত কপে প্ৰান বখ্যা পোআ।
গিত।
কামৰূপ বৃদ্ধি, ৫ আখ্যা।
অনেক দেশৰ সন্ধান।
মান দেশৰ বাজা।
জাপান উপদ্বীপ।
কুন, অৰ্থাত আহাৰৰ পঞ্জিকা।

৮ বছৰ। জুন, ১৮৫৩। নম্বৰ ৬।

লভা দ্বিপত মুকুতা বিচৰা।
বাতিবায় প্ৰচাৰকৰ সান্না কপে মৰন।
খেহ আৰু অচম দেশৰ ইন্দুলৰ কথা।
য়োচেফ, নতু ভোজ্যৰ কথা।

কন্থাঙ্কিয়চ বজাই খ্ৰিষ্টিয়ান লোকক পৰিখা কৰি প্ৰতি-
ফল দিয়া কথা ।

গুআহাটিৰ বিবৰন ।

আপোনাৰ হিত চিন্তা ককুৰ ।

প্ৰাথমিক সিখা ।

মো মাথিৰ কথা ।

কামৰূপৰ বুৰঞ্জি, ৬ আখ্যা ।

অনেক দেশৰ সন্বাদ ।

নগাঁৱত মাউৰ লগাব কথা ।

জুলাই, অৰ্থাত সাওনৰ পঞ্জিকা ।

৮ বছৰ । জুলাই, ১৮৫৩ । নম্বৰ ৭ ।

আমেৰিকা দেশৰ গুআস্ত্ৰিঙতন নগৰৰ ৰাজ সভা ঘৰ ।

থেহ লোকৰ সেৱা পূজা কৰা মন্দিৰ ।

উত্তৰ কাচাৰ দেশৰ পৰা লিখা ।

লক্ষা দিপৰ বিবৰন ।

অচম দেশৰ লোক সকলৰ প্ৰতি হুতিয় নিবেদন পত্ৰ

কলিকতা নগৰত থকা এজন অচমিয়া লোক ।

ইন্দুৰ আৰু তেওঁৰ স্ৰিষ্টিৰ কৰমৰ কথা ।

বনিয়ান চাহাব আৰু বন্দিলাল ৰথিয়াব কথা ।

আনন্দেৰে মৰন ।

থেহ দেশৰ পৰা আচৰিত সন্বাদ ।

ভিনিটা সৰু মাচৰ ত্ৰিষ্টান্তৰ কথা ।

মৰমিয়াল কুকুৰ ।

কামৰূপৰ বুৰঞ্জি, ৭ আখ্যা ।

অনেক দেশৰ সন্বাদ ।

আগষ্ট, অৰ্থাত ভাদ্ৰ মাহৰ পঞ্জিকা ।

৮ বছৰ । আগষ্ট, ১৮৫৩ । নম্বৰ ৮ ।

জিত্ৰা পহৰ বিবৰন ।

অচমিয়া লোকে অচমিয়া ভালা লিকাৰ ফল ; ত্ৰিভিন্ন পত্ৰ ।
 অচমিয়া লোক সকলৰ হিত কথা ।
 থেহ দেসৰ জঙ্ক নামেৰে সাগৰত ফুৰা জাহাজ ।
 য়োনাৰ বিবৰন ।
 য়োচেফ নতু ক্ষমারস্ত ভায়েক ।
 বৰখুনৰ আখ্যান ।
 জন্তুবোৰক আমি জি কপ বেহুহাৰ কৰিব লাগে তাৰ কথা ।
 বঙ্গাল দেসৰ বৰিচাল জিসাৰ একাল ।
 লুং চাং নামে এটি নগা লৰাৰ কথা ।
 অনেক দেসৰ সম্বাদ ।
 মান দেসৰ মিলন হোআৰ বাত্ৰা ।
 ১৮৫২ সঁকৰ কলিকতা পুলিচৰ ৰিপৰ্ট ।
 জগনাথ তিৰ্থত জাত্ৰিক লোকৰ মৰন ।
 চেপ্তেম্বৰ, অৰ্ধাত আহিনৰ পঞ্জিকা ।

৮ বছৰ । চেপ্তেম্বৰ, ১৮৫৩ । নম্বৰ ৯ ।

বিশ্রাম দিন আৰু ইশ্বৰক ভজা ঘৰ ।
 ঢাকাৰ মল মল কাপোৰৰ বিবৰন ।
 চবাই চলনৰ সক্তি ।
 মান দেসৰ কাবেন লোকৰ আখ্যান ।
 য়োচেফ নতু হেৰোজ্ঞা পুত্ৰ ।
 উপকাৰি পৰামৰ্শ ।
 বিবেচনাৰ গুন ।
 সংসাৰৰ মান্নাৰ বজাৰ ।
 স্তৰ সিকা এটা পাৰ চবাইৰ কথা ।
 হাঁতি আৰু সিংহালৰ ত্ৰিষ্টোত্ত ।
 বিভা লিকাৰ নিবেদন ।
 ইংৰাজি লোকৰ আগৰ কালৰ অসভ্য বেহুহাৰ ।

মিক্কোপ আৰু এক নিষ্ঠুৰ লৰাৰ কথা।

বিবাহৰ স্থখ।

বিবাহৰ সম্বাদ।

অক্লেবৰ, অৰ্থাত কাতিৰ পঞ্জিকা।

৮ বছৰ। অক্লেবৰ, ১৮৫৩। নম্বৰ ১০।

ববি নামে এটা সাহসিক কুকুৰৰ আখ্যান।

বিজ্ঞা ৰূপ ত্ৰিখ্য।

দানসিল ৰূপে আপোনাক উচৰগ কৰা এক চাকৰৰ কথা।

অকনোদই পৰ্হা সৰু চাভৰবিলাকৰ প্ৰতি কিছু কথা।

কলিকতাৰ পৰা চতুৰ্থ পত্ৰ।

চাকাৰ মল মল কাপোৰৰ বিবৰন।

স্বৰগ।

ইণ্ডিয়ান নামেৰে আমেৰিকা দেশৰ আদি বাসি লোকৰ কথা।

বিশ্বাসৰ ফল।

বৰ চতুৰ চোৰ।

কামৰূপৰ বুৰঞ্জী ৮ আধ্য।

মধু বস।

অনেক দেশৰ সম্বাদ। মান দেশৰ বাত্ৰা।

চুলতান বজাই সৈতে কচিয়া অধিকাৰৰ বিবাদ।

নৱেম্বৰ, অৰ্থাত আঘোনৰ পঞ্জিকা।

৮ বছৰ। নৱেম্বৰ, ১৮৫৩। নম্বৰ ১১।

জেনেবেল চেৰ চাৰ্লচ নেপিয়ৰ ত্ৰিত্ব হোআৰ বাত্ৰা।

প্ৰধান আৰু ইতৰ লোকক বেহুহাৰ কৰাৰ কথা।

ভিবোতাক বধ কৰাৰ কথা।

অতি দূৰৈ ঠাইলৈ যোৱা জন্তুৰ কথা।

ভাল ৰূপে কাকত পৰ্হাৰ নিয়ম।

চিচিলি আৰু নাপৰি ৰাজ্যৰ আলফকো বজা।

কোন অধিকাৰ শ্ৰেষ্ঠ।

কৃত্তিক চান্দৰ বিবৰন।

এক বুদ্ধিয়ক কুকুৰৰ কথা।

মেৰি কেবিল।

দুৰ্জনৰ চাতুৰি।

জহনিৰ বিবৰন। শ্ৰীমিৰ মন্ত্ৰকৰ হুচেন।

মাউৰ ধৰা গৰুৰ দৰে দিয়াৰ কথা।-

অনেক দেশৰ সন্ধ্যা।

ডিচেম্বৰ অৰ্থাত পুহৰ পঞ্জিকা।

৮ বছৰ। ডিচেম্বৰ, ১৮৫৩। নম্বৰ ১২।

ফেটি সাপৰ বিবৰন।

এজন কইদি আৰু এম্বুৰৰ কথা।

আগৰ কালৰ ভবিষ্যত বাৰ্তা।

মহা চিকন্দৰ আৰু তেওঁৰ মাক।

পুৰনি ৰূপত লিখা মহা চিকন্দৰ বাদশ্বাৰ নকচা।

বিবাহৰ সময়ত যি সকল নিয়ম প্ৰতিপালন কৰা কৰ্তব্য তাৰ কথা।

অচম দেশৰ বালক সকলৰ বুদ্ধি আৰু বৰ্ণাৰ্থ গিয়ান বাহিৰৰ উপাই

বিজ্ঞাৰ বিষয়ে উপদেশ।

ইংৰাজ ভক্তি কৰাৰ কথা।

অনেক দেশৰ সন্ধ্যা।

জানুৱাৰি, অৰ্থাত মাঘৰ পঞ্জিকা।

৯ বছৰ। জানুৱাৰি, ১৮৫৪। নম্বৰ ১।

অনেক দেশৰ সন্ধ্যা।

জাতিকৰ জাত্ৰা, ৬ অধ্যায়।

ভেউকা হিন ৰিয়া চৰাই।

দিলিৰ বজা কুকুৰ উদিনিৰ বংসাবলি।

জাজ্ঞা কৰা কথা ।
 অকনোদইৰ স্ব নিয়ম ।
 এজন বাদস্তা আৰু দৰবেচ ফকিৰ ।
 অচমিয়া লোকলৈ নিবেদন পত্ৰ ।
 বিধবাৰ বিবাহ ।
 বজাৰ মুখ দেখাৰ ফল ।
 লৰা কালে কৰিব কৰম ।
 ফেবকআৰি, অৰ্থাত ফাণ্ডনৰ পশ্চিকা ।
 অকনোদইৰ অৰ্থে ধন পোআ বচিত ।

৯ বছৰ । ফেবকআৰি, ১৮৫৪ । নম্বৰ ২ ।

অনেক দেসৰ সহাদ ।
 থেহ দেসৰ বন ।
 বাঘৰ পৰা বখ্যা পোআ ।
 এটনা পৰ্বতৰ বিবৰন ।
 অচমিয়া ভাসা ।
 মোচাৰ বিবৰন ।
 আবাম স্তাৰ আখ্যান ।
 ইলুতমস্তৰ আখ্যান ।
 ফিবোজৰ আখ্যান ।
 চুলভানা বজিয়া ।
 মান্গবৰ ব্ৰীজুত অকনোদই সম্পাদক মহাসই মান্গবৰেষ্ ।
 চিকন্দৰিয়া নগৰত সাত লাখ পুখি পোৰা ।
 গিয়াতি পৰিয়াল বিলাকলৈ আচৰিব লগা কথা ।
 এন্দুৰ আৰু তাৰ বোজাৰ কথা ।
 গিড ।
 ইন্দবৰ বচন ।
 ইন্দবৰ আগ্যা ।
 বিবাহৰ সহাদ ।

ইংৰাজি দেসৰ ইন্দ্ৰল ।
মাহুহৰ হাৰ ।
মাৰ্চ, অৰ্থাত চতৰ পঞ্জিকা ।

৯ বছৰ । মাৰ্চ, ১৮৫৪ । নম্বৰ ৩ ।

অনেক দেসৰ সন্মাদ ।
মৌ মাখিব জুখ ।
জাতিকৰ জাত্ৰা ।
আমেৰিকাৰ দুই জন চিকাৰি লোকৰ বিবৰন ।
জুখত বখা পোআ ।
কিৰ্তন কৰাৰ কথা ।
অচম দেসৰ জুৰা মচলমান সকলক প্ৰতি নিবেদন পত্ৰ ।
অকনোদই পৰ্হা লৰা বিলাকলৈ ।
পাটক চোঁৰা চবাইৰ বিবৰন ।
এজন চাহাবৰ ঘৰিৰ ওপৰত এই কপ কথা লিখি থোআ হৈছিল ।
হুতিয় বহুৰামৰ আখ্যান ।
চতুৰ্থ মচউদৰ আখ্যান ।
নিতি বেহু । সন্মাদ পত্ৰ পূৰ্ণচন্দ্ৰোদই ।
Books.
এপ্ৰিল, অৰ্থাত বহাগ মাহৰ পঞ্জিকা ।
অকনোদইৰ অৰ্থে ধন পোআ বচিত ।

৯ বছৰ । এপ্ৰিল, ১৮৫৪ । নম্বৰ ৪

অনেক দেসৰ সন্মাদ ।
পাপিৰ প্ৰাৰ্থনা ।
জাতিকৰ জাত্ৰা, ৭ আখ্যা ।
মিচা কথাৰ বিবৰন ।
হিন্ত কথা সকল ।

অচমিয়া বজাবিলাকৰ মোহৰ ।
 বোধ নাই কিয়া পৰিয়া ।
 ডিচেম্বৰত লিখা প্ৰেমৰ উত্তৰ ।
 প্ৰেম বিলাকৰ উত্তৰ ।
 বান্দৰৰ বিবৰন ।
 মেই, অৰ্থাত জেঠৰ পঞ্জিকা ।
 অকনোদই অৰ্থে ধন পোআ বচিত ।

৯ বছৰ । মেই, ১৮৫৪ । নম্বৰ ৫ ।

নানা দেশৰ সন্ধান ।
 সিবসিংহ আৰু বৰ বজাৰ মোহৰ ।
 হুৰুধি ।
 তুটুৰ লগত সৰু লোআ ।
 মহা তিমুৰ বেগৰ আখ্যান ।
 জাতিকৰ জাত্ৰা, ৭ আধ্যা ।
 এজনি ধৰ্ম্মি তিৰি আৰু অধৰ্ম্মি পুৰুষৰ কথা ।
 জুৰা ও গিয়ানি লোকলৈ নিবেদন ।
 চকুৰ বিবৰন ।
 সন্ত সংসৰ্গ কৰাৰ কথা ।
 মলুআ বজাৰ এখন চিঠি ।
 বাৰ্গিনৰ আখ্যান ।
 জুন, অৰ্থাত আহাৰৰ পঞ্জিকা ।
 অকনোদইৰ অৰ্থে ধন পোআ বচিত ।

১০ বছৰ । জুন, ১৮৫৪ । নম্বৰ ৬ ।

নানা দেশৰ সন্ধান ।
 বাবৰ বাহুস্তাৰ বিবৰন ।
 গিড ।
 “তেওঁ নিবেদন কৰি আছে ।”

জাতিকৰ জাত্ৰা, ৭ অধ্যায়।

অধিকা, সৰ্কেৰুবি, প্ৰমত্তসিংহ ৰূপ।

বিশ্বাম বাবৰ কথা।

লাৰ্ক নামে ভবত চৰাই আৰু সহ থকা খেতিৰ কথা।

জান এলিয়ত চাহাবৰ বিবৰন।

পৰিয়ালৰ সান্না।

স্বকাজ্য আৰু অনিৰ্ভৰ।

নিৰ্ভোল আৰম্ভ কৰা।

আমেৰিকা দেশৰ পেক চৰাই।

বালিনৰ আখ্যান।

ইংলণ্ড আৰু স্কটলণ্ড দেশৰ মানুহৰ সংখ্যা।

প্ৰথমৰে পৰা অকনোদই গোজাৰ সংখ্যা।

Books।

জুলাই, অৰ্থাত সাওনৰ পঞ্জিকা।

অকনোদইৰ অৰ্থে ধন পোজা বচিত।

৯ বছৰ। জুলাই, ১৮৫৪। নম্বৰ ৭।

নানা দেশৰ সম্বাদ।

আচৰিত কথা বাত্ৰা।

জাতিকৰ জাত্ৰা, ৮ অধ্যায়।

কলিকতাৰ পৰা সট পত্ৰ। এজন অচমিয়া লোক।

নামান নামেৰে এজন কুঠিয়া স্বত্ব হোজাৰ কথা।

বাজেশ্বৰ সিংহৰ সোন ৰূপৰ মোহৰ।

চৰাপুঞ্জি মোকামৰ বিবৰন।

সৰ্বকাল জিয়াই থকা গচ।

হুয়াহুৰ বাহুস্তাৰ বিবৰন।

আগষ্ট, অৰ্থাত তাৰ পঞ্জিকা।

অকনোদইৰ অৰ্থে ধন পোজা বচিত।

৯ বছৰ। আগষ্ট, ১৮৫৪। নম্বৰ ৮

নানা দেশৰ সহাদ।

মাক্তবৰ শিক্ৰুত অকনোদই সম্পাদক মহাসয়লৈ নিবেদন।

সাঁথৰ দিয়া।

আকবৰ বাদশ্বাৰ কথা।

লখমি আৰু গোবিনাথৰ মোহৰ।

মহা মহিম শিক্ৰুত অকনোদই সম্পাদক মহাসই দেশোপকাৰক বৰেন্দ্ৰ।

জাতিকৰ জাত্ৰা, ৮ আখ্যা।

কৈকোবাদৰ আখ্যান।

চেণ্ডেশ্বৰ, অৰ্ধাত আহিনৰ পঞ্জিকা।

Books.

অকনোদই অৰ্থে ধন পোতা বচিত।

১১ বছৰ। নম্বৰ ১। জানুৱাৰি ১৮৫৬।

অনেক দেশৰ সহাদ।

সিৱসাগৰত সভা পতাৰ কথা।

অকনোদই পাঠক সকললৈ নিবেদন।

ইংৰাজি লোকৰ পূৰ্ব কালৰ ৰজাবিলাকৰ সংক্ষেপ বিবৰন।

১২৪ গিত।

১২৫ গিত।

বিধৱা বিবাহ।

মাক বাপেকলৈ লৰাৰ বেৱহাৰ।

ভাই, ভনি, লগৰিয়াবিলাকলৈ লৰাইভৰ বেৱহাৰ।

নতুন বছৰ।

তুৰকি ৰাজ্যত খ্ৰিষ্টিয়ান ধৰ্ম ত্ৰিধি হোআ।

অকনোদইৰ অৰ্থে ধন পোতা বচিত।

ফেব্ৰুৱাৰি, অৰ্ধাত ফাগুনৰ পঞ্জিকা।

১১ বছৰ। নম্বৰ ২। কেবলকাৰি, ১৮৫৬।

অনেক দেশৰ সন্ধান।

ভাৰতৰ লক্ষ চাহাবৰ শ্ৰিত্বৰ কথা।

আচাম দেশ হিঠৈসিনি সভাৰ বিগ্যাপন।

প্ৰত্নৰ ৰাজ্য ত্ৰিধি।

বিশ্বাসি শাস্ত্ৰিৰ কথা।

সভাভা আৰু বানিজ্যৰ কথা।

নিতি কথা।

মালা।

উপদেশ হেলা কৰা লৰাৰ অধিক বয়সত দুবৰহা হোৱা।

১২৬ গিত।

১২৭ গিত।

১২৮ গিত।

বিশ্বাস দিন মাস্ত কৰা কথা

গিজ। ঘৰ আৰু বিশ্বাস দিনৰ ইচ্ছাসত থাকোঁতে উচিত আচৰণ কৰাৰ কথা।

শিচা কোম্বাৰ কথা।

ইংৰাজি বজাৰিলাকৰ কথা।

মাৰ্চ, অৰ্থাত চতৰ পঞ্জিকা।

অকনোদইৰ অৰ্থে ধন পোজা বচিত।

১১ বছৰ। নম্বৰ ৩। মাৰ্চ, ১৮৫৬।

অনেক দেশৰ সন্ধান।

অসমিয়া ভাষাৰ কথা।

চাহৰ গুনৰ কথা।

ভাৰতৰ বিসইৰ কথা।

১৩০ গিত।

১৩১ গিত।

চুৰ কৰাৰ কথা।

ত্ৰিভুৱাৰ কথা ।
 ত্ৰিভুৱাৰ পাচৰ ঘটনাৰ কথা ।
 থেহু দেসৰ প্ৰধান গৰ ।
 মাহুহৰ বিসই ।
 আচৰিত পানি ।
 অজোধ্যা দেস কোম্পানিৰ অধিন কৰাৰ কথা ।
 মুক্তিৰ উপাই ।
 এপ্ৰিল, অৰ্থাত বহাগৰ পঞ্জিকা ।
 অকনোদইৰ অৰ্থে ধন পোআ বচিত্ত ।

১১ বছৰ । নম্বৰ ৪ । এপ্ৰিল, ১৮৫৬ ।

অনেক দেসৰ সম্বাদ ।
 চাৰ্ভিনিয়া বজাৰ কথা ।
 ভাপ কল নিৰ্মান কৰা জেইম্চ ওয়াট চাহাবৰ কথা
 অনেক বিয়া কৰা অজুগুত ।
 মিচা মাথিৰ কথা ।
 ১২২ গিত ।
 সপোনত মহা প্ৰলয়ৰ দৰ্শন পোআ ।
 কি অলকাৰ পিছিম ?
 প্ৰাৰ্থনাৰ আচৰিত উত্তৰ ।
 ইংলণ্ড দেসৰ বজাবিলাকৰ কথা ।
 লণ্ডনৰ ভাণ্ডৰৰ কথা ।
 ওএষ্টমিনষ্টৰ এবি গিৰ্জা ঘৰ ।
 মই অনন্ত কাল কোন ঠাইত নিয়ম ?
 মেই, অৰ্থাৎ জেঠৰ পঞ্জিকা ।
 অকনোদইৰ অৰ্থে ধন পোআ বচিত্ত ।

১১ বছৰ । নম্বৰ ৫ । মেই, ১৮৫৬ ।

অনেক দেসৰ সম্বাদ ।

খেছব ফো দেবতাব মূৰ্তি ।
 নিন্দা বচন ।
 Hypocrisy.
 পিক হেসব মেব চাগলি ।
 অনন্ত কাল ।
 বন্ধুতাব কথা ।
 গধুৰ বিসই ।
 সপোনত মহা প্ৰলয়ৰ দৰ্শন পোজা ।
 মাহুহে জানিব লগিয়া ঘাই কথা ।
 নিতি কথা ।
 তোমাক এজন মিত্ৰ লাগে নে ?
 ইশ্বৰৰ পবিত্ৰ গুনৰ বিচাৰ ।
 জুন, অৰ্থাত আহাৰৰ পঞ্জিকা ।
 অকনোদইৰ অৰ্থে ধন পোজা বচিত ।

১১ বচৰ । নম্বৰ ৬ । জুন, ১৮৫৬ ।

অনেক হেসব সহাদ ।
 চত্ৰধাৰি নামে চবাইৰ কথা ।
 [৮০-৮৪ পিঠিৰ একাংশ মাত্ৰ আছে, বাকী ফাটি গ'ল ।]
 নানা বচন । লবাব মিহ ।
 বোমান কাথলিক মণ্ডলিৰ আখ্যান ।
 প্ৰান্তোৰ উপাখ্যান ।
 খেহ হেসব কান্তন নগৰৰ কথা ।
 বাদাগান্ধাব উপদ্বিপ ।
 ইতিব সন্ধিব কথা ।
 পোচব কবাব লাভ ।
 বান হেসব গৌড়মা মূৰ্তিৰ দল ।
 হেসব মূৰ্ত কথা ।
 ইশ্বৰৰ পবিত্ৰ গুনৰ বিচাৰ ।
 ৬

জুলাই, অৰ্থাত সাওনৰ পঞ্জিকা।

অকনোদইৰ অৰ্থে ধন পোআ বচিত।

১১ বচৰ। নম্বৰ ৭। জুলাই, ১৮৫৬।

অনেক দেশৰ সন্বাদ।

চাবেঙ্গদাৰ চবাইৰ কথা।

ইংলণ্ড আৰু অচম দেশ।

প্রার্থনা স্থনা।

এলেহুআ লোকৰ কথা।

প্ৰাতোৰ উপাখ্যান।

এলিয়া ভবিস্তত বক্তাক স্বৰগলৈ নিয়া।

গুপচম নামে পহৰ কথা।

বিস্তপ কুপৰ চাহাবৰ কথা।

ইস্বৰৰ নিয়াই গুনৰ বিচাৰ।

Emigration to the United States in 1854.

মেক্‌চিকো দেশ জই কৰা।

“God is seen in every thing.”

ত্ৰিজুত ব্ৰাণ্ডন চাহাবৰ পত্ৰ পোআ।

আগষ্ট, অৰ্থাত ভাদৰ পঞ্জিকা।

১১ বচৰ। নম্বৰ ৮। আগষ্ট, ১৮৫৬।

অনেক দেশৰ সন্বাদ।

তিৰ্থ আৰু পুৰানৰ উত্পত্তিৰ কথা।

বন্ধুতাৰ কথা।

ভবিস্তত কথা।

৬৭ গিত।

পবিত্ৰমৰ দোআৰাই বিজ্ঞা আহি লাভ হোআ।

পৰম ইস্বৰৰ দায়্যৰ বিসই।

কোএকৰ লোকৰ বিসই।

Maxims.

আৰ্মনি দেশৰ এক বৈজ্ঞানিক কথা।

সত্য গিহানৰ বিনে কোনো কপে মান্তহ সত্য হ'ব নোআবে।

Statistics.

অকনোদইৰ অৰ্থে ধন পোআ বচিভ।

১১ বছৰ। নম্বৰ ৯। চেপ্তেম্বৰ, ১৮৫৬।

অনেক দেশৰ সম্বাদ।

অচম দেশ হিঠৈসিনি সভাৰ পত্ৰ।

বিধবা বিবাহ।

মিচৰ দেশৰ বিবৰন।

নিজা আৰু মিত্ৰ।

Anecdote of John Newton.

ইশ্বৰে মোক দেখিব।

এটা কুকুৰৰ ইতিহাস।

পৰম ইশ্বৰৰ সৰ্বস্ত গুণৰ বিচাৰ।

মই বিচাৰ ন কৰোঁ।

অলপ বয়সত বিয়া কৰোআ অসুচিভ।

ভাপ গাঁৰি জোআ বাটবোৰ।

A coin dug up near Gowhati.

অকনোদইৰ অৰ্থে ধন পোআ বচিভ।

১১ বছৰ। নম্বৰ ১০। অক্টোবৰ, ১৮৫৬।

অনেক দেশৰ সম্বাদ।

বুধি লিভি নামে এজনী খিষ্টিয়ানি ভিৰোভাৰ মৰন।

শ্রী শ্রীমতি লেভি কেনিছে এই দেশৰ স্ত্রী লিখ্যা কৰাৰ কথা।

পৰম ইশ্বৰৰ সত্য গুণৰ বিচাৰ।

সত্য ধৰ্মৰ সক্তি।

বন বিবালিৰ কথা।

মন বিদৰি জোআ উত্তৰ ।
 পুৰসে তিবোতাক জি কপে সমাদৰ কৰিব লাগে ।
 জাভনা ভোগ কৰা জন ।
 কৈকোবা বিচাৰ আখ্যান ।
 মিচৰ দেশৰ বিবৰন ।
 নবেম্বৰ, অৰ্থাত আঘোনৰ পঞ্জিকা ।
 অকনোদইৰ অৰ্থে ধন পোআ বচিত ।

১১ বচৰ । নম্বৰ ১১ । নবেম্বৰ, ১৮৫৬ ।

অনেক দেশৰ সমাদ ।
 ডক্টৰ ফ্ৰাঙ্কলিন চাহাবৰ ইতিহাস ।
 কলাই খাব কৰাৰ বিবৰন ।
 আন্তাৰেঞ্চ চোচাইটিচ ।
 আগ্ৰা জিলাৰ চোআলিৰ ইস্কুল ।
 থেহ দেশৰ বিধান পতা ফোহিৰ কথা ।
 পুলিপেনাং মাকুলিৰ বিবৰন ।
 অচমিয়া লোকলৈ নিজ ভূমিৰ সাধাবন পত্ৰ ।
 পৰম ইশ্বৰৰ সত্য গুনৰ বিচাৰ ।
 পৰম ইশ্বৰৰ সৰ্বসক্তি গুনৰ বিচাৰ ।
 দৰ্শন বিত্তাৰ বিবেচনাত স্থখৰ উত্তপতি ।
 সৰ্কৰ ভাষা প্ৰকাশিকা ।
 পৰ্পেজুআ নামে এজনি ধৰমি তিবিৰ চৰিত্ৰ ।
 কাপিবাৰা জন্ত ।
 ডিচেম্বৰ, অৰ্থাত পুহৰ পঞ্জিকা ।
 AGENTS FOR THE ORUNODOI.
 অকনোদইৰ অৰ্থে ধন পোআ বচিত ।

১১ বচৰ। নম্বৰ ১২। ডিচেম্বৰ, ১৮৫৬।

অনেক দেশৰ সন্বাদ।

বান্ধুৰ কথা।

লোৰ ঘোৰাৰ কথা।

ইংৰাজি আৰু অসমিয়া যি অভিধান অলপতে চপোৱা হ'ব, তাৰে
আহি। [ইয়াত A-ৰ পৰা Ablution পৰ্য্যন্ত আছে।]

এক ইশ্বৰ, হুতি নাস্তি।

অৰেকচ পহৰ কথা

প্ৰিথিবিৰ গতি।

পৰিত্ৰান।

ভোদচ্ বিজিন্নচ্ নামে চৰাইৰ কথা।

তিৰ্থ আৰু পুৰানৰ উত্পত্তিৰ কথা।

মিচা কথা কোআৰ ফল।

গ্লিচুৰ নাম।

অকনোদইৰ অৰ্থে পোআ ধনৰ বচিত্ত।

জাহুজাবি, অৰ্থাৎ মাঘৰ পঞ্জিকা।

১২ বচৰ। নম্বৰ ১। জানুআৰি, ১৮৫৭।

অনেক দেশৰ সন্বাদ।

চন্দ্ৰৰ কথা।

বেলৰ দৰ গাঁৱি।

তাতি চৰাই।

ইউৰপ, অৰ্থাৎ বিলাত আৰু তাৰ প্ৰথম বসতি কৰোঁতা লোক।

হুজনি বিধৱা চোআলিৰ বিবাহ হোআৰ কথা।

অ থকা পাব।

ইশ্বৰৰ বিকাৰ হিনৰ বিসই।

কিপালন্ত লিখাৰ কথা।

পাপন্ত পতিত হোআৰ কথা।

মহা বজা চিকন্দৰৰ সত বেহুহাৰ ।
ফেবৰুৱাৰি, অৰ্থাত কাণ্ডনৰ পঞ্জিকা ।

১২ বচৰ । নম্বৰ ২ । ফেবৰুৱাৰি, ১৮৫৭ ।

অনেক দেশৰ সন্বাদ ।
মহুস্ত আদিৰ উত্পন্ন কৰাৰ বিচাৰ ।
খ্ৰিষ্টিয়ান মণ্ডলিৰ বিবৰন ।
বঙ্গাল দেশৰ বুৰঞ্জি ।
তিৰ্থ আৰু পুৰানৰ উতপত্তি কথা ।
মহমদৰ জিহন চৰিত্ৰ ।
বিহুলি ভাৰুৰ বিবৰন ।
মাৰ্চ, অৰ্থাত চতৰ পঞ্জিকা ।
অকনোদইৰ অৰ্থে পোআ ধনৰ বচিত ।

১২ বচৰ । নম্বৰ ৩ । মাৰ্চ, ১৮৫৭ ।

এপ্ৰিল, অৰ্থাত বহাগৰ পঞ্জিকা ।
অনেক দেশৰ সন্বাদ ।
খ্ৰিষ্টিয়ান মণ্ডলিৰ বিবৰন ।
মাত্ৰি ভাসাৰ সক্তি ।
মহা ৰাজ চিকন্দৰ চাহ ৰাদস্তাৰ বিবৰন ।
কপ বৰনিয়া চৰাই ।
মহুস্ত আদিৰ উত্পন্ন কৰাৰ বিচাৰ ।
বঙ্গাল দেশৰ বুৰঞ্জি ।
আমেৰিকা দ্বিধিৰ খণ্ডৰ বিবৰন ।
বেনেজুআলা দেশৰ বিবৰন ।
মহমদৰ জিহন চৰিত্ৰ, ২ আধ্যা ।

১২ বচৰ । নম্বৰ ৪ । এপ্ৰিল ১৮৫৭ ।

অনেক দেশৰ সন্বাদ ।

Expected attack on Tezpur.

The new Steamer.

ভূতলৈ ভই কৰা মিচা।

আমেৰিকা দেশৰ প্ৰেচিডেণ্ট লোক।

ইহৰে সৈতে মাত্ৰহৰ সন্ধ।

বঙ্গাল দেশৰ বুৰঞ্জি, ৩ আধ্য।

খ্ৰিষ্টিয়ান মণ্ডলিৰ বিবৰন, ৩ আধ্য।

মহম্মদৰ জিহন চৰিত্ৰ, ৩ আধ্য।

আমেৰিকাৰ দক্ষিণ থণ্ডৰ বিবৰণ।

মহম্মদৰ ধৰ্ম বহাঁৰ বাত্ৰা।

মেই, অৰ্থাত জেঠৰ পঞ্জিকা।

অকনোদইৰ অৰ্থে ধন পোআৰ বচিত্ত।

১২ বচৰ। নম্বৰ ৫। মেই, ১৮৫৭।

অনেক দেশৰ সম্বাদ।

খ্ৰিষ্টিয়ান মণ্ডলিৰ বিবৰন, ৪ আধ্য।

INUNDATION IN INDIA: TREE OF REFUGE.

মহম্মদৰ জিহন চৰিত্ৰ, ৪ আধ্য।

পুৰসে ভিবোভাক জি কপে সম্বাদৰ কবিব লাগে।

চিত্তবিলাসিনি পুৰি।

বঙ্গাল দেশৰ বুৰঞ্জি, ৪ আধ্য।

বিধবা বিবাহ।

আমেৰিকাৰ দক্ষিণ থণ্ডৰ বিবৰন।

মাউৰ নিবাবনৰ উপাই।

লুণৰৰ জিহন চৰিত্ৰ, ১ আধ্য।

জুন, অৰ্থাত আহাৰৰ পঞ্জিকা।

অকনোদইৰ অৰ্থে ধন পোআৰ বচিত্ত।

১২ বচৰ। নম্বৰ ৬। জুন, ১৮৫৭।

জুলাই, অৰ্থাত সাগুনৰ পঞ্জিকা।

অনেক দেশৰ সন্মাদ ।

For the Orunodoi Subscribers.

বানাহচ আৰু আগ্ৰা দেশৰ কথা ।

লণ্ডন নগৰৰ বিবৰন ।

খ্ৰিষ্টিয়ান মণ্ডলিৰ বিবৰন, ৫ আধ্যা ।

দখিন আমেৰিকা খণ্ডৰ বিবৰন ।

প্ৰিথিবিৰ জোখৰ বিবৰন ।

সৰু চিমুএল ।

বঙ্গাল দেশৰ বুৰঞ্জি, ৫ আধ্যা ।

আচৰিত গচ ।

মহমদৰ জিৱন চৰিত্ৰ, ৫ আধ্যা ।

লুথৰৰ জিৱন চৰিত্ৰ, ১ আধ্যা ।

Catalogue of Books.

অকনোদইৰ অৰ্থে ধন পোজা ৰচিত ।

১২ বছৰ । নম্বৰ ৭ । জুলাই, ১৮৫৭ ।

আফ্ৰিকা খণ্ডৰ মাজত থকা দেশবোৰৰ কথা ।

লুথৰৰ জিৱন চৰিত্ৰ, ২ আধ্যা ।

ঘোষা পুথি চপা হোআৰ বিগ্যাপন ।

উত্তম ভাৰ্ণা ।

মহমদৰ জিৱন চৰিত্ৰ, ৬ আধ্যা ।

লণ্ডন নগৰৰ থেইম্চ নদীৰ সিলৰ সাকোৰ কথা ।

অনেক দেশৰ সন্মাদ ।

To Correspondents.

আগষ্ট, অৰ্থাত ভাদৰ পঞ্জিকা ।

অকনোদইৰ অৰ্থে ধন পোজা ৰচিত ।

১২ বছৰ । নম্বৰ ৮ । আগষ্ট ১৮৫৭ ।

চেপ্তেম্বৰ, অৰ্থাৎ আহিনৰ পঞ্জিকা ।

অনেক দেশৰ সন্ধান ।
 সাধু কথা ।
 লগুন চহৰৰ সীকোৰ কথা ।
 বিধৱা বিবাহ ।
 গোৰমা নামে ৰাজ কুমাৰিৰ বিবৰন ।
 তিনটা ঘোৰাৰ পৰিখা ।
 বঙ্গাল দেশৰ বুৰঞ্জি, ৬ আধ্যা ।
 খ্ৰিষ্টিয়ান মণ্ডলিৰ বিবৰন, ৬ আধ্যা ।
 আফ্ৰিকা খণ্ডৰ মাজত থকা দেশবোৰৰ কথা, সেস ভাগ ।
 অকনোদইৰ অৰ্থে ধন পোতা বচিত ।

১২ বচৰ । নম্বৰ ৯ । চেপ্তেম্বৰ ১৮৫৭ ।

বঙ্গাল দেশৰ বুৰঞ্জি, ৭ আধ্যা ।
 অনেক দেশৰ সন্ধান ।
 ধৰমৰ উচাহৰ কথা ।
 সোকৰ ঔষধ ।
 পাচি দেশৰ বৰ কটকি ।
 লুণৰ জ্বলন চৰিত্ৰ, ৩ আধ্যা ।
 সিংহ আৰু সহাব কথা ।
 যিচয়া ভবিষ্যত বক্তাৰ পুৰি, ১ আধ্যা ।
 পুৰাত্নিত ।
 খ্ৰিষ্টিয়ান মণ্ডলিৰ বিবৰন, ৭ আধ্যা ।
 মহম্মদৰ জ্বলন চৰিত্ৰ, ৭ আধ্যা ।
 আচাৰ্য দেশ হিঁতৈখিনি সত্তাৰ বচনা কৰা । দেশাচাৰ্য বিলই ।
 ইছলাম কিতাপবিলাক ।

১২ বচৰ । নম্বৰ ১০ । অক্টোবৰ ১৮৫৭ ।

নবেম্বৰ, অৰ্থাৎ আঘোনৰ পঞ্জিকা ।
 বঙ্গাল দেশৰ বুৰঞ্জি, ৮ আধ্যা ।

মহম্মদৰ জিৱন চৰিত্ৰ, ৮ আধ্যা।
 লগৰ কথা।
 বহু যুগা মুকুতা।
 খেইমচ্ নদীৰ তলে খনা স্বৰূপা বাটৰ বিবৰন।
 নগাঁও জিলাৰ বৰ্নন।
 খ্ৰিষ্টিয়ান মণ্ডলিৰ বিবৰন, ৮ আধ্যা।
 দ্বিচয়া ভৱিষ্যত বক্তাৰ পুথি, ২ আধ্যা।
 জ্ঞান প্ৰদায়িনি সত্যৰ সম্বাদ।
 লুথৰৰ জিৱন চৰিত্ৰ, ৩ আধ্যা।

১২ বছৰ। নম্বৰ ১১। নৱেম্বৰ ১৮৫৭।

প্ৰথম বিচাৰ্দ বজাৰ বিবৰন।
 মাচিয়াৰ কথা।
 দ্বিচয়া ভৱিষ্যত বক্তাৰ পুথি, ৩ আৰু ৪ আধ্যা।
 দিলি নগৰৰ বাজা।
 খ্ৰিষ্টিয়ান মণ্ডলিৰ বিবৰন, ২ আধ্যা।
 বিধৱা বিবাহ।
 পহু আৰু চবাই আদিৰ কথা।
 লুথৰৰ জিৱন চৰিত্ৰ, ৪ আধ্যা।
 পৈ নামে চবাইৰ কথা।
 দখিন আমেৰিকা খণ্ডৰ বিবৰন।
 বিবাহৰ বাজা।
 ডিচেম্বৰ, অৰ্থাত পুহৰ পঞ্জিকা।
 এজন ধৰ্মি লোকৰ প্ৰাৰ্থনা।

১২ বছৰ। নম্বৰ ১২। ডিচেম্বৰ ১৮৫৭।

ক্ৰাইলিন চাহাবৰ স্মৃতিচিহ্ন।
 ছুজিলেও উপদ্বিপৰ কথা।
 লভ্য ধৰ্ম বাধা পালেও বাৰ্হিব।

আমেরিকাৰ পৰা পঠোআ পত্ৰ ।
 বঙ্গাল দেশৰ বুৰঞ্জি, ২ আখ্যা ।
 মহম্মদৰ জিৱনি চৰিত্ৰ, ২ আখ্যা ।
 “নিজ পিত্ৰি মাত্ৰি জানি সমাদৰ ৰাখিবা” ।
 খ্ৰিষ্টিয়ান মণ্ডলিৰ বিবৰন, ২ আখ্যা ।
 পিত্ৰি মাত্ৰি এ হুঁজুৰিৰ লগা কথা ।
 ম্ৰিচয়া ভৱিষ্যত বক্তাৰ পুথি, ৫ আখ্যা ।
 দখিন আমেৰিকাৰ বিবৰন ।
 জাহ্নুআৰি মাহৰ পত্ৰিকা ।
 ক্ৰীষ্ণুত সম্পাদক মহাসইৰ প্ৰতি নিবেদন ।

১৩ বছৰ । নম্বৰ ১ । জাহ্নুআৰি ১৮৫৮ ।

নতুন বছৰৰ উপদেশ ।
 সম্পাদকৰ কথা ।
 খ্ৰিষ্টিয়ান মণ্ডলিৰ বিবৰন । ১০ আখ্যা ।
 বঙ্গাল দেশৰ বুৰঞ্জি । ১০ আখ্যা ।
 ম্ৰিচয়া ভৱিষ্যত বক্তাৰ পুথি । ৬ আখ্যা ।
 পৰহিঠেবিভা অৰ্থাৎ পৰোপকাৰ “নোপকাৰাৎ পৰোধৰ্দ্দঃ” ।
 লুথৰৰ জিৱন চৰিত্ৰ । ৫ আখ্যা ।
 মহম্মদৰ জিৱন চৰিত্ৰ । ১০ আখ্যা ।
 দখিন আমেৰিকাৰ বিবৰন ।
 সালিকা চৰাইৰ বিবৰন ।
 অকনোদইৰ ধন পোআ বচিত ।
 ফেবকআৰি মাহৰ পত্ৰিকা

১৩ বছৰ । নম্বৰ ২ । ফেবকআৰি ১৮৫৮ ।

মই কি কৰিম ?
 অনেক দেশৰ সমাদ ।
 লুথৰৰ জিৱন চৰিত্ৰ । ৬ আখ্যা ।
 আপোন সম্মানলৈ পিত্ৰি মাত্ৰিৰ উচিত্ত কবয় ।

বঙ্গাল দেশৰ বুৰঞ্জি । ১১ আখ্যা ।
 যিচয়া ভবিষ্যত বক্তাৰ পুথি । ৭ আখ্যা ।
 মহম্মদৰ জিহন চৰিত্ৰ । ১১ আখ্যা ।
 বৰটোকোলা চৰাইৰ বিবৰন ।
 নতুন বঙ্গালি কিতাপ চপাৰ ঘোঁসনা পত্ৰ ।
 খ্ৰিষ্টিয়ান মণ্ডলিৰ বিবৰন । ১১ আখ্যা ।
 অকনোদইৰ ধন পোআ বচিত ।
 মাৰ্চ মাহৰ পঞ্জিকা ।

১৩ বছৰ । নম্বৰ ৩ । মাৰ্চ ১৮৫৮ ।

শ্ৰী শ্ৰীমতি বিজুৰিয়া মহাবানিৰ আখ্যান ।
 এখন পত্ৰ আৰু তাৰ উত্তৰ
 অনেক দেশৰ সম্বাদ ।
 খ্ৰিষ্টিয়ান মণ্ডলিৰ বিবৰন । ১২ আখ্যা ।
 ফ্ৰেংক বিবৰন ।
 ৰাম নৰায়ণ নাটক ।
 যিচয়া ভবিষ্যত বক্তাৰ পুথি । ৮ আখ্যা ।
 বিধৱা বিবাহ ।
 বঙ্গাল দেশৰ বুৰঞ্জি । ১২ আখ্যা ।
 দখিন আমেৰিকাৰ বিবৰন ।
 অসম দেশৰ সম্বাদ ।
 অকনোদইৰ ধন পোআ বচিত ।
 এপ্ৰিল মাহৰ পঞ্জিকা ।

১৩ বছৰ । নম্বৰ ৪ । এপ্ৰিল ১৮৫৮ ।

প্ৰথম আৰু দ্বিতীয় আদম ।
 অনেক দেশৰ সম্বাদ ।
 খ্ৰিষ্টিয়ান মণ্ডলিৰ বিবৰন । ১৩ আখ্যা ।
 বঙ্গাল দেশৰ বুৰঞ্জি । ১৩ আখ্যা ।

মহমদৰ জিৱন চৰিত্ৰ । ১২ আধ্যা ।
 বিধৱা বিবাহ । এজন সংসাৰৰ লোক ।
 যিচয়া ভবিষ্যত বক্তাৰ পুৰি । ৯ আধ্যা ।
 অসম দেশৰ উপকাৰ ।
 গৰুৰ বিবৰন ।
 বিবাহৰ কথা ।
 পাৰ চৰাইৰ কথা ।
 অকনোদইৰ ধন পোআ বচিত ।
 মেই মাহৰ পঞ্জিকা ।

১৩ বছৰ । নম্বৰ ৫ । মেই ১৮৫৮ ।

আফ্ৰিকা খণ্ডৰ বিবৰন ।
 সিংহৰ বিবৰন ।
 খ্ৰিষ্টিয়ান মণ্ডলিৰ বিবৰন । ১৪ আধ্যা ।
 লোভ ।
 এখন পত্ৰ আৰু তাৰ উত্তৰ । বিজ্ঞান পৰিত্যাগীছাত্ৰ
 যিচয়া ভবিষ্যত বক্তাৰ পুৰি । ১০ আধ্যা ।
 বঙ্গাল দেশৰ বুৰঞ্জি । ১৩ আধ্যা ।
 মহমদৰ জিৱন চৰিত্ৰ । ১৩ আধ্যা ।
 অকনোদইৰ ধন পোআ বচিত ।

১৩ বছৰ । নম্বৰ ৬ । জুন ১৮৫৮ ।

এই কথা পৰি চাওক ।
 বঙ্গাল দেশৰ বুৰঞ্জি । ১৪ আধ্যা ।
 সিংহৰ বিবৰন ।
 খ্ৰিষ্টিয়ান মণ্ডলিৰ বিবৰন । ১৬ আধ্যা ।
 লতা পনিয়ালৰ কথা ।
 যিচয়া ভবিষ্যত বক্তাৰ পুৰি । ১১ আধ্যা ।
 আফ্ৰিকা খণ্ডৰ বিবৰন ।

অনেক দেসৰ সম্বাদ ।
পাৰ চবাইৰ বিবৰন ।
অকনোদইৰ ধন পোজা বচিত ।
জুলাই মাহৰ পঞ্জিকা ।

১৩ বচৰ । নম্বৰ ৭ । জুলাই ১৮৫৮ ।

খ্ৰিষ্টিয়ান মণ্ডলিৰ বিবৰন । ১৭ আখ্যা ।
সপ্তনৰ কথা ।
ইংৰাজি দেসৰ সম্বাদ ।
মহমদৰ জিৱন চৰিত্ৰ । ১৪ আখ্যা ।
এজন চহা মাহুহৰ পত্ৰ ।
মিচা প্ৰসংসা ।
নম্ৰতা ।
বিবন্ধ ।
কপৌ আৰু পাৰ.চবাই কথা ।
ৰাম নৰমি নাটক । প্ৰথম অঙ্ক । প্ৰথম দৰ্শন । দ্বিতীয় দৰ্শন ।

১৩ বচৰ । নম্বৰ ৯ । চেপ্তেম্বৰ ১৮৫৮ ।

খ্ৰিষ্টিয়ান মণ্ডলিৰ বিবৰন । ১২ আখ্যা ।
ধান মৰা খলাৰ কথা ।
বঙ্গাল দেসৰ বুৰঞ্জি । ১৭ আখ্যা ।
মহমদৰ জিৱন চৰিত্ৰ । ১৬ আখ্যা ।
গ্ৰিকলোকৰ পূৰ্বকালৰ সংশ্লেষ বিবৰন । দ্বিতীয় ভাগ ।
সমাজিকৰ কথা ।
অনেক দেসৰ সম্বাদ ।
ভালুকৰ বিবৰন ।

১৬ বছৰ । নম্বৰ ১ । জানুৱাৰি, ১৮৬১ ।

সম্পাদকৰ কথা ১ ।
শিৱসাগৰৰ গবৰ্ণমেণ্ট স্কুলৰ ছাত্ৰবিলাকৰ বিত্তাৰ মহলা ।

আফ্রিকা বীপৰ কলু প্ৰদেশৰ পাণ্ডা বজাৰ নজ্জা ।

১১ গীত ।

বাধানাথ আৰু প্ৰসন্নৰ কথোপকথন ১৩ খণ্ড ।

অনেক দেশৰ সন্ধান ।

গবৰ্ণমেণ্টৰ এটা বিজ্ঞাপনৰ কথা ।

টেইবল মাণ্ডেটেইন অৰ্থাৎ মেক পৰীভৰ নজ্জা ।

১৬ বছৰ । নম্বৰ ২ । ফেব্ৰুৱাৰি, ১৮৬১ ।

অনেক দেশৰ সন্ধান ।

মাতৃ ভাষা ।

বাধানাথ আৰু প্ৰসন্নৰ কথোপকথন ১৪ খণ্ড ।

পাটমিয়া চবাইৰ কথা ।

মেকুৰিৰ যুদ্ধৰ কথা ।

মিস্ত্ৰনেৰি সভা ।

১২ গীত ।

১৩ গীত ।

১৪ গীত ।

১৫ গীত ।

পঞ্জাব দেশৰ এ'কালৰ কথা ।

জ্ঞান বজাৰ কথা ।

মহৰে সিংহৰে যুদ্ধ ।

গীত ।

১৬ বছৰ । নম্বৰ ৩ । মাৰ্চ ১৮৬১ ।

অনেক দেশৰ সন্ধান ।

বাধানাথ আৰু প্ৰসন্নৰ কথোপকথন ১৫ খণ্ড ।

নীতি কথা ।

খেহ দেশৰ মাহুছে বলিদানৰ নিষিদ্ধে এটা কুকুৰ মৰাৰ নজ্জা ।

পদ্মাব ।

১৬ গীত ।

১৭ গীত ।

১৮ গীত ।

এঁকালৰ কথা ।

গীত ।

গীত ।

১৬ বছৰ । নম্বৰ ৪ । এপ্ৰিল, ১৮৬১

অনেক দেশৰ সম্বাদ ৪২ ।

গীত ।

মাখন ভোলাৰ কথা ।

১৯ গীত ।

২০ গীত ।

২১ গীত ।

২২ গীত ।

২৩ গীত ।

২৪ গীত ।

এবিধ উৰি ফুৰা মাছৰ কথা ।

অকনোদই পঢ়া লবাবিলাকৰ শ্ৰুতি ।

উই পোক খোৱা জন্তুৰ কথা ।

টাঙ্গু নগৰৰ কাৰণে স্থলৰ কথা ।

শ্ৰী শিক্ষা ।

গীত ।

১৬ বছৰ । নম্বৰ ৫ । মেই, ১৮৬১ ।

অনেক দেশৰ সম্বাদ ৬৫ ।

শ্ৰী শিক্ষা ।

জলন্তকৰ নক্সা ।

২৫ গীত ।

২৬ গীত ।

২৭ গীত ।

২৮ গীত ।

২৯ গীত ।

৩০ গীত ।

বঙ্গাল দেশৰ বুৰঞ্জী ।

এটা মগনীয়াৰ কথা ।

অকণোদয় পৰ্হা লবাবিলাকৰ প্ৰতি দ্বিতীয় পত্ৰ ।

এজন ধৰ্ম্মীৰ মৃত্যু ।

গীত ।

১৬ বছৰ । নম্বৰ ৬ । জুন, ১৮৬১ ।

অনেক দেশৰ সম্বাদ ।

এবিধ ডাঁৰিয়া কুৰৰ পক্ষিৰ কথা ।

বঙ্গাল দেশৰ বুৰঞ্জী ।

অকণোদয় পৰ্হা লবাবিলাকৰ প্ৰতি তৃতীয় পত্ৰ ।

মাকে জীয়েকক বিস্তা শিকোৱা কথা ।

গৰগাওঁ নগৰৰ কথা । স্বার্থ বক্তা ।

৩১ গীত ।

৩২ গীত ।

৩৩ গীত ।

বলুনৰ কথা ।

কানী এবাৰ কথা ।

বিজ্ঞাপন ।

নেজাল ভবাৰ কথা ।

১৬ বছৰ । নম্বৰ ৭ । জুলাই, ১৮৬১ ।

অনেক দেশৰ সম্বাদ ।

ধৰ্ম্মৰ কল নান্দৰ বিষয় ।

ঈশ্বৰানে প্ৰকৃত প্ৰতিফল দিয়া ।

লক্ষা উপদীপৰ কথা ।

কলিকতা আৰু মংলাৰ বেইল বোডৰ কথা ।

৩৪ গীত ।

৩৫ গীত ।

৩৬ গীত ।

৩৭ গীত ।

নবৰ দুই শত্ৰু ।

গৰিলা এবিধ বন মাহুহৰ কথা ।

বিকানচ নামে এবিধ সৰু উটৰ কথা ।

“মাছ এবিলে কুকুয়াৰ মৰণ নাই ।”

Remarks by the Editor ।

১৬ বছৰ । নম্বৰ ৮ । আগষ্ট, ১৮৬১ ।

অনেক দেশৰ সন্মাদ ।

মিচৰ দেশৰ এটা দলৰ কথা ।

সিতা তেলৰ পুত্ৰ ।

নবৰ দুই শত্ৰু ।

সমুদ্ৰৰ কম্পন ।

বান্ধৰ পৰা আশ্চৰিত ৰূপে বন্ধা পোয়া ।

সভা হ’বলৈ নিবেদন । এজন স্থলৰ ছাত্ৰ ।

ইংৰাজিৰ নীতি কথা ।

৩৮ গীত ।

৩৯ গীত ।

ভূগোল বিজ্ঞান শিক্ষা ।

বিজ্ঞাপন ।

১৬ বছৰ । নম্বৰ ৯ । চেপ্তেম্বৰ, ১৮৬১ ।

অনেক দেশৰ সন্মাদ ।

আমাৰ কিবা চিন দেখুউয়া ।

ভোয়াৰ মুক্তিৰ ভবনা কি ।

ভূমিকা

দুটা ভাণ্ডক মাহুহৰ কথা ।
সুখৰ গ্ৰহণ ।
এজন দৰিদ্ৰ ধৰ্মী লোকৰ কথা ।
জগতৰ বিশেষ কথা ।
নয়তাই জ্ঞানৰ ফল ।
“ভয়ো মাৰি দিবি ।”
৪০ গীত ।
৪১ গীত ।
ছটা ভয়ানক মাত ।
অসম্ভৱ বিবাহ ।

: ৬ বছৰ । নম্বৰ ১০ । অক্টোবৰ, ১৮৬১ ।

অনেক দেশৰ সম্বাদ ।
জুজিগু উপদ্বীপ নিবাসী লোকৰ ঘৰৰ নজা ।
কাৰেণ লোকৰ বাজ নিচান ।
খ্ৰীষ্ট ত্ৰাণ চাহাবৰ পত্ৰ ।
আশ্চৰ্য্য ৰূপে এটা মাহুহ বহিৰ ধৰাৰ কথা ।
পিতৃৰ সমাজিক ।
সম্পাদকলৈ চিঠি ।
৪২ গীত ।
দেশহিঁতৰী খ্ৰীষ্ট অকণোদয় ।

১৬ বছৰ । নম্বৰ ১১ । নৱেম্বৰ, ১৮৬১

অনেক দেশৰ সম্বাদ ।
খ্ৰীষ্ট চৰ চাৰ্গচ উত্ত চাহাবৰ নজা ।
ভাৰ আকৰ্ষণৰ কথা ।
ধৰ্ম্মীৰ শেষ গতি ।
হুএজ কানাল বা ৰূপহী নৈ ।
৪৩ গীত ।

৪৪ গীত ।

৪৫ গীত ।

৪৬ গীত ।

৪৭ গীত ।

নগঞা দ্ৰোহী লোকৰ চৰিত্ৰ বৰ্ণন ।

আফ্ৰিকা দ্বীপত থকা তাঁতি চৰাইৰ নক্সা ।

চন্দ্ৰ দেখুৱা নক্সা ।

জ্ঞানী অজ্ঞানী চৰিত্ৰ বৰ্ণনা ।

ইং শক ।

১৬ বছৰ । নম্বৰ ১২ । ডিচেম্বৰ, ১৮৬১ ।

অনেক দেশৰ সম্বাদ ।

কুৰব পক্ষিৰ নক্সা ।

পাই জ্ঞানী টকা অজ্ঞানী ।

লৰা চোআলীবিলাকৰ উচিত কৰম ।

কাচাৰ আৰু অসম দেশত ছাহ ওলোআৰ কথা ।

শ্ৰী শিক্ষা ।

বিদ্ভাৰ গুণ ।

গীত ।

৪৮ গীত ।

৪৯ গীত ।

৫০ গীত ।

৫১ গীত ।

মুসা ধৰ্ম বিবৰণ ।

জ্ঞান শিক্ষা কৰাৰ কথা ।

বিধৱা বিবাহ ।

বালানিচেপাচ নামে পক্ষিৰ কথা ।

আমেৰিকা দেশৰ বণৰ কথা ।

১৭২২ ছনৰ ২ অক্টোবৰ তাৰিখে বিলাতত বেপ্টিষ্টসকলৰ এখন সৰু সভাত উইলিয়াম কেবী নামৰ এজন ডেকা পাহুৰীৰ আহ্বানত বিদেশত খ্ৰীষ্টধৰ্ম প্ৰচাৰৰ অৰ্থে Particular Baptist Society for the Propagation of the Gospel amongst the Heathen প্ৰতিষ্ঠিত হয়। ১৭২৩ ছনৰ ২ জানুৱাৰীত ইতিমধ্যেই বঙ্গদেশত কাম কৰা ডাক্তৰ জন তমাহ আৰু কেবীক ভাৰতবৰ্ষত ধৰ্মপ্ৰচাৰৰ অৰ্থে নিয়োগ কৰা হয়। সেই বছৰতে দুয়ো কলিকতা পালেহি। কিন্তু ইষ্ট ইণ্ডিয়া কোম্পানীয়ে সিখন বৰছহৰত নতুন পাহুৰীক পায় পাতিবলৈ দিবলৈ ৰাজী নোহোৱাত দুয়ো কলিকতাবশৰা দহ মাইল দূৰৰ শ্ৰীৰামপুৰত ব'লগৈ। ১৭২২ ছনত যেতিয়া উইলিয়াম হাৰ্ড আৰু জৰুৱা মাৰ্শমেন আহিল, তেতিয়া বিখ্যাত শ্ৰীৰামপুৰ-ত্ৰয় (Serampore Trio) পূৰ্ণ হ'ল। তেওঁলোকে খ্ৰীষ্টিয়ান ধৰ্মশাস্ত্ৰ দুৰূৰি সাতোটা ভাৰতীয় ভাষা-উপভাষাত ভাঙি উলিয়ায়। কেবী ছাহাবৰ যত্নেত কলিয়াবৰৰ আশ্চাৰ্য্য শৰ্মা কলিকতালৈ গৈ বাইবেলখন অসমীয়া কৰে আৰু ১৮১৩ ছনত সিখন ছপা হৈ ওলায়। এই প্ৰথম বচিত আৰু মুদ্ৰিত অসমীয়া খ্ৰীষ্টিয়ান বচনা। ই অসমত আহোম যুগৰে বস্তু।

১৮২৬ ছনত য়াণ্ডাবোৰে অসমৰ স্বাধীনতা বিলোপ কৰিলে। ১৮৩৮ ছনত অসমত ব্ৰিটিশ গজগজীৱা হৈ বহিল। প্ৰায় তেতিয়াৰেপৰা বৰ্মাত থকা বেপ্টিষ্টসকলে অসমৰ কালে এটি চকু ৰাখিবলৈ আৰম্ভ কৰিলে। অসমত গবৰ্ণৰ-জেনেৰেলৰ এজেন্ট আৰু কমিছনাৰ কেপ্টেইন এক্. জেনকিন্‌ছে কলিকতাৰ চিভিল ছাৰ্ভিচৰ বিষয়া মিষ্টাৰ ট্ৰেভেলিয়ানলৈ এখন চিঠি লিখি জনাইছিল যে বৰ্মা বা শ্ৰাম আৰু উত্তৰ-পূব বৰ্মাৰ জ্ঞানসকলেৰে সহযোগীয়া খামটিসকলৰ মাজত ধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰাৰ কথা চিন্তা কৰিব পাৰি। তেওঁ আৰু জনাইছিল যে কোনো পাহুৰী আহিলে তেওঁলোকে ত্ৰিঃপৰ আশ্ৰয় লাভ কৰিব। মিষ্টাৰ ট্ৰেভেলিয়ানে আকৌ কোনো পাহুৰী পৰিয়ালে যদি সহায়ত মিছন স্থাপন কৰাৰ ইচ্ছা কৰে তেওঁলোকলৈ এহেজাৰ টকাৰ বৰঙনি দাঙিলে। ১৮৩৫ ছনত এৰেবিকাত থকা বেপ্টিষ্ট বোৰ্ডক জেনকিন্‌ছৰ প্ৰস্তাৱ জনোৱা হ'ল। বোৰ্ডে মৌলয়েনত থকা নেথান ব্ৰাউনক সহায়লৈ দাবলৈ আজ্ঞা কৰিলে।

গুলিভাৰ টি. কট্টাৰ আৰু নেথান ব্ৰাউনে নিজ পত্নী আৰু এটা ছপাখানা লৈ কলিকতাবশৰা চাৰি মাহ বাঢ়ি থপি থপি ১৮৩৬ ছনৰ ২৩ মাৰ্চত

সদিয়াত ভৰি দিলেহি, পিছৰ বছৰ বোৰ্ডৰ আদেশমতে জেকব তমাছ আৰু মাইলুছ ব্ৰনছনে সপত্নীক এমেৰিকাৰপৰা আহি কলিকতা পাই নায়ে-ভবে সদিয়াৰ ব্ৰাউন-কট্টাৰৰ লগতৈ যাত্ৰা কৰিলে। তেওঁলোক সদিয়া পাণ্ড পাণ্ড হওঁতেই ৭ জুলাইৰ দিনা ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ পাৰত নাও বান্ধোতে পাৰৰ গছ খহি ততালিকে তমাছক হেচি মাৰি পেলালে। বিধবা শ্ৰীমতী তমাছ আৰু ব্ৰনছন গিৰিয়েক-বৈধীয়েক ১৭ জুলাইত সদিয়াত প্ৰৱেশ কৰিলে। ১৮৩২ চনৰ থামটি বিদ্ৰোহৰ ফল-স্বৰূপে সমস্ত মিছন ছপাখানাই সৈতে জয়পুৰলৈ ভটায়াই আহিব লগীয়া হ'ল। ১৮৪০ চনত ব্ৰনছনে নামচঙীয়া নষ্টেসকলৰ মাজত এখন পঢ়াশালি পাতিলে। তেওঁৰ লগত যোগ দিলেহি ভনীয়েক কুমাৰী বোভা ব্ৰনছন, চাইবাছ বাকাৰ আৰু শ্ৰীমতী বাকাৰে। তেওঁৰ স্কুলৰ কাৰণে জেনকিন্ছৰ যত্নত উজনি অসমৰ কমিছনাৰে বাৰ ৭ টকা দান দিয়ে।

১৮৪০ চনৰ অক্টোবৰত কুমাৰী বাকাৰ ঢুকাল। প্ৰথম ছবছৰৰ চেষ্টাৰ পিছত এজন অসমীয়া (নিধি লিৰাই) লোকেহে মাৰ্ছে। ধৰ্ম ধৰাত ভৈয়ামত কাম কৰিবৰ মনস্থ কৰা হ'ল। ১৮৪১ চনত বাকাৰ-দ্বয়ক শিৱসাগৰত কাম কৰিবলৈ পঠোৱা হ'ল, আৰু জেনকিন্ছৰ উপদেশমতে ব্ৰনছনে বোৰহাটত কাম আৰম্ভ কৰিবলৈ আহিল। ১৮৪৩ চনত তেওঁলোকৰ আৰু এটি থানা বহিল গুৱাহাটীত। এই সময়তে শিৱসাগৰত চৰকাৰী স্কুল স্থাপিত হয় ; তাত অসমীয়া আৰু বঙলা শিকোৱা হৈছিল। কট্টাৰে শিৱসাগৰত গাঁৱে গাঁৱে ছখন স্কুল পাতে। হেলেকা শৰীৰৰ বাকাৰে গুৱাহাটীত এখন স্কুল সাজিলে। ১৮৪২ চনত ব্ৰনছনে নগাঁৱত Nowgong Orphan Institution প্ৰতিষ্ঠা কৰে। ১৮৪৩ চনৰ ভিতৰতে শিৱসাগৰ বেপ্টিষ্ট কাৰখানালীৰ প্ৰধান কেন্দ্ৰ হৈ পৰিল। কট্টাৰইতে জয়পুৰৰপৰা আনি ছপাখানা শিৱসাগৰত পাতিলে আৰু ব্ৰাউনে সদিয়াতে আৰম্ভ কৰা তেওঁৰ অসমীয়া সাহিত্য-সেৱা চলাই থাকিল। শিৱসাগৰৰ বাহিৰে নগাওঁ আৰু গুৱাহাটীও বেপ্টিষ্টৰ প্ৰধান ঠাই হ'ল। তিনিও ঠাইতে গীৰ্জা হ'ল। সদিয়া-জয়পুৰ এবাবাৰী হ'ল। ১৮৪৮ চনত এ. এইছ. ডেনফোৰ্থ আৰু শ্ৰীমতী ডেনফোৰ্থে মিছনৰ কামত যোগ দিলেহি গুৱাহাটীত, আইবা. জে. স্টোডাৰ্ড আৰু শ্ৰীমতী স্টোডাৰ্ডে যোগ দিলেহি নগাঁৱৰ ওৰ্কে'ন ইনষ্টিটিউটত। ১৮৫১ চনৰ ৩০ অক্টোবৰত নগাওঁ, শিৱসাগৰ আৰু গুৱাহাটীৰ গীৰ্জা মিলি আসাম বেপ্টিষ্ট এছোচিয়েচন গঠন কৰিলে।

এনেতে অসমৰ বেণ্টিষ্টসকলৰ কাৰণে বিপদ আৰু পাত্তি আছিল। ব্ৰাউন-ব্ৰনছনে শিক্ষণ আৰু ধৰ্মপ্ৰচাৰক পৰম্পৰা পৰিপূৰকৰূপে লৈ যি কাম আৰম্ভ কৰিছিল, এমেৰিকাৰপৰা উক্টোৱা ছোলোমোন পেকৰ নেতৃত্বত অহা দ্বোভাই সেই কাম নাপছন্দ কৰিলে। নগাঁৱৰ গুৰুৱান ইনষ্টিটিউটক এখন নৰ্মাল স্কুলত পৰিণত কৰা হ'ল, ফলত সি মৰি থাকিল। ব্ৰনছন ঠান্ডাতে বৰ হতাশ হ'ল। একে কাৰণতে আৰু বেয়া স্বাস্থ্যৰ বাবে নেথান ব্ৰাউনে ১৮৫৫ চনত শিৱসাগৰ এৰিলে। ১৮৫৭ চনত প্ৰথম ভাৰতীয় স্বাধীনতা আন্দোলন আৰু বেমাৰ-আজ্ঞাবেণ্টিষ্টসকলক জুকলা কৰিবলৈ আগ বাঢ়ি আহিল। গুৱাহাটীৰ ডেনকোথে ১৮৫৭ চনৰ বাৰিষাটো নিতৌ বণ-বিভাগৰ কাম কৰিব লগীয়া হৈছিল, শিৱসাগৰৰ ছেমুৱে-এম্. হোৱাইটিং পৰিয়ালেও বণৰ জুৰি পৰিলেই কাম এৰি যাবলৈ মাছু হৈছিলেই, তাগো সেই অৱস্থা আৰু নহ'ল। ১৮৫৯ চনত ডেনকোথ পৰিয়াল স্বাস্থ্য বেয়া বুলি এমেৰিকালৈ গ'লত চাইবাছ এফ্. টোলমান আৰু ক্ৰীমটী টোলমানক নগাঁৱলৈ পঠোৱা হয়। ইফালে ব্ৰনছন পৰিয়ালো এমেৰিকালৈ যোৱাত শিৱসাগৰৰ হোৱাইটিঙে কেৱোকাৰে চকু দিব লগীয়াত পৰিল। টোলমানে ১৮৫৯ চনত মিকিৰ পৰ্বতত কাম আৰম্ভ কৰিছিল; কিন্তু ডেঙৰ শৰীৰৰ কাহিলা পৰাত ব্ৰনছন দেশৰপৰা ঘূৰি অহা ছেগতে তেওঁ এমেৰিকালৈ ঘূৰি যাবলৈ বাধ্য হ'ল। ইফালে ছৰকাৰৰ কৰ-কাটল বঢ়াত অসমীয়া প্ৰজাৰ মাজত অসন্তোষ বাঢ়ি উঠিল। কোনো কোনোৱে ক'বলৈ ধৰিলে, সকলো প্ৰজাকে ছৰকাৰে ঐষ্টিয়ান কৰিছে এবিধ। ভূতৰ ওপৰত দানহৰ দৰে, বেণ্টিষ্টসকলৰ নিজ ঘৰ এমেৰিকাতে জুই লাগিল গৃহ-মুহুৰ ৰূপত। বিশেষকৈ ১৮৬৭ চনৰপৰা অসমত বেণ্টিষ্টসকলৰ প্ৰচাৰৰ পথৰ পৰিৱৰ্তন হ'ল, তেওঁলোকে ভৈয়ামৰ লোকক এৰি পৰ্বতীয়া লোকৰ মাজত ধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰিবলৈ লাগিল।

১৮৪৬ চনৰ জাহুৱাবীৰপৰা গুলিভাৰ টি. কট্টাৰৰ সম্পাদনাত ১৬-পিঠীয়া 'অকনোৱাই' প্ৰকাশ পাবলৈ ধৰে। তাৰ ওপৰৰ শিৰোনামা এনে প্ৰকৃতিৰ—

অকনোদই সন্বাদ পত্ৰ।

প্ৰথম চোআ। মো: সিবসাগৰ, জানোআৰি ১৮৪৬ খ্ৰিষ্ট অ: সঁক। ১ নম্বৰ

VOL. I. SIBSAGOR, ASAM, JANUARY, 1846. No. 1

কাকতখনৰ প্ৰতি পৃষ্ঠাত ছপা অংশৰ দুটাকৈ স্তম্ভ। শেষ পৃষ্ঠাৰ দ্বিতীয় স্তম্ভৰ শেষাংশত এইখিনি কথা ইংৰাজীত দিয়া হৈছিল—

THE ORUNODOI,

A monthly Paper, devoted to Religion, Science, and General Intelligence, is printed and published at the Sibsagor Mission Press, by O.T. CUTTER, for the American Baptist Mission in Asam. Price one rupee per annum, in advance, or one and a half at the end of the year.

এই প্ৰথম সংখ্যা কাকতৰ বিষয়-সূচী ওপৰত দিয়া হৈছে। লেখকসকলৰ নাম ক'তো দিয়া হোৱা নাই। তাৰ পৰিৱৰ্তে 'জোআ বচৰৰ কথা', 'ধৰ্ম্মৰ কথা বাজা' (তাৰ লগৰ 'হেকলা পৰ্বতৰ ভগত জোল ওলোআৰ কথা'), আৰু 'বজাৰ মৈদাম থনা' প্ৰবন্ধকেইটাৰ লেখকক বুজাবলৈ "I" চিনটি মাজ ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে। 'কানিৰ বিবৰন' প্ৰবন্ধৰ দুটা পদ (আমাৰ মূল পুৰিষ্ট সন্নিৱিষ্ট) আৰু গল্প কথাখিনিৰ শেষত লেখকৰ নামৰ ইঙ্গিত হ'ল "R"।

ওলিভাৰ টি কট্টাৰ ১৮৪৬ জানুৱাৰীৰপৰা ১২৫০ কেব্ৰুৱাৰীলৈকে সম্পাদক, মুদ্ৰক আৰু প্ৰকাশক আছিল। ১৮৫০ মাৰ্চৰপৰা তেওঁ মুদ্ৰক আৰু প্ৰকাশক-ৰূপে থাকিল, কিন্তু ডক্টৰ নেধান ব্ৰাউন (ব্ৰাউন) সম্পাদক হ'ল। ১৮৮২-৮৩ চনলৈকে 'অকনোদই' চলি আছিল আৰু আন আন সম্পাদকসকল আছিল এপল্টন হাও ডেনকোৰ্থ, ছেমুৱেল এম্. হোৱাইটিং, ডক্টৰ মাইলছ ব্ৰনছন, শ্ৰীমতী এছ. আৰ. বাৰ্ড, ই. ডব্লিউ ক্লাৰ্ক, এ. কে. গানৌ আদি। সকলো সংখ্যা পত্ৰিকা নোপোৱাত কাৰ কাৰ্যকাল কেতিয়ালৈকে আছিল জনা নগৈছে। ব্ৰাউন ছাহাব ১৮৫০ মাৰ্চৰপৰা ১৮৫৪ আগষ্টলৈকে সম্পাদক আছিল, তাৰ পিছত কিমান দিনলৈ আছিল আৰি ধৰিব নোৱাৰিলো। ১৮৫৬ জানুৱাৰীৰ

পৰা ডেনকোর্ণৰ নাম আছে। ১৮৫৭ ক্লেভল্যাণ্ডৰপৰা হোৱাইটিং সম্পাদক হয়, আৰু সম্ভৱতঃ ১৮৬০ ডিচেম্বৰলৈকে থাকে। ১৮৬১ বছৰটো উইলিয়াম ৱাৰ্ড সম্পাদক আছিল; তাৰ পিছৰ লেখ পোৱা নাযায়।

সৰহখিনি ক্ষেত্ৰতে ‘অকনোদই’ৰ প্ৰবন্ধ-লেখকসকলৰ নাম পোৱা নাযায়। অনেক ঠাইত লেখকৰ কোনো ইঙ্গিত দিবৰে যত্ন কৰা হোৱা নাই। আন কিছু ঠাইত II, §, *, ... আদি চিনে লেখকৰ নামৰ ঠাই লৈছে। তাৰ ভিতৰত “II” চিনটোৰেই ব্যৱহাৰ বৰ বেছি, আৰু আমাৰ অনুমানমতে ই সম্পাদকীয় ৰচনাৰ সঙ্কেত। ১৮৪৮ চনৰ নবেম্বৰত প্ৰথম দেখা দিয়া জন বান্য়ানৰ Pilgrim’s Progress-অৰ ভাঙনি ‘জাত্ৰিকৰ জাত্ৰা’ৰ অনুবাদককো এই সঙ্কেতেৰেই নিৰ্দেশ কৰা হৈছে। ‘অকনোদই’ত সৰ্ফলোভকৈ বেছি প্ৰবন্ধ-কবিতা লিখা লেখক হ’ল নিৰি লিৰাই কাৰোৱেল। অসমীয়া খ্ৰীষ্টিয়ান সাহিত্যলৈ এওঁৰ বৰঙণিয়েই সেই দেখি আটাইতকৈ ডাঙৰ বুলি ক’ব পাৰি। আমাৰ অনুমান হয়, এওঁ ‘অকনোদই’ৰ সম্পাদকসকলৰ সদায় সোঁ হাত আছিল আৰু অনেক নিনাও লেখা এওঁৰেই। এওঁৰ প্ৰবন্ধৰ বিষয় অতি বিস্তৃত; তাৰ ভিতৰত বিশিষ্ট হ’ল ভক্ত পল আদি এপোষ্টলসকলৰ (পাচনি) পৰিচয়-সমূহ, হিন্দুস্থানৰ আৰু গজনিৰ মুছলমান ৰজা-সম্ৰাটসকলৰ বুৰঞ্জী, বাইবেলৰ বিবিধ কাহিনী আৰু চৰিত্ৰৰ আভাস, ধৰ্ম-প্ৰচাৰৰ বাতৰি আৰু ‘ভিৰ্ণৰ বিবৰন’ বা ‘ভিৰ্ণৰ জাত্ৰা’ নামে পদ্ম ৰচনা। শেষৰ ৰচনাটিত নকৈ খ্ৰীষ্ট-ধৰ্মত শৰণীয়া হোৱা নিধি লিৰাই হিন্দু ধৰ্মৰ প্ৰতি কঠোৰ আৰু কটু হৈ পৰিছে; অনেক ঠাইত যে অস্বাভাৱ তেনে হৈছে, আমাৰ মূল পুথিত সন্নিৱিষ্ট পাঠৰপৰাই তাক ধৰিব পৰা যাব। ‘ন.ল.’ বা ‘ন.ল.ক.’ তেওঁৰ নামৰ সঙ্কেত-ৰূপে ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে।

‘অকনোদই’ৰ লেখকসকলৰ সাংকেতিক নামবোৰ তলত বৰ্ণানুক্রমিক-ভাৱে সজোৱা হ’ল—

অ.—‘আমেৰিকা প্ৰথমে দৰ্শন হোৱাৰ কথা’।

অ.চ.ক.—‘গিয়ানৰ পহাৰ’, ‘পৰিখাৰ বিবৰন’।

অ.ল.ম.—‘নানা সন্মাদ’, ‘পবিত্ৰৰ কল’।

অ.হ.ম.—‘আপোনাৰ হিত চিন্তা কৰু’, ‘মৌ মাখিব কথা’, ‘The new Steamer’।

আ.—‘বিত্তিচাৰ বিসয়ক’, ‘নগাৰ বিবৰন’, ‘খামতিৰ বিবৰন’, ‘মিচিমিৰ বিবৰন’, ‘আবৰ, বৰ আবৰ, মিৰি আৰু ডফলাৰ বিবৰন’, ‘ঈকাৰ বিবৰন’, ‘আমেৰিকাৰ দুই জন চিকাৰি লোকৰ বিবৰন’।

আ.হ.দ.—‘মৰমিয়াল কুকুৰ’।

ই.হ.ব. (সম্ভৱতঃ শ্ৰীমতী ইলাইছা হুইট্ৰাউন)—‘মিত্ৰতা হোআ পাদুৰি বাকৰ চাহাবৰ বিবৰন,’ (বাখৰগঞ্জৰ) ‘ৰামগতিৰ বিবৰন,’ ‘ধৰমি চহৰিয়া এজনৰ বিবৰণ’।

উং.—‘বৰি নামে এটা সাহসিক কুকুৰৰ আখ্যান’।

ও.—‘গিত’ (৭.৮), (৮.৫)।

ও.ও. (সম্ভৱতঃ ও. আৰু ও. ও. হ’ল উইলিয়াম হাৰ্ড)—‘গিত’ (২.২)।

ক.—অসমীয়া আৰু বঙালী মাহুহৰ চৰিত্ৰ তুলনা কৰি এটি প্ৰবন্ধ, ‘তিনটা ঘোৰাৰ পৰিখা’।

ক.ব.চ.—‘নগাৰীত মাউৰ লগাৰ কথা’।

কু.—‘আচৰিত কথা বাত্ৰা’।

খে. (সম্ভৱতঃ বেণ্টিন্‌সকলৰ লগত সম্বন্ধ ৰখা বোৰহাটৰ খেটেকেশ্বৰ পণ্ডিত)—‘নিৰিবি পুৰনি নগৰত পোআ মূৰ্তি’।

ঘ.—‘গজা নাৰায়ন চিল’।

ঘ.ল.প.—‘আকবৰ বাদশ্বাৰ কথা’।

ঘি.—‘দুখিয়া লোকক দয়া কৰা’, ‘আচৰিত ৰূপে প্ৰান ৰখা পোআ’, ‘বনিয়ন চাহাব আৰু বন্দিসাল ৰখিয়াৰ কথা’ আদি।

চ.অ.ক.—‘ইন্দ্ৰে আপোনাৰ লোকক ৰখা’।

চি.দ.—‘বিত্তা ৰূপ ত্ৰিখা’।

চি.দ.প.—‘উপদেশ হেলা কৰা লৰাৰ অধিক বয়সত দুবৰহা হোআ’, ‘পুৰাত্নিত’।

জ.ট.—‘আৰ্চিৰ বিসই’, ‘বৰনৰ বিসয়ে কিচু চিন্তা’, ‘এটা ন ভবা গননা’ ‘আকস’ন আৰু ভাপৰ বিসই’, ‘খেহ, লোকৰ ক্ৰিপা কৰোতা দেবি’, ‘কুভাবনা’, ‘কালৰ বিসই’, ‘ইতি আৰু সিয়ালৰ ত্ৰিষ্টাভ’।

জ.ভ.—‘সত্য ধৰ্মৰ চাৰি প্ৰমান’।

জ.ব.—‘ভাঙ্গৰ বিসইৰ কথা’।

জি.ব. (গুণাভিৰাম বৰুৱা)—‘বিধৱা বিবাহ’, ‘বন্ধুতাৰ কথা’, ‘ইংলণ্ড আৰু অচল দেশ’, ‘তিৰ্থ আৰু পুৰানৰ উত্পত্তিৰ কথা’, ‘পুৰসে তিব্বাতক জি কপে সমাদৰ কৰিব লাগে’ ‘দুজনি বিধৱা চোৱালিৰ বিবাহ হোৱাৰ কথা’, ‘মাত্ৰি ভাসাৰ সক্তি’ আদি, ‘বাৰ নবমী নাটক’।

জে.ট.—‘জান কৰ্তাৰ আগমন’।

জো.ব.—‘প্ৰিথিবিৰ আকৰ্ষনৰ বিসইতে দুইজনৰ কথোপকথন’।

ত.থ.—‘ধৰ্ম্মৰ উচাহৰ কথা’, ‘সোকৰ ঐশ্বৰ্য’।

খ.ত.—সম্পাদকলৈ (১২. ১২)।

দ.—‘বাপেক পুতেক আৰু গাধ’, ‘বৰখুনৰ কথা’, ‘মাইৰ কালত বুৰা দাঙ্গৰিয়াৰ মহত্বাৰ বিবৰন’।

দ.ক.—‘পৰিয়ালৰ সানন’।

ধ.—‘গিয়ান আৰু লাভ বৰ্হীৰ কথা’।

ধ. ল. হ.—‘আপুনি আপোনাৰ বিচাৰ কৰা উচিত, অথবা (দুভাগ)।

স্থ.—‘নামান নামেৰে এজন কুঠিয়া বস্ত হোৱাৰ কথা’।

প. বা. স.—‘সিহ্নসাগৰত সভা পতা কথা’।

প. স.—‘প্ৰিথিবিৰ আকাৰৰ বিসই’, ‘মতোআল হোৱাৰ কথা’।

পু. স.—‘হিত কথা সফল’।

প্ৰ. চ. দ.—‘পাঠক চোঁৱা চৰাইৰ বিবৰন’।

ক.—‘ভিনিটা সৰু মাচৰ দ্ৰিষ্টান্তৰ কথা’।

ক. দ.—‘ভাই, ভনি, লগৰিয়াবিলাকলৈ লবাহতৰ বেৱহাৰ’, ‘মিচা কোৱাৰ কথা’, ‘ত্ৰিভূৱ পাচৰ ঘটনাৰ কথা’।

ব. (সন্তৰভঃ, ব., ব. দ. আৰু ক. হ’ল ডক্টৰ নেথান ব্ৰাউন ।)—‘সিল হৈ জোআ ম’হৰ কথা’, ‘ভেজ জোআ সিৰৰ বিবৰন’, ‘কেৱতাই অৰ্থাত বনৰৌ পছৰ বিবৰন’, ‘জোআ নগৰৰ কাঠৰ ঘোঁৰা’।

ক.—‘দেও পুজক লৱাৰ গান’।

ব. দ.—‘অসম লৱা আমেৰিকালৈ জোআৰ কথা’, ‘মুহূৰ আৰু সিহ্নলৰ কথা’, ‘স্তুপ্ত ধন’।

ব. ন.—‘প্ৰাথমিক সিখ্যা’, ‘ইহুৰ আৰু জেষ্ঠৰ দ্ৰিষ্টিৰ কবৰৰ কথা’,

জন্তুবোৰক, আমি জি ৰূপ বেহাৰ কৰিব লগে তাৰ কথা',
'মিক্ৰোছপ আৰু এক নিষ্ঠুৰ লৰাৰ কথা', 'মহা চিকন্দৰ আৰু তেওঁৰ
মাক', ইত্যাদি।

ব. ন. চ.—'উত্তম ভাৰ্জা'।

ব. প.—'প্ৰভুৰ ৰাজ্য ত্ৰিধি'।

বিং সং.—'খেহ দেশৰ জন্তু নামেৰে সাগৰত ফুৰা জাহাজ', 'ঢাকাৰ মল
মল কাপোৰৰ বিবৰন'।

ঝ.—'কানিৰ বিবৰন', 'কাকতি ফৰিদ্ধৰ কথা', 'ধৰ্ম্মৰ কথা বাত্ৰা',
'মাহুহ এজনক ফাঁচি দিয়াৰ কথা' (শিৱসাগৰত)।

ভ.—'চবাই চলনৰ সক্তি', 'বিস্বাসৰ ফল'

ভ. ম. ব.—'স্বৰ সিকা এটা পাৰ চবাইৰ কথা', 'স্বৰূপি'।

ভ. শ. স. স.—'জ্ঞান প্ৰদায়িনি সভাৰ সম্বাদ'।

ম.—'কএদি এজনক ফাঁচি দিয়া কথা' (নগাঁৱত), 'প্ৰিথিবিৰ পূৰ্ব-
কালিয় ইতিহাসৰ সংক্ষেপ বিবৰন' 'অকনোদই পৰ্হা সৰু লৰাবিলাকৰ
প্ৰতি প্ৰথম প্ৰনই পত্ৰ', 'মিচৰ দেশৰ বিসই' আদি।

ম. ফ. ক্ৰ.—'কসিয়া বজাবিলাকৰ আখ্যান'।

ম. ব. (সন্তোষতঃ, ম. আৰু ম. ব.—ডক্টৰ মাইলছ ত্ৰনছন)—'মহম্মদৰ
ধৰ্ম্ম বঢ়াৰ বাত্ৰা', 'ঘোষা পুথি চপা হোজাৰ বিগ্যাপন', 'বহু মূল্য
মুক্তা', 'লক্ষা উপদীপৰ কথা', 'তোমাৰ মুক্তিৰ ভৰসা কি'।

ম. ৱ. ব. (কুমাৰী মেৰী আৰ্. ত্ৰনছন ?)—'সৰু চিল্ল'এল' (পত্ৰ)।

মা.—'নগাঁৱত মাউৰ লগাৰ কথা'।

মো. স.—'পৰাৰ' (১৭.৩)।

ব.—'ভোটৰ দেশৰ বিবৰন', 'লক্ষা উপদীপৰ কথা', 'কম্পানি বাহাদুৰৰ
বিবৰন'।

বং দং প্ৰাং—'বিজ্ঞাৰ গুণ'।

ক.—'পূৰ্বকালৰ ইতিহাস', 'আদম্মে পাপ কৰা কথা', 'কইন আৰু হেবেলৰ
কথা', 'আব্ৰাহামলৈ অন্ধিকাৰ কৰা দেশ' আৰু—'পুত্ৰ', 'আব্ৰাহাম
নাইবা প্ৰেমৰ পৰিখা', 'স্নাকোৰে দেখা স্বৰ্গিয় সপোন' আদি।

ক. এ. ক.—'বাভৰি' (১৬.৩)।

ক. বা.—‘বিধবা বিবাহ’ (১২.৮) ।

ক. বা. ডে.—‘ছটা ভয়ানক মাত’ ।

ল. দ.—‘সাধু কথা’ ।

ল. লে. দ.—‘উপকাৰি পৰামৰ্শ’ ।

স্ব. স.—সাধুকথা (Riddles)—‘ভাবে এটাৰ এশাবী কথা হ’ল ‘কবি
কল্পন হিয়েলিৰ চন্দ’ ।

হ. চ.—‘স্বীশিকা’ ।

C. H.—‘স্নান হাৰ্মচেন নামেৰে এটা মাউৰা লৰাৰ বিবৰন’ ।

D.—‘লিঙ্গিয়া স্বৰ্জিবেস্ত, নাইবা আত্মাক নাম কৰা ঠাৱৰ’ ।

G. D.—‘লুইচা নামেৰে এজনী চোআলিৰ বিবৰন’ ।

G. L. P.—‘প্ৰসবিলাকৰ উত্তৰ’ ।

H. Chunder (সম্ভৱতঃ, হেমচন্দ্ৰ বৰুৱা)—‘আচৰিত গচ’ ।

G. J. S.—‘সভ্যতা আৰু বাণিজ্যৰ কথা’ ।

এইদৰে লেখকৰ নাম সাঙ্কেতিক ৰূপত দিয়াৰ চলতি গুণাভিৰাম বৰুৱাৰ
‘আসাম বন্ধু’তো আছিল। গুণাভিৰামে তাত নিজৰ নামৰ ঠাইত ‘জি’, দিছিল।

ভলভ দিয়া প্ৰবন্ধ-লেখক বা পত্ৰ-লেখকৰ নাম-সমূহ বিভিন্ন সংখ্যা
‘অকনোদই’ত পোৱা যায়।

আনন্দিবাম ফুকন (আনন্দবাম ঢেকিয়াল ফুকন)—‘তলত চাওক ।

ইন্ডা বি পাটন—‘আমেৰিকাৰ পৰা পঠোআ পত্ৰ’ ।

উৎসৱানন্দ গোৰামৌ ডিপুটি ইনস্পেকটৰ—‘বিজ্ঞাপন’ (১৬.৬) ।

কনকচন্দ্ৰ সৰ্মা—‘ভূতলৈ ভয় কৰা মিচা’ ।

কম্বুকৰ্ণ সৰ্মা—‘সিংহ আৰু সহাব কথা’ ।

কাতিৰাম গোহাঁই—‘চৰাপুত্ৰি মোকামৰ বিবৰন’ ।

কিনাৰাম সজিয়া—‘কলিকতাৰ স্থিতিয়াতি’ (পত্ৰ) ।

গোবিন্দবাম ভূঁয়া—‘নগাঁও জিলাৰ বৰ্নন’ (পত্ৰ) ।

চিকা দাস (নিৰুসাগৰ)—‘সত্ত সংসৰ্গ কৰাৰ কথা’ (পত্ৰ) ।

জাতিৰাম গোহাঁই—‘পুলিপেনাং মাজুলিৰ বিবৰন’ ।

হৰাৰাম চেটিয়া—‘বন্ধপূব নগৰৰ বৰ্নন’ (পত্ৰ) ।

ধৰ্মকান্ত গোহাঁই—‘গুৱাহাটীৰ বিবৰন’ (পত্ৰ) ।

পথ্যধৰ শৰ্মা—‘জুৰা ও গিয়ানি লোকলৈ নিবেদন’।

পমধৰ সম (সন্ততঃ, শ্ৰেয়ধৰ শৰ্মা)—‘লৰা কালে কঁৰিব মৰম’।

পূৰ্ণানন্দ শৰ্মা মহোৰি ক্ৰিমিনেল কোৰ্ট (Sri Purnanond Sorma)

—‘বিবেচনাৰ গুণ’ (পঞ্চ) ‘ভালকপে কাকত পৰ্হাৰ নিয়ম’, ‘অচম
দেসৰ বালক সকলৰ বৃদ্ধি আৰু যথার্থ গিয়ান বাহিবৰ উপাই’,
সম্পাদকলৈ (২.৮), ‘আচাম দেস হিঁতৈদিনি সভাৰ বিগ্যাপন’,
‘অসমীয়া ভাসাৰ কথা’ আদি।

শ্ৰীত্ৰাণ চাহাব আৰু শ্ৰীমতী মেম চাহাব—চিঠি (১৬.১০)।

মিৰ মজ্জৰ হচেন (কলিকতাত পঢ়া ছাত্ৰ)—‘জহনিৰ বিবৰন’,
সম্পাদকলৈ চিঠি (২.২)।

মুনছী কেফায়ং উজ্জা মুনচেক—‘নীতিকথা’, ‘জ্ঞানী অজ্ঞানীৰ চৰিত্ৰ বৰ্ণনা’।

লুচিএন হেউডেন, ওৰফে ধনীৰাম—বোষ্টোন ছহৰৰপৰা পত্ৰ।

সৰ্বগুণ্য ভট্টাচাৰ্য্য—চিঠি (১৬.১০)

হুভল্লি—‘জুখত বখ্যা পোআ’।

Anondoram Phukan—ইংৰাজি আৰু অসমীয়া যি অভিধান
অলপতে চপোৱা হব, তাৰে আৰ্হি (১১.১২) : A—Ablution

Lakhmilal Dutt (Sibsagor) : সম্পাদকলৈ চিঠি (২.৮)

নিজৰ নাম স্পষ্টকৈ নিদি লিখা লেখকসকলে এইবোৰ নাম ব্যৱহাৰ কৰা
দেখা যায়—

অকনোদইৰ পাঠক এজন—‘অকনোদইৰ স্তনিয়ম’

এজন অচমীয়া লোক—‘অচম দেসৰ লোকসকলৰ প্ৰতি নিবেদন পত্ৰ’
(৮.৫), (৮.৭), (৮.৮), (৮.১০), (২.১), (২.৭), ‘বিবাহৰ
সময়ত যি সকল নিয়ম প্ৰতিপালন কৰা কৰ্তব্য তাৰ কথা’, ‘বিধবাৰ
বিবাহ’, ‘অচমীয়া ভাসা’। এই লেখক গুণাভিৰাম বৰুৱাও হ’ব
পাবে।

এজন মিত্ৰ—‘নিজ পিতৃ মাতৃ জ্ঞানি সমাহৰ বাখিৰা’।

এজন খুলৰ ছাত্ৰ—‘সত্য হ’বলৈ নিবেদন’।

ওপৰ অচমত থকা এজন অসমীয়া লোক—‘অচমীয়া লোকসকলৰ
হিত কথা’।

ভোমালোকৰ পৰম মিত্ৰ এজন—‘আপোন সম্ভাৰলৈ পিঠি মাৰিব
উচিত কৰম’।

বিদ্যালয় পৰিত্যাগী ছাত্ৰ—‘এখন পত্ৰ আৰু তাৰ উত্তৰ’।

স্বার্থ বক্তা—‘গৰগাঁও নগৰৰ কথা’।

সিধাক—‘মোৰ আই’।

শ্ৰীসোনাৰ চাঁদ (হেমচন্দ্ৰ বৰুৱা)—‘অনেক বিয়া কৰা অজুগুত’।

শ্ৰীশ্ৰীমতি অচম ভূমি—‘অচমিয়া লোকলৈ নিজ ভূমিৰ সাধাৰণ পত্ৰ’।

শ্ৰীশ্ৰীমলুআ কপিৰাজ চক্ৰবৰ্ত্তি—‘মলুআ বজাৰ এখন চিঠি’।

সম্ভৱতঃ তলৰখিনি বিবিধ পুথিবপৰা লোৱা পাঠ—

অচমিয়া লৰাৰ মিত্ৰ—‘ইশ্বৰৰ আখ্যা’।

লৰাৰ মিত্ৰ—‘হিন্দুমানৰ নানা প্ৰদেশ’, ‘ইশ্বৰ তেওঁৰ সকলো স্ৰষ্টিভৰ্ত্তক
গোববন্ত’, ‘উইৰ কথা’, ‘গিয়ানৰ পুত্ৰ, অৰ্থাত মল্লভ’, ‘ইশ্বৰ চক্ৰ
সকলো ঠাইতে আছে’, ‘চিপিও সেনাপতিৰ চৰিত্ৰৰ কথা’।

বিবিধাৰ্থ সংগ্ৰহ—‘লক্ষা দ্বিপৰ বিবৰণ’।

সম্বাদ পত্ৰ পূৰ্ণচন্দ্ৰোদয়—‘নিতি বেজু’।

Podartho Bidya—‘মাহুহৰ বিসই’।

‘অকনোদই’ কাকতে অসমীয়া পাঠকৰ মানসিক দিগন্ত আধুনিক ধাৰাত
বহল কৰি তুলিছিল। গ্ৰীচ, মিছৰ, খেছ দেশ (চীন) আদি দূৰ দেশৰ বুৰঞ্জী
আৰু ৰাজনীতি, ৰছিয়া, মেক্সিকো, গুৱাটিমালা আদি দূৰ দেশৰ জুগোলৰ
বিবৰণ, ভাৰতবৰ্ষৰ বুৰঞ্জী আৰু চলন্ত ৰাজনৈতিক ঘটনাৰ সংবাদ আদি
‘অকনোদয়ে’ সত্ততে পৰিৱেশন কৰিছিল, প্ৰাণীবিজ্ঞা, উদ্ভিদ-ভাষ্য, পদাৰ্থবিজ্ঞা
আৰু জ্যোতিৰ্বিজ্ঞা আদি জ্ঞান বিতৰণ কৰিছিল। এই কাকতে বাইবেল আৰু
খ্ৰীষ্টিয়ান ধৰ্মৰ সাহিত্য আৰু বুৰঞ্জীৰ আভাস দিছিল, নানা পেৰেবোল, উপকথা
আদিৰ পুনঃকথন কৰিছিল। জন বান্য়ানৰ Pilgrim’s Progress-অৰ
ভাঙনি ধাৰাবাহিকভাৱে প্ৰকাশ পায় ‘অকনোদই’তে। ‘বাধানাৰ আৰু প্ৰসঙ্গৰ
কথোপকথনে’ এক উপভাসৰে আকৃতি ধাৰণ কৰি আছে। ‘পূৰণি অসম বুৰঞ্জী’,
‘কাষৰপৰ বুৰঞ্জি’, ‘চুটিয়া বুৰঞ্জি’—এই তিনিখন পূৰণি অসমীয়া বুৰঞ্জী ধাৰা-
বাহিকভাৱে প্ৰকাশ হোৱাত বাহিৰৰ জগতেও অসমৰ প্ৰাচীন বুৰঞ্জী-সম্পদৰ কু
পাব পৰা হৈছিল। অ. নাথৰ লেখকৰ অসমৰ জনজাতি-সমূহৰ পৰিচয়-সমূহ

অতি মূল্যবান সম্পত্তি। গুণাভিৰাম বৰুৱাৰ সামাজিক ‘ৰাম-নৱমী’ নাটকখনি পোনতে ‘অকনোদই’ৰ বুকতে ওলায়। ১১শ বছৰ ১২শ সংখ্যাত সম্পাদক ভেনকোৰ্ণে আনন্দৰাম ঢেকিয়াল ফুকনৰ ইংৰাজী-অসমীয়া অভিধানৰ A-বপৰা Ablution পৰ্যন্ত প্ৰকাশ কৰি জনায় যে ‘ফুকনে ইংৰাজি অচমিয়া আৰু অচমিয়া ইংৰাজি, এই ৰূপে দুই খণ্ড অভিধান লিখিছে। তাৰে আৰ্হি লোকবিলাকক দেখাবৰ কাৰণে এই অকনোদইৰ মাজত দুই এক পিঠি চাপিবলৈ খামাক পত্ৰ লিখিছে।’ জীৱনী, ভ্ৰমণ-বৃত্তান্ত আদি আধুনিক সাহিত্যৰ অঙ্গৰ বিকাশো ‘অকনোদই’তে হৈছিল। চাইৰাছ বাকাৰ, গডলব চি. ডাইবলি (Dauble), ডব্লিউ. জে. লং আদি ছাহাব লোক, আৰু খুৰু আৰি ফাৰোৱেল, বুধি লিজি বোৰ্ডমান, বাতিৰাম দাস, লুচাফ ক্ৰাফ্টিছ ওৱেলণ্ড (নগা) আদি লোকৰ মৃত্যু-সংবাদ (obituary note) বিশেষ মন্তব্য। অসম আৰু বাহিৰত খ্ৰীষ্টধৰ্ম-প্ৰচাৰৰ সংবাদ প্ৰায় সংখ্যাতে দিয়া হৈছিল। ‘অকনোদই’ৰ কেছজালিৰ সময়ত আধুনিক অসমীয়া কবিতাই চেৰা-শালিত কিদৰে কান্দিছিল, তাৰ আভাস বৰ কৌতুহলৰ বিষয়। পুৰণি ভেতিয়া মৰি গৈছে, কিন্তু নতুনৰ জন্ম যন্ত্ৰণা হৈ পৰিছে। কবিতাৰ অল্পভূতি আৰু কল্পনা ভেতিয়াও বহুত আঁতৰত। ‘অসমিয়া লৰাৰ মিত্ৰ’, বঙলা ‘চিন্তাবিলাসিনি পুৰি’, ঘোষা পুৰি আদিৰ বিষয়ে ওলোৱা কথাখিনিতে আধুনিক সমালোচনা-সাহিত্যৰ জন্ম বুলি ক’লে বোধ হয় শুদ্ধ নহ’ব। কিন্তু ‘বাৰেমন্ডৰা পখিলা পুৰি’, ‘কানীয়া কীৰ্তন’ আদি প্ৰকাশ আৰু প্ৰচাৰৰ সহায় মন কৰিব লগীয়া। ২য় বছৰ ৪ঠ সংখ্যাবপৰা মাহেকীয়া পঞ্জিকা আৰু ২য় বছৰ ১ম সংখ্যাবপৰা ‘অকনোদইৰ ধন পোআ ৰচিত’, এই দুটি নতুন বস্তু সন্মুখত হয়। গ্ৰাহক-সংখ্যাৰ এটি বিশ্লেষণ বৰ্তমান সংগ্ৰহত সন্নিবিষ্ট হৈছে। ১২শ বছৰ ৪ঠ সংখ্যা কাকতৰ সম্পাদক হোৱাইটিঙে আপত্তি কৰিছিল, ‘অকনোদই পত্ৰৰ কাৰণে মাহে ৫০ টকা খৰচ হই, অৰ্থাৎ বচবত ৩০০ টকা জাই; কিন্তু আমি লোকৰ পৰা প্ৰাই ৪০০ টকাহে পাও।’ আমাৰ সাংবাদিকতাৰ ইতিহাসে এই কথা বিশেষভাৱে মন কৰিব পাৰে। এইদৰে যেন পেলায়ো বো প্ৰটেষ্টকলে অসমীয়া ৰাইজৰ মাজত জ্ঞান বিলাবৰ বস্তু কৰি আছিল। কাৰণ ভেতিয়াও যেন অসমীয়া জাতি শুই আছে, কানিৰ বাগিয়ে টোপনি গধুৰ কৰি তুলিছে। নানা কুসংস্কাৰ আৰু অন্ধবিশ্বাসে দেশখনক আচ্ছন্ন কৰি ৰাখিছে। ‘অকনোদই’ৰ লেখকসকলে

সেই চৌপনি ভাঙি দি কুসংস্কার আৰু অন্ধবিশ্বাস আঁতৰাবৰ কাৰণে যেন প্ৰাণ-পাণে যত্ন কৰিছে। বিজ্ঞা আৰু জ্ঞান-বিস্তাৰৰ অৰ্থে তেওঁলোক নৱীন-প্ৰৱীন সকলোকে উপদেশ দিছে; উঠি অহাসকলক সজ্ঞ ব্যৱহাৰ শিকাবৰ কাৰণে অনবৰত যত্ন কৰিছে। ঠায়ে ঠায়ে হিউমাৰ বা হাস্যবো অৱতাৰণা কৰা হৈছে; শ্ৰীশ্ৰীমল্লু আৰু কণিৰাজ চক্ৰৱৰ্ত্তিৰ পত্ৰখনিত তাৰ আভাস পোৱা যায়।

‘অকনোদয়ে’ ১৮৪৬ জাহ্নবাৰীত প্ৰথম ওলায়ে ‘জোআ বচবৰ কথা’ত ১৮৪৫ ছনৰ খবৰ দি প্ৰায় প্ৰতি সংখ্যাতে ‘অনেক দেশৰ সন্বাদ’ আৰু ‘ধৰ্ম্মৰ কথা বাত্ৰা’ত অসম, ভাৰত আৰু পৃথিৱীৰ বাতৰি দি গৈছিল। অসমৰ বিভিন্ন ঠাইৰপৰা গোটোৱা খবৰৰ যি ৰেকৰ্ড ‘অকনোদয়ে’ত আছে, তাৰপৰা দেশৰ যোৱা শক্তিকাৰ বুৰঞ্জীৰ এটি ভাল আভাস পোৱা যায়। বিভিন্ন পৰ্যায়ৰ এনে বাৰ্তাৰ মাজৰপৰা কেইটিমান তলত উদ্ধাৰ কৰি দিয়া হ’ল,—

‘সিৱসাগৰৰ উজনি মেটেকাৰ ঘাটত বৰ্ত্তমান মাহে এজনি তিৰোতা মাজুহে দিখৌ নৈত নামি পাৰ হওঁতে এটা ঘৰিয়ালে কামুৰি মাৰিলে।’ (মাৰ্চ ১৮৪৬)

‘বৰ্ত্তমান সঁকৰ এপ্ৰেল মাহৰ ২৬ তাৰিখে সিৱসাগৰ জিলাৰ দখিন ফালে কালু গাঁৱৰ শ্ৰীলক্ৰোধৰ মৌজাদাৰৰ ককায়েক মিত্ৰা হোআৰ পূৰ্বে তেওঁৰ ঘৈণীয়েকে স্বামিৰ লগত সতি জাবৰ নিমিটে অগ্নি পৰিধাকে আদি কৰি সকলো ৰূপে প্ৰহ্মান চাই সতি হই জেন জানি মৌজাদাৰে শ্ৰীজুত বিচাৰ পতিব আগত সেই কথা জনালত দাবোগাৰ দোআৰাই সন্তিক নিবাৰণ কৰিলে।’ (মেই ১৮৪৬, ‘সতি জোআৰ নক্চা’ এখনো দিয়া হৈছে।)

‘১৮ জুন তাৰিখে নিসা দুই বজাৰ সময়ত গুআহাটত বৰকৈ ভূমি কম্প হৈছিল, তাতে সেই জিলাৰ প্ৰধান পকি গিৰ্জা ঘৰৰ ওপৰে দলৰ ৬ হাত মানৰ তলতে কীৰালবিলাক এবাই পৰিল, আৰু ভিতৰতো অনেক ঠাই ফাটিল। আৰু, বেলি চোআ ঘৰিবোৰবো প্ৰায়ে মাত যবিল।’ (জুলাই ১৮৪৬)

‘জুলাই মাহৰ ৩০ তাৰিখত জোৰহাটৰ শ্ৰীজুত পুৰন্দৰ সিংহ বহা বজাৰ কোসৰ ঘৰত দুআৰ বেলি, চোৰ সোমাই, পেৰা আৰু অপাৰ টিকিবি কাটি, কাপোৰ আৰু অলকাৰ ২৪১৪ টকাৰ বস্তু চোৰে নিলে; এতিয়ালৈকে চোৰ ধৰিব পৰা নাই, ডৰাপি বহা বজাৰ ভিতৰৰ মাজুহে কুপবাসৰ্গ কৰি নিয়াইচে বুলি দাবোগাই মনেৰে ভাবিচে।’ (আগষ্ট ১৮৪৬)

‘জোৰহাট নগৰত বহা বজা পুৰন্দৰ সিংহৰ ৩ দিন পৰ্যন্তে বহু বেছৰ পিৰা

উপস্থিত হৈ বৰ্তমান মাহৰ ১ প্ৰথম তাৰিখে ত্ৰিহস্পতি বাবৰ দিনা বেলি দুই বজাৰ সময়ত ত্ৰিত্বা হল।

‘তেতিয়া দুৰ্গা পূজা চাবলৈ ফুকন, বৰুৱা আদি বৰ বৰুৱা ডাক্তৰিয়া সকল গোট খাই, সেই ত্ৰিত্বা মহা বজাক নগৰৰ পৰা বাহিৰ কৰি, দহন আদি কৰাবৰ নিমিত্তে, স্ৰীজুত কামেশ্বৰ সিংহক, ত্ৰিত্বা বজাৰ স থকা ঠাইতে বৰ চৰাত কাপৰ পাৰি বহুআই, বৰ বৰুৱা আৰু ডাক্তৰিয়া সকলে চাৰি বজাৰ সময়ত পূৰ্বে পিত্ৰি বজাই জুবৰাজ নাম দিয়া, স্ৰীজুত কামেশ্বৰ সিংহক এক সেৱা কৰি জুবৰাজ মৰ্জতা দিলে। পাচে জুবৰাজে সোন, ৰূপ, কাঁহ আৰু ডাম, এই চাৰি কলহেৰে ত্ৰিত্বা বজাক গা ধুআই, ৰাজ অলঙ্কাৰ পিন্ধাই, সৰাইত সাজ কাপৰ দি, কুঁঅৰি আৰু গোহাঁই সকলে সেৱা জনাই, চাক্ৰটি চন্দোৱাৰ ভৰি, চোদোলত তুলি, দিটৈ নৈৰ ওচৰলৈ নি, আৰু কাপৰ ভৰি চন্দন কাঠ আদিৰে দহন কৰিলে। স নিষ্ঠতে বৰ লোক আৰু সৰু লোক, বহু মানুহ গৈছিল।’ (অক্টোবৰ ১৮৪৬)

‘কোনো কোনো অসমিয়া লৰা, বেজৰ কাম সিকিবৰ নিমিত্তে অসম দেশৰপৰা কলিকতালৈ গৈ মেদিকাল কলেজ, অৰ্থাত প্ৰধান বেজৰ স্কুলত সোমাল, আৰু কলিকতাৰ সমাচাৰ দৰ্পনত লিখিচে, সিহঁতে ভালটকৈ সিকি আছে।’ (নবেম্বৰ ১৮৪৬)

‘নবেম্বৰ আৰু ডিচেম্বৰ মাহৰ ভিতৰত শুআহাটিত ৭টা, নগাঁৱত ১১টা মানুহ খিষ্টৰ সিন্ধ হৈ বুৰ পাই মণ্ডলিত সোমাল।’ (ডিচেম্বৰ ১৮৪৬)

‘সিৱসাগৰ জিলাত ১৭ ফেব্ৰুৱাৰি তাৰিখে স্ৰীহৰনাথ পৰ্বতীয়া বৰুৱা পেচকাৰে বোকা খাতৰ স্ৰীবেৰাই সৰ্মাকে ধৰি আনি, আপোন জিএক স্ৰীমতি কেতেকিক সালংক্ৰিডাটক বিয়া দিলে। নিমন্ত্ৰনতে অনেক ভক্তলোক বিয়া চাবৰ নিমিত্তে আহিছিল, কিন্তু সেই ৰাতিৰ ন বজাৰ সময়ত অতি সীলা ত্ৰিষ্ট হৈ বিয়া দিয়াৰ ঠাই নষ্ট কৰাত বজাৰ ভিতৰত বৰ বোকা পানি হলত, চৰা ঘৰৰ ভিতৰ সোমাই জগ্য কৰি বিয়া দিলে।’ (ফেব্ৰুৱাৰী ১৮৪৭)

‘ভিক্ৰগৰৰ জিলাৰ পৰা আমালৈ এখান পত্ৰ লিখি এই কথা জনাইচে। মটকৰ ত্ৰিত্বাতিবৰ বৰ সেনাপতিৰ মধ্যম পুত্ৰক ভগিৰথ মাজিও গোহাঁই বৰ সেনাপতি সদৰ আশ্বিন কাম লৈ সৰহ দিন কৰিবলৈ ন হল; এনেতে শুক্ল ৰাপেক বৰ সেনাপতি জি বোগত ত্ৰিত্বা হল সেই বোগেই ককাদিত পিত হৈ

খাব নোঅবা, জি খাই সিও জিন নো জোআ, পিভে খুন্দা মাৰি ধৰে, এনে বোগ হৈ এই মাঘ মাহৰ ১৭ তাৰিখে ক্ৰিষ্টোষ্টমিৰ দিনা ৰাতি ২ পূৰ জাঁওতে মাজিও গোহাঁই শ্ৰিত্য হল। কিন্তু শ্ৰিয়মান কালে তেওঁৰ বৰ গিয়ান আছিল, গুৰুকো অনাই সবাইবে দখিনা কৰি জিবোৰ মাহুহ তেওঁক চাবৰ মনেবে গৈ আছিলে, সেইবোৰকো চাই সমাদৰ কৰিহে মৰিল। তাৰ পাচে তেওঁৰ সপৰিবাৰে মৰা স বাপেকৰ বিতিৰে দাহ কৰি মৈদামৰ দৰে ওখ ভেটি কৰিলে; বিধি মতে পহু মাচ আদি কৰি খাও ত্ৰবা মৰ্জাদাৰ কাপৰকো কৰি ভালেমান ত্ৰবা গোটাই ২২ ফাগুন তাৰিখে হুকুৰ বাৰৰ দিনা ৰাতি দিনকৈ বৰ সবাহ কৰিলে। দেশ দম্বৰ বিধি মতে কৰম কাজ কৰিলে।’ (মাৰ্চ ১৮৪৭)

‘বৰ্তমান বছৰৰ জানোআৰি মাহৰ ২৮ তাৰিখে ৰাশ্ৰিষ্ট মিনিস্ট্ৰি সমাজৰ বাৰ্ষিক সভা কলিকতা নগৰত হৈছিল। তাতে এই এই কথা প্ৰকাশ হল, বঙ্গাল আৰু হিন্দুস্তান দেশত ৰাশ্ৰিষ্ট অৰ্থাত বুৰ পোআ ২৮ টা মণ্ডলি আছে; মণ্ডলিৰ লোক মুঠে ১৩৩৮ আছে।’ (এপ্ৰিল ১৮৪৭)

‘নবেম্বৰ আৰু ডিচেম্বৰ মাহতে পাহুৰি সাহাৰাবিলাকে ভাটিলৈ জাত্ৰা কৰি গলত অকনোদই কৰিব নো আৰিলে; সেই নিমিত্তে এতিয়া দুই পত্ৰ একে বেগিএ চাপ কৰি দি পঠাব।’ (নবেম্বৰ ১৮৪৭)

‘জিলা শিৱসাগৰৰ অৰ্জুনৰ গুৰিত শ্ৰীযুত মনিৰাম দেৱানে সনিবৰিয়া হাট পতাইচে তাত সকলো বস্ত্ৰ ওলাই গায়লিয়া আৰু নগৰিয়া নগাকে আদি কৰি সকলো মাহুহে সনিবাৰৰ দিনা কিনা বেচা কৰি হাট বেহাই গৈ।’ (জানুৱাৰী ১৮৪৮)

‘ডিচেম্বৰ ২৮ তাৰিখত অসম দেশৰ শ্ৰীযুতা কটৰ মেম চাহাবে সৈতে শ্ৰীযুত ব্ৰুকন চাহাব আৰু মেম চাহাবে বাবা লোক আৰু নগাঁও ছুসৰ ছুজন অসমিয়া ল'ৰাক লগত লৈ ককিৰো নামে এখান জাহাজত উঠি কলিকতা এৰি সাগৰৰ পাৰ হৈ ৫ মেই তাৰিখত আমেৰিকা দেশৰ বস্তন নগৰ পালেগৈ।’ (আগষ্ট ১৮৪২)

‘২২ তাৰিখত শ্ৰীযুত পাহুৰি বাৰ্কৰ চাহাবে নবিয়াৰ কাৰণে মেম চাহাব আৰু বাবা লোকে সৈতে আমেৰিকা দেশলৈ জাবৰ নিমিত্তে ভাপ জাহাজত উঠি গল।’ (অক্টোবৰ ১৮৪২)

‘গুআহাটি নগৰত প্ৰায়ে এক হেজাৰ মাহুহ মাউৰে ধৰি মৰিল।

সিবিলাকৰ মাজত ক্লিন্‌বাম ভৰালি বৰুৱা কোজদাৰি চিৰস্তাদাৰ ৩১ মেইব মানিসা বাতি মাউবে ধৰি বাতি পুজা ১০ বজাত স্নিত্য হল।

‘নগাঁৱত এসতকৈ অধিক মানুহ এই পিৰাতে মৰা হুনিটো।’ (জুন ১৮৫১)

‘বৰ্তমান ডিচেম্বৰ মাহৰ ১৫ তাৰিখত শ্ৰীযুত কাপ্তান ব্ৰোডি চাহাব গুপৰ আচাম সিবসাগৰ জিলা এৰি আপোন দেসলৈ জোআত সকলো লোকে আহি দৰ্শন দি সোকাকুল হৈ অতিসই মনত দুখেৰেহে বিদাই দিলে। তেওঁ বৰ চাহাব হৈ :৮৩৮ সঁকৰ পৰা ১৩ বচৰ দায়া ৰূপে এই জিলা সাসন কৰিলে।’ (ডিচেম্বৰ ১৮৫১)

‘১৮৫২ ইং সঁকৰ ১০ জুন তাৰিখে বেলা তিনি বজাৰ সময়ই জোৰহাটত শ্ৰী শ্ৰী কামেশ্বৰ সিংহ মহা বজা পৰলোক প্ৰাপ্ত হল, এই মহা অসন্তোষৰ বাত্ৰা জোৰহাটৰ পৰা হুনিটো।’ (জুন ১৮৫২)

‘৪ জুলাই তাৰিখে বজাৰ সৰাধলৈ জাঁওতে ভোগদৈত নাও বুৰি অনেক মানুহ মৰিল। মালৌ কলিয়নিত সিবিলাকৰ মৰা স বায়ুন তিনিটা, হুদিৰ দুটা, গনক দুটা, এই থিনি পাইচে; নো পোআও আছে।’ (জুলাই ১৮৫২)

‘২৫ মাৰ্চ শুকুৰ বাৰৰ বাতি দুপৰ মানৰ সময়ত কৌঅবপুৰ মৌজাৰ ৰতি নেগুগ নামে এজন মানুহৰ ঘৰৰ ওচৰতে বান্ধি ধোআ খুঁটিৰ মহৰ মাজত বজুপাত পৰি পাঁচ জনি মহ মৰিল। বাতি পুজা মহৰ গৰাকিএ দেখে যে পাঁচো জনি ঠৰ হৈ পৰি মৰি আছে; তাৰে এজনৰ চকু এটা ওলাই নিলগত পৰি আছিল।’ (এপ্ৰিল ১৮৫৩)

‘৮ জুনৰ বাতিপুজা ৮ বজাৰ সময়ত জমুনা নামে ভাপ জাহাজ আহি সিবসাগৰ জিলা পালেহি। তাতে দ্বিৰ্থো নদিৰ গৰাত লৰা বুৰা বহু মানুহে বৰ আনন্দেৰে জাহাজ চাবলৈ গোট খাইছিল। এই জাহাজতে কলিকতাৰ পৰা লৰ্ড চাহাবৰ আগ হৈ অহা শ্ৰীযুত মিলুচ নামে জজ চাহাবো আহি ৫ জুনত এই জিলা পালেহি। তেওঁ এই অচম দেসৰ সকলো জিলাৰ সোধ পোচৰ মহলা লৈ লৰ্ড চাহাবক বুজাব। এই জাহাজ নাজিৰাত থকা অচম কম্পানিৰ চাহ কুঠিলৈকো নিয়া হব। জাহাজ ইমান ডাকৰ হোআতো কেৱল তিনি হাত পানিতে ভাল ৰূপে চলিব পাৰে। জাহাজৰ কাপ্তান শ্ৰীযুত হফ্ৰি চাহাব।’ (জুন ১৮৫৩)

‘কেবলকাৰিৰ ২৬ তাৰিখে শুকুৰবাৰে বেলা দুই বজাৰ সময়ত জোৰহাট

মোকামত রাজক্ৰমি অপবাধে মনিৰাম দেৱান আৰু শিয়ালি সৰ্মা মৌজাদাৰ, এই দুই জনক ফাঁচি দিয়া হ'ল।' (ফেব্ৰুৱাৰী ১১৫৮)

‘অসম দেশৰ ৰাজ পুত্ৰ শ্ৰীযুত কম্পৰ্ণেশ্বৰ সিংহ আপোন দেশলৈ আহিবৰ নিমিত্তে গবৰ্ণমেণ্টৰ পৰা অনুমতি পাইছে। তেওঁ আজিলৈকে বৰ্তমান জিলাত আছিল।’ (জুন ১৮৬১)

‘এই শিবসাগৰ জিলাৰ গবৰ্ণমেণ্ট ইচ্ছাৰ হেতু মাষ্টৰ শ্ৰীযুত বাবু নিলমণি গাঙ্গুলী ৬ মাহৰ বিদায় লৈ আপোন ঘৰলৈ গল ; তাতে তেওঁৰ চাকৰিলাকৈ তেওঁৰ সজ ব্যৱহাৰ আৰু মিষ্ট বাক্যৰ নিমিত্তে আৰু বিজ্ঞা গুণে শিবিলাককো গুণী কৰাৰ কাৰণে তেওঁলৈ বৰকৈ বেজাৰ কৰিছে।’ (ছেপ্টেম্বৰ ১২৬১)

‘অকনোদই’ৰ বৰ্ণবিজ্ঞান গ্ৰন্থালী সৰলীকৃত আছিল। এই বিষয়ে বৰ্তমান পুথিত সন্নিবিষ্ট Style and Mode of Spelling শব্দক বিশেষভাৱে প্ৰাধান্য-যোগ্য। এই আলোচনাৰ পটভূমি হ’ল—১৮৫৩ ডিচেম্বৰ মাহত ১০ টা প্ৰশ্নৰ উত্তৰত ‘এজন ডেকা পণ্ডিতে’ লিখা কথাখিনি তুলি দিয়া হৈছে, আৰু তাৰ পাছত লিখা হৈছে,—‘ইয়াত ৰাজে আন আন কোনো সংস্কৃত আৰু বৰ্ণালিৰে মিহলি কথা লিখিছে ; আৰু সংস্কৃতৰ মাত লিখাৰ দৰে দীৰ্ঘ ঙ্গকাৰ উকাৰ আদিৰে ভাসাৰ মাতো লিখিব দিছে ; আৰু আমাত কৈচে, “আনন্দ বৰ্দ্ধক, ও শুদ্ধ, ও সংস্কৃত কঠোৰ কঠোৰ শব্দ, এবং গভিৰ ভাব, জ্ঞানৰ নিমিত্ত পদ-বিলাক শুদ্ধ ও পদ বৰ্দ্ধবিলাক প্ৰাৰম্ভী জনৰ প্ৰবণ কুহৰে সুখা প্ৰতিত তুল্য হালহীভেন, অকনোদই নো কি অমূল্য নিধি হালহীভেন, কবই নোআৰোঁ ; তথাহ, বাখৰ দিয়া শোনাৰ ভূষনতে হিৰা পতাৰ নিচিনা হব।’ ইয়াৰ পিছতে Style and Mode of Spelling শিৰোনামা দি সম্পাদক ব্ৰাউন চাহাবে (শেষত নামৰ বহলি ‘I’ সঙ্কেত মাত্ৰ আছে) নিজৰ মত দি গৈছে। হেমচন্দ্ৰ বৰুৱাই লিখিছে, কেনেকৈ তেওঁ ব্ৰাউন আৰু ব্ৰাউনৰ মতামতলবী নিধি লিখাই কাৰোৱেলৰ লগত এই বিষয়ে যুক্তিৰ লাগিছিল। শেষত হেমচন্দ্ৰ বৰুৱাবে জয় হ’ল। ‘অকনোদই’ নামটো ১৮৬১ চনৰ জানুৱাৰীৰপৰা উইলিয়াম হাৰ্ডৰ সম্পাদিত ৰূপত ‘অকনোদই’ হ’ল আৰু সমস্ত কাকতখনিত আজিৰ দিনৰ আৰ্হিৰ হেমচন্দ্ৰ বৰুৱা-নিৰ্দিষ্ট বৰ্ণ-বিজ্ঞান গ্ৰহণ কৰা হ’ল। এইদৰে অসমীয়া ভাষাৰ এই প্ৰথম সাংগঠনিক স্তৰে পিছৰ কালৰ কাৰণে নানা অসুখীলনৰ বোণে এটি অভিনৱ ঐতিহ্য সৃষ্টি কৰিলে।

বৰ্তমান প্ৰকাশনৰ কামত নানা সহায়ৰ বাবে শ্ৰীমতী লক্ষ্মেশ্বৰী ভূঞা (ডক্টৰ
নৃধকুমাৰ ভূঞাদেৱৰ পত্নী), শ্ৰীমতী শান্তিছায়া বৰুৱা (ডক্টৰ বিৰিঞ্চিকুমাৰ
বৰুৱাদেৱৰ পত্নী), গুৱাহাটীত থকা বেষ্টিন্ট কাউন্সিল ফৰ নৰ্থ-ইষ্টাৰ্ন
ইণ্ডিয়াৰ মিষ্টাৰ জৰ্জ জিলেপছি, অধ্যাপক শ্ৰীহেমন্তকুমাৰ শৰ্মা, শ্ৰীকেশৱ মহন্ত,
শ্ৰীহৰেন্দ্ৰনাথ ভাগৱতী, শ্ৰীহেমবৰ্ষ বৰ্মন আদিক নানা প্ৰকাৰ সাহায্যৰ বাবে
আমি কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলো।

গুৱাহাটী

জানুৱাৰী , ১৯৬৫

॥ অকনোদইৰ ধলফাট ॥

কানিৰ বিবৰন ।

Evils of Opium.

প্ৰথম চোআ । ১ নম্বৰ । জানোআৰি ১২৪৬ খ্ৰিষ্ট অষ্ট শক ।

অতি মন্দ বস্তু কানি,
জি খাই বৰ অগিয়ানি,
সঞ্চিত বস্তু হই তাৰ হানি,
মুখে কই কটু বানি ।

সকল লোকে থাকে জানি,
কানি খাই মন্দ প্ৰানি,
সি ন হই সংসাৰত গিয়ানি,
কথাই তাৰ অপ্ৰেয়ানি ।

কাকতি ফৰিজৰ কথা ।

Locusts in 1844.

প্ৰথম চোআ । নম্বৰ ৬ । জুন ১৮৪৬ খ্ৰিষ্ট অঃ সঁক ।

ইংৰাজি ১৮৪৪ সনৰ ২৭ জানোআৰি তাৰিখত সনি বাৰে আন্দাজ বেজি এপৰ ডেৰ পৰ উঠাৰ সময়ত, ভাটি কালৰ পৰা কাকতি ফৰিজ-বোৰ আহি মোকাম সিৱসাগৰ পাই উজ্জাই গৈছিলে । কিন্তু সেই ফৰিজবোৰ জি পোনে জাই, পকা মোতকৈও অধিক ঘনে জাই, আকাশ দেখিবলৈ নো পোআকৈ মেঘৰ নিচিনা ঢাকি জাই, আৰু বতাহৰ সদৃশ ভেঁ ভেঁকৈ জোআ সদৰ সুনিবলৈ পাই, আৰু অতিসই ওখকৈ উৰিব পাৰে ; আৰু সেই ফৰিজবিলাকৰ এটাইবে একে বৰন, একেবিও লৰ চৰ নাই । তাৰ পাখিৰ ছুই দাঁতিত কলমেৰে লিখাৰ নিচিনা কলা আঁক আছে, সেই নিমিত্তে মানুহে কাকতি ফৰিজ বুলি কই । কিন্তু জেতিয়া মাটিত পৰে তেতিয়া গোটেই খন জুৰি পৰে, ন পৰা ঠাই নাই, আৰু সকলো বাগিচাৰ সাক, গচৰ পাত, আৰু পথাৰৰ বন আদি কৰি নিচেই লঠাকৈ খালে, একো সস্ত নেথাকিল ; এই কপে উজনি ভাটিকৈ প্ৰাই তিনি দিন মানলৈকে আছিল, তিনি দিনৰ যুৰত আৰু দেখিবলৈ নে পালোঁহঁক ।

আৰু আগৰ কালৰ বুৰা বুৰা মানুহবিলাকৰ মুখৰ পৰা সুনচিলোঁ, বোলে মানৰ দিনৰ পূৰ্বে এই কপে কাকতি ফৰিজ উজাইছিলে, পিচে আমাৰ দেশত নানা কপ ছুৰ্গতি গল । মানে দেশ ললে, যবানে অসম বজাৰ দেশ লুটিলে ; বজা, বৰ গোহাই, বুৰা গোহাই, আৰু কুকন বকআ আদি কৰি বিসয়াবোৰৰ বিসই বাসনা শুচি লৰবাজ

ভৰবান্ধ হ'ল, আৰু দেসত বৰ মাউৰ আৰু মহা আঁকাল হৈছিল, এইদৰে দুৰ্গতি হোৱাতে কেতবোৰ মানুহ খাবলৈ নে পাই অতি দুখেৰে মৰিল।

সেই কালৰ কথাকে শুনি অনেক মানুহে কৈছিলে বোলে, সেই ৰূপে এতিয়াও কোনো আপদ হ'ব, কোনো বজা বিসয়াবিলাকৰ ভজা পতা, বন বিগ্ৰহ নতুবা দেসত মাউৰ নাইবা মহা আঁকাল হ'ব, এই দৰে কোনো বিপত্তি অৱশ্যেই হ'ব ; এই নিমিত্তে আপদৰ চিন দেখাবলৈ পূৰ্বৰ মতেৰে কাকতি কবিজ্ঞ ওলাইচে, এই কথাকে অনেক মানুহে জিঢ় ৰূপে কৈ কৈ আছিলে দেখি, সেই কথাকে মোৰ কিতাপত লিখি থৈছিলোঁ, কি জানি মানুহবোৰে কোৱা কথা চকপ হইবা ; এতিয়া প্ৰাই দুই বছৰ হ'ল, কিন্তু আমাৰ দেসত একো আপদ ইন্দ্ৰে দিয়া নাই, ইন্দ্ৰৰ অমুগ্ৰহতে লাহে লাহে আমাৰ দেস সুখিহে হৈছে ; কিয়নো এই কথা নগৰত থকা আৰু গাঁৱত থকা সকলো মানুহবিলাকে জানিব পাৰে, আগৰ কালত কিমান সুখ আছিলে, আৰু এতিয়া লীজুত কৰ্পানি বাহাৰুৰ দিনত কিমান সুখ হৈছে, অধিক প্ৰমাণ দিব নে লাগে ; তথাপি তাহানিৰ কালত এজন মানুহে তিনি টকা ৰূপতে বজা ঘৰত এবচবলৈ তাৰ চাউল লোন খাই খাটিব লাগে, তেহে তাৰ বছৰেকত খাটনি ধনৰ পাল নুটে ; কিন্তু এতিয়া মাহেকত কুলিএ বন কৰি তিনি টকা চাই টকাকৈ পাইচে, আৰু তাতোকৈ অনেক লাভ এতিয়া আছে, মানুহে আপুনি আপুনি জানিব পাৰে ; আৰু আসা কৰিচোঁ যদি কৰ্পানি বাহাৰুৰ দিন সদাৰু থাকে তেন্তে দেস সুখি হ'ব।

ভেনে হলে হেবা এই দেসি বা আন দেসি মানুহবিলাক, মানব দিনত কাকতি কবিজ্ঞ ওলাইছিলে দেখি ইমান বিদ্ৰাট হৈছিলে, আশি এনে কথা ক'ব নোআবোঁ, কিয়নো এতিয়াৰ দিনত জি কাকতি কবিজ্ঞ ওলাইছিলে আৰু মানুহবিলাকেও সেইদৰে কৈছিলে, কিন্তু তাৰ একো প্ৰমাণ ন'হ'ল। আৰু ভগৱত লোকে জনেকৈ এতিয়াও

কোনো কথাৰ কাৰনে মজল চাই কই বোলে, এনেকুআ হব নাই বা তেনেকুআ ন হই, এই কথা কৈ কৈ থাকে, তেনে আমি তাকো প্ৰমান কথা বুলিব নোআৰোঁ, কিয়নো জি খেনড জি হব ভাক মানুহে জানিব নোআবে, কেৱল অন্তৰ্জামি পৰম ইশ্বৰেহে জানে। ক.

গিয়ান ।

On Wisdom.

ছত্তিয় চোআ । নম্বৰ ২ । কেহোআৰি, ১৮৪৭ খৃষ্টাব্দৰ ১১ ক ।

গিয়ান শব্দেৰে এক অমূল্য বস্তু আছে বুলি জগতৰ সকলো লোকে জানে, আৰু কোনো কোনোএ ভেনে গিয়ানতে মগ্ন হৈ আছে । কিয়নো পূৰ্বতে অজ্ঞান কৰ্তা জনে আপোন সৰ্বগিয়ানৰ দোআৰাই জাক জি গিয়ান লাগে তাকে সেই ৰূপ দিলে । অৰ্থাৎ মানুহ, জন্তু আৰু আকাসত উৰি ফুৰা চৰাই এই সকলোকে বিধ বিধকৈ আপোন আপোন গিয়ান দি থলে ; কিন্তু সকলোৰে সম গিয়ান ন হৈ । জন্তু আদি চৰাইবোৰক কেৱল খাবলৈ, নিবলৈ আৰু ভাই জুৰু হলে পলাই সাৰিবলৈ ইন্দ্ৰে গিয়ান দিলে, তাত বাহিৰে আন বুদ্ধি নাই । মানুহক তাতকৈ অতি উত্তম আৰু ওপৰত কোআৰ দৰে অমূল্য গিয়ান দিলে, জেনে মনুষ্যৰ দোআৰাই ইন্দ্ৰৰ মহিমা প্ৰকাশ হৈ । অৰ্থাত পৰম আত্মা আৰু দোআদোআ গিয়ানৰ দোআৰাই ইন্দ্ৰে জি গিয়ান মানুহক দিলে । তাৰে যেন ইহকালৰ আৰু পৰকালৰ কৰ্ম সম্পূৰ্ণ ৰূপে কৰিব পাৰে এই কাৰনে সকলো বস্তুতকৈ মানুহক শ্ৰেষ্ঠকৈ সজিলে ।

মানুহত বাহিৰে আন জিবোৰ অজ্ঞান বস্তু আছে সেইবিলাকৰ জি গিয়ান সেই গিয়ানেৰে আৰু গিয়ান বৰ্হাৰ নোআৰে । তথাপি মানুহৰ গিয়ান হলে অনেক ৰূপে বৰ্হাৰ পাৰে, কিয়নো সৰু কালৰে পৰা ক্ৰমে ক্ৰমে মানুহৰ গিয়ান বুদ্ধি বাৰ্হি থাকে, আৰু যদি কোনো

মানুহে বিজ্ঞা সিকে তেতিয়া সেই মানুহৰ আনতকৈ দহ গুনে বৃদ্ধি বাৰ্হে।

কোনোএ কই আদিতে ইশ্বৰে জি গিয়ান আমাক দিলে তাৰ পৰা আমি কেনেকৈ নতুন গিয়ান বৰ্হাম, তেন্তে মই সোধোঁ, তুমি জেতিয়া মাত্ৰিৰ গৰ্ভৰ পৰা জনম পাইছিল, তেতিয়া তোমাৰ জি গিয়ান আছিল এতিয়া তুমি ডাঙৰ হোআত সেই গিয়ানেই আচে নে? কিয়নো ইশ্বৰে লৰা কালতে তোমাক গিয়ান দিলে, জদি তোমাৰ কথা স্বৰূপ হই তেনে লৰা কালৰে গিয়ান এতিয়াও আচে; জদিহে সৰু কালৰ গিয়ান বৃদ্ধিতকৈ এতিয়া তোমাৰ গিয়ান বাৰ্হিল তেন্তে তুমি ওপৰে কোআ কথা কবৰ সন্ধি নাই; কিয়নো আমি আগতে দেখিচোঁ, লৰা কালত জি বৃদ্ধি বা বিজ্ঞা জানে বৰ হলে তাতকৈও অধিক বৃদ্ধি বাৰ্হে।

আমাৰ এই দেশৰ আগত গিয়ান আৰু তাকে বৰ্হোআৰ কথা কলে হাঁহি কই, আমাৰ আগত কি গিয়ানৰ কথা কৈচ, আমাৰ জানো গিয়ান নাই। কিন্তু জিবিলাক মানুহ বৃদ্ধিমন্ত্ৰ সিবিলাকে জি জি গিয়ানৰ কথা শূনে তাক উপলজ্জা ন কৰে; কেৱল বিচাৰ পৰ কৰি তাকে ভাল দেখিলে অতি শ্ৰমে সিকে; বিসেসকৈ ইংৰাজি আৰু আমেৰিকাৰ লোকবিলাকলৈ মন কৰিলে জানিব পাবে, কিয়নো সিবিলাকৰ পুৰুষানুক্ৰমৰে পৰা এনে গিয়ান বৃদ্ধি আছিল, সেয়ে ন হই, কিন্তু আগৰ কালৰ ইংৰাজি মানুহ অসমিয়াতকৈও নিবৃদ্ধি আছিল, তথাপি সিবিলাক এতিয়া অতিসই বৃদ্ধিমন্ত্ৰ আৰু সকলো কৰমতে নিপুন, আৰু বলে সক্তিএ পৰাক্ৰমি হৈ আচে। বোলা জদি কেনেকৈ ইমান গিয়ানি হল, বাক কঁও শূনা, সিবিলাকে তোমালোকৰ নিচিনা আমাক কি গিয়ান লাগিচে বুলি উপলজ্জা ন কৰিলে, কিন্তু জতে জি জি বৃদ্ধি গিয়ান দেখে আৰু শূনে তাকে পাবৰ নিমিত্তে বৰ খেদ কৰি তাকে নেপাই মানে বাক্তিএ দিনে জতন কৰি অভ্যাস কৰে। কেনেকৈ কোনো সাহাৰে এজোপা

গছৰ তলত বহি তাৰ গুটি তললৈ পৰিবৰ দেখি ভাবি চিন্তি কি নিমিতে ওপৰলৈ বা আন ফাললৈ নগৈ গুটি মাটিত পৰিল, তাকে ভালকৈ জানিলে, আৰু সেই অলপ কথাতে সূৰ্জ, চন্দ্ৰ নখেৰে প্ৰিথিবি আদি কৰি কি কপে আলাসত সুৰি থাকে তাকো জানিলে। সেই কপে আৰু এজন সাহাবে গচত আখৰ খোঁলোতে পাচে ক্ৰমে মনৰ উত্ৰাহ বাৰ্হি চাপাখানা কৰিব পাৰিম বুলি কাৰ্য্য কৰাত তাৰ ইচা সিধি হল। ইংৰাজি আৰু আমেৰিকা মাহুহৰ গিৰ্জান হোআৰ কথা এতিয়া মই সবহকৈ ন কওঁ, তেও এই দুটা কথা মাথোন গমি চোআইক; মোৰ মনে জানিচৌ পাচে কোআ চাপা-খানাৰ বৃধিৰ সমান জগতৰ ভিতৰত এনে উত্তম বৃধি আৰু নাই, কিয়নো এই বকম হোআতে প্ৰাই প্ৰিথিবীৰ সকলো মাহুহৰ উপকাৰ হৈছে।

এই নিমিতে হে অসম দেশৰ সকলো লোক ভদ্ৰ হওক বা সামান্ত হওক তোমালোকত মই এই মিনতি কৰিচৌ, তোমালোকৰ এই মানবি জনম পাই হেলাতে নিবৃদ্ধি হৈ মুগ্ধতা, কিন্তু আপোন নিজ গিৰ্জানৰ দোআৰাই ইহকালৰ আৰু পৰকালৰ সকলো কৰমকে সম্পূৰ্ণকৈ কৰিবলৈ উপাই কৰা। বোলা যদি আমি কি কপে কৰিম? তেন্তে কওঁ শুন, তোমালোকৰ সতি সন্তানবোৰক অতি শ্ৰমে বিজ্ঞা সিকাৰ আৰু আপুনিও জতনেৰে ন নকৈ বৃদ্ধি সিকা আৰু ইশ্বৰে জি আমাক দোসা দোস গিৰ্জান দি, পাপ পুণ্য জনাইচে, সেইকপে তোমালোকে সদা আচাৰ প্ৰবৰ্তন কৰা তেহে তোমালোকৰ দুয়ো কালৰ লাভ হৈ সদাই আনন্দে থাকিবা। কিন্তু যদি অৱহেলা কৰি এই শুবৰ্নমই কাল মিচাতে চুকুআ তেন্তে ইশ্বৰৰ মহাক্ৰোধৰ ভিতৰ হবা, কিয়নো আমি ইশ্বৰৰ অমূল্য গিৰ্জান পাই যদি লুকাই থওঁ তাতে ইশ্বৰে খংহে কৰে, আৰু আমাবো গিৰ্জান লুপ্ত হলে কেৱল শক পছৰ নিচিনা অগিৰ্জানি হয়। এই নিমিতে আহা সকলো এ ভাল কৰমত মন দি আপোনাৰ স্তললৈ কাৰ্য্য কৰোঁহক, তেহে

আমাৰ অসম দেশ ভাল হৈ আন দেশৰ আগৰ্ত্ত প্ৰসংসনীয় হব,
তাতে আমাৰ আৰু সম্ভানবোৰৰো অনেক ৰূপ উপকাৰ হৈ গিয়ান
ত্ৰিধি হব।

সকলোকে একে বাবে কৰোঁ নমস্কাৰ,
শুনি মোৰ এই প্ৰিয় বানি গিয়ান কৰা ধাৰ;
জাকে বোলে গিয়ান অতি অত্ৰিত সমান
বান্ধিও গলত তাক কৰি উপাৰ্জন,
গিয়ান পালে মানুহৰ ন হব দুৰ্গতি,
অল্ল অল্ল কৰি তাৰ বাৰ্হিব সম্পত্তি;
গিয়ান জেবে ত্ৰিধি হব বাৰ্হিবগৈ আসা
সবেও তাহাক সদা কৰিব প্ৰসংসা। ন. ল.

মাউৰ কালত বুৰা দাঙ্গৰিয়াৰ মহত্বাৰ বিবৰন ।

Superstitious Fears of the Assamese in times of Cholera.

হুতিয় চোআ । নম্বৰ ৫ । মেই, ১৮৪৭ খ্ৰিষ্ট অ° সঁক ।

নগাঁৱৰ জিলাৰ ওচৰৰ মৰি কলঙ্গৰ ঐ বিত্ৰুৰাম হাজৰিকাই আপোনাৰ কুসলৰ নিমিত্তে ২৪ মাৰ্চৰ ৰাতিতে বৰ সভা পাতি তালৈকে অনেক মানুহ মাতিছিল । পিচে আটাই মানুহ গোটে খালত প্ৰথমতে কিৰ্তন পুথি পঢ়িলে, পাচে, কিৰ্তন সামৰি থৈ, আটাই মানুহ তিনি সাৰি হৈ নাম গাবলৈ ধৰিলে । পাচে নাম গাই থাকোঁতেই তাৰ মাজৰ পানিবাম নামেৰে মানুহ এজন কাণৰ কানি এৰি, নাম গোৱা মানুহবোৰৰ মাজৰ পৰা জাঁপ মাৰি পৰি, তাৰ মূৰটো জোকাৰিব ধৰিলে ; আৰু বৰ জাৰে ধৰা মানুহৰ নিচিনা কঁপিবলৈ ধৰিলে । তাতে আটাই মানুহ বিস্ময়ত হল ; ভেনেভে সি মাত লগাই কলে বোলে, মই কিয় আহিচোঁ তইভে মোত সোধচোন । তাতে মানুহবোৰে তামোল পান আগ কৰি দি আৰু ৰহিবলৈ আগলি কলাপাত দি শ্বিলে বোলে, আপুনি বুৰা দাঙ্গৰিয়া ইয়াকে আমি জানো । আমাৰ দাই দোস এৰিব. কিয়নো আমি একো নে জানোইক, আমি মহা পাতকি । আৰু দেশত মাউৰ লাগি আন মানুহ ৰখিচে, এতিয়া আমাৰ নো কি গতি হব ? আপুনি আমাক অনুগ্ৰহ কৰিলে বখ্যা পৰিব পাৰোঁ । তাতে সেই মানুহটে কলে, মই তইতক ৰাখি আচোঁ । ইমান দিন তইতক একো হোআ নাই, এতিয়া মই জাওঁ, সেট মাউৰে তইতক গাওঁত সোমাবলৈ আহিচে, এতেকে মই লগতেই জাওঁ আৰু

ভহঁতে সভা কৰ নে নকৰহঁক, তাকে মোৰ আগৰ্ত ক। পাচে মানুহবোৰে কলে, জদি আপুনি সভা কৰিব দিচে, তেন্তে আমি কৰিম, এই বুলি কোআতে সেই মানুহটো সভাৰ মাজৰ পৰা উঠি গৈ বাটত ধাঁচ কৰে দিঘল হৈ পৰিল। পাচে উঠি আহি আন মানুহৰ দৰে ভাল হল।

২৮ মাৰ্চত মানুহবোৰে গোট খাই, মাহ, চাউল, গিঠা গুৰি, গুৰ আৰু তামোল, পান আদি কৰি ঘৰে ঘৰে তুলি লৈ গাঁৱৰ মুৰত ভিৰোতা মুনিহ সকলোএ গোট খাই, বৰ সভা কৰিলে, এই দৰে সেই ঠাইৰ মানুহে বুৰা দাজৰিয়াকে মান কৰি থকাতো পাচে অনেক মানুহ মৰিল, এতিয়াও ছটা এটা মৰিবহে লাগিচে, এতেকে আমাৰ মনেৰে হলে বুৰা দাজৰিয়াক মাজু কৰাৰ একো উপকাৰ ন হল।

এইদৰে অসমীয়া মানুহৰ মাজত কোনোএ কোনোএ মাউৰৰ সময়ত কলাৰ ভুঁৰ সাজি চাকি লগাই চাউল, মাহ, গুৰ, বিঁউ আদি কৰি ভুঁৰৰ ওপৰত তুলি দি নদিতে উতাই পঠিয়াই। কোনোএ কোনোএ সেইদৰে চাগলিও দিএ, আৰু কোনোএ মাউৰৰ নাম কৰি বামতো এৰি দিএ, পাচে এই সকলো বস্তু কাউৰে আৰু চোৰে খাই। ইয়াকে দিওঁতে ৰাজ্যৰ বিস্তৰ হুখ নাই কেৱলে টকাহে হানি হই, কিন্তু বুৰা দাজৰিয়াৰ কথা জি লিখিচে তাতে মাউৰ গুচুক চাবি বাৰ্হেহে, কিয়নো মাউৰৰ কালত জেতিয়া এটা মানুহে ভই দেখাই, আৰু এই গাঁৱত অনেক মানুহ মৰিব বুলি কই, সেই ভয়তে পেট বৈ মাউৰ বৰ্হা হই। এনেকৈ জি মানুহে ভই দেখাই সি ফাটকড পৰিবৰ জোগ্য হই। আৰু আগৈএ এটা সাহাবৰ দিনত এটা মানুহে আহি বুৰা দাজৰিয়া বুলি কলে যে এই জিলাৰ মাজত মাউৰ লাগি প্ৰাট সকলো মানুহ মৰিব। এই দৰে কৈ অনেক দিন ভই দেখালত কোনো কোনো মানুহে নাও তৈয়াৰ কৰি আন ঠাইলৈ জাবলৈ কাৰ্য্য কৰাত, পাচে জিবিলাক-

পতিএ সেই বুৰা দাজবিয়াক ধৰি আনি সোধ কৰি আগ্যা দিলে, জে জিমান দিনলৈকে ভোৰ কথা ন কলিয়াই, ভিমান দিন ভই ফাটকত থাক, এই দণ্ড পাই সি কঁপিব জঁপিবলৈ এবিলে, আৰু সেই কালত বিস্তৰ মাউৰো নাছিল। আৰু কোনোএ কোনোএ মূৰ্তি সাজি নদিব পাৰত থই, আৰু গধূলি গধূলি তাৰ আগত চাকিও লগাই থই, আৰু ধায়ে ধায়ে জুমে জুমে সকলো খনতে গধূলি হলে খোল কোবাই গোটেই খনতে ফুৰি থাকে। কিন্তু আমি দেখাত এই সকলো মাউৰ গুচিব বুলি অনৰ্থক শ্রম কৰা হই, আৰু আন বোগ জেনেকৈ আহে ইয়ো ইষবৰ আগ্যাতে আহে। আৰু কেবলে তেওঁৰ অধিন হৈ থাকে। আৰু ইয়াকে পাপৰ ফল বুলি নিচই জানিবা। এই নিমিত্তে পুজা পাটল এৰা আৰু পাপ কৰম তিয়াগ কৰা উচিত, কেবলে তাতেহে প্ৰভুৰ পৰম সন্তোষ জনমোআ হই। দ.

কলিকতাৰ পৰা গুৱাহাটিলৈ ভাপৰ নাও অহা জোআৰ কথা ।

Steam Communication between Calcutta and
Gowahati, Assam.

দ্বিতীয় চোআ । নম্বৰ ২ । চেপ্তেম্বৰ ১৮৪৭ খ্ৰিষ্ট অঃ সঁক ।

ঢাকাই দি গুৱাহাটিলৈ তিনি বছৰলৈকে মাহে মাহে ষ্টিম্ বোট, অৰ্থাত ভাপৰ নাও পঠাবলৈকে গবৰ্ণমেণ্টে আগ্ৰা দি থিৰ কৰিলে । আগষ্ট মাহৰ ১৩ তাৰিখত জমনা নামে এখন ষ্টিম্ বোট কলিকতা ২৯ তাৰিখত মোকাম গুৱাহাটি পালেহি ; তাতে তিনি দিন মান থকাত, সেই জিলাৰ সাহাব, মেম সাহাব, আৰু অসমিয়া অনেক ভদ্ৰলোক, মুঠে তিনি স মান মানুহ ষ্টিম বোটত উঠি, অলপমান উজ্জাই গৈছিল, তাৰ পাচে ভাটিলৈকো কিছু ছৰ গৈ আৰু গুৱাহাটিলৈ উভতি আহিল ।

ষ্টিম জাহাজ আৰু ষ্টিম নাৱৰ এনে গুন আছে, মানুহৰ হাতে বঠা, চৰি ধৰি বাৰ নে লাগে, আৰু আন নাৱৰ নিচিনাকৈ গুন নে চানি বা পাল ন ভৰিলেও জাহাজ বা নাও কলৰ দোআবাই জাই । তাৰ ভিতৰত জন্তু আছে, তাতে পানি উতলাই, আৰু সেই উতলা পানিৰ ষ্টিম, অৰ্থাত ভাপে কলত লাগি আৰু ছই কোখৰত থকা বৰ ঘিলা অতি বেগেৰে ঘূৰি তাতে বঠাবোৰৰ নিচিনাকৈ পানিত চৰিয়াই জাহাজ চলাই থাকে ; কিন্তু বজালি বা আন নাওবোৰক হলে কেতিয়াও সেইকপ বেগে চলাব নোআবে । আৰু কেতিয়াও অসম দেশলৈ আহিব লাগে তেতিয়া কেৱল গুৱাহাটিলৈ পাওঁতেই

কলিকতাৰ পৰা গুৱাহাটিলৈ ভাপৰ নাও অহা জোখাৰ কথা ১০

বাটত এমাহ ডেৰ মাহৰ কম ন হ'ই, আৰু কেতিয়াবা তাতকৈও অধিক দিন লাগে। চাপাখানাৰ আখৰ অনা নাও এখন কলিকতা মাৰ্চ মাহত এৰি, চাৰি মাহ মানৰ মুৰতহে গুৱাহাটী পালেহি, আৰু গুৱাহাটীৰ পৰা বৰ্তমান মাহৰ ৩০ তাৰিখলৈকে সিহঁতগৰ পোআই নাই। এতিয়া কলিকতাৰ পৰা বেপাৰি লোকে অহা জোখা কৰি বা কেৱল বস্তু অনা নিয়া কৰি, অসম দেশৰ বেহা কৰিবলৈ বৰ ভাল হৈছে, আৰু অতি বেগে পাবহি; আৰু জি জি মানুহ কলিকতালৈ জাব খোজে সি এমাহতে ঘূৰি আৰুও গুৱাহাটীলৈ আহিব পাৰে।

ষ্টিম বোট প্ৰতি মাহে ১৩ তাৰিখত কলিকতা এৰিবলৈ নিৰ্দ্ধ কৰিলে, জেতিয়া তেবে তাৰিখত দেওবাৰ পৰিব, তেতিয়া বাবে তাৰিখতেই পঠাব। আগষ্ট মাহত সেই নাও আহোঁতে

১৩	তাৰিখত	কলিকতা এৰিলে।
১৮	"	বৰিচাল পালে।
১৯	"	ঢাকা পালে।
২২	"	চিৰাজগঞ্জ পালে।
২৪	"	দেওনগঞ্জ পালে।
২৫	"	বাকুআ পালে।
২৬	"	পগলাটেক তিনি মাইলৰ ভাৰিত পালে।
২৭	"	গুৱালপাৰা পালে।
২৯	"	গুৱাহাটী হুপৰত পালে।

কিন্তু পাচলৈ ২৫ তাৰিখত গুৱাহাটী পাবলৈ আসা কৰিচে; তেন্তে কলিকতাৰ পৰা গুৱাহাটীলৈ উজাবলৈ ১৩ দিন, আৰু উভতি জাবলৈ ৯ দিন মান হ'ব।

কলিকতাৰ পৰা গুৱাহাটীলৈ গ্ৰাই ৬০০ মাইল অৰ্ধাত ৩০০ ক্ৰোঁস, আৰু কলিকতাৰ পৰা আন আন ঠাইবোৰৰো হুৰ ভালত লিখা গৈছে।

বৰিচাল	২০০	মাইল	অৰ্থাত	১০০	ক্ৰোস
চাকা	৩০০	"	"	১৫০	"
চিৰাজগঞ্জ	৪০০	"	"	২০০	"
দেগানগঞ্জ	৪১০	"	"	২২৫	"
বাগুয়া	৫০০	"	"	২৫০	"
গুআলপাৰা	৫৫০	"	"	২৭৫	"
গুআহাটি	৬০০	"	"	৩০০	"

জি কোনো সাহাব বা ভদ্র লোকে সেই ভাপ নাৱত আহিব বা জাব খোজে, আপোনালৈ এক খোঁটালি পাই ১০০ মাইল অৰ্থাত ৫০ ক্ৰোসত ২৫ টকা কেৰেয়া দিব লাগে আৰু ষ্টিম বোটৰ কাপ্তান সাহাবক খাবলৈ খোৰাকি দিনে পতি ৪ টকাতকৈ অধিক দিব লাগে, সেইদৰে কলিকতাৰ পৰা গুআহাটলৈকে কাপ্তানক দিয়া খোৰাকিৰ বাহিৰে ১৫০ ডেৰ ৳ টকা অকল কেৰেয়া হব। খোঁটালি পতি এক চাকৰ গৰাগিএ মৈতে কেৰেয়া নি দিয়াকৈ জাব পাৰে, কিন্তু হুই মানুহ এক খোঁটালিও যদি জাই আৰু আন চাকৰ লই, তেন্তে সেই দুটিয় চাকৰৰ নিমিত্তে ৯ টকা কেৰেয়া আৰু ৬ দিব। আন চাকৰ বা আন মানুহ যদি জাহাজৰ বাহিৰে উঠি জাই, তেন্তে মাইলে পতি আদ অনা লব, সেইদৰে কলিকতাৰপৰা গুআহাটলৈকে ১৮৬০ অৰ্ঠৰ টকা বাবে অনা কেৰেয়া লাগিব আৰু সি আপোনাৰ খাব; কিন্তু মচলমান মানুহ হলে দিনে পতি নাৱবিয়াক ৮০ অনা দি সিহঁতৰ লগতে খাব পাৰে।

জি বস্তু আনিব লাগে যদি কিটাবক ফুট বা ঘন ফুট ৩৫ পৌণ্ড অৰ্থাত সাৰে ১৭৯ সোতেৰ সেৰত কৈ অধিক ওজন ইহ, তাৰ ওজনৰ হিচাপ চাই কেৰেয়া লব।

কলিকতাৰ পৰা গুৱাহাটিলৈ ভাপৰ নাও অহা ভোজ্যৰ কথা ১৫

	ফুট হিচাপ।	সেৰ হিচাপ।
বৰিসাল আৰু ঢাকা	৪ অনা	৬ পাই
চিৰাজগঞ্জ দেওানগঞ্জ	} ৭০ "	২ "
আৰু বাগুয়া		
গুৱাহাটী আৰু	} ১২	১২ "
গুৱাহাটী		

ভটিয়াই জাঁওতে, ঢাকাৰ উজনি জি ঠাইৰ পৰা বস্ত কলিকতালৈ নিএ, জি বস্ত সাৰে ১৭৥০ সোতৰ সেৰ কিত্তিক ফুটতকৈ ওজন কম হই, তেন্তে ফুটে ফুটে ১০ চাৰি অন্তঃলব, ঢাকাৰ ভাটিৰপৰা জি নিএ ১/০ অনা মোন নাইবা ৮৬ আঠেই অনা ফুট।

ঘোঁৰা, বলদ আৰু গাই গৰু কলিকতাৰ পৰা গুৱাহাটিলৈ আনিব লাগিলে, বখিয়া আৰু সিহঁতৰ বাঁহ দানাৰ খোৰাকি এৰি ৪৮ টকা কেৰেয়া, চাগলিৰ হলে ৮ টকা।

জি টোপোলা বা পেৰা অতি সৰু হলেও ডেৰ কপতকৈ কম নি নিএ।

আমি জানিচোঁ। যদি কেঁয়া আৰু বেপাৰি লোক সকলে কলিকতা, ঢাকা, চিৰাজগঞ্জ আদি ঠাইবোৰৰ পৰা ষ্টিম্ বোটৰ দোআৰাই সিহঁতে বস্ত আনিলে ভাল, কিয়নো বজালি নাহেৰে পলম। আৰু অনেক নাওবোৰ ভাগি ভল জাহ আৰু বস্ত নষ্ট হৈ হানি হই; কিন্তু ষ্টিম বোটৰ দোআৰাই অতি বেগ দেখি বস্ত সবহ দিনৰ কাৰণে খাই আৰু বেয়া হৈ নে জাব, আৰু নাও বুৰাৰ কাৰণে লোকচান হবলৈ অতি ভয় নাই। ১৫

বলদ গৰুৰ বিৱৰণ ।

The Ox.

ত্ৰিভুজ চোআ। নম্বৰ ২। ফেব্ৰুৱাৰি ১৮৪৮ খ্ৰিষ্ট অ° সঁক।

গৰু প্ৰাই সকলো দেসতে আছে, কিন্তু ইউৰপতে আমেৰিকাতে অতি ভাল জাতৰ গৰু পোআ জাই, আৰু সেই দেসৰ গৰুবোৰ অসম দেসৰ ম'হবোৰৰ মান ডাঙৰ। তিনি চাৰি বছৰিয়া বলদ গৰুটেৰে হলে ওৰে দিনটো বন কৰাব পাৰি; অসম দেশৰ ম'হ-বোৰতকৈও তাৰ বল সবহ। ইংলণ্ড দেসত আগৈগৈ ভাল বলদ গৰু একোঁটাত ১০০ এস টকা মান দাম আছিল। হাল বাবলৈ আৰু বথ, কাঠ আদি কৰি টনাবলৈ সেই জন্তু বৰ ভাল। বজালৰ আৰু হিন্দুস্থানৰ গৰুবোৰ ইউৰপৰ গৰুতকৈ সৰু কিন্তু অসম দেসৰ গৰুতকৈ ডাঙৰ। সেই দেলবোৰত আৰু মান দেসতো গৰুৰে বথ সবহকৈ টনাই আৰু অনেক লোকে গৰুৰ গাঁৰিতহে উঠি ফুৰে। হিন্দুস্থানৰ গৰুবোৰৰ ডাঙৰ চুট আছে, ইউৰপৰ গৰুবোৰত হলে সিমানে ডাঙৰ চুট নাই। অনেক বনৰিয়া গৰু আছে, তথাপি কোনো কোনো লোকে বগা বজা বনৰিয়া গৰুক আন বনৰিয়াতকৈ নৰম বোলে। ১৫১৬ বছৰৰ পৰা গৰুবোৰ আৰু নে বাৰ্হে। তাৰ দাঁত চাএই বয়স কিমান হৈছে জানিব পাৰি। তলৰ দাঁতৰ সাৰিতে বাঁহ চিলা দাঁত আঠোটা থাকে, বয়স দহ মাহ হলেই সোমাজৰে দুটা দাঁত সৰে তাত আৰুও নকৈ দুটা গজে; সেই দুটা আগতকৈও ভালহে কিন্তু সিমানে বগা নহয়। বয়স বোল মাহ হলে সেই দাঁতৰ দুই কোসৰে আৰুও দুটা সৰে তাতো নকৈ দুটা

গজ্জৈ ; এই কপেই চ মাহ চ মাহৰ মুখত আঠেই বছৰলৈকে ছুটা ছুটা সৰি ছুটা ছুটা গজি থাকে ; জেতিয়া অলপ বুৰা হই দাঁতবোৰ লাহে লাহে কলা পৰি, দিঘল চুটি হৈ জাই, তাতে দাঁতৰ বলো কম আৰু সমান নোহোআত বন বাঁহ আদি চিঙ্গি চোবাই খাব নোআৰাত বছৰি বছৰি খিনাই খিনাই একো বোগ নোহোআকৈএ মৰি থাকে । দাঁততকৈ সিঙ্গত গকৰ বয়স ভালকৈ জানিব পাৰি । ৪ বছৰত গুৰি ডোখৰ ডাঠ আৰু নিমজ্জ হই ; ৫ বছৰত কিছুমান সিঙ্গ জোৰ ডাঙ্গৰ আৰু কৰপো লই, আৰু সি ন মৰে মানে সিঙ্গত বছৰি বছৰি এক এক কৰপ বাৰ্হি জাই । এই হেতুকে পূৰ্বৰ চাৰি বছৰে সৈতে সিঙ্গৰ কৰপ লেখিলেই গকৰ বয়স সঠিককৈ জানিব পাৰি । কেতিয়াবা কেতিয়াবা গক বেচা হুৰ্জন মানুহে গকৰ বয়স অলপ বুলি জানিবলৈ সিঙ্গৰ কৰপ চেৰেক চিনিব নোআৰাকৈ টাচি থই ।

বজাল আৰু হিন্দুস্থান আন আন দেশতো মঁহৰ নিচিনাকৈ গকবোৰৰ নাক বিন্ধি নাকি লগাই, জেনেকৈ ঘোঁৰাত উঠি লেগামেৰে লৈ ফুৰাই তেনেকৈ মানুহে গকতো উঠি দিনটো ১৫।২০ ক্ৰোশ মান কেতিয়াবা কেতিয়াবা ফুৰে । আগৰ কালত ইংলণ্ডৰ ডাঙৰ লোকে ভতৰা গক আৰু এক জাতৰ অতি চোকা কুকুৰ পোহে, পাচে বছৰি বছৰি গক কুকুৰ হুইকো জুজ লগাই তাকে বজ বুলি বজাকে আদি কৰি অনেক মানুহ চাবলৈ জাই, কিন্তু সেই মেলেচৰ দস্তৰ এতিয়া এৰিলে । ইষ্টপানিয়া দেশত হলে এতিয়ালৈকে বছৰি বছৰি নিৰ্দয়া কপে ভতৰা গক ঘোঁৰা মানুহে সৈতে জুজাই ঘোঁৰা গক অনেক মাৰি কেতিয়াবা কেতিয়াবা মানুহো মাৰে । এনে কুকুৰৰ বজ ভামচা বুলি ত্ৰিচ চলিচ হেজাৰ মান মানুহে বজা কুঁঅৰি ফুকনকে আদি কৰি তাকে চাবলৈ চাপে ।

স্কটলণ্ড দেশৰ লাগন গাৱঁৰ ওচৰত 'জ্যেবোজা' বেৰ নি দিগ্ৰাকৈ অনেক খেতি পথাৰ বাৰি আছিল তাতে থকা এখন সাহাবৰ গকৰ জাকত এটা অতি চিকন সিঙ্গ নাইকিয়া ভতৰা গক আছিল সেই

গৰুবোৰ লোকৰ পথাৰলৈ নে জাবৰ কাৰনে এটা লৰা গৰখিয়া দিলে কিন্তু লৰাটো বৰ সবপা সি টোপনিয়াই সুই সুই থাকে, পাচে গৰুবোৰে ধান খাবলৈ জোআত খেতিয়কে সহিব নোআৰি গৰখিয়াক সান্ত্বি কৰে তাতে তাৰ বৰ খল উঠি এচাৰি এডাল হাতত লৈ সি মাৰ মৰা কোনোটো গৰু বাহিব হলেই পাৰে মানে মৰিয়াই ওভোতাই আনে। তেতিয়া এই অপৰাধতে গৰুবোৰৰ এনে দুৰ্গতি হৈচে বুলি সেই ভতৰা গৰুটে জানি গৰুবোৰ জাব খুজিলেই সি আগচি আনে তাতে যদি কোনোটো সিমা পাৰ হৈ জাইএই তাক সি মুৰেৰে খুন্দিয়াই খুন্দিয়াই সান্ত্বি কৰি আনেগৈ; আৰু গৰুএ দেখি তাৰপৰা নে জাবৰ কাৰন সি আন পথাৰলৈ কেতিয়াও নে জাই তেতিয়া ভতৰাটে গৰু জাক এনে ভালকৈ বখা দেখি খেতিয়কে গৰখিয়াটো তাৰ পৰা নি আন বনত লগালে।

ইউৰপিয়া ভতৰা গৰুবোৰ অতি খল্লাল; বান্ধি নথলে মানুহক বৰকৈ খেদি খেদি খুচিবলৈ জাই। একজন খেতিয়কৰ অতি খল্লাল এটা ভতৰা গৰু আছিলে, তাক লোৰ সিকালবেহে সদাই বান্ধি থৈ। জেতিয়া পানি খুআবলৈ নিএ বখিয়াই সিকলিত ধৰি বুখিএবেহে লৈ জাই। পাচে খেতিয়কৰ ভায়েকে সেই ভতৰা গৰুক কেতিয়াবা জোকালত সি তাক নিচেই দেখিব নোআৰে। জেতিয়া নিলগত দেখে হোঁকৰনি মাৰি সিজ্জেৰে মাটিত খুঁ মাৰি মাটিবোৰ দলি মাৰি মাৰি পঠাই। আৰু সেই মানুহত তাৰ চকু পৰিলেই অভিসই খজ্জেৰে জেন খোঁচ মাৰি মাৰিব গৈ এই এনে ভয় দেখুআই থাকে। এদিন পানি খুআবলৈ নিয়াত সেই মানুহক কেনেবাকৈ সি দেখা পাই খুঁচিবলৈ ছুবেলিও চল চাই চাই জাঁপ মাৰিছিল, তথাপি বখিয়াৰ কাৰণে এবাই জাব নোআৰিলে। পাচে এক বাতি সেই দেলত কোনোএ নে দেখা হুশুনা অতি ভয়কৰ খুহুহা, মেঘ গাজ্জি আৰু বনে ২ বিহুজি হৈছিল; বহু ছেজাব বৰ টোপৰ বৰদৰ নিচিনা মেঘে গাজ্জিছিল, আৰু বিহুজিৰে

আকাশ গোটেই খন জুইৰ নিচিনা প্ৰজলিত হল। সেই সময়ত ভতবাই অতি ভই পাই বৰকৈ বেবাই ঘূৰি ফুৰিছিল। সি থকা গোহালিত বেব নাইকিয়া দেখি গিৰিহঁতে ভাবিলে ছে কিজানি সি বিহুলি দেখি ভই কৰিচে, সেই নিমিত্তে তাক ঠঁবালৰ ভিতৰলৈ সূমাবলৈ লগৰ মানুহবোৰক আগ্যো দিলে তথাপি ইমান অন্ধকাৰ নিসা মেঘৰ গৰ্জনী তাতে বিহুলি দেখি কোনো মানুহ জাবলৈ সাহ ন কৰিলে। তেতিয়া তাৰ ভায়েক বৰ মৰমিয়াল মানুহ আৰু গৰুটৰ হুখ দেখি সি গৈ তাৰ ওচৰ পাই চালে দেখে সি ঝঁপি ঝঁপি পৰি আছে, আৰু তাৰ নাক সিকলিৰে চুটি থা লগাই থৈচে, কিয়নো সি চিঞ্জি জাব পাবো বুলি ঘূৰি ঘূৰি বগ দিছিলে। তেতিয়া তাৰ সত্ৰক দেখিও আগৰ নিচিনাকৈ খজা ফুটিল আৰু বৰ বজছে পালে। তেতিয়া নিয়ম কৰে তাৰ পাচে পাচে গৈ ভিতৰ সোমালগৈ। বাতি পুজালত তাক আৰুও মুকলি পোহালিলৈ আনিলে; তেতিয়া সি দেখিব নোআৰা সেই মানুহটোৰ ওচৰলৈ জোআন্ত আম খোনৰ নিচিনাকৈ হোঁকৰি খুম মাৰি মাটি নি সিচিলে। তাতে সি ভাবিলে জেন কালি বাতি মই মৰম কৰিলোঁ সেয়ে ইয়াৰ মনত আছে, সেই কাৰণেহে তাৰ ওচৰলৈ মোক জাব দিচে। সেই দিনাবে পৰা তাক জোকাই খেমালি কৰিবলৈ আৰু মূৰত থপিয়াবলৈ দিলে, জেতিয়া সি তাক চাবলৈ জাই ভতবাই বৰ বজ দেখুআই আৰু সেই মানুহক জেনেকৈ ভাবে সৈতে খেমালি কৰিব দিএ আন কোনো মানুহক তেনেকৈ নিদিএ। ১

জাইফলৰ গচ ।

The Nutmeg Tree.

দ্বিতীয় চোআ । নম্বৰ ৩ । মাৰ্চ ১৮৪৮ খ্ৰিষ্ট অ° সঁক ।

এই অতি সুন্দৰ গচ মোলোকা মাজুলিত অধিক আচে কিন্তু আন আন ঠাইতো পোআ জাই । এই অসম দেশৰ পৰ্বতবিলাকতো আচে তথাপি এইবোৰৰ গুটি অতি তেনে ভাল ন হই ।

জাইফলৰ গচ একুৰি হাত মান ওখ হই তাৰ পাতো দেখিবলৈ অতি চিকন । ফুলবোৰ সৰু আৰু অলপ হালধিয়া বৰন । গুটি হলে নৰা বগৰিৰ সমান ডাঙৰ আৰু তাৰে নিচিনা দেখিও ; পকিলে হালধিয়া পৰে । এটা কিতাপত লিখিছে, জাইফলৰ গচে বচৰেকত তিনি বাৰ গুটি ধৰে । প্ৰথমবাৰ এপ্ৰিল মাহত, সেইবোৰ গুটি আটাইতকৈ ভাল । দুতিয়বাৰ আগষ্ট মাহত, দ্বিতীয় বাৰ ডিচেম্বৰ মাহত ; কিন্তু গুটি ভালকৈ পকিবলৈ ৯ মাহ মান লাগে । জেতিয়া পকে পাৰি আনি, বাকলি বখলিয়ালে, ভিতৰত এতৰপ জালৰ নিচিনা পাতল ঢাকনি ঢাল থাকে, তাকে নিবলকৈ একআই সুকাই ধই, সেয়ে জাইপত্ৰি । পাচে গুটিবোৰ তিনি মাহ মান ধুঁআৰ ওপৰত দি সুকাই, তাজি, সাহটো উলিয়াই, তাকেহে জাইফল বোলে । আৰু সি সবহ দিনলৈ থাকিবৰ মনেৰে চুনৰ পানিত জুবুৰিয়াই ।

জিবোৰ জাইফলৰ বৰ গন্ধ আৰু ডাঙৰ, গধুৰ আৰু জলকাই টেজাৰ দৰে দেখি সেইবিলাক চিকন, তাক বাচি বাচি ফিনিব লাগে । সি খাবলৈ উত্তম মচলা আৰু দৰবলৈকো অনেক কাৰ্জ-

লৈকো ভাল। জাইফলবোৰ জন্মত চেপিলে অতি সুগন্ধিত ভেল ওলাই; সেই ভেল দৰবলৈ বৰ চিকন। জাইপত্ৰিৰ বৰন অলপ বঙ্গটুআ, চোবালে মুখত ধৰে চোকা। জাইফল যি কাৰ্জলৈ ভুল জাইপত্ৰিও সেইবিলাকলৈ ভাল। সি অতি চোকা আৰু লঘু মেখি তাৰ দৰ জাইফলতকৈ অধিক হ'ই। কেতিয়াবা কেতিয়াবা জাইফল কেঁচাতে চিঞ্জি আনি, বাকলিএ সৈতে তেনেই চেনি দি পগাই আচাৰ কৰে, তাক খাবলৈ অতি চিকন, আৰু সেই চেনিৰ বসন্তে থলে কুমলিয়া জাইফলেই বহুত বচবলৈ ভালে থাকে; আৰু টেকেলিত ভবাই জাহাজেৰে অনেক দেশলৈ নি বেহা কৰে। সেই গচৰে গুটিএ সৈতে ডালৰ নক্সা ওপৰত লিখা আছে।

জাইফল অতি উত্তম সজ গন্ধেৰে,
মাহুহৰ ভোগৰ হেতু দিলে ইন্দ্ৰে।
খোআ বস্তু জিবোৰত তাক মিহলাই,
মহা মনোহৰ কপে সুগন্ধ কৰাই।
জাইপত্ৰি হলে তাক সকলোএ খাই,
মচলাৰ মাজতে উত্তম বোলা জাই।
কোনো কোনো লোকবোৰে জাইফল আনি,
ভাৰো ভেল লই জন্মত চেপি টানি।
বেজহঁতে দৰব কৰি সেই ভেলেৰে,
নানা বিধ কৰিয়াৰ বোগ ভাল কৰে।
কেতবোৰ লোকে আৰু কোমল জায়েৰে,
চেনিৰে সিজাই তাৰ আচাৰকো কৰে।
আৰু তাক খাবলৈ এনে মধুৰ হ'ই,
দেশে দেশে বেচি তাৰে বেহাও কৰাই।

শ্ৰীপ্ৰাণনাথ বৰুৱাই লিখা কলি[ক]তা আদি ভাটি দেসৰ বিবৰন ।

Prannath Borua's Description of Calcutta.

চতুৰ্থ চোখা । নম্বৰ ১ । জাহ্নুআৰি ১৮৪২ খ্ৰিঃ অঃ সঁক ।

আমি তিৰ্থ জাত্ৰাৰ কাৰন দখিন পচিম এই সকল জি জি
জিলাত আগেয়ে কোনো কালে নে দেখা দেখি অহা হৈছে, তাক
সংগ্ৰহ কৰি শ্ৰিজুত পাছৰি চাহাবক চাপা কৰাৰ কাৰন দিয়া জাই ।

প্ৰথমতে মুৰ্চিদাবাদ চহৰত নেবাবৰ ছআৰত ছটা জন্তু দেখিলোঁ ;
তাৰ হাত ভৰি সকলো সিংহৰ দৰে ; মুখখন আৰু মূৰটো মানুহৰ
নিচিনা ; আগ ঠেঙ্গৰ মাজতে তিবোতাৰ নিচিনা ছই স্তন । (আগষ্ট
মাহৰ অকনোদইত জি ফিংচৰ কথা লিখা গল, এনে জন্তুৰ সেই
মূৰ্তি ।)

পচিমত সিভাকুণ্ড নামে এটা পুখুৰি আছে, তাৰ পানি বক বক
কৰি তলৰ পৰা উতলি থাকে ; এক নলাই দি সেই পানি গৈ আছে,
আৰু চকুৰে দেখালৈকে তপত । সেই পুখুৰিৰ পানিৰ ওচৰত বহিলে
ভৰি পুৰিৰ খোজে, কিন্তু চাউল দিলে ভাত ন হই ; মানুহে চুব
নোআৰা তপত । আৰু গয়াৰ কলগুৰালি বুলি এক ঠাই আছে,
ওপৰে বালি খানিলে পানি ওলাই । সেই পানিৰ লগত বলিয়ৰা
মাচৰ নিচিনা সৰু সৰু মাচ অনেক ওলাই । আৰু কটকটলৈ জোআ
বাটত বৰ নদী বুলি এখন আছে, তাত পাটলি নাও জোবকৈ এক
হাতৰ আঁতৰে সালৰ চতি লগাই ওপৰে পাট পাৰি, হাতি ছটিয়াকৈ
পাৰ কৰিবৰ দেখিটোঁ । আৰু ত্ৰিখৈত্ৰত পাঁচ ঠেঙ্গিয়া বলদ আছে ;

চাইটা ভৰি ইবোৰ গৰুৰ নিচিনা, এটা গলধনৰ চুঁটৰ পৰা মাটিৰ এবাগতৰ ওপৰত ওলমি থাকে। এক এক গাইত পুআ ৮ সেৰ, গধূলি ৮ সেৰ গাখিৰ ওলোআ গৰু দেখিচৌ। চাগলি একোজনৰ বাট খামোচ নে পাই, এবাগত মান দিঘল; ছই বেলাত ৮ সেৰ গাখিৰ সততে ওলাই। পচিমৰ মহবোৰ গৰুএ সৈতে একে লগে বাখে। গৰুতকৈ মহ কেতবোৰ সৰু, সিন্ধ এহাতমান, নেজ গচ গৰুৰ দৰে মাটিত পৰা। আৰু সেইখনৰ মগনিয়াৰ মাহুহ কেতবোৰে পইচা খোজাত নি দিলে তাৰ আপোনাৰ নাক বা কান খন কাটে, নাইবা বুকুত মিতখন স্ৰমাই দিএ, এনে মাহুহ আছে।

আৰু কলিকতা চহৰত কলেজৰ ঘৰত ইংৰাজিএ জন্ত মলুক দখ কৰিচে, তন্ত মলুকৰ বিক্ৰিতি হৈ জি সকল মাহুহ গৰু চৰাই হই, সেই সেই জন্তবোৰ বাখি থৈছে। চাৰি হাতেৰে, তিনি চকুআ, ছই খুৰিয়া, তিনি ঠেজিয়া, তিনি মহিয়া, চাৰি মহিয়া, দহ মহিয়া পৰ্জন্ত লবাবোৰ আছে। চৰাই পোআলি চাৰি ঠেজিয়া ছই মূৰ, ছই ঠোট এনে আছে। চৰাই পোআলি চাৰি ঠেজিয়া ছই মূৰ, ছই ঠোট, এনে আছে। বন মাহুহ তাতে আছে; ওখ চৰচৰিয়া লবটোৰ সমান; গাটো নিচেই মাহুহৰ দৰ, মুখ খন বান্দৰৰ নিচিনা। আৰু জন্ত এটা আছে; পহুতকৈ দিঘল আৰু ওখ, তাৰ পেটত এক জোলাজোৰ দৰে আছে; তাৰ পোআলি চৰিবলৈ জাই, পিচে আহি তাতে সোমাই থাকে। আৰু মৰা সিংহো আছে, সেয়ে বাঘৰ নিচিনা হই।

চহৰত দিঘে পখালিএ এদিনৰ বাট আন্দাজ হই; এতিয়া চক্ৰে পকি দেলান। আলিবোৰত এবেলি গলে তাৰ ঠিক ধৰিব নোআৰি আৰু জি খন টিলা আছে, টিলাৰ ছআবত পোৰা চাহাবৰ নিচিনা এজন, কলা ছ জন চিপাহি থিয় হৈ থাকে। তাৰ ভিতৰত লোহাৰ শিতলৰ কত বন্দুক আছে, তাৰ ঠিক নাই; আটাইবোৰ বৰ টোপ, আৰু গুলিৰ বয় গোলাৰ দল আছে। আৰু লৰ্ড চাহাবৰ সিংহ ছআবত ছই কালে বজা, কলা, সোঁজিয়া, এনে গিলাচৰ নিচিনা

টেকেলিবোৰত ওলোমাই ধোৱা ছুই হেজাৰ মান চাকি লগাই।
 ছবৰ পৰা অনেক বৰনিয়া ভৰাবাত জেন দেখে। আৰু গোটেই
 খন জিলাত ১০!১২ টাবৰ আঁতৰে এক এক লোহৰ খুঁটাৰ ওপৰে
 এক এক ফাল্গু লগাই। আৰু কলোৰে পানি তুলি চহৰৰ ছাৰৰ
 মুখে মুখে একোটা সৰু পুখুৰি আছে, বাতিগুয়া গধূলি ভৰাই
 দিএ। সেই পানি কোন পোনে আহে, কোন পোনে জাই, তাৰ ঠিক
 নাই, এই সকল কথা দেখা গল। বিলাইতৰ পৰা অহা সৰু জাহাজ
 গজাৰ ঘাটত নাৱৰ ওপৰে মানুহ পাৰ হব পাৰে ইমান ডাঠ।
 গজাৰ মাজত তামৰ ডিমা লাউৰ দৰে ওপজি থাকে, তাতে
 সেই জাহাজবোৰ বান্ধে; ডিমা আন্দাজ ৫।৬ হাত মান ডাঙৰ।
 আৰু বালি চৰত জি জি জাহাজ আছে কলিকতালৈ নাহে; সেই
 জাহাজ বহলে বজলাৰ সমান, দিঘলে এনে ছোজোখা মান। আৰু
 তাতে লোন পগাই দম দম কৰি ধোআ দেখিলোঁ; সেবে ছুই পইচা
 দাম। আৰু তাৰে পৰা আহি দিনে ৪ টা ৪ টা চৌও কলিকতাই দি
 জাইহি, সেই চৌও আহোঁতে উজনি জাওঁতে ভাটি এক ছপৰ মানৰ
 বাটত নাও বাৰ নে লাগে, বেগে আহে জাই।

টেঙ্গৰ জালোআইৰ কথা ।

The Ready Fisherman.

চতুৰ্থ চোখা । নম্বৰ ৩ । মার্চ ১৮৪২ খ্ৰি° অ° সঁক ।

এক জালোআই নৈত মাচ ধৰোঁতে এনে চিকন মাচ এটা পালে
তাৰ নিচিনা মাচ পোআটো চাৰি কোনেও দেখাই নাই । জালো-
আই মনত ভাবিলে, জে এই মাচটোৱে হাঁটুত বেচিলে অলপ মান কপ
পাম ; বজাৰ আগলৈ নিলে দেখি তেওঁ সন্তোষ হৈ আমাকো সন্তোষ
কৰিব । ইয়াকে বুলি জালোআই মাচটো লৈ বজাৰ আগলৈ গলন্ত,
মাচটো দেখি, বজাই বব বজ পাই জালোআইক ভেতিয়াই এস কপ
দিবলৈ আগ্যা কৰিলে । তাতে মন্ত্ৰিএ এই কথা নুনি বজাত কলে,
বোলে, এটা মাচত এস টকা কপ দিয়াটো উচিত ন হই । বজাই
কলে মই এবেলি আগ্যা দিলোঁ নি দিলে মই লাজ হম । মন্ত্ৰিএ
বুধি দিলে যে আপুনি এই মাচটো মতা কি মাইকি তাক জালো-
আইত সোধক ; যদি মতা বোলে মাইকিটো, যদি মাইকি বোলে
মতাটো আনিবলৈ জালোআইক আকও আগ্যা কবোক ; লগবটো
মাচ আনি দিব নোআবিলে কপ নেপা । তেতিয়া বজাই মন্ত্ৰিব
বুধিবেই জালোআইক সুধিলে জে এই মাচটো মতা নে মাইকি ।
জালোআইএ কলে, এই মাচ মতাও ন হই মাইকিও ন হই ই
নপুংসক । সেই কথা শুনি বজাই হাঁহি তাক ছস কপ বঁটা দিলে ।

কলিকতাৰ সুখিয়াতি ।

Description of Calcutta.

৬ বছৰ । নম্বৰ ৩ । মাৰ্চ, ১৮৫১ ।

কোনো কোনো ভদ্ৰ লোকৰ অভিলাস জানি
কলিকতাৰ গুনা গুন পৱাৰ বখানি ;
চহৰৰ গুণ জস অস্ত কেবা কৰে,
প্ৰচাৰ কৰিতে গুণ মাসেকে না পাবে ।
জন্তপি কৰিলোঁ পৱাৰ বাহুল্যক ডৰি
অল্প বোধে বচি আটোঁ মোট মোট কৰি
সক বৰ গজা মথ্যে চহৰ প্ৰকাশে,
ভাগিৰথি গজা মাই বহে জাৰ কাসে ;
পৰম্পৰা সুনী আটোঁ সক চহৰৰ,
প্ৰবেস হৈয়া ভাঙ পালোঁ বৰ ডৰ ।
দিৰ্ঘে প্ৰস্তে চহৰৰ চাৰি ফ্ৰোন্স প্ৰাই,
ভাৰতৰ লোকে মাত্ৰ তাৰ অস্ত পাই ;
মেলা নগৰ্ ইটা খোলাই বান্ধিচে প্ৰবন্ধে,
বৰ্গ বোধ হয় তাহা প্ৰবেস হুইতে ।
বৰ্গৰ আক্ৰিতি হেতু চহৰ্ নাম বুলি,
সেই থানে লোক ছেবাই বান্ধা নে পাই খুলি
পথ বিচাৰিয়া নে পাই খেদ কৰে বৰ,
কোনো লোকে মাৰে বুলি মনে কৰে ডৰ
জাহা খেদ কৰি হুবে, সুনী সৰ্ব জন,
কিনাৰায় সত্ৰিয়া বচে পদ বিচখান ।

পথ হেবোআ লোকৰ খেদ
 হাই হাই, কিনো কঁপাল মোৰে,
 পৰিলোঁ বিপদ ঘোৰে,
 কোন বিধি পথ উপদেমে ?
 অন্ধকাৰ জাম মৰি,
 গাৰিৰ তলত পৰি,
 বিপত্তি মিলিব বৰ সেমে ।
 হাঁঠি হাঁঠি আধা বাস্তা,
 নে পাঁও কোনো কালে দিসা,
 কোন বিধি চিনাইবেক মোকে ?
 পথ যদি সোধো মই,
 মূৰে মাৰে টাঙ্গোন চই,
 মুঠি গোট মাৰে মোৰ বুকে
 নে পাঁও নিবাসৰ পথ,
 সূৰ্জ ভৈল অস্তাগত,
 কোন বিধি দিবেক উপাই ?
 হাতে থকা হলে পইচা,
 সূৰি চালোঁহেঁতেন বাস্তা,
 কৰি বিনা গালি গালাজ খাই ।
 এই কপে কোনো লোক হইয়া কাতৰ,
 কাৰো কাসে বকে বাতি মনে কৰি ডব ;
 পুহাইলে বজনি যদি দিসা দিসে জাই,
 বাট পথ সূৰি জাই গালা গালি খাই ;
 কত কত সূৰি পাচে বাসস্থান পাই,
 বিধি দিলে স্বৰ্গ জেন হাততে পেলাই ।
 আত পৰে কহোঁ সূনা চহৰ বেহুলা,
 হেহুলিয়া ইটা বাস্তি আছে সৰ্ব বাস্তা ;

গাৰিব গঞ্চালে তাহা ধূলা প্ৰাই হই,
 হিমালয়ৰ হিমে জেন অন্ধকাৰমই ;
 সেই ধূলা অমুমাণে জোজন উৰ্ধে জাই,
 তক ত্ৰিখ দেখি জেন অগ্নি দাহ প্ৰাই ।
 সপ্তাহ দিন অস্তে ধূলা গো গাঁৰিতে তুলি,
 গবৰ্ণমেণ্টে হুকুম দিএ পকি বান্ধা বুলি ;
 হেন সিখ্যা মনে ধৰি নকৰ লোকে জাই,
 প্ৰবন্ধ কৰিয়া সব ইটা বদলাই ।
 পুহু পুহু সেই কপে পথ জুগুত হই,
 ছই কিনাবে কলৰ জন্তে গঙ্গা জল বই ;
 জেন সিন্দূৰৰ আলি তৈলেবে লিপই,
 ত্ৰিষ্টি জল পৰি আলি সেই কপে হই ।
 টকা সাক্ষা, বস্ত্ৰ মৰ্গ, চহৰ বিচখান,
 বিচাৰিলে সকল জ্ৰব্য পাই তেতিখান ।
 অনেক বিচিত্ৰ জ্ৰব্য তাতে পোআ হই,
 বসতি কৰিচে লক্ষি আপুনি নিচই ।
 সৰ্ব দেশৰ লোক মাত্ৰ তাতে পোআ জাই,
 নদি নদৰ জল জেন স্তুমুজে বহই ;
 গুম গুম কৰে জেন গৰ্জন মেঘৰ,
 সেইকপে দিবা ৰাত্ৰি সৰু মল্লস্তব ।
 অকুত ভামোচা অনেক আচে সেই চহৰে,
 কঙ্কতাক নিন্দা কৰে কে চেলা পামৰে ।
 দিনে দিনে ছই সত লোক ত্ৰিভূ হই,
 গনিবাৰ সাধ্য নাহি কত জন্ম পাই ।
 জন্মত কৰিয়া ত্ৰিধি ছই মস সত,
 দিনে দিনে আমদানি লিখিতৰ মত ।

চলিওক লোক সব ককতা চহৰে,
 পৱাৰ মিচা হুই জদি নিন্দবা আমাৰে।
 চিল্লিয়া হৈতে ছুই দণ্ডে পটলডাঙ্গা পাই,
 তাবোতৰে মেদিকাল কলেজ দেখা জাই;
 ঘৰৰ নকচা দেখি জেন দেৱৰ দেৱপুৰি,
 ত্ৰিত্ব্য সব দেখি যেন জমৰ নগৰি।
 প্ৰথিবিৰ জত জন্তু তাতে দেখা জাই,
 বিধিৰ নিৰ্বন্ধ অঙ্গ খণ্ডে খণ্ডে পাই।
 ইহাৰ ভাটি দখিনতে ইংৰাজি কলেজ,
 বিবি চালিয়া পহেঁ তাতে কৰিয়া সন্মাজ;
 অপেশ্বৰি গান কৰে ইল্ল পুৰে জেন,
 তৰুপ পহিচে ভাঙ বিবি চলিগন;
 সৰ্ব অঙ্গ পৰিস্কাৰ দেৱৰ তকনি
 সেইকপে কস্তা সব নবিন জৌবনি।
 হাই হাই, ইংৰাজিৰ কিনো কৰ্ম বিচখান,
 কোন বিধি কৰি আছে চহৰ্ নিকপন।
 এই সব কথা মাজে লজ্জা নাহি দিয়া
 অল্প বোধে পৱাৰ ৰচে কিনাৰাম সত্ৰিয়া।

কৌকলৰ অফিচৰ বৰ্নন

আতপৰে কহো মই কৌকলৰ কথা,
 নাই পটন্তৰ ৰূপ তাহাৰ বেৰন্দা।
 অতি দিৰ্ঘাকাৰ ৰব প্ৰান্ত আছে ৰব,
 চৌতলা মহল সিতো নিৰ্মান ইটাৰ;
 জেন গিৰি ৰব প্ৰিজ তাহাৰ উপ্ত,
 পৰম স্তম্ভৰ দেখি অতি সোভাৰিত।

উক্ত ঘৰে সৰ্ব দেশৰ ভাল মন্দ হই,
 কিন্তু দেৱানিৰ কৰ্ম হস্তে ন পৰ্শই।
 ইংৰাজিৰ বিনা আন ভাষা ন চলই,
 ত্ৰিচ চলিচ্ লোক তাত চকিতে থাকই;
 ইংৰাজি সমাজ তাৰ বিচাৰ কৰ্ত্তা হই,
 নিমিসৰ মধ্যে তাত বিচাৰ কৰই।
 আৰু কহি কিবা আমি কত পাব পাব,
 গবৰ্ণমেণ্টৰ ঘৰৰ কহোঁ বেৱহাৰ।
 নৱ দস পুৰা ভূমি চৌগৰ ভিতৰ,
 চতুৰ্দ্দিশে চাৰি দ্বাৰ দেখিতে সুন্দৰ;
 পকি গৰৰ ওপৰে দ্বাৰ দুই কোনা,
 দুই দুই সিংহ তাতে কৰিচে নিৰ্মনা;
 দুই দুই দ্বাৰ পাল থাকে দ্বাৰে দ্বাৰে,
 তাহাৰ প্ৰতাপে কোনো সোমাব নোআবে।
 অতি সুসোভন পকা গ্ৰিহ ভয়ঙ্কৰ,
 কিছু হুবে দেখি জেন কৈলাস সিংহৰ;
 ইটাৰে বান্ধিচে তাক দেখিতে সুন্দৰ,
 কঁহাৰৰ পুত্ৰ জেন গৰ্হে সিটো ঘৰ।
 জন্মে তন্মে জানি জেন নিজে বিশ্বকৰ্মে
 কতদিনে সিটো ঘৰ কৰিচে জতনে।
 তাত উঠি জনা জাই বনে অজুমানি,
 পঙ্কজ বিলাসে হেৰা আহি আচো আমি;
 ইতো গ্ৰিহপতি গবৰ্ণমেণ্ট বাহাজ্জৰ,
 নবেশ্বৰ নবোত্তম হৈ আচে প্ৰচুৰ।

খাচ কমিস্তন অফিচ বৰ্নন

তাত থাকি দেখি পাচে পচিম দিশতে
 সদৰ দেৱানি খাচ কমিস্তন তাতে ;
 ত্ৰেতলা মহল পক্ষ ঘৰ জে উত্তম,
 খাচ কমিস্তন নিজামত নবোত্তম ;
 ইঁচি কাহ আদি কৰি তাজ কিচু নাহি,
 গেঁজা মাৰে যিটো লোকে তাত কৰে হাই ।
 ওখ ঘৰ দেখি অতি পৰম সুন্দৰ,
 অহুমাৰে বুজি জেন বৈকুণ্ঠ নগৰ ।
 ফাৰ্চি বিনা অগ্ৰাখ্যৰ তাত ন চহই,
 তাহাতে বাজলা মাত্ৰ জানিবা নিচই ।
 সেই ঘৰৰ পচিমে বাজি ঘৰ আচে
 আত পৰে কিনাৰাম সত্ৰিয়া বচিচে ।

অথ বাজি ঘৰৰ বৰ্নন

দুতলা মহলে এক বাজি ঘৰ আচে,
 সপ্তাহৰ মধ্যে তাত বঙ্গ মিলে পাচে ;
 ধন লুভি জত লোক প্ৰধান আচই,
 বেহিয়া বহিয়া সবে বাজিকে মেলই ।
 জেই চাহাবৰ হই গুটি পৰাজই,
 নিৰ্বন্ধৰ জত টকা তেতিখ্যানে দেউ ।
 আত পৰে কহেই আমি চুপ্ৰিম কাচাৰি,
 গ্ৰিহৰ খোলাচা আমি কি কব বিচাৰি ।

অথ চুপ্ৰিম কোৰ্ট বৰ্নন

জতনেৰে তিন তলা সুসোভন অতি,
 অহুমাণে বুজি জেন ইষ্ট অম্ৰাৱতি ;
 তাতে থাকি অষ্ট চাহাব্ কাচাৰি কৰই,
 ধৰ্মৰাজা জেন মত পাপ বিচাৰই ।
 চহৰৰ বিনা আফিল্ কদাচ ন কৰে,
 মহা বাণিৰ অফিচ্ তাড থাকে বৰোবৰে ;
 লোক অহুমতি পাই ৰচিলো পৱাৰ,
 সংখ্যেপ কৰিয়া আমি লিখি আচৌ তাৰ ।
 দ্ৰুত দিৰ্ঘ কৰি জদি শূজানে পইই,
 এই কবিত্তে কদাচিত্তো নিন্দা নাহি হই ।
 পৱাৰ পহিয়া লোকে চহৰ দেখা হই,
 প্ৰবন্ধেৰে কিনাবাম সত্ৰিয়া ৰচই ।

অথ কিলাব বৰ্নন

কৌঞ্চল পচিমে আচে গঙ্গা সন্নিপতে
 কিলা নামে এক কোঁঠ কঠিন ঠুকিত্তে ;
 প্ৰিথিবিৰ সম দেখি ওপৰ ত্ৰিন আচে,
 হুবে থাকি মু বুজই তলে কিবা আচে ;
 প্ৰবন্ধেৰে জদি তাতে ঠুকিবাবে পাই,
 এহুআ ঘৰৰ বন্ধ কতো দেখা নাই ।
 হুই পাশে হুই ঘৰ মথ্যে বৰ ৰাস্তা,
 এক পাশে দেখি টোপ বৰ বৰ মোস্তা ।
 একো একো ঘৰ দেখি পৰ্বত আকাৰ,
 জত ঘৰ আচে তাত গনে সজ্জি কাৰ ?

চাৰি গোট বৰ টোপ বাজ্য দ্বাৰে থাকে,
 বাতি চাৰি গ্ৰহৰতে চাৰি গোট ফুটে ।
 কিলা মথ্যে গৌৰা আচে চাৰি সত মান,
 বগা বন দেখি যেন ইংৰাজৰ ঠান ।
 সংগ্ৰামৰ জত জন্তু তাতে বাখি আচে,
 কাৰাজ কৰিতে প্ৰতি সূত্ৰ বাৰ দিচে ;
 গৌৰাৰ কাৰাজ জদি দেখিবাবে পাই,
 সংগ্ৰাম দেখিতে বাবা প্ৰয়োজন নাই ।

অথ টাকচাল বৰ্নন

শুন শুন বুধিমন্ত্ৰ, সবে কৰা এক চিত্ত,
 টাকচাল ঘৰৰ বেবস্থা ।
 সিতো ঘৰ দিৰ্ঘ বৰ, উদ্ভিত আচে ভয়ঙ্কৰ,
 শূনি অতি আচম্বিত কথা ।
 চৌঘৰে লোভাৰ গৰ, পহৰাতে বৰোবৰ,
 অষ্ট জন চিপাহি থাকই ।
 কদাচিতো কোনো লোকে হুঁকিব নোআবে ভাতে,
 বিহুবেতে লোক হেঙ্কাবই ।
 সেই ঘৰৰ টাকচালে টাকা মাৰে জন্তু কলে,
 দেখি অতি বৰ অদভুত ;
 কৰি আচে বহু জন দেখা জাহি কলা বৰ্ন,
 কপ মোহৰ মাৰিচে বহুত ।
 লোহাৰ সিকলি জৰি কলে আচে ধৰি ধৰি,
 অস্ত্ৰ নে পাই দেখোঁতে দেখোঁতে ।
 কোথা কপ দিয়া থাকে, কোথা মোহৰ মাৰি আচে,
 দেখা নে পাই জন্তুৰ মধ্যতে ।

জেন বন্ধা কপৰ তোৰা কাটি দিলে তাহাৰ ভলা
সকল টকা গেৰি গেৰি পৰে।

হস্তি জেন কপে ভৰ্চে, 'মেঘে জেন ধাৰে বৰ্চে,
সেই মতে কলে কপ গিৰে।

সুখিৰ চাহাব জনে অধিপতি সেই খানে,
টকা মোহৰ কৰে বাতি দিন।

দিবা বাত্ৰি সম কৰি বাজে জন জন কৰি
কলৰ নাহিকে খতি থুন।

সেই কলে টকা জত দিনে বাতি হই কত,
তাৰ সংখ্যা মনে ন ধৰই।

কিন্তু মনে অনুমানি ঘণ্টা বেলাই টকা খনি
দস হেজাৰ মাৰিতে পাৰই।

ঐ কলৰ মধ্যে হৈতে সৰ্ব টকা হই,
জেন গিৰি ত্ৰিঙ্গপৰা জল ধাৰা বই;

গিৰ গিৰ গিৰ গিৰ সৰ্বক কৰিচে,
অনুমান বিধি নিজে নিৰ্মান কৰিচে।

কল জন্ত্ৰে অগ্নি ধুঁআ জত উপজাই
সেই ঘৰৰ ভিতৰতে কিঞ্চিতো ন বই।

কলৰ্মধ্যে মধ্যে জাই ঘৰৰ ওপৰ।

জন্ত্ৰ বলে উঠে ধুঁআ গগন মণ্ডল।

সত্য বিনা এ পদাৰে অস্ত্ৰ কিচু নাই।

অসত্য বচিলে কিবা লাভ পোআ জাই;

ইহাতে কৰিয়া আমি কি কব বিস্তৰ?

কিনাবাম্ সত্ৰিয়া কৰি টাক্‌চাল জন্ত্ৰৰ।

গাঁও আৰু বজাৰৰ বৰ্নন

কালি ঘাটৰ পচিম দিগে গ্রাম খিদিপুৰ,
 লিখিলে বাহুল্য হই, কি কব বিস্তৰ ?
 ধন্য ধন্য ধান সিভো লক্ষি নিজে বসে,
 তাৰ মध्ये চাপন খানা বাজাৰ প্ৰকাশে ।
 তাতো কবি প্ৰধান আচে চিলিয়া বাজাৰ,
 তাহাৰ পচিমে পটলডাঙ্গা নাম জাৰ ;
 চাপাতলা হাট আচে তাহাৰ দখিনে,
 বাঘ বাজাৰ্ এক আচে উত্তৰ পচিমে ।
 ততোধিক কপে আচে বৰ জে বজাৰ,
 সমন নগৰ দেখি প্ৰতাপ তাহাৰ ।
 সে বজাৰে দেখি অতি প্ৰজা লোকাৰণ্য,
 কোন বেটা গনিবেক তাতে কত সৈন্ত ?
 সব বজাৰত কবি জব্য সাস্তা আচে,
 কিন্তু সিধা লোক গেলে ঠগ হই পাচে ;
 কদৰ বুজিয়া তাত কথা টানি নেই,
 ঠগি লোকে সোধে তাক হাই ডাবি দেই ।
 কোন বেটা কোন লোকৰ মাথা কাটি লই,
 ডাচ তাহাৰ কিছু সন্ধান ন হই ।

চহৰ বৰ্নন

চহৰ চহৰ বৰ অতি বাহাচুৰ,
 দেহৰ সুখন জেন কৰিচে প্ৰচুৰ ।
 বজাৰে হু হুবে জদি কবিতা ববাই,
 মাখাই কবি সব জব্য দিএ কবি পাই ।

চহৰতে জত লোক থাকে জেই ঠাই,
 নিবাসৰ চাৰি দিসে চাৰি বজাৰ পাই।
 উত্তম অধমে কৰে বৰ জে পোচাক,
 জোঁতা মাত্ৰ নাহি পদে কুতা আৰু কাক।
 কোনো জদি ধনা হেতু সমৰ্থ ন হই,
 ধাৰ কৰি সেই বেটা পকিতে চৰই।

অথ পুখুৰিৰ বৰ্ণন

আৰু আমি কহোঁ সুনী পুষ্কৰ্ণিৰ কথা,
 কহিতে বিপুল লাগে তাহাৰ বেৰস্থা।
 দিৰ্ঘ প্ৰস্তু অতি বৰ পুখুৰি বিস্তৰ,
 প্ৰবন্ধেৰে ইটে বন্ধা দেখিতে সুন্দৰ।
 চৌ দিসে লোহাৰে বেৰা ঠুকে সক্তি কাৰে,
 ডবাৰ নি দিএ ভৰি ভাণ্ড চাৰি পাৰে;
 চতুৰ্কোনে দিপ জলে বাতি সমুদাই,
 দিৰ্ঘ দিৰ্ঘ বাস্তা জেন দিপ সেই প্ৰাই;
 সৰ্ব জন দেখি জেন জমুনাৰ নই,
 তাতে মত্ৰ পুত্ৰ মেলি কত পুসিচই।
 বাস্তাই পুষ্কৰ্ণিৰ দিপ বহু বহু জলে,
 বাত্ৰি হৈলে সেই প্ৰদিপ পুষ্প কপে কুলে;
 জল হৈলে সেই প্ৰদিপ ন হই নিৰ্বান,
 জি জি ঠাইতে জেই জাই পাবই সন্ধান।

অথ চহৰ সুখিয়াতি

ধন্ত ধন্ত চহৰ বাবা ককতা নগৰ,
 লোনা জল বিনা হেৰা থাকিতে সুন্দৰ।

গুম গুম বাজে জেন গাঁবিৰ। ঘৰাল,
 কোনো সৰু ভেদ নাই সদা কোলাহাল।
 হুম হুম দাম দাম গিৰ গিৰ কৰে,
 ঠেলা ঠেলি লোক পৰে দেখি, বঙ্গ চৰে।
 কিনো চিত্ৰ, কিনো কপে, কিনো কাৰিকৰ,
 জত জন্তু নিৰ্মান কৰে ককতা চহৰ।
 চল চল চল ভাই, ককতা চহৰ,
 তাহা দেখি চকুবিৰ্তি সবে অসুখৰ।
 ককতা নগৰ জেই জন দেখা নাই,
 মিতিকাব কলচিতে আচাই লুকাই;
 জেই জন দেখি আচে ককতা ভূখন
 চকু দ্বাৰা কবিলেক অমিত ভোজন।
 অম্ব পথে গলে জদি ঠগ হানি হই,
 মাথা ভাঙাই গলে বাবা কিচু নাই ভই।
 লক্ষি লক্ষিপতি কৰে চহৰে বসতি,
 সেই হেতু কোনো কাৰ্জ নাই অসজ্জতি।
 সংখ্যপ পাবাৰ কৰি এসব ভাবিয়া,
 মতি অনুসাৰে বচি কিনাবাম সত্ৰিয়া।

নগাঁৱত মাউৰ লগাৰ কথা ।

Cholera at Nowgong.

৬ বছৰ । নংব ৭ । জুলাই ১৮৫১ ।

জুন মাহত জিলা নগাঁৱত মাউৰে ধৰাত অনেক মানুহ মৰিচে । সদায় মানুহ মৰা দেখি মানুহবিলাকৰ মনত সুখ সান্তি নাই । কেৱল অধিৰ হৈ মনত বৰ ভয় লাগি মানুহবিলাকে বোলে, আমিও নো এই বেলি জিম নে ? মৰাবোৰ মৰিচে হই, কিন্তু আমাৰো এইবাৰ জিয়াৰ আগন্তুক নাই, এনে পৰাঠত জিম জেন বুলি কেৱে আসা ন কৰিবাইক, কি জানি এই বাৰতেই ইশ্বৰে সকলোকে সংহাৰ কৰে, সকলোএ গোট খাই ইশ্বৰৰ নামকে ল'ওঁক । এই বুলি মানুহবোৰে গোট খাই লৰা তিৰোতা ডেকা বুৰা সকলোএ সভা পাতি গাঁৱে গাঁৱে ছয়ো বেলা নাম লৈচে । আক বজালিবোৰেও গোট খাই তাল ত্ৰিদঙ্গ লৈ ৩ বজাৰ পৰা ৰাতি ৮৯ বজালৈকে নগৰৰ আলি বাটে বাটে কিৰ্তন কৰি কৰি সেসত গাঁৱলৈ জাই । পাচে চোডালতে বা পছলি মূৰতে আটাইবোৰে তাল খোল বজাই হাত দাঙি ঘূৰি ঘূৰি কিৰ্তন কৰি থাকোঁতেই ঘৰৰ পৰা গিৰিহঁতে আনি চেনি, বা বাতাচা, বা আন ভাল উপহাৰ বস্তু হৰিৰ লুট বুলি সকলোৰে মূৰৰ ওপৰত সিঁচি সিঁচি দিএ ; পাচে মানুহবোৰে বুটলি বুটলি খাই । আক পল্টনিয়াবোৰে হলে পাৰ, চাগলি, হাঁহ আক নৈবেদ্যে সৈতে গোটাই লৈ কলঙ্গ নদিলৈ নি পানিৰ ওচৰতে পূজা দি প্ৰাৰ্থনা কৰি ডাঙে এৰি আহে । এই মতে জেয়ে জিহকে হই, তাকে কৰিচে, কিন্তু এইবোৰ কৰাত উপসায় হোজা নাই, মৰিহে আছে, অচমিয়া উপাইৰ পৰা এটিও বখ্যা পোজা নাই ;

কিন্তু পাহুৰি চাহাবৰ পৰা কিছু মাছুহ জিচে। সেয়ে নো কেনেকৈ জিচে, শ্রীজুত ব্ৰনচন চাহাবে আমেৰিকাৰ পৰা আহোঁতে তেওঁ নতুন ভাল দৰব কিছু লৈ আহিছিল; সেই দৰবকে নি জি জি খুআইচেনি, সেয়ে বখ্যা পৰিচে, আৰু ওচৰৰ চাৰিও ফালে জি জি পৰিচে, তাক হলে শ্রীজুত ইস্তদৰ্দ পাহুৰি চাহাবেও দেৱাই দিএ, দেৱাই খুআই ঘনে বাজা লৈ থাকে; তেওঁ যদি পেট জাই, বা বাঁতি হই, আৰুও আন বকমৰ দেৱাই খুআই, বেলিএ বেলিএ চাহাবে নিজেই গৈ হাত ভৰি পিটিকি চাই তদাৰক কৰি থাকে। আৰু ইন্ধুলৰ লৰা গোটা চাৰেক পৰিছিল, সেই দৰে চাহাবে মেমে দেৱাই দি তদাৰক কৰি ভাল কৰিলে। আৰু সকলোতে কৈচে, জাৰ জাৰ বেমাৰ হই, মোৰ এখেৰ দেৱাই নি খুআবাগৈ। এই দৰে আমাৰ চাহাবে মেমে ব্ৰনচন চাহাবেও সকলোৰে বখ্যাৰ উপাই চিন্তিচে।

মা.

অনেক দেসৰ সন্বাদ ।

Journal of Events.

৬ বচৰ । নম্বৰ ৭ । জুলাই, ১৮৫১ ।

এপ্ৰিল মাহৰ অকনোদইত ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ গৰাত ধন পোআ কথা লিখা হৈছিল । সেই কথা বিচাৰ কৰ্তাৰ আগত সোধ পোচ কৰাত আউনিয়াটিৰ চাউল ভঁৰালিএ সেই ধন কাৰ্হি লোআৰ অপৰাধ পালত ৩ বচৰ, আৰু লগৰ ভকত জন চাৰেকক ১ বচৰকৈ ফাটক দিলে ।

গুআহাটিত থকা কেঁয়া লোকে ভাপ জাহাজৰ দোআৰাই চন্দুকত ধন ভৰাই কলিকতালৈ পঠালত তত লোআ গৰাকিএ চন্দুক মেলি ইটা ডোখৰ চাৰেক ভৰোআ মাথোন পালে । পাচে গুআহাটিত ভাপ জাহাজৰ বস্ত্ৰ বখা জি কেবানি চাহাব, তাৰ গাত চোভা পাই সোধ কৰ্তাৰ আগলৈ নিলে । এতিয়া আমি স্মুনিটো, তাক পঞ্চায়ত লোকে অপৰাধৰ বাই দিয়াত সোধ কৰ্তাই ৭ বচৰ ফাটকৰ জোগ্য বুলি থিৰ কৰিলে ।

ভাটি কালে কাপ্তান ববিঞ্চন নামে এজন চাহাবে হাবিত চিকাৰ কৰোঁতে এটা বৰা গাহৰি বেগেৰে আহিবৰ দেখি চিটা গুলি ভৰোআ হিলৈ মাৰিলত গাহৰিৰ আৰু বজ্জ হৈ খেদি আহি চাহাবক কাঁমুৰি পেট ফালি মৰিব লগাগৈ এৰি গ'ল ।

লখিমপুৰৰ পৰা এই কথা পত্ৰত লিখিচে, এই বচৰৰ জেঠ মাহত বাক্টো গাঁৱৰ এটা মানুহে আছ ধান নিৰাবলৈ জাঁওতে বাটত এটা বনৰিয়া মহে কবজনে খোঁচ মাৰি ভপিলালৈকে মজ্জ ডোখৰ ওভোভাই পেলালে ; আৰু সিটো ভৰিব গোবোআই দি সিহ

সুমাই আঠালৈকে মজ্জা হোৱাৰ সিজতে নিলে। সুৰাৰ পোনে ২৬ ঘণ্টা মাৰিলে, গালে দি সিজ মাৰি মুখে উলিয়ালে; পাচে দু দিনৰ সুৰত মৰিল। সেই মহটো জিলাৰ শ্রীজুত হনুৱাইদ চাহাবে গুলিয়াই মাৰিলে।

আৰ গৰমুৰৰ ওচৰত এটা মানুহক গঁৰ এটাই খৰগেৰে পিঠি ফালে মাৰি, তল পেটে উলিয়ালে। সেইটো মানুহক লখিমপুৰ জিলাৰ ডক্টৰ চাহাবে দৰৰ দি এমাহলৈকে বাখিচে।

জ্যেষ্ঠ মাহতে আক এটা মানুহৰ পাচ ফালে দি গুলি লাগি তপিলাই দি ওলাই বাজ হৈ গ'ল; তাকে ডক্টৰ চাহাবে দৰৰ দি ভাল কৰিলে, এতিয়া সি আগৰ নিচিনাকৈ বন বাৰি কৰি ফুৰিচে।

ডিবুৰগৰ জিলাৰ ওচৰত এটা বৰ মৰলি সাপে পছ ধৰি এডোখৰ গিলি থাকোঁতে মানুহে দেখা পাই বাজা কলত শ্রীজুত ইদন নামে কান্তান চাহাবে গৈ দেখি তাৰ জোখ পোত কৰি ঠিক কৈ নকচা লিখিলে।

৮ জুনত বহুতাই নগৰত থকা এটা পাৰ্চি মানুহে পেট বোআ দৰৰ বেজ ঘৰৰ পৰা কিনিবলৈ চাকৰ পঠোআত দৰবৰ গৰাকিএ ভুল হৈ কাফিলৰ জোল দি পঠালে, তাকে খালত এঘণ্টাৰ পাচে সেই মানুহ মৰিল। জিমান কাফিল আনিচিলে, সি তিনটাক মাৰিবলৈকে জুৰিলেহেঁতেন।

জুন মাহত বিৰভূম নগৰৰ পৰা হাজাৰিবাগ গাঁৱলৈ ৭০ জন কইদি লোকক নিওতে, এক বাতিতে গোবিন্দপুৰ নগৰত কাপৰৰ ঘৰত বন্ধ হৈ সুই থাকোঁতে সেই ঘৰত জুই লাগি একে বেলিএ ২৪টা মানুহ পুৰি মাৰিলে, আন সাতোটাকো বৰকৈ পুৰিলে; আৰু ১২টাক অলপ অলপ পুৰিলে। বখিৰাবোৰে শ্রম কৰা হলে প্ৰাই আটাইবিলাক ন মৰাকৈ বাখিব পাৰিলেহেঁতেন।

চমলপুৰত এজন নিল কুঠিৰ চাহাবৰ বন্ধ লুট কৰিবলৈ এসময় ডকাইত আহিলত চাহাবে সিহঁতক ১৪ বেলি গুলি দিয়ালৈকে সাহ কৰি থাকিল, পাচে ছহকি গল।

জ্ঞেৱানচিঙ্গ নামে এজন চিকৰ সেনাপতিএ এটা জগৰিয়া গোৰা চিপাহিক ধৰিবৰ নিমিত্তে তাৰ ওচৰলৈ গ'লত সি ফটিকাৰে বলিয়া হৈ একে বেলিএ সেই সেনাপতিক মাৰিলে। পাচে হাতত তৰোআল লৈ লৰ মাৰি বাটত এটা গাধ পাই তাকো কাটি পেলালে; পাচে গৈ মানুহ কাঁচি দিবলৈ পোতা চতিৰ খুঁটাক কাটিব ধৰিলে; সেসে তাক বৰ স্ৰমেৰেহে ধৰা হ'ল।

এৰিএল নামে এখান জাহাজ ১৪ মেই তাৰিখত হুগলি নদিৰ মুখে ওলাওতে লক্ষৰে জুই লগালত পুৰি পুৰি পাচে জুয়ে জ্বৰাৰ পাই তাত লাগি একে বেলিএ ফুটি জাহাজ তল গল। তাত কাফিঙ্গৰ ৮০০ চন্দুক আছিল পাচে সোধ পোচ কৰি কৰিম বক্চ নামে এটা লক্ষৰ দুসি জেন বৃজি দেসাস্তৰ কৰি জনম ভৰ ফাটকত দিলে।

নৱেম্বৰৰ ১৯ তাৰিখৰ পৰা ৬ দিনলৈ ইঙ্গলণ্ডত ভয়ানক ধুমুহা বতাহ হোআত, অনেক জাহাজ ভাগিল। এখন জাহাজত ২১৬ জন মানুহ আছিল; জাহাজ বামলৈ নিয়া হৈ ভাগিলত ৯৬ মানুহ মৰিল। আন এখন জাহাজত ৫০০ মান মৰিল।

অক্টোবৰ ২৩ তাৰিখত ৯০ বৰ টোপ নিয়া তুৰকি বহুআ জাহাজৰ ভিতৰত খাবত জুই লাগি ফুটি জাহাজ আদি সকলোকে ডোখৰ ডোখৰকৈ উকআই পেলালে। তাত ৫০০ মান মানুহো মৰিল।

.৪ এপ্ৰিলৰ পৰা ৬৭ দিনলৈকে আমেৰিকাৰ দাঁতিত বৰ তুফান হৈছিল, সাগৰৰ চৌ বতাহে তোলাত ভালেমান নগৰ আৰু গাঁৱৰ আলি বাট তল গলত ঘৰ আদি অনেক বস্তু লোকচান হ'ল। বস্তুন নগৰৰ দখিন ফালে এটা প্ৰেদিপ দল ভাগি পৰিল, আৰু তাত থকা ছজন বখিয়াও মৰিল, সিবিলাকৰ সঙ পোআ ন গল।

খেহ দেসৰ কাস্তন নগৰৰ পৰা ওৰিএন্তল নামে এখান

আমেৰিকান জাহাজে ২৭,০০০ মন চাহ আদি বস্তু নি ৩৮ দিনত লণ্ডন নগৰ পালে। ইমান বেগেৰে আগেয়ে কেও জাব পৰা নাই।

পাচিফিক নামে আমেৰিকাৰ এখন ভাপ জাহাজ এপ্ৰিলৰ ৯ তাৰিখত লিবৰপুল নগৰ এৰি ৯ দিন ২০ ঘণ্টাৰ ভিতৰত ৩০০০ মাইলৰ বহল আটলান্টিক সাগৰ পাৰ হৈ নুয়ৰ্ক নগৰ পালে। তাৰ সমান বেগে আন কোনো জাহাজ জোআ নাই।

ওয়াশ্বিংতন নামে এখান আমেৰিকান জাহাজত ১০১০ মানুহ উঠি লিবৰপুল নগৰ এৰি ৩০ মেই তাৰিখত নুয়ৰ্ক নগৰ পালেগৈ। এইমান সবহ মানুহ একে খান জাহাজত আগেয়ে জোআ নাই; বাটতো সিবিলাকৰ এটাও ন মৰিল।

সাঁথৰ দিয়া ।

Riddles.

বচন । নম্বৰ ২ । চেপ্তেম্বৰ ১৮৫১ ।

- ১ । বজাৰ লেজু গচ মেলিব পাৰে,
চপাব নোআৰে ।
- ২ । হাবিত কাহে, ওলাই নাহে ।
- ৩ । মাক জুটলি মুটলি,
পুতেক চোকা টেকেলা ।
- ৪ । ঘৰৰ ভিতৰ সোমাল বাঘিনি,
চাৰি ঠেঙ্গ মেলি হল গাভিনি ।
- ৫ । হাবিৰ পৰা ওলাল বুৰি,
তাইৰ চকু বাৰে কুৰি ।
- ৬ । সুফুল ফুলিচে, পিছোঁতা নাই,
সুপাটি পাৰিচে, সৌওতা নাই ।
- ৭ । এক গোট জন্তু আছে, গাহে ত্ৰিভংগুৰ,
মাথে এক শূল আছে, ত্ৰিভই লেঙ্গুৰ ।
- ৮ । ত্ৰিখ্য হই, গুটি নাই,
ঘৰৰ কৰ্মে সততে পাই,
সক কালে কাপৰ লই,
বৰ হলে নাজট হই ।
- ৯ । মুখত চৰে, চোৰ চোৰ কৰে,
খাই হাড়ৰ পানি, থাকে খোৰ খানি ।

- ১০। ন মৰা নি জিয়া ছুই ভাই,
জন্তু ন হই চলি জাই;
ঘোঁৰা ন হই টাব চাৰি,
ৰজা ন হই চত্ৰ ধাৰি।
- ১১। একে হাত কাঠ, বাবে হাত ডাঠ,
তাবে সাজিলে ভিন্ন কাতৰি,
তিনি স তিনি কুৰি জঁতৰ জঁতৰি।
- ১২। ন মবে, ন জিএ, একেটি ভাই,
মানুহৰ ঘৰে বিচাৰিলে পাই,
পছ পখি তাৰ মাখে
চুলে মাত্ৰ সততে কান্দে।
- ১৩। সৰ্ব গাই জাবৰ, মাজে কিছু খাল
খালে মুখত গোন্ধাই সিতো,
খাবলৈকো ভাল।

অকনোদই। ৬ বছৰ। নবৰ ১০। অকোবৰ, ১৮৫০।

চেপেঘৰৰ অকনোদইত লিখা গীথবৰ উত্তৰ।

- ১, আলি বাট। ২, কুঠাৰ। ৩, তোট ঘৰিড। ৪, কাঠুয়া।
৫, ঢালনি। ৬, নুৰ্জ আৰু পানি। ৭, মিচা বাট। ৮, গাহ। ৯, ঘুৰ।
১০, থবৰ। ১১, বছৰ। ১২, ফটা। ১৩, জোৰ তামোল।

তিনি জন ভাইৰ মিশ্বনেৰি জাত্ৰা ।

Missionary Tour of Native Assistants.

৭ বছৰ । নম্বৰ ২ । ফেব্ৰুৱাৰি ১৮৫২ ।

আমি সিবসাগৰ জিলাৰ পৰা ৬ ডিচেম্বৰত প্ৰথমে গৈ আউনিআটি সত্ৰৰ ভাটিএ ভেঁকেলি মুখত থকা মিৰি গাঁও পালোঁ। সেই মিৰি গাঁৱতে আমাৰ মিশ্বন ইন্ধুল থকাত আমি তাতে এদিন থাকি লৰাবোৰৰ লিখ্য পৰ্হাৰ মহলা ললোঁ। পাচে ইন্ধুল ঘৰত মিৰিবোৰক গোটাই, তাতে আমাৰ নিতি মতে সিবিলাকৰ লগত ইশ্বৰক সেৱা কৰিলোঁ; আৰু সিবিলাকৰ আগত আমি তিনিও ভায়ে ক্ৰমেৰে আমাৰ প্ৰভুৰ মহা প্ৰাচীতৰ কথা বুজালোঁ। মিৰিবোৰ মাইকি মতা সকলোএ আমাৰ কথা শুনিবলৈ গোট খালে। পাচে আমি জি জি কথা, বিশেষকৈ প্ৰভুৰ জি প্ৰেমৰ কথা সিহঁতত বুজালোঁ, তাকে ভালকৈ সকলোএ মন দি শুনিলে; কিন্তু ইন্ধুলৰ চাত্ৰবোৰৰ মাজৰ কোনো কোনোএ প্ৰভুৰ ছুখ ভোগৰ কথা শূনি বৰকৈ মন দিলে। আমি সিহঁতৰ গাঁও পোআৰ গধূলিও আমাৰ নাৱলৈ আহি সিহঁতে বহু পৰলৈ ইশ্বৰৰ কথা শুনিলে।

এই মিৰি জাতি লোকলৈ আমি সদাই শূঁআৰি থাকোঁ। সিহঁতৰ আগৰ কোনো ধৰ্ম বা সাত্ৰ নাই, এতিয়াহে অচমিয়া গৌসাইবিলাকে সিহঁতক ভকত কৰাই মিচা আত্ৰই দেখাইচে। তথাপি আমি সিহঁতলৈ সদায় আসা কৰোঁ, আৰু অলপতে ইশ্বৰে সিবিলাকলৈ পৰিত্ৰান প্ৰকাশ কৰি দেখাৰ বুলি বিশ্বাস কৰিচোঁ। ইশ্বৰে জেন এই কুসলৰ সময়ে জাতি সিন্ধে আনে, তাৰ কাৰণে আমাৰ সদাই প্ৰাৰ্থনা।

সেই মিৰি গাঁৱৰ পৰা গৈ ১৩ তাৰিখে কলকুপৰ গাঁও পালোঁ। তাতে অহাই জোআই ৬ দিন মান থাকি চাৰিও ফালৰ গাঁৱত ফুৰি জি কৰম কৰিবলৈ আমাৰ প্ৰয়োজন আছিল, সেই আমাৰ ত্ৰান কৰ্তা প্ৰভুৰ অমূল্য পৰিত্ৰানৰ বাক্য প্ৰচাৰ কৰিলোঁ। আমাৰ কথা শুনিবলৈ অনেক সত্ৰৰ পৰা গোসাঁই মহাজন বিলাকে আহি আমি কোআ কথাবে সৈতে বাদ বিচাৰ কৰিলে। কিন্তু সিবিলাকৰ সাত্ৰৰ ভিতৰত জাত কুলৰ প্ৰাচিণ্ডত বাজে অন্তৰ পাপৰ কোনো প্ৰাচিণ্ড নোলাই; তাকে প্ৰমাণ কৰি বুজালত সিবিলাকেও সেই কথা হুই বুলি সৈ কাৰ্হিলে। পাচে এই কথা কেনেকুআ, তাক বিচাৰ পৰ কৰি চাবৰ কাৰণে আমাৰ পৰা সাত্ৰ কিতাপ সিবিলাকে আপুনি খুজি খুজি ললে।

১৫ তাৰিখে সূতাৰ নামে এখন গাঁৱলৈ ভিনিও ভাই গৈ হুই ভিনি ঠাইত সোমাই কিছু কিছু মাহুহ পাই, তাতে সিবিলাকৰ আগত অলপ বেলি প্ৰভুৰ হুখ ভোগৰ কথা প্ৰচাৰ কৰিলো। আক জিবিলাকে পৰ্হিব পাৰে, সিবিলাকে সাত্ৰ কিতাপ ললে। তাত থকা এজন গোসাঁয়েও আমি বিবেচনা কৰি চাম বুলি, আমাৰ পৰা এখন সাত্ৰ আক আন কিতাপ কিছু ললে। আক কলে, বোলে, তোমালোকে আমুক ঠাইলৈ গৈ তাতে এই কথা প্ৰচাৰ কৰাগৈ; কিয়নো তাতে এজন ত্ৰিধ গোসাঁই ত্ৰিভূ হোআত আক ডেওঁৰ দহ দিনিয়া দহা হৈচে। এই কাৰণে তাত অনেক ঠাইৰ পৰা বহু লোক আহি গোট খাইচে। সেই কথা শুনি আমি এজন মাহুহৰ লগত গৈ সেই ঠাই পালোঁহঁক। তাতে বহু লোক গোট খোআ পাই আমি ক্ৰমেবে আমাৰ ত্ৰান কৰ্তা প্ৰভুৰ প্ৰাচিণ্ডৰ কথা বুজাবলৈ ধৰিলোঁ। পাচে আমাৰ কথা শুনি ১০০ মান লোক ঘৰৰ চৌভালত গোট খালে, তাতে আমি হুই ভায়ে হুই বৰ্তা মান সিবিলাকৰ আগত প্ৰভুক কিৰ্তন কৰিলোঁ। আক সিবিলাকে এতিয়া জি ধৰমত আশ্ৰই লৈ আছে, তাৰ দোআবাই জে পৰিত্ৰাণ

পাব নোআবে, তাকো বহু প্ৰমাণেৰে বুজালোঁ। আমি কোআ এনে প্ৰমাণ স্ননি সিবিলাকে আৰু বৰকৈ মন দিলে। পাচে কোনো কোনোএ স্নধিলে, বোলে, তেন্তে আমি যিচু খ্ৰিষ্টক নো কেনে কপে চিন্তিলে পাব পাৰিম? তাতে আমি সন্তোষ মনেৰে সিবিলাকে প্ৰভুক জি কপে চিন্তিলে পাব পাৰে, তাৰে কথা বুজাই দিলোঁ। এই কপে আমি সিবিলাকৰ আগত কথোপকথন কৰি থাকোঁতে কোনো এজন মানুহে নাম ঘৰৰ পৰা লোকবিলাকক বিজিয়াই কলে, এতিয়া তোমালোকে দহালৈ আহা, কিয়নো সকলো বস্তু জুগুত হৈ আছে। তেতিয়া মোৰ পাচৰ পৰা এটা মানুহে উতৰ দি কলে, তোমালোকৰ তাত নো কি বস্তু আছে? কেৱল মাহ আৰু চাউল মাথোন আছে, কিন্তু আমি ইয়াত অমৃত কপ বাক্য স্ননিবলৈ পাইচোঁ। এই হেতুকে আমি এনে কথা এৰি তালৈ জাব নোআৰোঁ; কি জানি এই কথাৰ দোআৰাই ইশ্বৰে আমাক কোনো কপে মুক্তিৰ পথ দেখাই। এই কপে সেই মানুহে বহু গোসাই আৰু ভদ্ৰ লোকবিলাকৰ আগত সাহ দি কলে; তথাপি কোনোএ তাৰ কথাত একো উতৰ দিব নোআবিলে। আৰু মানুহ-বিলাকে আমাৰ কথা মনৰ ইচাবে স্ননি থকাৰ কাৰণে আন একো কথালৈ মন নি দিলে। পাচে জেতিয়া আমি কথা কৈ এঁটালোঁ, তেতিয়া জিবিলাকে পহিব পাৰে, সেইবিলাকক সান্ত্ব কিতাপ দি আন এক ছুই ঠাইত সোমাই পাচে আমি থকা ঠাইলৈ আহিলোঁ।

মানুহবিলাক আমাৰ কথাত এই কপে মন নি স্ননাত আমি অতি আনন্দ পালোঁ। আৰু মনত এনে সান্ত্বনা হোআত বাট বুলি আহোঁতেও নাচিম জেন লাগিছিল। এনে কপে প্ৰভুএ আপোনাৰ অনন্ত পৰিহানৰ বাক্য লোকবিলাকৰ আগত আমাৰ দোআৰাই প্ৰকাশ কৰোআত আমি তেওঁৰ ধন্তবাদ কৰিবৰ অতি কাৰন হৈচে।

এনেকৈ আমি কলঙ্গপুৰত স্নৰি এঁটাই ১৯ তাৰিখে তাৰ পৰা এবেলাৰ উজনি হোআ গহপুৰ নামে মোৰ জনম ঠাইলৈ গলোঁ।

ভাতো মোৰ আগৰ চিনাকিবোৰৰ আগত ৬ দিন মান থাকি প্ৰভুৰ কিৰ্ত্তন কৰিলোঁ। সিবিলাকে মোৰ মুখৰ পৰা যিচু খ্ৰিষ্টৰ প্ৰাচিভৰ বচন শ্রুনি বৰ বিস্ময়ই জেন পালে। আৰু মই সিবিলাকৰ গাঁৱৰ মানুহ হৈ এনে নতুন ধৰ্মৰ কথা কোৱাত ভালকৈ মন দি শ্রুনিলে।

২২ তাৰিখে মোৰ সৰিল অতি ভাল নো হোৱাত ভাইবিলাকে সৈতে হুঁৰ গাঁৱলৈ জাব নোআবিলো, ওচৰৰ গাঁৱতে ফুৰি ১০।১২ জন লোকৰ আগত অলপ বেলি ইশ্বৰৰ কথা কবলৈ পালোঁ। ভাইবিলাকে সৈতে হুঁৰ গাঁৱলৈ জাব নোআবাত মনত বৰ অসন্তোষ হৈছিল। তথাপি জেতিয়া ভাইহঁত গাঁও ফুৰি আহিল, তেতিয়া সিবিলাকে অতি আনন্দৰ বাত্ৰা মোত বুজালে, বোলে, আজি আমি এঠাইত এজন বুৰা আৰু গোটা চাৰেক ডেকা মানুহকো লগ পালোঁ। তাতে সিবিলাকৰ আগত কিছু বেলি কথা কওঁতেই বুৰাই মাত লগালে, বোলে, গল বাতি মই এটা আচৰিত সপোন দেখিলোঁ, এজন চাহাব ঘোঁৰাত উঠি আমাৰ ঘৰৰ কাললৈ পোনাই আহিছিল; তেওঁৰ বুকু বজা, মুখ বগা, পাচে তেওঁ আহি মোৰ ঘৰৰ ওচৰ পোআতে কলে, মই জাবৰ কাৰণে তোমাৰ জেওৰা ভাঙ্গি দিয়া; কিয়নো চাহাবে জেন আমাৰ ঘৰলৈ নাহিব, তাৰ কাৰণে বৰ ওখকৈ জেওৰা দিছিলোঁ। তেও চাহাবে বাট দে, বাট দে বুলি কলে। কিন্তু আমি তেওঁ আহিবলৈ বাট নি দিয়া দেখি চাহাবে ঘোঁৰাই সৈতে জাঁপ মাৰি ইমান ওখ জেওৰা খন পাৰ হৈ আহিল। পাচে আমাৰ ওচৰ পাই এই কথা কলে, তোমালোকে সকলোএ আগৰ মিচা ধৰ্ম আৰু দিচা আশ্ৰই এৰি সত্য ধৰ্ম লব লাগে; কিয়নো এতিয়া সত্য অৱতাবৰ কথা ওলাইচে। তাতে তোমালোকে ধবিলে পৰিহান পাব। এই কপে কথা আমাত কৈ চাহাবে ঘোঁৰাই সৈতে উত্তৰ কাললৈ গুচি গল। সেই বুৰাই আপোনাৰ সপোনৰ কথা কৈ ভাইবিলাকত কলে, তেতিয়া

তোমালোকে জি জনৰ কথা আমাৰ আগত কৈচা, সেই জনেই আমি সপোনত দেখা সত্য অৱতাৰ হব পাই।

আমাৰ ভাইবিলাকে এনে কপে গৈ সিবিলাকৰ আগত সত্য অৱতাৰ প্ৰভু যিচু খ্ৰিষ্টৰ শ্ৰুত বাত্ৰা কিৰ্তন কৰাত সিবিলাকে শুনি বিশ্বই মানিলে।

এই কপে সেই মোৰ জনম ভূমিত অহাই জোআই সাত দিন মান থকা হল। আৰু সেই থকা দিনৰ ভিতৰত আমি দিনে দিনে তিনি কুৰি বা চাৰি কুৰি মান মানুহৰ আগত প্ৰভুৰ বাক্য কবলৈ পাইছিলোঁ। গাঁৱৰ পৰা উভতি আহিলেও ওচৰৰ গাঁৱলিয়াবোৰে ৰাতি জুমে জুমে আমাৰ ওচৰলৈ আহে। সিবিলাকে ধৰম কথা শুনিবৰ কাৰনে আহে, কেৱল এনে ন হই, কিন্তু মোৰ লগত একদিয়ন নামে বিলাতি বাজনা জোআত তাক শুনিবলৈহে আহে। তাতে আমি অলপ বেলি বাজনা দেখাই ৰাতি বহুতলৈকে সিবিলাকৰ আগত আমাৰ প্ৰভুৰ কথা বুজাও।

এদিন আমি গাঁঠি গাঁও নামে এক ঠাইলৈ গলোঁ, তাতে ডফলা কেতবোৰ আহি গাঁও পাতি আছে। পাচে আমি সেই ডফলাৰ ঘৰলৈ গৈ এটা গামক পাই তাৰ আগত অলপ বেলি ইশ্বৰৰ কথা কলোঁ। সি এনে কথা কেতিয়াও আটাইএ নু শুনাত বৰ বিশ্বই হল। আৰু বলিলে, মোক প্ৰভু যিচু খ্ৰিষ্টে ৰাখিচে নে? তেঁৱে মোক মাৰিব নে? পাচে আমি কলোঁ হই, তোমাক ৰাখিচে, আৰু মাৰিবও। কথা কৈ এটাই তাক মই শোধিলোঁ, তোমাৰ আগৰ বুপা ককা কৰ পৰা আহিল? সি কলে, আমি স্বৰগৰ পৰা আহিলোঁ, আহোম বজা সোনৰ জখলাৰে আহিল, আমি বাঁহৰ জখলাৰে আহিলোঁ সেই কাৰনে এতিয়া আমি চাজ ঘৰ সাজি থাকোঁ। ডফলা জাতি প্ৰাই মিৰিব দৰে হই, ঘৰো মিৰিব ঘৰৰ দৰে, আৰু জেতিয়া অচমিয়া কথা কই তেতিয়া মিৰিব দৰেই উচাৰন কৰিব নোআৰে। মানুহবোৰ মিৰিভকৈ সৰু আৰু হিংসক। সিহঁতে সন্মান বনৰ সাজেৰে কৰে, ডিঙিত কাঁৰৰ

টোন আৰু ধেমু, আৰু ডেৰহাত মান দিখল এখন পছুআ অৰ্থাত্‌ দা। এইবোৰ অন্তৰ সদাই গাত লৈ ফুৰাই, কোনোএ যদি সিহঁতক অপকাৰ কৰে, সিহঁতেও তাৰ প্ৰতিকূল নি দিএ মানে নেৰে। সিহঁত মানুহবোৰে প্ৰায়ে নগাত কৈ বগা ; নগাৰ দৰে সকলো দখল খাই। সিহঁতে চাৰি পাঁচ দেৱতাক পূজে ; সেই দেৱতাবোৰৰ নাম এই। চৰক, অৰ্থাৎ স্বৰগ দেও, ম্ল' দেও, চিকি দেও, লু'ট দেও, আৰু টাপম দেও। কিন্তু আটাইতকৈ প্ৰধান চৰক দেও। জেতিয়া সিহঁতে দেৱতা সেৱা কৰে, তেতিয়া আহোম দেওধাইৰ দৰে গাহৰি, কুকুৰা মাৰি মন্ত্ৰ গাই। ডকলাৰ কেৱল দুই জাতি মাথোন। এজাতিৰ নাম টাগি, সিহঁতৰ ভাসা আনতকৈ কিছু লৰ। আগৰ কালত ডকলাবোৰে ৰায়তক বৰ চুখ দিছিল, কেতিয়াবা অলপ মান জগৰ লাগিলেই বাতি ঘৰ বেৰা দি কোনো কোনো ঘৰ ধৰি সিহঁতৰ চাকলি নিএ। পাচে গাঁৱৰ পৰা বহুতিয়াবোৰে বহু ধন দিহে আনিব পাৰে। এতিয়া হলে সিহঁতৰ ইমান সক্তি নাই। ডকলাৰ ভাসা প্ৰায়ে মিৰিৰ নিচিনা সুনী।

জি দিনত আমি গহপুৰৰ পৰা আহিলোঁ, তেতিয়া মই সেই মোৰ আপোন গাঁৱলৈ বাটৰ পৰা ঘূৰি ঘূৰি চাই মনত ভাবিলোঁ, হাট হাই, ইশ্বৰে এই ঠাইলৈ আপোনাৰ কুসল পঠিয়ালে ; মানুহবিলাকে যদি এই বাঢ়া গ্ৰাভ্য কৰা হলে, তেন্তে সিবিলাকৰ কেনে আনন্দৰ কাৰন হলেহেঁতেন। কিন্তু এতিয়া আমি আহিলোঁ, কি জানি এনেকথা সিবিলাকে আৰু কেতিয়াও সুনীবলৈ নে পাব। তথাপি জানিচোঁ, আমাৰ প্ৰভুৰ জি অন্তৰিকণ বাক্য এই পাপমই অবজ্ঞাত পৰিল, সেই অবজ্ঞা সকলোকে পুৰি তৰু ন কৰে মানে তাৰ পৰা উলটি নাহিব। পোলে জেনেকৈ কলে, মই বন্ধনতে আটোঁ, তথাপি ইশ্বৰ বাক্য বন্ধন ন হই। সেই কপে আমি আহিলোঁও ইশ্বৰৰ সক্তিমন্ত্ৰ বাক্য তাৰ পৰা উলটি নাহিব, ইয়াকে মই বিশ্বাস কৰিচোঁ।

তিৰ্থৰ বিৱৰণ ।

Wanderings of a Pilgrim,—From the Bengali.

৭ বছৰ । নম্বৰ ৮ । আগষ্ট, ১৮৫২ ।

৩ আধ্যা ।

কামাখ্যাৰ বিৱৰণ ।

পৰ্য্যটন ।

কামৰূপতে আছে মূৰ্তি কামাখ্যা দেৱিৰ,
জিলা গুৱাহাটী সিতো পৰ্বত ওপৰ ;
ইটাৰ নিৰ্মান কৰা বৰ এক গৰ,
তাৰ মাজে পূব দুআৰে আচই মন্দিৰ ;
ইটাৰে বাকিচে তাক ভিতৰত গাঁত,
উপমা কি দিমো তাৰ পাটকুআ মত ?
ভাহাৰ ভিতৰে থাকে কামাখ্যা স্তম্ভবি,
সি সব ত্ৰিতান্ত মই কহিব নোআৰি ।
মূৰ্তি আদি কিছু নাহি, সিলৰ গুপ্তাজ,
খনিকৰে কাটি কৰিলন্ত সেহি অজ ।
সোনেৰে খতাইচে তাক, দেৱীতে সোন্তন,
জাতি লোক গলে তাতে কবাই দৰ্শন ;
বেল পাত আদি কৰি দ্বিএ তাৰ মাজ,
তিৰি লোকে দেখি তাক কৰে অতি লাজ ;
নিলাজ হৈয়া বোলে আপোন ভিৰিক,
ভাল মতে দৰ্শন কৰিবি দেৱিক ।

সহস্ৰ ব্ৰাহ্মণ তাত বহে চাৰি পাশে,
 ভক্তি ভাৱ কিছু নাহি লাভৰ আশ্বাসে ;
 চাউল কলা মিঠে আদি নানা উপহাৰ,
 সজায়া সাৰি সাৰি ভোগ দিএ তাৰ ।
 অন্ধকাৰমই অতি দেখি ভয়ঙ্কৰ,
 কোলাহাল সৰু উঠে মন্দিৰ ভিতৰ ।
 লোকক ভুলুআ চলে আচৰ্জ দেখুআই,
 সিলৰ অঙ্গৰ পৰা জল উলিয়াই ।
 অতি বেগে উঠে সেহি, স্তূনা বিবৰন,
 কিন্তু সিও সত্য ন হই, কালৰ কাৰন ।
 তাত বস্তু তিনি দিন উঠে মাহে প্ৰতি,
 গুপ্তে কথিব দিএ বহু চাগ কাটি,
 বোলে, বিতুষ্মান হৈচে কামাখ্যা দেবিৰ,
 ব্ৰাহ্মণেও লই কোঁট সি সব কথিব ।
 কিছু কিছু লৈয়া কেৱে দিএ চকু মুখে,
 হিয়াত বাধিয়া হাত মচই মস্তকে ।
 তাহাৰে বোলই বস্ত্ৰ সকল ব্ৰাহ্মণ,
 অল্প মূল্য লৈয়া দিএ সৰ্ব জাত্ৰিগণ ।
 পাত্ৰত ভৰিয়া বাখে কৰিয়া জতন,
 বোলে, পাপ খেমা হব তাহাৰে কাৰন ;
 বোগ, দুখ, ধন হানি কদাচ ন হব,
 বাতি কালে ভুতে আক প্ৰেতে ন ধৰিব ।
 অকাৰনে হিন্দু লোকে কৰে নানা কৰ্ম,
 বিচাৰ কৰিয়া দেখা, তাত কোন ধৰ্ম ?
 তাহাতে ব্ৰাহ্মণ সন্ত ঘৰ বাস কৰে,
 তিৰ্থ গুৰু বুলি তাৰা পাণ্ডা নাম ধৰে ।

সি সবৰ ঘৰে কল্যা জতেক জন্মই,
 বচৰ কুৰিৰ কমে বিবাহ ন হই ;
 সি সবক বোলে সবে কল্য অকুমাৰি,
 জি কপ আচাৰ তাৰ কহিব নোআৰি ।
 সিহঁতে দেবিৰ কোসে থাকে দিনে দিনে,
 জাত্ৰিগণ দেখি খৰে পইচাৰ কাৰনে ।
 তাৰ মাজে সুদিবৰো কল্যা সদা বই,
 নিলাজ হৈয়া সবে ভ্ৰমন কৰই ।
 স্বামি বিনে কাৰো হই ছুই তিনি সন্তান,
 বোলে দেবি দিচে মোক অল্পগ্ৰহ দান ।
 ধনৰ লোভত লাগি সৰ্বখান ফুৰে,
 ছুট্টৰ সঙ্গত জাই পৰ্বতে গহ্বৰে ।

কুমাৰি লোকৰ কথা কৰিলা শ্ৰৱন,
 ব্ৰাহ্মণৰ কথা এবে কৰোঁ নিবেদন ।
 পথে পথে বহি থাকে জাত্ৰিৰ কাৰনে,
 জাক দেখে, তাক বোলে, জাবা দৰসনে ।
 এক জন জাত্ৰি পালে হবিস মনত,
 অতি বেগে নিএ তাক আপোন ঘৰত ।
 আদৰ সন্মান কৰি ৰাখই জতনে,
 তামাখু ভৰিয়া তাক খুআই আপোনে ;
 তাৰ পাচে মধু স্বৰে কৰই জিগ্যাস,
 কৰ পৰা আহি আচা, কোন থানে বাস ?
 ধন্য তজু, পিত্ৰি মাত্ৰি দিলে কেনে জন্ম,
 তুমিহে কৰিলা বাপু সুপুত্ৰৰ কৰ্ম ;
 হবিসিত মনে কৰা কামাখ্যা দৰ্শন,
 তাহাতে নিস্তাৰ পাবা দোৰ্ঘোৰ মৰন ;

ব্ৰাহ্মণক কৰা দান পূজা কুমাৰিক
 অস্ত কালে নিসংসয়ে জাৰা স্বৰ্গলোক ।
 তুমি জদি আহি আচা দৰ্শন কাৰন
 জনাও তোমাক জিতো হব প্ৰয়োজন ।
 দেবিৰ কাৰনে বস্ত্ৰ সিন্দূৰ আদি ভেঁটা,
 পাপ খেমা হেতু ছত্ৰাবতে চাগ কাটা ;
 লোন আদি কৰি কিছু স্ত্ৰগন্ধি মচলা,
 নৈবেদ্য কাৰনে চেনি চাউল আৰু কলা ।
 এই হেতু টকা পইচা জত দিব পাৰা,
 জিত কাৰ্ত্ত দিয়া কিছু জঁগ্য জাগ কৰা,
 প্ৰধান পাণ্ডা সকলে পূজাক কৰিব,
 পূজাৰি সবকো জানা লাগে টকা দিব ;
 মালিও ছত্ৰবি আদি অনেক লোককো
 ধাৰা মতে পইচা বাপু লাগিব সবাকো ;
 থানে থানে আৰু জত দেখা দেৱালই,
 দৰ্শন দখিনা আদি সিও সবে লই ,
 এই কপে কৰিলে হই দেবি দৰ্শন,
 মোক পাচে দিবা আপোনাৰ জেন মন ;
 তাৰ পাচে কুমাৰি সকলেও ধৰিব,
 নিয়ম মতে তাসহাকো লাগে দিব ।
 নিজ হাতে কৰা জদি এই সব বই,
 ধন হানি হব আৰু বহু দুখ হই ;
 এই হেতু বোৰ্ণো মই, মোৰ কথা ধৰা,
 মোহোৰ হাতত দিয়া জি জি তুমি পাৰা ;
 কিছু কিছু কপে মই সবাকো কুসিমে,
 নিৰাপদে ভাল কপে দৰ্শন কৰামো ।

মোহোক জি দিবা তাক কাকো হু বুলিবা,
 মুখ্য পাণ্ডা জদি সোধে, ইয়াকে কহিবা ;
 ছুখি লোক মই আহি আটো দৰ্শনত,
 ধৰিলে নোআৰোঁ দিব জদি বিধি মত ;
 ছুটি এটি টকা মই ঠাকুৰক দিচোঁ,
 কামাখ্যা দেবিৰ নামে জিহকে আনিচোঁ ।

জতেক ব্ৰাহ্মান আচে কৰে এই মত,
 প্ৰথমতে মিচা কথা কব দিএ তাত ।
 ধৰ্ম ফল ত্ৰিধি জিতো বুজাহা সকলে,
 কেবল ভাওনা কৰি টকা লই চলে ।
 জদি কোনো জাত্ৰি তাৰ মতে ন কৰই,
 ঠগ কৰি তাক পাচে আপদে পেলাই ।
 মুখ্য পাণ্ডা সকলোতে শুপুতে জনাই,
 বৰ ধনী লোক ইটো জানিবা নিচই ।
 জাত্ৰিক দেখিলে খোজে পূজা বহুতৰ,
 দিব নোআৰিলে মেলি নি দিএ ছুআৰ ।
 প্ৰথমে সন্মত হৈ দিলে তাৰ হাতে,
 এক অংস বই সিতো কৰে দৰ্শনতে ।
 বাকি জত থাকে তাক নিজে নিজে লই
 কোনো থানে মাত্ৰ এক পইচাব বই ।
 দৰ্শনৰ পাচে জাত্ৰি লৈ জাই ঘৰক,
 বোলে, এতিয়া ভোজন কৰোআ কুমাৰিক ;
 আক দিয়া সিহঁতৰ কঁপালে সিন্দুৰ,
 এহি কপে ই থানৰ আচই দস্তৰ ;
 ন কৰিলে ভিৰ্খ ফল কদাচো নহই,
 সত্য ভাৱে কলোঁ আমি, জানিবা নিচই ;

জভেক কৰিলা বই সব হব ত্ৰেখা,
 সেই কাৰনে কলৌ মই এই সাৰ কথা ।
 বজাৰৰ মিঠৈ আদি একোকে নে খাব,
 জি হেতুক তাক খালে জাতি নষ্ট হব ।
 তোমাৰ কাৰনে আমি নিজঃকৰোঁ শ্ৰম,
 ধন দিলে কৰা জাব জেলেপি উত্তম ।
 এহি মত চল কৰি টকা খিনি লই,
 চাউল গুৰি খুন্দি পিঠাক কৰই ।
 পাচ, সাত কুমাৰিক কৰে নিমন্ত্ৰন,
 সুদিবৰো কস্তা ভাত কৰই ভোজন,
 অলপ কৰি সিহঁতক কবোআই ভোজন,
 কঁপালভো দিএ কোঁট সিদ্ধুৰ চন্দন ;
 তাৰ পাচে বোলে, শূনা বাপু জাত্ৰি লোক,
 ভোজন দখিনা দিয়া ব্ৰাহ্মন কস্তাক ।
 এহি কপে জত পাৰে সকলোকে লই,
 কস্তাকো নি দিএ, কিন্তু আপুনি বাখই ;
 তাৰ পাচে যদি দেখে, আচে কিছু বাঁকি,
 নানা মতে চল কৰি দিএ বৰ কাঁকি ।
 তিৰ্থ খানে বাতি বাস কবাহা ইখানে,
 ত্ৰিবাতি বাসৰ কথা আচই বিধান ।
 বিনই বাক্যত জাত্ৰি সন্তোষ কৰিয়া,
 নিজ ঘৰে বাখে তাক বাস খান দিয়া ।
 বাঁত হলে বোলে, তাক শূনা নিবেদন,
 যদি মন থাকে ধৰা মোহোৰ বচন ।
 সৰ্ব কাজ সিৰি হৈচে, আচে এক ভাই,
 গোপনিয় কথা তোমাতেহে কহৌ মই ।

জদি ইচা থাকে বাপু কৰা তুমি ভাৰ্কি,
 ন কৰিলে মন্দ, কিন্তু নাহি দিও হাক ।
 হু বুলিলে মোৰ পাপ হৈবেক নিচই,
 এই হেতু কহো মই জেনে ইচা হই ।
 মদ, মাংস আদি কৰি সংখৰ সবদে,
 নানা ফুল চন্দনাদি আক বেল পাতে ;
 তাহাক নি গুপ্ত কপে এক ঘৰ মাজে,
 ভক্তি ভাৱে কুমাৰিক জিবিলাকে পূজে ;
 তাহাতে কামাখ্যা দেবি হৰিস মনত,
 জেন বৰ খোজে, তাক দিব সেই খেনত ।
 দেবিৰ প্ৰতিগ্যা বাক্য বিফল ন হই,
 কাল ক্ৰমে হব সিধি জানিবা নিচই ।
 এহি কপে বুধি চলে তুলাই জাত্ৰিক,
 এক ঘৰে বাধি থই দ্ৰব্য সকলক ।
 উপজুক্ত লোক চাই কণ্ঠা পঠিয়াই,
 জাত্ৰিক তাইৰ চৰনতে পূজাদি কৰই ।
 পূজা হলে তাৰ পাচে কৰে আক দান,
 অৱসেসে মদ আদি কৰে ছয়ো পান ।
 মনে মনে ছয়ো জনে ঘৰৰ ভিতৰে
 জেনে ইচা হই, তাক কৰিবাক পাৰে ।
 বামুনে বোলই, তাত নাহি কিছু দোস,
 মন্দ কৰ্ম ন হই সিতো সক্তিব সম্ভোস ।
 সমস্ত বাতিতে ছয়ো জনে বাস কৰে,
 অন্ত কোনো নাহি আহে ঘৰৰ ভিতৰে ।
 মদ পান হেতু কোনো জন মতোআল,
 হলে তাত বিৰক্ত ন হই ব্ৰাহ্মন সকল ।

জ্ঞাত দিন ইচা কৰে থাকিবাক পাবে,
অৰ্ধ চুকালেহে গলে ধৰি বাজ কৰে ।
এহি কপে হৰে ধন নাহি ধৰ্ম কৰ্ম
নাম মাত্ৰ ধৰে বিপ্ৰ, মিচা সব কৰ্ম ।

জাত্ৰি সকলৰ কথা কৰিলা শ্ৰৱন,
ব্ৰাহ্মণৰ কথা আৰু কৰোঁ নিবেদন ।
বজ্জাৰ চাউল আদি একোকে নে খাই,
বিধুতি বস্ত্ৰৰে বান্ধি ভোজন কৰই ;
বাহিৰত গলে কৰে স্নান ভেতিখান,
সুত্ৰৰ ঘৰত কোনো ন কৰে ভোজন ।
হাবিৰ কাঠক আনি পানি চেটিয়াই,
বৰা কাচ আদি সহ্য সব ধৰি খাই ;
গুঁই নামে সৰ্প আৰু বগলিকো খাই,
কুকুৰ দেখিলে সবে বাম বাম কই ।
কামাখ্যাৰ বিবৰন আৰু বহু জানোঁ,
লিখিলে বাহুল্য হব, মনে এহি গুণোঁ ।
এই কপে নি লিখিহে বাৰোঁ মই হাত,
জদি কোনো জনে সোধে, বুজাই দিমো তাত ।
জি হেতু পূৰ্বৰ পৰা মই আঠো শুনি,
আৰু সদা গৈয়া তাত দেখিচো আপুনি ।
গুজ্জাৰাট গুজ্জালপৰা নাম এহি থান,
ত্ৰিমল্লো তাহাত মই চাৰি বচৰ মান ।

আন্ত পাচে নিবেদন শুন্য সৰ্ব জন,
হুয়ত্ৰিৰ মাধৱৰ বোৰোঁ বিবৰন ।

তাৰ পাচে সি থানৰ ব্ৰাহ্মন আচাৰ,
 ইশ্বৰেহে সক্তি দিলে কৰিমো প্ৰচাৰ।
 নিজ বুদ্ধি গিয়ানে মই একোকে নোআৰোঁ,
 কেৱল প্ৰভু খ্ৰিষ্টত ভাৰসা জি কৰোঁ।
 তেঁৱে সৰ্বসক্তিমান জদি দিএ সক্তি,
 বোবা কথা কব পাৰে তেঁওতে হলে ভক্তি ;
 খোৰাকো দিচিলে ভৰি অন্ধকো নয়ন,
 হস্ত হিনে দিলে হস্ত মিতুকো জিৱন ;
 ভূতে পোআ কুষ্ট কগি আৰু জতুজত,
 আৰোগি কৰিলে প্ৰভু আপোন বাক্যত ;
 গোটা পাঁচ সাত পিঠা হাতে তুলি লৈয়া,
 সহস্ৰ লোকক প্ৰভু দিচিলে বাঁটিয়া ;
 ত্ৰিপি হৈল ভক্তগণ ভুঞ্জিয়া সকলে,
 এনে চমত্কাৰ কৰ্ম নাহি ভূমণ্ডলে।
 সমুদ্ৰ ওপৰে খোঁজ কাৰ্হি পাৰ ভৈলে,
 বাক্য মায়ে সুৰ্জ চন্দ্ৰ অজুন কৰিলে ;
 জিব জন্তু, পশু, পখি সব শ্ৰজিলন্ত,
 ত্ৰিগ ত্ৰিখ্য আদি যত ইচাতে হৈলন্ত ;
 আকাশ মণ্ডল জত তৰাগন আৰ,
 কোনে বনিবাক পাৰে, জাৰ নাহি পাৰ।
 সান্ত্বত প্ৰতিগা প্ৰভু কৰিচে আপুনি,
 বিশ্বাসিলে স্বৰ্গ পাব, জানা সৰ্ব প্ৰানি।
 হুআৰত চপৰিয়াই মাগে জেই বৰ,
 অৱশ্যে কৰিব সিধি যিচু গুনাকৰ।
 এই হেতু জিচ মনে কৰিচোঁ ভাৰসা,
 ক্ৰিপা কৰি সম্পূৰ্ণ কৰিব সৰ্ব আসা।

তিথৰ যাত্ৰা ।

Wanderings of a Pilgrim—From the Bengali.

৭ বছৰ । নম্বৰ ২ । চেপ্তেম্বৰ, ১৮৫২ ।

৪ আখ্যা ।

হয়গ্ৰিৱ, মাধৱ আৰু কেদাৰনাথৰ বিবৰণ ।

পৰাৰ ।

অচম দেশতে আছে হাজো নামে গ্ৰাম,
সেই থানতো মূৰ্তি এক হয়গ্ৰিৱ নাম ;
পৰ্বতৰ ওপৰত তাহাৰ মন্দিৰ,
থাপনা কৰিছে, মূৰ্তি তাহাৰ ভিতৰ ;
সদৃশ জগনাথৰ তাহাৰ প্ৰতিমা,
ছয়ো হাত কটা তাৰ জানিবা উপমা ।
সেৱা অৰ্থে বাস কৰে অনেক ব্ৰাহ্মণ,
চলি ধন লই তাতো কামাখ্যাত ছেন ;
ইসবেও সেই কপে পাণ্ডা নাম ধৰে,
কিন্তু সক্তি ভাৱে ইথানত নাহি কৰে ।
কুমাৰিও আত নাহি, নাহি চাগ কটা,
ভাতোকৈ বৰ ছুই আছে এক কথা ;
বহু বেস্তা তিৰি আছে জাগ্ৰি মন মোহে,
পাল ক্ৰমে নাচ কৰে দেৱ মূৰ্তি কোষে ।
ঘৰ মাজে থাকি সদা স্বৰ্ধৰ্ম আচৰে,
গ্ৰিহস্থৰ মতে সব গ্ৰিহ কাম কৰে ।

বেশা কৰ্ম কৰিলে অশুচি নো বোলই,
 জি হেতু ব্ৰাহ্মানে সি সবৰ হাতে খাই ;
 সেই সব বিভিচাৰি ছুষ্ট নাৰিগন
 ব্ৰাহ্মনৰ পাশে থাকে সদা সৰ্বথ্যন ;
 ওলোটাই বান্ধে কেস, কৰে নানা ভেস,
 নিতে গান কৰি নাচে অসেষ বিসেস ।
 সিহঁতৰ মাজে এক বাতুক থাকই,
 তাক্‌ধিন্তাক্‌ তাক্‌ধিন্তাক্‌ কৰি ত্ৰিদং বজাই ।
 সিহঁতৰ নাচ কিছু কৰোঁ নিবেদন,
 তাজি ঘোঁৰা লাফে লাফে চলই জেমন ;
 দেখিলে সি সব কথা আহে বৰ হাঁহি,
 স্বৰূপতে নাৰিগণ দেখোঁতে ৰূপহি ।
 কি কৈমোহো জেন অলঙ্কাৰ তাসত্কাৰ,
 মুৰ্থ লোকে নু বুজিব পণ্ডিতৰ ভাৰ ;
 জিকি মিকি কৰে বৰ দেখোঁতে সোভন,
 সুললিত গান কৰে মোহে অতি মন ;
 সকলোকে জনাবলৈ কৰিলোঁ জতন,
 এই হেতু লিখোঁ মই তাৰ এক গান ।

গান ।

আমাৰ চুতৰেৰ মাজে কোৰা দিয়া হানেৰে
 গৌৰাজ,
 জসোদা মা বানি বোলে গোপাল গৌৰা পৰেৰে
 গৌৰাজ ।

অৰ্থ ।

মোৰ চিত্ত মাজে বচা গৌৰাজ ছানিচে,
 জসোদা গোপাল বুজি বাগৰি পৰিচে ।

পহাৰ ।

এহি মতে নিত্য গান কৰি বজ্জ বৰ,
 নিলাজ হৈয়া নাচে, নে লাগে ভাগৰ ।
 অপেশ্বৰি বুলি কই ব্ৰাহ্মণ সকলে,
 হিন্দু সাজে দেখুৱাই প্ৰমাদ বিচাৰিলে ;
 বোলে, স্বৰ্গে আছে গজুৰাদি নাৰিগন,
 সিহঁতৰ উপমাহে জানিবা কাৰন ।
 জত জাত্ৰিগন জাই দৰ্শন কাৰনে,
 পইচা হেতু টনা টানি কৰে বেস্তাগনে ;
 কেৰে হাত ধৰে টানি, কেৰে ধৰে কেস,
 পইচা নি দিলে তাক দিএ বহু ক্লেস ;
 ব্ৰাহ্মণৰ আগতে সি সব নাৰিগন
 সবিলৰ বস্ত্ৰ টানে পইচাৰ কাৰন ।
 এহি কপে ছুই নাৰি কৰে জোঁটা পোটা,
 সভাৰ মাজত কাকো কৰে উলজটা ;
 দেখিটোঁ তিৰ্থৰ মাজে এহি ছৰাচাৰ,
 আৰু বহু কৰ্ম কৰে তাৰ নাহি পাৰ ।
 জি সবে দৰ্শন কৰে, ব্ৰাহ্মণে বোলই,
 শ্ৰীখেত্ৰ গমন ফল সেই জনে পাই ;
 জগনাথ দৰ্শন কৰিলে হই ত্ৰান,
 সেই হেতু নিতে জাই বহু জাত্ৰিগন ।
 এনে কপে লোকে কই, জাত্ৰা কৰোঁ বলা,
 কিন্তু মিচা কথা মাত্ৰ কাঠৰ পুতলা ।
 তাহাৰ ওচৰে আছে সিৰ কেদাৰনাথ,
 বহু ছৰ ন হই সি পোআ ক্ৰোচ পথ ;
 পৰ্বতৰ ওপৰত তাহাৰ মন্দিৰ,
 ওচৰতে আছে তাৰ পুখুৰি গম্ভিৰ ;

মন্দিৰ মাজতে সিব মুৰ্তি বাখে বেৰি,
 সিবৰ তুলনা কাচ বাখিচে পুখুৰি।
 মহনা বুলিয়া তাক সকলে মাতই,
 সেয়ে স্বয়ং সিব বুলি ব্ৰাহ্মনেও কই।
 ইথানতো পূৰ্বমত আছে বেষ্টা তিৰি,
 ব্ৰাহ্মন সকলে ধন লই চল কৰি;
 দৰ্শনৰ পূজা ভেটি অনেক দস্তৰি,
 জাত্ৰিৰ হাতৰ ধন লই বহু হৰি।
 চাউল, কলা, জিভ, চেনি, উপহাৰ নানা,
 সৰ্ব পাণ্ডাগনে লই ভোজন দখিলা;
 তাৰ পাচে পুখুৰিলৈ নিএ জাত্ৰিগন,
 চাগ কাটি ত্ৰিপুৰাৰি কৰাই ভোজন।
 এহি মতে হবে ধন, শুনা তাৰ ফন্দ,
 আচৰ্জ কৰম দেখাই লগাই বৰ ধন্দ;
 বোলে, নিজ হাতে যদি খুআবা সিবক,
 তাৰ পুত্ৰ ফলে পাচে জাবা স্বৰ্গ লোক।
 চাগ নতু পাৰ জাত্ৰিগন হাতে দিয়া,
 এটাহ্ পাৰি মাতে কাচ মহনা বুলিয়া।
 সেহি কপে সিকি আচে অনেক বচৰ,
 লোভে বস হৈয়া আছে পুখুৰি ওপৰ;
 ওপৰে উঠিয়া কাচ জন্তু আদি লই,
 দেখিয়া অগ্যানি লোকে বিশ্বাস কৰই।
 ভোজন কৰোআ হলে ব্ৰাহ্মনে জাত্ৰিক,
 বোলে, বহু দান কৰা ব্ৰাহ্মন লোকক;
 কৰালা নিজ হাতেবে সিবক ভোজন,
 তুমি বিনে পুত্ৰবন্ত নাহি কোনো জন।

জাৰ হাতে নাহি খাই তাহাক বোলই,
 বহু পাপ আছে তোৰ জানিবি নিচই ;
 সেই হেতু সিরে নাহি খালে হাতে তোৰ,
 নিজ ভাগ্য জ্ঞান তই অমঙ্গল বৰ ;
 এই হেতু বোলোঁ আমি কৰিও গ্রহন,
 কৰা দান আদি তুমি পুজিও ব্ৰাহ্মন ;
 আৰু কৰা জগ্য হোম সিবৰ কাৰনে,
 পাপ খেমা হব, পাচে খাবহি আপোনে ।
 ছয়ো পোনে লাভ লই ব্ৰাহ্মন সকলে,
 তিৰ্থ জাত্ৰি লোকক পেলাই বহু ভুলে ;
 কি নো ধৰ্ম কৰ্ম মই একো নে দেখিলোঁ,
 পইচাৰ সৰু সদা কানতে শুনিলোঁ,
 জি থানত জাঁও মই দেখোঁ এহি বিত্তি,
 বিচাৰিয়া বুজা সবে কি নো ধৰ্ম নিতি ?
 দুই তিৰ্থে দুই জন সবাৰ ওপৰে,
 অন্য পাণ্ডাগন জত তাৰ সেৱা কৰে ;
 বুলিয়া গোঁসাই তাসন্ধ্যাক কৰে মান,
 সাসন কৰিয়া থাকে সবাতো প্ৰধান ;
 বজা ভাৱে সিবিলাকে কৰে ঘেৰহাৰ,
 সজত আৰ্দ্ৰলি চলে নিচান্ আদি তাৰ ;
 দেৱান মহৰি থাকে তাসন্ধ্যাৰ কাসে,
 বিচাৰ কাৰনে জেন বহে চাৰি পাসে ;
 নিষ্ঠুৰ নিৰ্দয়া অতি পৰধন হবা,
 তাহাৰ সমুখে থাকে এক হোকা ধৰা ;
 অহঙ্কাৰে পূৰ্ণ সিতো, কথা নাহি শ্বনে,
 স্তম্ভৰ সত্ৰিস বহি থাকে সৰ্বথ্যনে ।

জাত্ৰি লোকে কৰে ভূতি, নো বোজ্জে বচন,
 আপোনাকে সদা ভাবে কৰি সৰ্বোত্তম ।
 গ্ৰিহ বাস কালে মই তথাতে গৈচিলোঁ,
 দেখি পাণ্ডা সকলৰ চৰনে ধৰিলোঁ ;
 মোৰ সঙ্গ মাতামহি তিৰ্থত চলিল,
 তাক দেখি মুখ্য পাণ্ডা আনন্দিত হৈল ।
 তিৰি লোক গলে পাই বহুতৰ ধন,
 হৰিসিত ভৈলা পাণ্ডা সেহিসে কাৰন ;
 একোকে নে জানে অল্প তিৰি মতিগন,
 ব্ৰাহ্মণৰ ক্ৰোধ ভয়ে কৰে অৰ্থ দান ।
 নে জাই ঘৰত তিৰি ন কৰি দৰ্শন,
 ইহাক জানই মনে সেহি পাণ্ডাগন ।
 কত মতে বুজালোহোঁ হু স্ত্ৰনে বচন,
 অৰ্থৰ কাৰনে লুতি হৈল সৰ্বজন ;
 এই হেতু ধৰিলোঁহো ছুটৰ চৰন,
 তথাপিতো নে মানিলে মোহোৰ বচন ;
 আমাক বুলিলে বাক্য বিকট বদনে,
 এক সত টকা লৈবো দৰ্শন কাৰনে ;
 যদি ইচা আছে, তেন্তে কৰিবা দৰ্শন,
 নতু পুনৰপি ঘৰে কৰিও গমন ।
 সেসতে একৈচ টকা লৈলন্ত হুৰ্জনে,
 তেতিখানে দিলে আগ্যা দৰ্শন কাৰনে ।
 সকলো জাত্ৰিৰ প্ৰতি কৰে এহি বিত্তি,
 ধন নে পাইলে কথা হু স্ত্ৰনে হুৰ্মতি ।
 বাতি কালে নিতে নিতে সেহি সব নাৰি
 পাল ক্ৰমে পৌসাইৰ থাকে সেৱা কৰি ।

লোকে বোলে কল্যাণে পুজি চৰনত,
 সেই হেতু থাকে বাতি গৌসাইৰ থানত ;
 কিন্তু তাৰ ঘৰ মাজে দুই প্ৰানি বিনে,
 সোমাব নোআবে তাত অন্ত কোনো জনে ।
 এহি সব দেখি আচৌ আপোন চকুতে,
 তাক বিবৰিব মই নোআৰৌ লাজতে ;
 সংখ্যেপ কৰিহে মই লিখিলোঁহো সাৰ,
 এহি কথা সত্য ভাৱে কৰিলোঁ প্ৰচাৰ ।
 এনে দেব পূজাত ন হ'ব কোনো ধৰ্ম,
 এই হেতু তিয়াগ কৰি ভজা পূৰ্ণ ব্ৰহ্ম ।
 অচম দেসৰ তিৰ্থ জেনে দেখিলোঁহো,
 জ্ঞতন কৰিয়া তাক মই লিখিলোঁহো ।
 বিচাৰিয়া দেখা সবে, এহি কেনে ধৰ্ম ?
 জি সকলে দেখি আছে, জানে তাৰ কৰ্ম ।
 মোৰ নিবেদন কথা মনত গুনিয়া,
 নিজ নিজ গিয়ানে ভাই দেখাহা ভাৰিয়া ;
 মিচা দেৱ দেৱি, আৰু মিচা তিৰ্থ কল,
 আশ্ৰই কৰিলে তাত হ'ব অমঙ্গল ;
 এনে মিচা ভক্তি নাহিকে পৰিত্ৰান,
 কিন্তু তাত হ'ব সেসে বৰ অপমান ।
 এই হেতু ভ্ৰম এৰি হোজা গিয়ানবন্ত,
 চইতানৰ মায়াত ন হ'বা আৰু ভ্ৰান্ত ।
 কৰজোৰে বোলোঁ মই মিনতি কৰিয়া,
 ভজা গিচু খিষ্ট পদ মনে বিশ্বাসিয়া ;
 এৰা, এৰা, এৰা সবে মিচা দেৱগন,
 পৰকালে উধাবৰ কৰিও জ্ঞতন ;

ভাবি দেখা, আমুসৰ ক্ৰমে হৈচে সেল,
 ন ভজিলে যিচু খ্ৰিষ্ট হবা সৰ্বনাশ ;
 স্বৰ্গ জাত্ৰা হেতু লোআ পথৰ সমল,
 নতুবা পৰকালত হব অমঙ্গল ;
 স্বৰ্গপুৰে সাঁচি থোআ ধৰ্ম কপ ধন,
 অসাৰ বস্তুৰ প্ৰতি নি দিবাহে মন ।
 জি হেতু এই সকলো বস্তু নাস হব,
 জি কালত প্ৰভু যিচু জগতে আহিব ;
 জগতৰ সেস দিনে এক মহা দ্ৰুত
 ভয়ঙ্কৰ ভেঁৰি ভেঁৰে বজাব অদ্ভুত ।
 তাহাতে সকলো ত্ৰিত্ব উঠি তেতিখান,
 নিজ নিজ আত্মা জুস্ত হব প্ৰতি জন ;
 জগতৰ আদিৰ পৰা জত জত নব
 সবে উঠি থিয় হব প্ৰভুৰ ওচৰ ।
 অগ্নিএ কৰিলে দগ্ধ, জন্তুতে মৰন,
 মৈদামত থোআ, নতু জলতে মগন,
 সকলো প্ৰকাৰে জেয়ে হৈচিলে সংহাৰ,
 নিজ দেহ ধৰি উঠিবেক পুনৰ্বাৰ ।
 শূৰ্জ চল্ল তৰাগন সব নষ্ট হব
 প্ৰিথিবি কঁপিব, পাপি পৰ্বতে পলাব ।
 পাপ পুহু জেয়ে জি কৰিলে ইহলোক,
 তাহাৰ উত্তৰ দিব সৰ্ব নব লোক ;
 দেখাতে বা গুপুততে মনৰ অন্তৰে
 বাতি দিনে আদি কৰি জেনে চিন্তা কৰে ;
 প্ৰভুৰ জিষ্টিত হৈচে সকলো প্ৰকাশ,
 সাত্ৰে বোলে এহি কথা কৰিবা বিশ্বাস ;

জি হেতুক তেৱেঁ প্ৰভু সৰ্ব অমৃতজামি,
 মনৰো ভাবনা জানে জগত্তৰ স্বামি ।
 সকলোৰে বিচাৰ কৰিব সেহি দিন,
 উপজুক্ত প্ৰতিকল দিব সনাতন ।
 ইশ্বৰে জাতিৰ কথা একো নু স্মৰিব,
 সৰ্ব কৰমৰ কথা মাত্ৰ বিচাৰিব ;
 জাৰ পাপ, তাৰ সাপ হৈবেক হে ভাই,
 সক, বৰ, বিপ্ৰ, সূদ্ৰ, একো ভেদ নাই ।
 দখিনতে ধৰমি সকলোকে বাখিব,
 পাপি বাঁও হাতে বাখি এই কপে কব ;
 আঁহা, মোৰ পিত্ৰিৰ প্ৰেমৰ পাত্ৰগন,
 সুখ ভোগ কৰিওক স্বৰগৰ থান ।
 ধৰ্ম পথে চলি জত পাইচিলা ক্লেস,
 তাৰ হেতু ভূজা সুখ অসেস বিসেস ।
 স্বৰ্গিয় ছুতৰ সঙ্কে মন হৰিসিত
 ভূজা সুখ পিন্ধি সদা অখই মুকুট ।
 এহি কপে ধৰ্মিগন স্বৰগত জাব,
 তেওঁৰ সঙ্কে বাস কৰি আনন্দে থাকিব ।
 অনন্তৰে পাপিগন প্ৰতি ক্ৰোধ কৰি,
 বুলিব সবাকো, অৰে ছুট ছৰাচাৰি ;
 অনন্ত নবক মাজে গৈয়া কৰ বাস,
 জতে আছে চইতান, আক তাৰ দাস ।
 এহি মতে সিহঁতকো নৰ্কত পঠাব,
 যোৰ অন্ধকাৰ মাজে জাতনা ভুজিব ।
 সেহি দিনে পাপিগন ন হব উধাব,
 কেৱল নবক সান্তি হব হাহাকাৰ ।

নে চাব কাহাৰো মুখ, দায়া ন কৰিব
 সত্য কপে সকলোৰে বিচাৰ কৰিব ।
 এই হেতু বোলেঁ মই, মোৰ বাক্য ধৰা,
 ভক্তি যিচু খ্ৰিষ্ট পদ পাপ সিদ্ধ তৰা ;
 সংসাৰৰ সুখ ভোগে ন কৰিবা মন,
 আৰু নে সঁচিবা তুমি বহুতৰ ধন ;
 জিৱনৰ কালত ইশ্বৰ সেৱা কৰা,
 সকলো ভাৱত সদা শূৰ্ম আচৰা ;
 পৰ তিৰি, পৰ ধন ন কৰা হৰণ,
 মিচা কথা নকহিবা কাহাৰো কাৰণ ;
 নিজ পিত্ৰি মাত্ৰি জানি কৰা সমাদৰ,
 অকাৰনে নবধিবা জিৱ মাগুহৰ ;
 নিবৰ্থক ন লয়োক ইশ্বৰৰ নাম,
 সপ্তম দিনক শ্রমি কৰিবা বিশ্রাম ;
 ইশ্বৰৰ বিনে তুমি কাকো নে মানিবা,
 স্বৰ্গে মৰ্ত্যে কাৰো পুতলাক নু পুজিবা ;
 আপোনাৰ দৰে শ্ৰেয় কৰা সৰ্বজন,
 ইশ্বৰ বুলিয়া নে মানিবা দেৱগণ ;
 ত্যাগ কৰা কাম, ক্ৰোধ আৰু অহঙ্কাৰ,
 সাত্ৰে বোলে ইশ্বৰৰ আগ্য এহি সাৰ ।
 পুনৰ জন্ম হব লাগে সকলোৰে,
 পিত্ৰি, পুত্ৰ, ধৰ্মাশ্ৰা, এই তিনিৰো গুনেৰে ;
 সি ন হলে মন সুখ কদাচো ন হই,
 ভুত পুত্ৰ আৰ্জে সব হব পাপমই ।
 পুনৰ জন্ম পালে সুখ হই মন,
 তাহাতে সোমাব ধৰ্ম আশ্ৰাৰ কিৰন ;

তাৰ পৰা হব আৰু গিয়ানৰ উদই,
 পাপ, পুণ্য, সকলো জানিব সমুদাই ;
 তেওঁৰ শক্তি বলে পাপ দমন কৰিব,
 ত্যাগ কৰি পাপ, ধৰ্ম পথতে চলিব ;
 মনৰ ভিতৰে হব ভক্তিৰ উদই,
 তাহাত জন্মিব পাপ কৰমত ভই ।
 এহি কপে কৰ্ম হলে, হই পৰিত্ৰান,
 তেহে মৰনৰ পাচে পাবা স্বৰ্গ থান ।
 কৰজোৰে কলৌ মই, বিনই কৰিয়া
 সবে মানা মোৰ সত্য বচন শুনিয়া ;
 খিষ্ট বিনে কোনো থানে নাহিকে উপাই,
 তেঁৱেহে পাপিৰ নাথ জানিবা সবাই ।
 তেৰে অতি দায়াতুৰ পাপিৰ কাৰন
 সেই হেতু কৰে দান আপোনাৰ প্ৰান ।

ন. ল. ক.

ৰঙ্গপুৰ নগৰৰ বনন ।

Poetical Description of Rongpur.

৮ বচৰ । নম্বৰ ১ । জাহ্নজাবি, ১৭৫৩ ।

সবাবো আগত মই কৰোঁ নিবেদন,
নিন্দা ন কৰিবা সুনী মোহোৰ বচন ;
মন দিয়া শুনা সবে বচন আমাৰ,
ৰংপুৰ নগৰ কথা কৰিবো প্ৰচাৰ ।
ওপৰৰ পৰা আহি আচাম নিপবৰ,
সি সবেও ভাল মতে সাজিলন্ত ঘৰ ;
ৰংপুৰ নামে আচে নগৰ বিচখান,
জাত প্ৰজাগনে খানি পাইচে বহু ধন ।
কি কৰিবো আমি সবে তাহাৰ বৰ্নন,
বৰ বৰ পকি ঘৰ কৰিলে নিৰ্মান ;
বজাৰ নিবাস ঘৰ অতি বিচখান,
তাহাৰ ভিতৰে সুনী মেঘৰ গৰ্জন ।
তলাতল ঘৰ সিতো অতি ভয়ঙ্কৰ,
দেখিলে মাত্ৰকে মন মোহুই নবৰ ;
তাহাৰ ভিতৰে দেখি বৰ অন্ধিয়াৰি,
পনিলে তাহাত জানা ওলাব নোআৰি ।
এতিয়া হৈলন্ত তাত বহুত জংঘল,
তথাপিভো চালে চকু কৰে জল মল ।
আক এক গোটা আচে বঙ্গ ঘৰ নামে
তাত বঙ্গ কৰে পাত্ৰ বস্ত্ৰি বজা সমে ;

তাৰ মাজে কোঠা কোঠা দেখিতে সুন্দৰ,
 সি কাৰনে তাৰ নাম বোলে বঙ্গ ঘৰ
 এক গোট দল আচে দেখিতে সুন্দৰ,
 ছব হস্তে দেখি তাক অতি ভয়ঙ্কৰ ;
 তাহাৰ কপৰ আক নাহিকে উপমা,
 বজা সমনিতে তাত খেলই ফাকুআ ।
 আক পকি ঘৰ দল আচই জতেক,
 আমি মুখে তাৰ কথা কহিবো কতেক ।
 আচাম বজাই তাক নগৰ বোলই,
 সি সবক ইংৰাজিএ জিলা নাম কই ।

আক কিচু কহোঁ মই জিলা বিবৰন,
 অল্প মন দিয়া সুন্য তাহাৰ বৰ্নন ।
 তথাতে আচই এক দল বিচখান,
 ছব হৈতে দেখি জেন পৰ্বত সমান ।
 এক সত হস্ত মানে উন্নিভ হবই,
 সোনাৰ কলচি এক ওপৰে আচই ;
 এক গ্ৰহৰ পৰা তাক দেখা জাই,
 জল মল কৰি সিতো কলচি জলই ।
 সিব নামে এক মূৰ্তি তাহাৰ ভিতৰে,
 ব্ৰাহ্মন সকলে তাত নিতে পূজা কৰে ।
 তাহাৰ বাৰত মূৰ্তি আচই বিস্তৰ,
 হাত ভৰি নাক কান দেখিতে সুন্দৰ ।
 তাৰ পুবে আচে এক বিষ্ণুৰ মন্দিৰ,
 পচিমতো দেবি দল দেখিতে সুন্দৰ ।
 পুখুৰি আচই তাত বিস্তৰ বহল,
 তাহাৰ চাৰিও পাৰে মাজে বহু ঘৰ ।

তাৰ মাজে ৰাজ হংস বহুত চৰই,
 দেখিলে সবাবো মনে সন্তোষ মিলই ।
 পুৱৰ পাৰত তাৰ পণ্টন আচই,
 দখিনে পচিমে চাহাবানে ঘৰ লই ;
 সি সব ঘৰক জিতো কৰিলে নিৰ্মান,
 বৰ বুধিমন্তু সিতো ইংৰাজি সমান ।
 খেলত চেটিয়া মই আহোম কুলত,
 সততে বসতি কৰোঁ সিৰসাগৰত ;
 মই অল্প মতি দোস কৰিও মৰ্শন,
 দয়াৰামে পদ ৰচি কৰোঁ নিবেদন ।

ঢাপাখানাৰ বিৱৰণ ।

Description of the Printing Office.

৮ বছৰ । নম্বৰ ২ । ফেব্ৰুৱাৰি, ১৮৫৩ ।

মাহে মাহে অকনোদই জেনে মতে পাই,
তাৰ বিৱৰণ লিখোঁ জন্তু সব চাই ;
বহু বহু লোক আছে দেখিতে নে পাই,
অচম দেসত জানা এনে জন্তু নাই ।
এক গোটা পকি ঘৰ ইটাৰে কৰিচে,
ঠায়ে ঠায়ে বহু জন্তু তাহাতে থাপিচে ;
কোঁঠালি কোঁঠালি তাক দেখিবাক ভাল,
আঁচৰ দুআৰ তাত দিচে চাৰি ফাল ।
তাহাৰ ভিতৰে জন্তু জতোক আছেই,
আদি অন্ত নাহি তাৰ কত কৰ্ম হই,
আখৰ চলোআ জন্তু অতি আচৰিত ;
তাহাৰ ভিতৰে হই আখৰ তুৰিত ।
কেইচ নামে এক চাঙ্গ সাজিচে কাঠৰ,
কোঁঠালি কোঁঠালি ঘৰ তাহাৰ ওপৰ,
আদি অন্ত নাহি জন্তু আখৰ আচই ;
কোঁঠালিৰ মাজে সব ভৰিয়া বাখই ।
নানা দেসে নানা বাত্ৰা জন্তু জন্তু পাই,
ডাকেৰে সি সব কথা ইথানে পঠাই ;
মাচুলক দিয়া পাচে তাহাক আনই,
জিতো কথা অতি ভাল তাহাক লিখই ।

তাত জত কথা থাকে কম্পোচ কৰই,
 মিচা কথা তাৰ মध्ये কিছু নে লেখই,
 ওপৰে কাগজ দিয়া আখৰ চাপই ;
 চাহাবক দিএ নিয়া তাহাক পৰ্হই ।
 পৰ্হি স্ননি পাই তাত জতেক অনুধ,
 কৰেস্ত কৰিয়া পাচে তাক কৰে স্নধ ;
 এই মতে হলে পাচে ফমক বান্ধই,
 হজুৰ হুকুম মতে তাহাক চাপই ।
 দুই খান সাল আচে সমস্তে লোহাৰ,
 আৰু ভালোমান জন্তু মাজত তাহাৰ ;
 তাহাৰ ওপৰে নিয়া আখৰক থই,
 কলত কালিক আনি ওপৰে ঘঁহই ।
 ওপৰে কাগজ দিয়া কলক ঘুৰাই,
 দুই পাকে গৈই তাৰ ভিতৰে সোমাই
 এক চেপা দিলে তাত আখৰ বহই,
 এক নিমিসতে চাৰি পাঁচ খন হই ।
 দুই এক দিনে জাক লিখিতে নোআবে,
 সি সব আখৰ জানা একে বাৰে পাৰে ;
 দুই পিঠি ভিন কথা জানিবা নিচই,
 সেই হেতু দুই বাৰ পুনৰ চাপই ;
 কাগজ চৌবিচ পাত দিস্তাতে থাকই,
 ভেনে এক কুৰি দিস্তা দিনতে চাপই ;
 অকনউদই মध्ये নক্চা জত আচে,
 দিনে দিনে চাৰিজনে তাহাক কাটিচে ।
 পাঁচ চই দিনে তাক ভৈয়াৰ কৰই,
 দুই এক বাৰ বিনে আৰু নি দিয়ই ।

এহি ঘৰে কৰ্ম কাৰি প্ৰাই ত্ৰিচ জন,
 আগ্যা অনুসাৰে সব কৰ্মক সাধন ;
 সবাৰ ওপৰে আচে এক অধিপতি,
 জত কাম কৰে মানে তেঁওৰ অনুমতি ;
 তাহাৰ ভিতৰে কাম কৰে জত জন,
 লিখিব পৰ্হিব পাৰে আনন্দিত মন ।
 ইশ্বৰৰ অনুগ্ৰহ পাই নিৰন্তৰ,
 বয়সে সমান সব দেখিতে সুন্দৰ,
 ধন্ত ধন্ত ইংৰাজিহে বৃষিমান হই,
 দেৱৰ নিৰ্মান কৰ্ম মানুহে কৰই ।
 আগে বজা গনে কৰে বহু প্ৰজা পাই,
 জত কৰ্ম ইংৰাজিএ কলেবে চলাই ;
 জিতো কাম বহু লোকে কৰিতে নোআৰে,
 কল হেতু ছই তিনি জনে তাক কৰে ।
 অগাধ সাগৰে অবিলম্বে হই পাৰ,
 সি সব কৰম দেখি অতি চমত্কাৰ,
 সত্য শুনে ইশ্বৰৰ দায়া আচে পাই,
 দেখা কেনে পুত্ৰৱন্তে প্ৰজাক পালই ।
 আমি সবে তাৰ কথা কি কহিব আৰ,
 বৃষিমন্ত জনে অন্ত নে পাৱন্ত জাৰ ;
 পাঠক পণ্ডিত সমে লোক দেখিয়োক,
 কথা জদি মিচা হই নিন্দিবা মোহোক ।
 ঘণ্টা এক আচে সিভো ঘৰ ওপৰতে ;
 নিতে নিতে বাস্ত কৰে প্ৰত্যেক ঘণ্টাতে,
 এক প্ৰহৰৰ পথ তাৰ সঙ্গ জাই,
 নিকটে থাকিতে কৰ্ন তাল মাৰে ভাই ;

সেহি বট্টা আনি আচে ভাটি দেস হৈছে,
 চাৰি পাঁচ জনে মাত্ৰ পাৰই লাৰিতে ;
 ইংৰাজিৰ কিনো কৰ্ম দেখিয়োক ভাই
 অচম দেসতো এনেকুহা জন্ম নাই ।
 কোন বিধি কৰি দিলে জন্ম নিকণন,
 কোনে কহি অন্ত পাৰ তাহাৰ কথন ;
 ধন্য, ধন্য, ইংৰাজ কিনো বুধিমন্ত,
 কোনো কালে এই মত বজা নহবন্ত ।
 মোৰ জানা নিজ গ্ৰাম উতৰ পাৰত,
 জন্ম ধৰি আচৌ, মই আহোম কুলত ;
 মই অল্পমতি নৰ, দোস ন ধৰিবা,
 ছি সব অশুধ দেখা সমন্তো খেমিবা ;
 আত পৰে আন কথা নে পালোঁ ভাবিয়া
 সংখেপে বচিলোঁ মাত্ৰ দয়াৰাম চেটিয়া ।

গুআহাটিৰ বিবৰণ ।

Description of Gowahati.

৮ বছৰ । নম্বৰ ৬ । জুন, ১৮৫৩ ।

সবাৰ চৰনে মই কৰি নমস্কাৰ,
গুআহাটি নগৰ কথা কৰিবো প্ৰচাৰ ;
মোৰ পদ স্নি সবে দোস ন ধৰিবা,
অৱহেলা ন কৰিয়া কিঞ্চিত স্নিবা ।
পূৰ্বে বজা আচিলন্ত নব নাৰায়ন,
ইল্ল বংসি বজা আহি কৰি আক্ৰমণ ।
বৰ ফুকন্ আদি কৰি বিসয়া পাতিয়া,
গৰগাঁৱতে বহিলন্ত নগৰ কৰিয়া ।
তাৰ পাচে স্ননা, সবে জেন কথা ভৈলা,
বদনচন্দ্ৰ নামে বৰ ফুকন এক হৈলা ;
বুৰা গোঁহাই সহিতে কন্দল কৰিয়া
মান দেসে পলাই গৈলা নগৰ চাৰিয়া ;
কতো দিন থাকি মান চিপাহি আনিলা,
মানে আহি নগৰক উচান কৰিলা ।
সেহি দিন ধৰি অচমৰ দিন গৈলা,
মানক খেদিয়া কম্পানিৰ দেল ভৈলা,
সন্তোস পাইয়া পাচে জত চাহাবান ;
বৰ বৰ পকিঘৰ কৰিলা নিৰ্মান ।
কৰিলা কচাৰি ঘৰ অতি ভৱিষ্যৎ,
অচমিয়া লোকে জাক বোলে দোপদৰ ;

পৰ্বত সমান ঘৰ দেখি লাগে ভই,
 ওচৰত ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদিও বহই;
 ভিতৰ সোমালে গাৱে বায়ু লাগে ভাই;
 কতো কতো লোক সব পৰি নিজা জাই।
 কোঁঠালি কোঁঠালি চান্দ কাঠৰ সাজিয়া,
 চতৰঞ্চি দলিচা তাত থইচে পাৰিয়া;
 ওপৰত পংখা সব আৰিয়া আচই,
 কাকতি বহিয়া তাত কাকত লিখই।
 সবাৰ মধ্যত এক দিব্য চান্দ আছে;
 ওপৰত চন্দ্ৰতাপ প্ৰকাশ কৰিচে।
 কালকটৰি চৰাচৰি ফৌজদাৰি দেআনি,
 তাহাৰ মাজত চাহাব বহই আপুনি;
 মাচিয়াত বহি থাকে দেখিতে সুন্দৰ
 পছম চকাৰ জেন চৌপাসে কেসৰ।
 কচাৰিৰ পচিমত খাজনাৰ ঘৰ,
 কম্পানি খাজনা থাকে তাহাৰ ভিতৰ;
 দিনে ৰাতি চিপাহিৰ পহৰা আচই,
 নিতে নিতে চাহাব আহি তবিল গনই।
 তাহাৰ পুৰতে কমিস্তনৰ কচাৰি,
 সনিকটে আছে এক দিঘলি পুখুৰি,
 ইটাৰে নিৰ্মান ঘৰ অতি বিতোপন,
 আৰ্চিৰ ছায়াৰ সব কৰিচে সোভন;
 কোঁঠালি কোঁঠালি চান্দ বহুত আচই,
 কেৰানি সকলে বহি ইংৰাজি লিখই;
 বিবহু্য কমিস্তনৰি ছুই চিবস্তাৰ নাম,
 আমলা সকলে ডাঙ কৰি থাকে কাম

তাহাৰ মধ্যতে এক ওখ চাক আছে,
 বিচিত্ৰ মাচিয়া মেজ পাৰিয়া বাধিচে।
 ওপৰত চন্দ্ৰতাপ প্ৰকাশ কৰই,
 চাহাবে বহিয়া তাত গোচৰ সোধই ;
 ডিপুটি কমিস্তনৰ তেওঁৰ প্ৰতিনিধি,
 সমুখে বহিয়া তেঁৱো কাৰ্জ কৰে সিধি।
 তাৰ দখিনত আছে চিপাহি পণ্টন,
 সেনাপতি গৈয়া কৰে আখৰা সঘন।
 সম্মৰ মাজত সোভে এক গিৰ্জাৰ ঘৰ,
 দলৰ আকাৰ দেখি অতি ভয়ঙ্কৰ,
 ওপৰত চাই আছে বগিতাম পাত।
 ওখই আন্দাজ তাৰ হ'ব ত্ৰিচ হাত ;
 আক আঠ স'ক দৌল তাত প্ৰকাশই,
 সমুখতে বাট ঘৰ এগোটা আচই।
 আৰ্চিৰ দুআৰ সব জল মল কৰে,
 চাহিবাক নোআৰি চকুত চাট মাৰে,
 বৰ বৰ পাটি ভিতৰত পাৰি দিচে,
 সাৰি সাৰি চকি সব পাৰিয়া বাধিচে,
 ওপৰত চন্দ্ৰতাপ অধিক জলই,
 কাপৰৰ পঙ্খ সব আৰিয়া আচই ;
 পুৰৰ মুখৰ ফালে ভেটিটো ইটাৰ,
 কাঠৰ কুন্দুআ বেৰা অতি চমত্কাৰ ;
 ভেটিৰ ওপৰে অতি বহল মেজত,
 বাইবল কিতাপ থৈচে তাৰ ওপৰত ;
 ইংৰাজি বাজনা আছে আপুনি বাজই,
 প্ৰতি দিনে এই কপে গিৰিজা কৰই।

এবে সুনী আৰু কিছু কহোঁ বিবৰণ,
 নগৰৰ মাজত বজাৰ চাৰি খন ;
 পূবে চক বজাৰ, পচিমে দলঙ্গ পাৰ,
 দধিনে আচই এক পণ্টন বজাৰ ।
 মাজত কাঁচি বজাৰ আচে একখন,
 তিনিও বজাৰে জাৰ ন হই সমান ;
 বজাৰৰ মধ্যত ডাঙ্গৰ পঞ্চ ঘৰ,
 ইটাই নিমিচে ভেটি দেখিতে সুল্লৰ ।
 বজাৰ চৌধাৰি বুলি বিসয়া আচই ।
 অচমিয়া লোকে জাক হাটুখোআ বোলই ।
 চাৰি কোথে আলি সব ন জাই বৰ্ণনা,
 বজাৰ নিকটে আচে কম্পানিৰ থানা ;
 বাট চাৰিও ফালে কেঁয়া পতি আচে,
 মহা সুখে প্ৰজা সবে বিকিচে কিনিচে ।
 দুই তিনি শত লোক প্ৰতিদিনে হই ;
 চোৰ ছুট দগাবাজ কেহো ন কৰই ।
 পূবে লতাসিল ফাৰি, পচিমে দলঙ্গ পাৰ,
 পহুলি পহুলি বাতি ফুৰে চৌকিদাৰ ;
 বজাৰৰ মध्ये জদি ছৰা মুৰা হই,
 চৌধাৰিএ নিয়া তাক থানাত দিয়ই ।
 ছাম্পিটাল নামে ঘৰ এগোটা আচই,
 অচমিয়া লোকে জাক বেজ ঘৰ কই ।
 দুখি নিবাস্তই লোক পৰিলে নৰিয়া,
 দেখি বৰ্কান্দাজ লোকে লৈ জাই ধৰিয়া ;
 সেই ঘৰে বেজ সবে ঠুৰধক দিএ,
 কভো কভো মৰি জাই কভো লোক জিএ ;

থানাৰ নিকটে বৰ ফাটক আচই,
 ইটাৰ চৌদিকে গৰ দেখি লাগে ভই।
 জিতো লোকে চোৰ খুন ডকাইতি কৰিচে,
 ভৰিত জিজিৰি পিঙ্কি মাটিক কাটিচে।
 নগৰ উত্তৰ ফালে চাহাবৰ ঘৰ,
 থানে থানে পকি ঘৰ আচই বিস্তৰ,
 নগৰ পচিম ফালে ভবলু নদি আছে,
 কাঠৰ পাতেৰে তাত দলঙ্গ বান্ধিচে।
 দলৰ আকাৰ হুয়ো পাবে চাৰি খুঁটা,
 ইটাই নিৰ্মিয়া তাত দিচে এক ফুটা,
 ফুটাৰ মাজতে লোহা জিজিৰি লগাই,
 হুয়ো পাবে খুঁটা মাৰি দিয়াচে পোতাই,
 তাৰ মাজে লোহাৰ ধৰনি সব দিচে,
 তলে চাম খুআইয়া দলঙ্গ বান্ধিচে;
 ঘোঁৰা গক গলে খোজ তাত নবলই,
 হুয়ো ফালে চুটি বেৰা একো ন পৰই;
 হুয়ো পাবে সম তাৰ নাই বেচি কমি,
 আলাসতে আছে জেন বাহুলি ওলমি।
 কচাৰি ওচৰে হুই ফুল আচই,
 অচমিয়া লোকে জাক বোলে বিভালই;
 কম্পানি মহিনা দিয়া পণ্ডিত বৰিচে,
 পৰ উপকাৰ কৰি লবাক পৰ্হাইচে।
 মঠ মন্দিৰৰ পকি আচই জন্তেক,
 মই সুৰ্খে তাৰ কথা বৰ্ণিবো কন্তেক।
 এডেকে ধৰ্মিষ্ঠ নাহি ইংৰাজি সমান,
 পবৰ কাৰনে কোনে কৰে এত মান।

জ্ঞথা সাধ্য পদ মই কৰিলো বচনা,
 নিন্দা ন কৰিবা শুনি জ্ঞত বিগ্য জ্ঞনা ;
 অতি মূৰ্খ সিন্ধু জ্ঞানি দোসক খেমিবা,
 আপোনাৰ গুনে সবে সন্তোষ লভিবা ।
 কুঁৱৰ গঁয়া খেল বুৰা গোহাঁই বংসৰ,
 এই নগৰৰ মধ্য দলঙ্গ পাৰে ঘৰ
 প্ৰকাৰেই বুজিও কুলৰ পৰিচই,
 ধৰ্মকাস্ত গোহাঁই এই নিবেদন কই ।

জাত্ৰা কৰা কথা ।

A Missionary Journal.

২ বছৰ : নম্বৰ ১ । জাহ্নুআৰি, ১৮৫৪ ।

গুৱাহাটী নৱেম্বৰ ১৮ তাৰিখে তেজপুৰলৈ জাবৰ কাৰনে নাবত উঠি উজ্জাই আহি বৰ চাহাবৰ খাত পালত, নাবৰিয়াবিলাকে ভাত খাবলৈ নাও চপালে । মই খাতৰ বজ্জাত ভোটৰ বজ্জা আচে বুলি জানি, তেওঁক চাবলৈ তালৈ গৈ তেওঁক চিঠি লিখি বহি থকা পালোঁ । তেওঁ হলে এক বছৰ আগৈএ আপোনাৰ দেসত কিবা দাই কৰি দণ্ড পাম বুলি ভই লাগি, তাৰ পৰা পলাই আহি কম্পানিৰ দেসত আশ্রই ললেহি । পাচে ভোটৰ জি প্ৰধান বজ্জা লাচা নগৰত থাকে, তেওঁক ধৰিবলৈ ৫০০ মান চুটিয়া সৈন্তক পঠালে, কিন্তু সিহঁতে পৰ্জন্যৰ পৰা নামি আহি গোবাজৰ ছুআৰ মুখত কম্পানিৰ সৈন্তবিলাক দেখি ভই কৰি উভতি গুচি গল । কিন্তু পলাই অহা বজ্জাই পুনৰাই আপোনাৰ দেসত জাবলৈ এতিয়ালৈকে সাহ নে পালে, প্ৰাই এক বছৰ গুৱাহাটীতে থাকিল । মই তেওঁৰ লগত কিছুমান কথা বতৰা হৈ বিদাই লৈ, পুনৰাই নাবলৈ আহিলোঁ । সেই দিন তাৰ পৰা আহি গধূলি কুকুৰাত বৰ্গোহি । তাতে এটা বৰ নাম ঘৰ আৰু অনেক লোকো থাকে । সেইবিলাকৰ আগত আমাৰ ত্ৰান কৰ্তা প্ৰভুৰ কথা বুজাবলৈ জাবৰ মোৰ বৰ ইচা আছিল, কিন্তু বাল সবহ আৰু বাতিও হল, এই কাৰনে জাব নোআৰিলোঁ । ইয়াৰ পাচ দিন বৰাগি নামে এখান গাঁও পাই গধূলি তাতে থাকিলোঁ । কিন্তু সেই বাতিতে জাবে বৰ টানকৈ ধৰিলে, প্ৰাই সবিল বখ্যা কৰিব নোআৰোঁ হেন দেখি মোৰ মনতে ভাবিলোঁ, এই দেসৰ জাব সহিবলৈ ইমান টান

হই যদি, তেন্তে উত্তৰ ফালে হিম দেসত থকা লোকবিলাকে কেনেকৈ এনে জাৰৰ পৰা ৰখা পাব ?

ৰাতিপুৱা দেওবাৰ হল, আৰু ইশ্বৰৰ চাৰি আগ্যাৰ দৰে বিস্ত্ৰাম কৰিলোঁ। পাচে ভাত পানি খাই বামত উঠি এটা নাম ঘৰলৈ গৈ, তাতে অনেক লোকবিলাকৰ লগত আমাৰ ত্ৰান কৰ্তা প্ৰভুৰ বিসয়ে কিছুমান কথা বাত্ৰা হলোঁ। কিন্তু সিহঁতে মোত কলে, বোলে, আমি বৰ গৰিব, আৰু একো নে জানোঁ, তেতিয়া মই সিহঁতত সুধিলোঁ, পৰলোকত তোমোলাকৰ পৰিত্ৰান হ'ব নে ? তেতিয়া সিহঁতে কলে, তাক আমি কেনেকৈ কম ? মই কলোঁ, তোমোলাকৰ সেস গতি যদি ঠিকনা নাই, তেন্তে সকলো সংসই হৈ থাকিচে, আৰু তোমোলাক নিচই ছুখিয়া হই বুলি জানিচা। আৰু সুধিলো, তোমোলাকে নো কাক চিন্তা কৰিচা ? সিবিলাকে বোলে, পৰম ইশ্বৰক। মই কলোঁ, সেয়ে হলে ভাল, পৰম ইশ্বৰক চিন্তিবৰ উচিত ; তেন্তে তেওঁ তোমোলাকৰ চিন্তা গ্ৰহন কৰিচে নে, নাই কৰা ইয়াৰ কোনো প্ৰমাণ পাইচা নে ? সিহঁতে কলে, তেওঁ গ্ৰহন কৰিচে বুলি আমি আসা কৰিচোঁ, তথাপি তাৰ একো প্ৰমাণ এতিয়ালৈকে দেখা ন গল, আমাৰ ছুখ গুচা নাই, আৰু পাপি স্বভাও গুচা নাই। তাতে মই কলোঁ, বন্ধুসকল, তেনেহলে মই জানিচোঁ, তোমোলাকৰ প্ৰাৰ্থনা ইশ্বৰে শুনা নাই ; শুনা হলে তোমোলাকৰ পাপৰ ভাৰ গুচাৰ প্ৰমাণ পালাহেঁতেন। বাক, তোমোলাকে যদি কোনো চাহাবত কিবা কথা সুধি সুধি থকাত, তেওঁ বিমুখ হৈ একো উত্তৰ নি দিএ, তেন্তে কি বুলিবা ? চাহাবে বেজাৰ পাই আমাৰ কথা শু শুন, এনেকৈ বুলিবা ন হই নে ? সেই কপে তোমোলাকেও দিনে দিনে অনেক বচৰৰ পৰা ইশ্বৰৰ নাম ভজিলা, তথাপি এতিয়ালৈকে এটি পাপ খেমা হল বুলি ক'ব নোআবা, আৰু তাৰ একো প্ৰমাণ নাই। পৰম ইশ্বৰে নিচই বেজাৰ হৈ তোমোলাকৰ পাপ পৰ্ব্বতৰ সমান ডাঙৰ হোআত তেঁও অহিত হৈচে, তেনেহলে আমি কি কৰিম ? মই

উত্তৰ দি কলৌ, প্ৰাচিভ হ'ব লাগে, প্ৰাচিভ নহলে ন হ'ই, তাত বাজে আৰু উপাই নাই। সিহঁতে শ্রুধিলে, কি নো প্ৰাচিভ হ'ব লাগে ? মই কলৌ, কোনো মানুহে যদি এস কপ ধাৰ কৰে, তেন্তে তাক শ্রুজিবলৈ এস কপ লাগে, তাতকৈ কম হলে ধাৰ মাৰিব নোআবে। সেই কপে পাপৰ বেচ ছুখ, আৰু জিমান পাপ থাকে, তাৰ প্ৰাচিভৰ নিমিত্তে সেই মান ছুখ লাগে, সিহঁতে বুলিলে, অহ, এনে কথা ব'ব আচৰ্জ, আমাৰ পাপ অসিমা, আৰু এইমান ছুখ কোনে সহিব পাৰে ? মানুহবিলাকৰ মাজত কোনেও ভুজিব নোআবে বুলি কলৌ, আৰু ইশ্বৰে উপাই নি দিলে আমি সকলো অনন্ত কাল নৰক জাতনা ভুজিলো-হেঁতেন। সিহঁতে শ্রুধিলে, ইশ্বৰে নো কি উপাই কৰিলে, তাক আমি শ্রুনা নাই। মই কলৌ, হাই হাই, এনে শ্রুত বাত্ৰা ভোমালোকৰ কানত ন পৰিল নে ? মই হলে তাক শ্রু শ্রুধিলে একো আসা নো হোআকৈ এতিয়ালৈকে এজ্জাৰতে ফুৰি থাকিলোহেঁতেন। পাপৰ পৰা উধাৰিবলৈ মানুহবিলাকৰ মাজত উপাই নাই দেখি, পৰম ইশ্বৰে অহুগ্ৰহ কৰি আপোনাৰ পুত্ৰক এই প্ৰিথিবিটলৈ পঠালে; তেওঁ আমাৰ সকলোৰে পাপৰ ভাৰ লৈ আমাৰ সলনি হৈ, পেৰেকনিভ আপোনাৰ প্ৰান তিয়াগ কৰিলে। তেওঁ সামান্য কপে মৰিল, এনে ন হ'ই, অসিমা ছুখ খাইহে মৰিল, এই কাৰনে তেওঁৰ মৰনত পাৰ্শি লোকৰ জামিন হোআ হেন দেখা গল। আৰু এনে প্ৰাচিভত পৰম ইশ্বৰো সন্তুষ্ট হ'ল, আৰু তেওঁৰ দোআৰাই আমাৰ প্ৰাৰ্থনাও শ্রুনিব বুলি আমি ঠিককৈ জানিচোঁ। তথাপি প্ৰাৰ্থনা কৰোঁতে তেওঁৰ পুত্ৰৰ নাম সদাই ল'ব লাগে, ন ললে ইশ্বৰে সন্তুষ্ট হওক চাৰি বিতুটহে হ'ব; কিয়নো আপোনাৰ পুত্ৰত বিশ্বাস কৰিবলৈ সেই নাম পৰম ইশ্বৰে দিলে, তাকে ন ললে কোনো কপে তেওঁৰ অহুগ্ৰহ পাৰ নোআবা। সিহঁতে শ্রুধিলে, বোলে, ইশ্বৰৰ পুত্ৰৰ নাম লৈ প্ৰাৰ্থনা কৰিলে, পাপ খেমা হোআৰ প্ৰমান পোআ জাই নে ? মই কলৌ হই, কিন্তু আমি তেওঁৰ আগত সকলো পাপ সৈ কাৰ্হি অকপট মনেৰে

পৰম ইশ্বৰৰ পুত্ৰৰ মৰনত আশ্ৰই লব লাগে, তেহে আমাৰ পাপ খেমা হোআৰ নিচই প্ৰমান পাম ; আৰু বিদয়তে সকলো পাপ দমন কৰিবলৈ সন্তিমন্ত উত্তপতি হব । তেতিয়া সিবিলাকে বৰ মন দি মোলৈ একে ঠবে চাই, আৰু সুধিলে, ইশ্বৰৰ পুত্ৰত আশ্ৰই লগতেই আমাৰ আগলৈ গতি কি হ'ব, তাক আমি জানিব পাৰিম নে ? তেতিয়া মই সিহঁতক উত্তৰ দি কলোঁ, হই জানিব পাৰিবা । পৰম ইশ্বৰ তুটু হলে আমাৰ মনত সান্ত্বনাৰে ভৰাই দি দ্ৰিচ ভাৰসা কৰাব, আৰু তাতকৈও মৰনৰ ভই গুচিব, ভই কৰোক চাৰি সান্ত্বনাহে পাব ; কিয়নো পৰম ইশ্বৰে দণ্ডৰ আগ্যা নো হোআকৈ আসা ভাৰসা সদায় মনতে দিচে, ইয়াক ঠিককৈ জানিব পাৰে । ইশ্বৰ আৰু মাজুহবিলাকৰ মাজত সেই পুত্ৰ সমজুহাৰ বিসইৰ অধিকাৰ হল, আৰু তেওঁত বিশ্বাস কৰাবিলাকক ইশ্বৰে সৈতে নিচই মিল কৰিব । এই কথা সুনি সিবিলাকে ইটে সিটৰ মুখলৈ চাই বুলিলে, বোলে, এয়ে বৰ চিকন কথা । পাচে সিহঁতে আৰুও মোত সুধিলে, এই সকল কথা কোন সাক্ষত লিখিচে ? তেতিয়া মই কলোঁ, ইশ্বৰে ধৰম সাক্ষত লিখিচে, তাকে পহিলে জানিব পাৰে, অৰ্থাত কি কপে পাপৰ কাৰণ পৰম ইশ্বৰৰ ক্ৰোধ লোকবিলাকৰ ওপৰত লাগিল, আৰু সেই ক্ৰোধ গুচাবলৈ তেওঁ আপোন পুত্ৰক পাপি লোকৰ কাৰনে প্ৰিথিবলৈ পঠাই তেওঁৰ তেজ্জৰে পাপৰ প্ৰাচিতি কৰিলে, আৰু কি কপে তেওঁ তিন দিনৰ দিনা মৈদামৰ পৰা উঠি, ইশ্বৰৰ ওচৰলৈ উভতি গ'ল, আৰু সেসৰ দিনা তেওঁ তেজ্জৰি মহিমাৰে পুনৰাই এই প্ৰিথিবিত লোকবিলাকৰ সোধ কৰিবলৈ আহিব, এই সকল কথা তাতে লিখা আছে, তাকে পহিলে প্ৰকাশ কপে জানিব পাৰিবা । এনে কথা কৈ বিদাই লৈ উভতি আহিলোঁ ।

সোম বাৰ ৰাতি পুজা নাও মেলি উজাই আহি গধূলি মঙ্গলদৈৰ ঘাট পাই তাতে নাও ৰাখিলোঁ । ঘাটৰ পৰা জিলালৈ এক ঘণ্টামান বাট জাব লাগে, সেই কাৰনে মই জোআ নাই । পাঁচ জন চাহাব

লোক গোট খাইছিল, এজন পাছৰি চাহাব, মেম চাহাব, আৰু দুই জন বাবাও আছিল। মেম চাহাবৰ কিছুমান বেমাৰ হোআতে নদিও হেৰা খাবলৈ গৈছিল, আৰু উইলমত চাহাব, তেওঁৰ মেম চাহাবে সৈতে কলিকতাৰ পৰা নাজিৰালৈ এখান বজৰাত চাহ কম্পানিৰ বিসই লবলৈ আহিছে। আৰু দিবুৰ গবৰ পৰা জেজিক চাহাবে ভতিয়াই আহিছে, কাৰন তেওঁৰ মেম চাহাবক কলিকতালৈ ভাপ জাহাজত পঠাইছিল, কিন্তু জাহাজত জাঁওতে কোনো কাৰনে তেওঁৰ গিয়ান হিন হোআ হেতুকে আৰু জাব নোআবে বুলি জাহাজৰ অধিকাৰে তেওঁক ঢাকাত এৰি গল, তেওঁকে দেখিলৈ চাহাবে ভতিয়াই গৈছে। তেওঁৰ বদলি পিটাৰ চাহাব তেওঁৰ মেম চাহাব আৰু এটি বাবাই সৈতে কলিকতাৰ পৰা আহিছিল। পাচে তেওঁৰ মেমৰ বাটত আহোঁতে কিবা বেমাৰ হৈ মজলদৈ পাঁওতেই মৰিল। তেওঁৰ মৰা স কবৰ দিবৰ কাৰনে গোআহাটি ভতিয়াই নি তাতে কবৰ দি পুনৰাই উজাই আহিল। আৰু তেজপুৰৰ কলেজৰ চাহাবে দৰঙ্গ জিলাৰ কপিত মাটি নদিএ নষ্ট কৰাৰ কাৰনে তাকে কি কপে তেঁতি বাখিম বুলি চাবলৈ জাঁওতে গধূলি হোআৰ কাৰনে এই বাতি হাৰক চাহাবৰ বজলাতে থাকিল। মই হলে বামলৈ উঠি এজুম ডোম মাজুহক বহি থাকিবৰ দেখি সিহঁতৰ ওচৰলৈ গৈ সুধিলোঁ, তহঁতে ইয়াত কি কৰিচা? সিহঁতে কলে আমি কানি খাইচোঁ। মই কলোঁ, অহ কানি খাইচা, সেয়ে তোমালোকৰ সৰুহে; অনেক অনেক মাজুহক নষ্ট কৰিলে, ইয়াক তহঁতে নে জানিলি নে? সিহঁতে বোলে, হই, এই সকল আমি জানোঁ, তথাপি কি কৰিম? এখিব নোআবোঁ, খোআ সহজ, কানিএ সৰুতকৈ টানিচে। জেতিয়া কানি খাবলৈ পাঁও তেতিয়াহে লৰা তিবোতা আদি কৰি সকলোকে আলাপ প্ৰিতি কৰোঁ; কিন্তু কানি নে খালে সকলোকে একো মূল্য হেন নে দেখোঁ, কেৱল মাটিৰ নিচিনা মানোঁ। কম্পানিৰ দিনৰ পূৰ্বে প্ৰাই কোনে নে খাইছিল, এতিয়া হলে প্ৰাই সকলোএ

কানি খাই, আৰু লোকবিলাকৰ প্ৰান হিন হ'ল। মই সিহঁতত কলোঁ। এই সত্ৰ বৰ সৰু আৰু অচমিয়াবিলাকক সিন্ধে বন্দি কৰিচে, তথাপি দমন কৰিলে কৰিব পাৰে। প্ৰথমতে সেই সত্ৰই দুই এক মাহ মানলৈকে বৰকৈ জুখ কৰিব; কি জানি কানিয়াবিলাকে বুলিব, হাই হাই, কেনেকৈ থাকিম, আমি হলে সকলো নিচই নষ্ট হয়। এনে সত্ৰক কোনেও সহিব নোআৰে, কিন্তু ক্ৰমে ক্ৰমে যদি খেদি দি থাকে, তেন্তে তাৰ বল কমি জাব, পাচত নিচই ঘাটি কৰা হ'ব। সিহঁতে কিছু সন্মত হোআ জেন দেখি, মই আৰু কথা কলোঁ, তইও বৰ সন্তানবিলাকে যদি সেই সত্ৰক কেতিয়াও নো চোএ, তেন্তে কোনো কপে দুই এক পুৰুস হলে তাক দেসৰ পৰা খেদোআ হ'ব; এই সকলোকে কৈ নাৱলৈ আহিলোঁ।

বুধ বাৰ গধূলি এটা ঘাট পাই তাতে ৰাতি ৰলোঁ। সেই ঘাটতে মাচ কিনিবৰ নিমিত্তে দুই তিনি দিনমান বাটৰ পৰা অহা তিনি কুৰিমান কচাৰি লোকক তাতে লগ পালোঁ। সিহঁতে কাতি, মাহৰ পৰা বহাগলৈকে অহা জোআ কৰি তিনি চাৰি কুৰিমান লোক এই ঠাইতে থাকে। সিহঁতে ডোম লোকৰ পৰা কেঁচা মাচ কিনি ৰদত স্নকুআই আপোন আপোন গাঁৱলৈ নি কোনোটোৰ ভাবে লা সলাই, পাচে সেই লা আনি কেঁয়াবিলাকত বেচি ধন পাই, সেই ধন আনি খাজনা সোধাই, আৰু কোনোবোৰে হলে আপোনাৰ লৰা তিবোতাই সৈতে ঘৰতে খাই। এতিয়া হলে সিহঁতে মাচ পোআ নাই, স্নখা হাতে ঘৰলৈ উভতি জাব লাগিব বুলি কলে। কচাৰি লোক হলে অগিয়ানি আৰু মহাজনবিলাকেও সিহঁতক বৰকৈ ঠগাই বুলি স্ননিচোঁ। কপানিএ যদি সিহঁতলৈ অল্পগ্ৰহ কৰি সিবিলাকৰ মাজত ইকুল পাতে, তেন্তে দুই এক বচৰতে সিবিলাক বৰ উভম লোক হ'ব পাৰে।

সিদ্ধিৰ পৰ্বত এৰি আহি ৰাতি পুআই উজাই জাঁওতে এটা ওখ গৰাৰ ওপৰত বহি থকা এটা বৰ ডাকৰ বাঘ দেখিলোঁ। সি মানুহৰ মাত স্ননি মুৰ দাজ্জি দাজ্জি চাই গোটা চাৰেক মানুহক দেখি, তই

পাই মাটিত পেট পেলাই তাতে থাকিল। আমি তাৰ পৰা গুচি আহিলোঁ; পাচে আহি আহি তেজপুৰৰ পৰ্বত মথা দেখা পালোঁ। সেই পৰ্বত দূৰৈৰ পৰা দেখিবলৈ সুন্দৰ, কিন্তু তাৰ ওচৰলৈ আহি নিবাসি লোক নিচই থাকিব হেন দেখিলোঁ। ইয়াত চাবলৈ জি জি বস্তু আছে, তাৰ সকলোৰ মাজত স্ৰীজুত মাৰ্তিন চাহাবৰ বৰ গচৰ এঁঠা বনোআ কলক আচৰিত হেন দেখিলোঁ। সেই এঁঠা কি কপে বনাইচে, তাকে কিছুমান তলত লিখা হৈছে। সেই এঁঠা ছই তিনি দিনমান বাটৰ অন্তৰ এখন জাবনিৰ পৰা গাঁৱলিয়া মানুহবিলাকে বেচিবগৈ প্ৰতিজনে একে বেলিএ ত্ৰিচ সেৰ মান আনে। তাৰ দাম মোনত ছই টকা চাৰি অনা। এঁঠা কৰোআ বৰ্কাচিএ সিহঁতৰ পৰা কিনি পুখুৰিৰ নিচিনা মাটিত পুতি বৰ একোটা পেৰাত থই। আৰু সেই পেৰাৰ তলত এঁঠাৰ পানি জাবলৈ ছই তিনিটা মান বাট পেচ দি ৰাখে। পাচে জিমান এঁঠা সেইমান পানি তাতে মিহলি কৰে; কাৰণ পানি নিদিলে এঁঠা গোট নে খাই আৰু পগাই বনাৰ নোআৰে। পাচে চাৰি পাঁচ দিনৰ মুৰত এঁঠা নিৰ্মল হৈ পানিৰ ওপৰত উপজিলে তেতিয়া পেৰাৰ তলত থকা সেই পেচ খুলি দিলে, পানিবোৰ জাই, এঁঠাবোৰ থাকে। পাচে তাৰ পৰা তুলি আনি লোৰ বৰ খালিত ছই তিনি ঘণ্টামান পগাই। তেতিয়া সেই এঁঠা সিঙে, তেতিয়া খালিৰ পৰা এডাল মাৰিৰ মুৰত থকা তিনিটা লোৰ কাইটেৰে খোচ মাৰি মাৰি উলিয়াই। ইটা বনোআৰ নিচিনা দিঘলে ছই হাত, পখালি এক হাত, ইমান ডাঙ্গৰ এখন খৰমাত ভৰাই। পাচে খৰমাৰ তলে ওপৰে তাৰ সমানে লোৰ ছই চতা পাত দি পাচে চেপা পেচৰ তাতে শূমাই দি পেচ ছই মানুহে ঘুৰাই এক ঘণ্টামান তাতে ৰাখে। পাচে তেতিয়া এঁঠা গোট খাই, আৰু তাৰ পানি ওলাই, তেতিয়া তাৰ পৰা উলিয়াই সমানে জুখি কৰতেবে মাজতে কাতি চাৰি চুকিয়া ছইখান কৰি বদন্ত থই। পাচে আৰুও তেল পেৰা সালৰ নিচিনা এক জন্তুত

সুমাই দি এক বাতি চৌপি পানি ওলাব দিএ। পাচে তাৰ পৰা উলিয়াই আকও বৰ ধালিত পানি দি ছই তিনি ঘণ্টামান সিজাই থাকে। জেতিয়া হব তেতিয়া আকও সেই চেপা জন্তত একদিন এক বাতি চেপে। পাচে তাৰ পৰা উলিয়াই ওপৰত চুন লিপি বদত সুকাবলৈ দিএ; জেতিয়া সুকাই তেতিয়া চন্দুকে পতি পাঁচ মোনকৈ ভৰাই বিলাত দেসলৈ পঠাই। গল সনে চাৰি স মোন মান পঠাইছিল। আক তাৰে পৰা অনেক লাভ পালে বুলি সুনিৰ্ণো। এই বচৰত বাৰ স মোন মান পঠাব বুলি সুনিৰ্ণো। বিলাতৰ কাৰিকৰবিলাকে তাকে কিনি সেই এঁঠাৰে জুতা পা খোজা চৰিয়া আক প্ৰাণ বন্ধা কৰা সক সক নাও তুমি অনেক বকমৰ কাপৰ পালঙ্গ আক লবাই ওমলা অনেক বকমৰ বস্তু বনাই। সিবিলাকেও তাৰে দোআৰাই অনেক লাভ পাইচে।

ক. ক.

১৭ আষোন, সন ১৮৫৩।

অচমিয়া ভাষা ।

On the Assamese Language.

২ বছৰ । নম্বৰ ২ । ফেব্ৰুৱাৰি, ১৮৫৪ ।

এতিয়া আমি অচমিয়া ভাষাৰ বিষয়ে প্ৰস্তাব কৰোঁ, ভাৰত বৰ্ষত জিৰমান চলিত ভাষা আছে তাৰ প্ৰাই আটায়েই সংক্ৰিত ভাষাৰ ঠাল, অৰ্থাৎ সকলোৰে সংস্কৃত ভাষা মূল । আৰু অচমিয়া ভাষাও ইবিলাকৰ নিচিনা সংক্ৰিতৰ এটা ঠাল । কিন্তু অনেক লোকে সংক্ৰিতনো অচমিয়া ভাষাৰ কেনেকৈ মূল হই তাক শ্বৰিৰ পাৰে, এতেকে আমি তাক ভাঙ্গি কওঁ ।

সংক্ৰিত অতি প্ৰাচীন আৰু উৎকৃষ্ট ভাষা, অতি পুৰণি কালৰে পৰা প্ৰধান প্ৰধান পণ্ডিত সকলে এই ভাষাৰে নানা বিষয়ক পুথি লিখি, ইয়াক প্ৰিথিবিৰ মাজত এক অপূৰ্ব আৰু বিতোপন ভাষা কৰিচে । এনে অভিপ্ৰাই বা বস্তু এই নাই জে ইয়াত শূন্যৰে প্ৰকাশিব নোআৰি ; এই ভাষাত এনে একোখন শূন্যৰ শূন্যৰ পুথি আছে জে তাক পহিলে মন প্ৰকুল আৰু গিয়ান উদয় হই । অঙ্ক, জ্যোতিষ, সাহিত্য সাস্ত্ৰৰ পুথি ইয়াত অনেক আছে । শূনা গৈচে পুৰণি গ্ৰিক দেশৰ লোক সকলে ভাৰত বৰ্ষৰ পৰা জ্যোতিষ আৰু অঙ্কবিজ্ঞা বিষয়ক অনেক কথা নিচে । পঞ্চ বচনাত সংক্ৰিত ভাষা অতি অপূৰ্ব, মহাত্মা মৰ উলিয়ম জোনন্ চাহাবে সংক্ৰিত ভাষাৰ পঞ্চৰ পুথি পহি পৰম হৰ্স পাই ইয়াক এক আচৰিত আৰু বিতোপন ভাষা বুলি কৈচে । সংক্ৰিত কবি সকলে আদি বস, ককনা বস, হান্ত বস, সান্তি বস, বিব বস, অঙ্কুত বস সকলোকে শূন্যৰ ৰূপে বৰ্ণনা কৰিব পাৰিছিল । কিন্তু আদি আৰু সান্তি

বসন্ত বিসেস পাৰ্গত আছিল। পঞ্চ বচনাত কুৰি সকলে জেনে নিপুনতা দেখুআই গৈচে তাক লিখা অত্যন্ত বিস্তৰ, এতেকে তাক এৰিলোঁ। সংক্ৰিত ভাসাত পদ পুথি সবহ, গল্প পুথি তাকৰ।

ভাৰত বৰ্ষৰ পণ্ডিত সকলে সংক্ৰিতক “দেবভাসা” বুলি কই, আৰু এতেকে ইয়াৰ লোক সকলে আগৰ কালত ইয়াৰে কথা বাত্ৰা কৈছিল আৰু পুথি লিখিছিল বুলি জনা জাই; কিন্তু এতিয়া ই কথা বাত্ৰা কোআত বেৰহাৰ নাই, কেৱল পৰীতহে বেৰহাৰ আছে। ইউৰপৰ পণ্ডিত সকলে লিখিচে, সংক্ৰিত ভাসা ইৰান নামে এক দেশৰ লোক সকলৰ ভাসা আছিল, সিহঁতেই মাজে মাজে ভাৰত বৰ্ষ আৰু জাৰ্মানি, গ্ৰিক, ৰোম প্ৰভৃতি দেশলৈ গৈ বাস কৰি এই ভাসা প্ৰচাৰ কৰিলে। কিন্তু এতিয়া এই সকলো এনে বেলেগ হৈচে গুৰিত একে ভাসা থকা বুলিবই নোআৰি। সেই সকল লোকৰ সম্ভাৱন সম্ভৱি ক্ৰমে বাহিলত নানা ঠাইলৈ গৈ নানাবিধ ভাসা সৃষ্টি কৰিলে। অৰ্থাত হিন্দুস্থানি, বঙ্গালি, অচমিয়া উৰিয়া মহাৰাষ্ট্ৰ প্ৰভৃতি ভাসা কৰিলে। সংক্ৰিত ভাষা সিকাত আমাৰ পথ্যে অনেক উপকাৰ হই। ইয়াক সিকিলে পূৰ্ব কালৰ হিন্দু সকলৰ ধৰ্ম, নিতি, আচাৰ বেৰহাৰ জানিব পাৰি, আৰু অচমিয়া ভাসাকো সুৱনি কৰিব পাৰি, কিয়নো ই তাৰ ঠাল।

অচমিয়া ভাসাও সংক্ৰিতৰ এটা ঠাল ইয়াক নিসংসয়ে জনা গল। এতেকে তাৰ কথা কিছুমান লিখোঁ। অচমিয়া ভাসা এতিয়া এনে ছৰাৰস্থাত আছে জে তাৰ বিসয়ক প্ৰস্তাৱ লিখা আমাৰ নিচিনা অদুৰদৰ্শি মানুহৰ সমন্ধে অতি কঠিন। কোনো কোনো লোকে এনে ভাবিবও পাৰে অচমিয়া ভাসা বঙ্গালি ভাসাৰ পৰা ওলাইচে। কিন্তু এনে চিন্তা কৰা অতি অমূলক। সিহঁত ছুইবো পৰম্পৰ জি মিল আছে সি কেৱল ছুইও সংক্ৰিতৰ ঠাল হোআ দেখিহে হৈচে, নতুবা আন কাৰন নাই। অকল বঙ্গালিও ন হই, সংক্ৰিতৰ জি আন এটা ঠাল উৰিয়া ভাসা, সি বঙ্গাল দেশৰো

সিফাল অচম দেসৰ পৰাও অনেক দূৰৈ, তাৰো সবহু কথা অচমিয়াই সৈতে মিলে। জি সকল কথা তলত লিখা গল, সি বজালিতকৈও উৰিয়াই সৈতে বেচি সমন্ধ বাখে। ইয়াত জি সকল বজালি কথাৰ দ্ৰিষ্টান্ত লিখা গল, সি প্ৰাই কলিকতাৰ ফালৰহে। যদি অচমিয়াৰ বজালি ভাষাৰ পৰা ওলোআ কোনো লোকে কই, তেন্তে এই সকল কথাৰ মিল দেখি উৰিয়াৰ পৰাও ওলোআ বুলিব পাৰি। যদি কোনোএ কই বজাল দেস অচম দেসৰ ওচৰ, এতেকে তাৰ পৰা ওলোআহে সম্ভৱ হই, তাত আমাৰ উত্তৰ এই, সি কথা অতি অমূলক, অচমিয়া ভাষা সংক্ৰিতৰ ঠাল হোআৰ নিমিত্তে তাৰ আন আন ঠালে সৈতে অৱশ্যে মিল থাকিব। অচম দেসৰ চাৰিও ফালে পৰ্বতীয়া জাতিবিলাক থকাৰ নিমিত্তে সিহঁতৰো অনেক কথা ইয়াত সোমাইচে। বিসেসকৈ আহোমে অচম দেসক জয় কৰি লোআত হেজাৰে হেজাৰে আহোমবিলাক আপোন দেশৰ পৰা আহিলত সিহঁতৰো অনেক কথা অচমিয়াৰ মাজত সোমাইচে। সিহঁত আহিবৰ দিনৰে পৰা অচমিয়া কথাৰ উচাৰনৰো অনেক বিক্ৰিতি পালে।

অচমিয়া আৰু উৰিয়া কথাৰ মাজত জিবিলাক ইটে সিটে মিল আছে, তাৰ গোটাচাবেক লিখা গৈচে।

অচমিয়া	উৰিয়া	বজালি
গচ	গচ	গাচ
পুখুৰি	পুখুৰি	পুখুৰ, পুখুৰি
ও (টেলা)	ও	চালতে
পিছি	পিছি	পৰে
থৰ	থৰা	বজুৰ
বুলিলে	বুলিলে	বলুলে
তল	তল	তলায় নিচে
কেকেলা	কলবা	উম্ছে

বাট	বাট	পুথ বাস্তা
বুলি	বুলি	বলিয়া
কবিলন্ত	কবিলন্ত	কবিল, কল্লে
খাইলন্ত	খাইলন্ত	খাইল, খেলে
ইত্যাদি	ইত্যাদি	
খেকাব	খংকাব	গয়েব
মাই	মাই	মামি
থিয় হই	থিয়া হই	দাঁড়িয়ে

ক্রমসঃ প্রকাশ্য ।

এজন অচমিয়া লোক ।

৫ জাহুআৰি কলিকতা ১৮৭৪

কিৰ্তন কৰাৰ কথা ।

A Missionary Journal.

২ বছৰ । নম্বৰ ৩ । মাৰ্চ, ১৮৫৪ ।

নবেম্বৰ ১০ তাৰিখে আমি ভেজপুৰৰ উত্তৰ পশ্চিম চুকে থকা গাঁওবিলাকৰ মানুহৰ মাজত প্ৰভু যিচু খ্ৰিষ্টৰ মৃত বস্ত্ৰাৰ কথা কিৰ্তন কৰিবৰ মনেৰে জাত্ৰা কৰিলোঁ। তাৰে কোনো ঞ্চেইনো ঘটনা লিখিবৰ ইচ্ছা হোৱাত সংক্ষেপে লিখি জনাব খুজিলোঁ। সেই সকল কথা মোৰ বিবৰনৰ পুথিত লিখিবলৈ নো হোৱাত জি জি কথা মনেৰে ভাবনা কৰি সোঁজবনত আহিচে, তাকেহে তলত লিখিলোঁ।

প্ৰথমে আমি গৈ মৰপি মৌজাৰ নাম ঘৰত হু বাতি বুলোঁ। তাতে ব্ৰহ্মা, বিষ্ণু, আৰু গোবিন্দ, এই তিনি মূৰ্তি আছে। এটা কাঠৰ, দুটা পিতলৰ বা কাঁহৰ; তাক কাপৰেৰে ঢাকি ধোৱাত ভালকৈ দেখিবলৈ ন হ'ল। তাত থাকোঁতে এদিনা বাতি পুজাতে সাত কি আঠ বছৰৰ সময়ত, মই চাউল সিজাই নাম ঘৰৰ পিৰালিত থিয় হৈ আচিলোঁ, চাহাবে হাজিৰি খাইছিল। এনে সময়তে এটা গনক মানুহে আহি মোক সুধিলে, বোলে, চাহাব ইয়ালৈ কিয় আহিচে? মই কলোঁ, বোলোঁ, চাহাবে ভোমালোকৰ আগত সত্য পৰম ইশ্বৰৰ কথা কিৰ্তন কৰিবলৈ আহিচে। তাতে সি উত্তৰ দিলে, বোলে, আমাৰ জানো পৰম ইশ্বৰ নাই? মই বুলিলোঁ, ভোমালোকৰ পৰম ইশ্বৰ হোৱা হলে ভোমালোকে সিল, কাঠ এইবিলাকৰ মূৰ্তি সাজি তাৰ আগত আঠ পাৰি সেৱা কিয় কৰিবা? সেই ঠাইতে নাম ঘৰৰ পানি পোতাৰ কজাত, চাহাবৰ মচালচিএ

মলা ধঁপাত ছপি হোঁকাটো ওলোমাই থৈছিলে ; সেই গনক মাহুহটে তাকে চুই বুলিলে, আমি এই হোঁকাটোকে ইশ্বৰ বুলি মানিচোঁ। তুমি কি আমাক এক নতুন ইশ্বৰক চিনাবলৈ আহিচানে ? আমি তাক নে মানোঁ, হোঁকাটোকেই মানিম। পাচে মই কলোঁ, জদি তুমি হোঁকাটোকে ইশ্বৰ বুলিচা, তেন্তে কাঠ পিতলৰ মূৰ্তি সাজি নাম ঘৰত থৈ সিবিলাকক সেৱা কৰা কিয় ? হোঁকাটো থৈ তাকেই সেৱা কৰিব লাগিছিল। তাৰ ছদিনৰ পাচে আমাৰ তাম্বু ঘৰ তুলি সেই ঠাইৰ পৰা অলপ নিলগত বৰলোঁ। ১৫ দিন মান সেই ঠাইত থাকি, তাত থকা সকলো গাঁৱৰ ঘৰে ঘৰে গৈ ত্ৰান কৰ্ত্তাৰ কথা কিৰ্তন কৰিলোঁ। জিবিলাকে সত্য ধৰম আৰু ত্ৰান কৰ্ত্তা স্নিচু খ্ৰিষ্টৰ কথা সত্য বুলি মানি সৈ কৰে, এনে অনেক মাহুহক লগ পালোঁ। আমি এদিন দিপুতাৰ আলি বন্ধা চাৰি স কি পাঁচ স মাহুহৰ আগত প্ৰভু স্নিচু খ্ৰিষ্টৰ কথা কিৰ্তন কৰিলোঁ। আৰু আমি তিনিটা মান গিত গাই শুনালোঁ, তাতে অনেকে মন দি শুনিলে ; আৰু অনেকে আহি আমাৰ পৰা ধৰম সান্ধৰ পুথি খুজি খুজি নিলে।

সেই মোজাত থাকোঁতেই এজন প্ৰবৰ্নমেণ্টৰ ইন্সুল পণ্ডিতে আহি মই চাউল সিজোআ ঠাইৰ কিছু দূৰৈত থিয় হলহি। তেওঁ বায়ুন আছিল, ক্ৰমে ক্ৰমে মই তেওঁৰে সৈতে ধৰমৰ কথা আৰম্ভন কৰিলত তেওঁ কলে, বোলে, আন আন মাহুহে সেই ধৰম ললে আমিও লম। আৰু আন এদিনা কলে, বোলে কম্পানিয়ে যদি হুকুম দিএ, তেন্তে আমি আটায়ে খ্ৰিষ্টিয়ান হম। হাই, হাই, দেখাচোন, কিমান মাহুহে আন লোকলৈ বাট চাই আপোনাৰ জিৱৰ পৰিত্ৰান হেৰুৱাবলৈ কাৰ্য্য কৰিচে।

আৰু এদিনা আমি ডেকা চুবুৰিৰ গাঁৱৰ কাললৈ কিৰ্তন কৰিবলৈ গলোঁ, সেই গাঁৱত গোপাল ঠাকুৰৰ মূৰ্তি থকা এটা নাম ঘৰ আছিল ; সেই ঘৰতে বায়ুন পোৰোহিত, আৰু পোৰোহী কেই জন মানেও হোম জঁগ্য আজি কৰম কৰিছিল। এনেতে আমি সেই ঠাইত

গৈ ওসালোঁ, সিবিলাকে আমাক নাম স্বৰত বহিবলৈ দিয়াত, মূৰ্তি থকা পোনে মুখা মুৰিটক হুমাৰ মুখতে বহিলোঁ, আমি সিবিলাকত সুধিলোঁ, তোমালোকে কি কৰিচাইক ? সিবিলাকে কলে, আমি ইশ্বৰলৈ বস্তু উচৰ্গিচো। আমি সুধিলোঁ, ইশ্বৰ ত্ৰিস্ত নে অত্ৰিস্ত। সিবিলাকে কলে অত্ৰিস্ত। আমি কলোঁ, হই এয়ে সত্য কথা। তেওঁ অত্ৰিস্ত, তেওঁক কোনেও দেখা নাই, কিন্তু তেওঁ সকলোকে দেখে ; তেওঁৰ আগত সকলো ত্ৰিস্ত ; যদি তেওঁ অত্ৰিস্ত অৰ্থাত তেওঁক কোনেও দেখা নে পাই আক দেখাও নাই ; তেন্তে তেওঁৰ আকাৰ এনে বা তেনে হই, এই বুলি তেওঁৰ মূৰ্তি কেনেকৈ সাজিচা ? সিবিলাকে কলে, বোলে আমি মূৰ্তিৰ আগত নি দিয়াকৈ আক আগত সেৱা ন কৰি কেনেকৈ ইশ্বৰক সেৱা কৰিম ? পাচে আমি কলোঁ, বোলোঁ, দেখা ইশ্বৰে তোমাৰ আত্মা, মন, কান, চকু, নাক সকলোকে সজিচে। সিবিলাকে কলে, হই। বাক জি জনে তোমাক সুনিবলৈ কান সজিলে, তেওঁ নো তোমাৰ কথা হু সুনিব নে। জি জনে তোমাৰ বুজিবলৈ গিয়ান দিচে, তেওঁ নো তোমাৰ কথা নে জানিব নে ? জি জনে তোমাৰ চকু সজিলে তুমি তেওঁলৈ কি কি কৰিচা, তাক নো নে দেখিব নে ? তুমি জে কাঠৰ মূৰ্তি সাজি অগ্ৰানি বস্তুৰ আগত ইশ্বৰ বুলি সেৱা কৰিচা।

পাচে আমি আকও কলোঁ, জি জনে স্বৰ্গ মৰ্ত্য পাতাল আদি কৰি তিনিও ভুবনক সজিচে, এনে জি সৰ্বসক্তিমন্ত ইশ্বৰ, তুমি তেওঁৰ স্ৰজা বস্তুৰপৰা এডোখৰ নকচা কাটি, ইশ্বৰ ইয়াতে নিবাস কৰিব বুলি আমাৰ নৈবেদ্যৰ জ্ঞান লব বুলি ভাবিচা নে ? গোটেই খন জগত তেওঁৰ ন হই নে ? তেওঁৰ থকা ঠাই নাই নে ? তেওঁ এনে কুচিহ্ন মূৰ্তিত থাকিব নে ? আক জি জনে আমি অধম মনুষ্য স্মৃথে থাই লৈ থাকি তেওঁৰ গুন গাবলৈ আমাক জীৱনৰ নামা বিধ খোজা আহাৰ আক বস্তু দিচে। এনে বস্তুৰ পৰা তুমি এমুঠি চাউল বি তেওঁক স্নানসা কৰি কেনেকৈ সন্তুষ্ট কৰিব পাৰা ?

জেনৈক এজন দয়াবন্ত ধনবান মানুহে কোনো ছুখিয়া এটাক দায়া কৰি তাৰ ছুখ দেখিব নোআৰি এখ লাখ টকা দিলে; তাতে সি জদি ঘূৰি আকও তাৰ পৰা এটা পাই আনি তেওঁক দি কই, এই পাইটো মই আপোনাৰ ওচৰলৈ ভেঁটি আনিচোঁ, আপুনি সন্তুষ্ট হওক। তাতে তেওঁ কব, মই তোক ছুখিয়া দেখি এই মান টকা দায়া কৰি দিচোঁ, তই পাই এটা আনি মোক সন্তুষ্ট কৰিব পাব নে? আটাই খনি কপ মোৰ ন হই নে?

পাচে সেই কপে তাত কিৰ্ত্তন কৰি কৰি ১৫ দিন মান তাত থাকি তাৰ পৰা পিঠাখোজা মৌজাত বলোঁ। তাতে প্ৰাই এমাহ মান থাকি, তাতো নাম ঘৰে নাম ঘৰে গোসাঁইবিলাক, আক ভকত, আক ৰায়তৰ ঘৰে ঘৰে কিৰ্ত্তন কৰি কৰি ফুৰিলোঁ।

বাহবাৰি গাঁৱৰ এক মানুহৰ ঘৰত বিয়া সভা কৰাইছিল, আক মানুহক ভোজ খুজাইছিল। তাতো হু কুৰি মান মানুহৰ আগত জ্ঞান কৰ্ত্তা প্ৰভু যিচু খ্ৰিষ্টৰ কথা কীৰ্ত্তন কৰিলোঁ। আক সেই মৌজাৰ নমাটি গাঁৱত নাম ঘৰত গোসাঁইবিলাকে মানুহ গোট খুজাই তাত সভা কৰিছিল, তাতো ভালেমান মানুহৰ আগত নাম ঘৰৰ ছুআৰ সুইত থিয় হৈ, সিবিলাকে কৰা কৰম সকলো বিফল হৈচে, তাৰে জে পৰিত্ৰাণ নে পাই, এনে কথা ভালেমান প্ৰমানেৰে বুজালোঁ। সেই পিঠাখোজা মৌজাত জিবিলাকে সত্য ধৰমৰ কথা ভাল পাই গ্ৰহন কৰিবৰ ইচা আছে, এনে অনেক মানুহক লগ পালোঁ; জদি সিহঁতৰ মাজত কোনো সাহিয়াল হোআ হলে, তেন্তে স্বকপকৈ জ্ঞান কৰ্ত্তাৰ নাম প্ৰকাশ কপে সৈ কাহিলেহেঁতেন। আক এদিনা এজন প্ৰাই খ্ৰিষ্টিয়ান হোআ মানুহৰ ঘৰত আমাৰ লৰাবিলাক আক আমি গৈ গিত পালোঁ, প্ৰাৰ্থনা কৰিলোঁ। তাতে অনেক মানুহ গোট খাইছিল, তাৰ পৰিয়ালে সৈতে সকলোএ সুনিলে; আক সেই মানুহে আহি আমাৰ পৰা নতুন নিয়ম এখন বুজি নিলে; আমি সেই মৌজাতে বহুত বহুত সাজ বিলাই দিলোঁ। এদিন এটা

মাতৃহে আহি শ্ৰদ্ধিলে, আমি কেনেকৈ পৰিত্ৰান পাম ? আমি কলৌ,
যিচু খ্ৰিষ্টত বিশ্বাস কৰা। সেই কপে আমি ইশ্বৰৰ ৰাজ্যৰ কথা
সকলোৰে আগত কীৰ্ত্তন কৰি কৰি, ডিচেম্বৰ ১৭ কি ১৮ তাৰিখে
তেজপুৰলৈ বৰদিনৰ কাৰনে আহিলোঁ।

ব. ন.

Style and Mode of Spelling.

২ বছৰ। নম্বৰ ৪। এপ্ৰিল, ১৮৫৫।

কিন্তু আমি কেৱল পণ্ডিতলৈ লিখা ন হই, সকলো মানুহৰ নিমিত্তে লিখিছোঁ। সংস্কৃত আৰু ভাষা মিহলি কৰিলে, আমি ভাল নে দেখোঁ; সংস্কৃত হলে শুধ সংস্কৃতিতই হব লাগে; ভাষা হলে শুধা ভাষা হব লাগে। সংস্কৃতিত প্ৰাই সজোগি আখৰ, ভাষাত গোট গোট আখৰ। আগৰ কালৰ মানুহৰ মুখত সংস্কৃতিৰ সকলো মাত লিখা দৰে ফুটিছিল; এতিয়া প্ৰাই পণ্ডিতৰ মুখতো লু ফুটে।

ভাষা লিখোঁতে, আখৰৰ জিমান জাতি, তিমানহে লিখিব লাগে; একে জাতিৰে দুই তিনি প্ৰভেদৰ সকাম নাই। জ, য জৰ, এই দুইৰো একেটা উচাৰন; এই হেতুকে অন্তস্থ যৰ বাহিৰে আন য নি লিখোঁ। শ, ষ, স, তিনিটাৰে একে মাত; ক্ৰী শ্ৰীৰ একো ভেদ নে দেখোঁ; আমি কেৱল সহে লিখোঁ। ন, ৭, আৰু হ্ৰস্ব দিৰ্ঘতো এই দৰে বুজিবা। ভাষাত বণ নো বোলে, বন হে বোলে; পানী হলে পানি বোলে, পাণীৰ ঠাইত পাপি; কুলৰ ঠাইত কুল; সূৰ্য্যৰ ঠাইত সূৰ্জ বা সূৰ্য। আৰু ৰেকৰ পাচত এটা আখৰ হুটাকৈ লু ফুটে; পৰ্বত নো বোলে, পৰ্বতহে বোলে; সৰ্ব্ব, ধৰ্ম, কৰ্ম, মৰ্ম, মুখত নোলাই; সৰ্ব, ধৰ্ম, কৰ্ম, মৰ্ম নাইবা ধৰম, কৰম, মৰম, এই ৰূপে ওলাই। শ্লোক লিখিলে সংস্কৃতিৰ ভাৱেৰে অৱশ্যে লিখিব লাগে; ভাষাত হলে আমাৰ দাই ন ধৰিবা। আৰু আমাৰ অকনোদইত যদি কোনো কোনো কথা ভাল নে দেখা, তেন্তে তাক এৰি ভালখিনি গ্ৰহন কৰিবা; জেনেকৈ শ্লোকত লিখা আছে, প্ৰোজ্ঞন্ত জল্পতাং পুংবাঃ স্ৰবা বাচাণ্ডভাণ্ডতা। গুনবৰ্ণাচ মাদন্তে হংসকীৰমিবাস্তবা।

অৰ্থাত পণ্ডিত গিয়ানি মানুহে কথা কোৱা লোকৰ ভাল বেয়া বাক্য শুনি গুন থকা বাক্য গ্ৰহন কৰে; জেনেকৈ ৰাজ হাঁহক পানিএ গাখিৰে মিহলাই দিলে, এঁৱা গাখিৰ বাঁচি খাই, পানি নে খাই।

মলুআ বজাৰ এখন চিঠি ।

The Mona.—Letter from Kopiraj.

২ বছৰ । নম্বৰ ২ । মেই, ১০৫৪ ।

মহা মহিম শ্রীজুত অকনোদই সম্পাদক
মহাসয়েন্দু ।

মই জাঁজিৰ পৰা নগা পৰ্বতলৈ সকলো বান্দবৰ ওপৰত বজা
হৈচৌ। মই মলুআ জাতিৰ দেখি মোক মলুআ বজা বোলে,
চাহাবে মোৰ নাম স্মৃনিব পাই। মই প্ৰায়ে অকনোদই নে চাঁও,
তথাচ এপ্ৰিল মাহৰ অকনোদই এটা মাজুহৰ হাতত দেখি নকচা
আক অলপমান কথা পৰি বৰ ভাল পালোঁ, এই কপে জদি মাহে
মাহে বান্দবৰ কথা লিখে, আমাৰ জাতৰ মাজত অকনোদই
লোআ অনেক গৰাকি ওলাব, কিন্তু মাজুহ জাতিএ হলে গিয়ানলৈ
প্ৰায়ে বৰকৈ মন ন কৰে বুলি মই স্মৃনিচৌ, আক হুটা মান বিসয়া,
আক ডাঙ্গৰ পণ্ডিত লোকৰ বাহিৰে আনবোৰে বচৰেকত এটকা দি
অকনোদই লবলৈকো কিণিন হই। আক স্মৃনিচৌ, লোআবিলাকৰ
মাজতো কোনো কোনোএ তিনি চাৰি বছৰলৈকো ভাব মূল্য একো
ধন নি দিএ, এই বৰ আচৰিত কথা। কিন্তু হে সম্পাদক মহাসই,
মোৰ কথা পত্তিলাবা, বান্দব সকল এইমান অনিয়াই কৰা আক
কিণিন ন হই। এই হেতুকে মাজুহৰ কথা এবি, আমাক আদি
কৰি সকলো জন্তৰ কথা লিখিলে আমি ভাল দেখোঁ, কিন্তু কেৱল
মাজুহৰ কথা লিখিলেহে আমি বেজাৰ পাঁও। মাজুহ জাতিএ
আপোনাক জি জি অলপ ধন দিএ, তাৰে একো ন হই। আমাৰ
প্ৰজাবিলাকক সিহঁতৰ দৰে শিক্ষা দিয়া হলেহেঁতেন, তেতিয়া মন

ভাল হৈ অলপিয়া এটকা ছুটকা নি দি, খৰালি কলত আপোনাক নি আমাৰ পৰ্বতৰ হিৰা মুকুতাৰ গাঁত আৰু পৰস পাথৰো দেখাই দিয়া হলহেঁতেন। আৰু আগেয়ে জি নকচা লিখিলে, সেইবোৰ ভাল হওঁতে হৈছে, কিন্তু এই দেশত থকা আমাৰ জাতৰ ন হই। এই নিমিত্তে অলপ নিবেদন কৰোঁ, পাচৰ মাহত আমাৰ জাতৰ ছুটা মানব নকচা, আৰু বিবৰন লিখিলে ভাল হই। এতিয়া আমাৰ খনিকৰে মোৰ নকচা তুলিছে, তাক পঠাই দিম। অমুগ্ৰহ কৰি এই চিঠিৰ ওপৰত তাক লিখিলে আমাৰ পাত্ৰ মন্ত্ৰি সকলোৰে জানন্দ হব, আৰু আপোনাবোৰে জস নাম থাকিব। কিন্তু চাহাবে এটা কথা বুজিব লাগে, এই হিন্দুস্থান দেশত হমুমস্তা প্ৰধান, আৰু ধৰ্ম্মি; পশ্চিম হিন্দুস্থানত মানুহে সেই জাতিক দেৱতাৰ দৰে পূজনীয়কৈ পুহি পুহি থাকে; এই হেতু হমুমস্তাৰ এক নকচা দিলে ভাল হই, কিন্তু মোৰ নকচাৰ ওপৰত কাৰো নকচা নি দিব। আৰু হলো সকলে সন্তুষ্ট হবৰ নিমিত্তে সিবিলাকৰো এটা নকচা লিখিলে ভাল; সেই দেখি মোৰ ৰাজ মন্ত্ৰি সৰ্বৰাজ হলো ডাক্ষিণীয়াৰ নকচা দিব খুজিছিলো, কিন্তু তেওঁক কোনো সকামে পৰ্বতৰ সি ফাললৈ পঠোৱা হেতুকে তেওঁৰ ঘৈনিএক আৰু লৰাৰ এই নকচা পঠাইচোঁ। কিন্তু চাহাব, মোৰ আৰু এক নিবেদন, হুষ্ট লোকে আমাৰ প্ৰজাবিলাকক ধৰি বন্দিকৈ ৰাখে, আৰু জাহাজতো দেশান্তৰ কৰে। অকনোদইৰ দোআৰাই এই অনিয়াই অৱশ্যে নিৰাৰণ কৰিব লাগে। সৰ্বৰাজৰ লৰা ভিৰোতাৰ নকচা লিখোঁতে, মোৰ লৰা কি কৰিব বুলি তাই বৰ ভয়েৰে হাত দাঙি তাৰ কথা চাহাবলৈ লিখিবলৈ মানা কৰিছে। আৰু সেই কপে ধৰি নিএ দেখি আমাৰ প্ৰজাসকলে চাহাব লোকলৈ সদায় ভয় কৰি থাকে। কিমধিক মিত্তি।

শ্ৰী শ্ৰী মলুজা কপিৰাজ চক্ৰবৰ্ত্তি।

প্রথমৰে পৰা অকনোদই লোআৰ সংখ্যা ।

Circulation of the Orunudoï, from 1846 to 1854.

২ বছৰ । নম্বৰ ৬ । জুন, ১২৫৪ ।

	১৮৪৬	১৮৪৭	১৮৪৮	১৮৪৯	১৮৫০	১৮৫১	১৮৫২	১৮৫৩	১৮৫৪
বিদ্বেসি চাহাব লোক									
সিহমাগৰ	১২	১২	১২	১২	২৭	২৭	২৫	২৫	২৫
নাজিৰা	১	১	০	১০	১০	১০	১০	১০	১৪
লখিমপুৰ	৫	৫	৫	৫	৫	৫	২	২	২
ভিবুৰুগৰ	২০	২১	২৪	২৩	৩২	৩২	২২	৪৪	৩২
জইপুৰ	২৩	১৮	৮	৫	০	০	০	০	০
চইখোজা	০	১০	১০	১০	১০	১০	১০	১০	১২
গোলাঘাট	২	২	২	২	২	২	২	২	২
তেজপুৰ	৪৪	৪৪	৫৩	২২	৪০	৪১	৪০	১৫	৭
মজলদৈ	১০	০	০	০	০	০	০	০	০
নগাঁও	১০	৮	৬	৬	৬	৬	৬	৭	৭
গুআহাটি	৭৪	৭৪	৬৫	৬৪	৭৪	৭৬	৬২	৫১	৫৬
গোআলাপাৰা	৫	৫	৩	০	০	০	০	০	০
মুঠ	২১৩	২০৭	১২৫	১৫৮	২১৩	২১৬	১৮৩	১৬৭	১৫৮

এই দেসি লোক									
সিহমাগৰ	৪৪	৪৪	৩৫	৩৮	৪২	৪২	৩৪	৪০	৪৭
নাজিৰা								১	২
জোৰহাট	১	১	৩	৩	৪	৫	৬	৭	৭
লখিমপুৰ	২৩	২৩	০	০	০	০	০	০	০
ভিবুৰুগৰ	১৬	২৪	২	৪	৪	৪	৪	৩	৫
গোলাঘাট	১৩	১৩	২	২	২	২	২	১১	১১
তেজপুৰ	৩১	২৮	১১	৩	২৪	২৫	২৫	৭	৭
মজলদৈ	৪২	৪২	১১	০	০	০	০	০	০
নগাঁও	৩৮	০	৪	৪	৪	১২	১১	২৪	২৫
গুআহাটি	৪০	৩২	৩২	৩২	৩২	৩৫	৩৫	২৪	২৫
গোআলাপাৰা	১	১	০	০	০	০	০	০	০
বজাল							২	২	২
মুঠ	২৪৩	২১৫	১১৪	১০০	১২৬	১৩২	১২৬	১১৩	১৩১

মিস্তমেৰি লোক

দিহমাগৰ	১০	১০	১০	১০	১০	২৫	৩২	২৫	২১
নগাঁও	৪২	৪১	৪৭	৪৭	৫০	৫৪	৫২	৫২	৫৮
শুআহাটি	২২	২২	২২	৩২	২৫	৪৮	৪১	৩৩	২৮
বিলাবলৈ খোজা	৪০	৪০	৪০	৪০	৪০	৪০	৪০	৪০	৪০
মুঠে	১১৪	১১৪	১১৯	১২৯	১২৫	১৬৭	১৬৫	১৫০	১৫১
লৰ মুঠ	৫৭৬	৫৮৬	৪২৮	৩২৭	৪৬৪	৫২২	৪৭৭	৪৩৬	৪৪০

শিবসাগৰৰ গবৰ্ণমেণ্ট স্কুলৰ ছাত্ৰবিলাকৰ বিজ্ঞাৰ মহলা ।

১৬ বছৰ । নম্বৰ ১ । জানোয়াৰি, ১৮৬১ ।

যোৱা শকৰ ডিচেম্বৰ মাহৰ শেষ তাৰিখে ওপৰে লিখা গবৰ্ণমেণ্ট স্কুলৰ ছাত্ৰবিলাকৰ ইংৰাজি আৰু বঙ্গালি বিজ্ঞাৰ পৰীক্ষা কৰা হৈছিল। তাতে খ্ৰীযুত জন ৱৰ্ণটন সব আৰ্মীষ্টাণ্ট কমিশ্যনৰ চাহাবৰ দ্বাৰায় প্ৰথম শ্ৰেণীৰ প্ৰথম ভাগৰ আৰু আমি দ্বিতীয় শ্ৰেণীৰ প্ৰথম ভাগৰ আৰু সব আৰ্মীষ্টাণ্ট চাৰ্জেন খ্ৰীযুত বাবু ব্ৰজনাথ কৰ্মাৰ দ্বাৰায় দ্বিতীয় শ্ৰেণীৰ আৰু ডিপুটী ইনস্পেকটৰ খ্ৰীযুত বাবু উৎসবানন্দ গোস্বামীৰ দ্বাৰায় তৃতীয় শ্ৰেণীৰ ইংৰাজী বিজ্ঞাৰ পৰীক্ষা কৰা হৈছিল। খ্ৰীযুত মুনসী কেফায়ৎ উল্লাহ কামতাপন্ন সদৰ আমোন আৰু খ্ৰীযুত বাবু নীলমণি গাঙ্গুলি স্কুলৰ হেড মাষ্টাৰৰ দ্বাৰায় বঙ্গালি বিজ্ঞাৰ পৰীক্ষা লোৱা হৈছিল।

এই স্কুলৰ যি পৰীক্ষা কৰা গল, সেই পৰীক্ষাই স্কুলৰ শিক্ষক আৰু ছাত্ৰবিলাকৰ প্ৰতি অতি মান্তজনক হৈছিল, আৰু স্কুলো উন্নতি অৱস্থাত থকা যেন বুঝা যায়। ইংৰাজি শিক্ষা ছাত্ৰবিলাকে ইংৰাজি পুথী পাঠ কৰাত, ব্যাকৰণ, ভূগোল, আৰু গণন আদি অল্প অল্প বিজ্ঞা শিক্ষাত সুন্দৰ মতে মহলা দিলে। ইংৰাজি বিদ্যা অভিলাষৰ উচ্ছাবণেই কিজানি অতি কঠিন ভাগ; তথাপি পূৰ্বে এই প্ৰদেশৰ ভিতৰৰ অল্প অল্প যি যি স্কুলৰ পৰীক্ষা আমি কৰিছিলোঁ, সেই-বিলাকতকৈ এই স্কুলৰ পৰীক্ষা কৰি কিছু ভাল যেন বুজিলোঁ। যি বিদেশী ভাষা, আৰু বিবিলাকৰ মাৰুত সেই ভাষা সদাই চলিত হৈ

থাকে, সেইবিলাকে সৈতে স্বতন্ত্ৰ ৰূপে একে লগ হৈ সেই ভাষা শিক্ষা কৰাৰ সুযোগ পোয়াত বিনে তাৰ উচ্চাৰণ কৰা অতি হুসাধ্য। তথাপি অতি মন দি শিক্ষা কৰিলে, সেই উচ্চাৰণৰ বিষয়তো বৰ সংশয় নাই।

এই স্কুলৰ ছাত্ৰবিলাকে বিদ্যাৰ মহলা দি নৈপুণ্যতা প্ৰকাশ কৰা হেতুকে, বৰ্ত্তমান মাহৰ ৮ তাৰিখে সিবিলাকক সেই মহলাৰ প্ৰাইজ অৰ্থাৎ বঁটা দিয়া হৈছিল। আৰু সেই বঁটা দিয়াৰ কৰমত অসম প্ৰদেশৰ ডিপুটী কমিছনৰ জীযুত কৰ্ণেল বেত্‌চ চাহাবে আপুনি সভাপতি হৈ ছাত্ৰবিলাকক যোগ্য অনুসাৰে বিলাই দিছিল।

বঁটা দি এঁটোয়াৰ পাছে প্ৰথম শ্ৰেণীৰ জীযত্ননাথ শৰ্ম্মা নামে এজন ছাত্ৰে এই অসম দেশৰ পূৰ্ব আৰু বৰ্ত্তমান অৱস্থাবোৰ বিষয়ে ইংৰাজি ভাষাৰে এটা সংক্ষেপ ৰূপে প্ৰস্তাৱ ৰচনা কৰিছিল, আৰু সেই প্ৰস্তাৱকে স্কুলৰ হেড্‌মাষ্টাৰ জীযুত বাবু নীলমণি গাঙ্গুলিয়ে সকলোৰে সাক্ষাতে পঢ়ি শুনালে। সম্প্ৰতি যি জন স্কুলৰ হেডমাষ্টাৰ হৈছে, তেওঁ আৰু অল্প অল্প শিক্ষক কেই জনেও সিবিলাকৰ অধীনে থকা ছাত্ৰবিলাকৰ শিক্ষাৰ উন্নতিৰ নিমিত্তে অতি মনযোগ ৰূপে শিক্ষা দি থকা যেন বুঝা গল।

মাতৃভাষা

১৬ বছৰ। নম্বৰ ২। ফেব্ৰুৱাৰি, ১৮৬১।

মাতৃভাষা, অৰ্থাৎ বঙালি আৰু অসমীয়া আদি যি ভাষাৰে
কিতাপ বচনা কৰোঁ তাকে চহা কি শাস্ত্ৰীয়, যি বিধ ভাষাৰে বচনা
কৰা উচিত, এই বিষয়ে হিন্দু পাত্ৰিয়ত নামে এখন সমাচাৰ পত্ৰ
এই ৰূপে লিখিছে, বোলে আমি মুখেৰে কথা বাৰ্তা হোৱাৰে আৰু
কিতাপ বচনা কৰা ভাষাৰে মাকত যিমান ভিন্ন হৈছে, সেইমান ভিন্ন
হোৱা যে অতি অনুচিত, ইয়াত একো সংশয় নাই। কথা কওঁতে
যেনে বিধ মানুহ থাকে, পুথী বচনা কৰিবলৈ বা অন্ত কোনো কথা
লিখিবলৈ ধৰিলে, আমি একেবাৰে অন্ত বিধ মানুহ হওঁ। চলিত
ভাষাৰে যি যি কথা কোৱাকুই কৰোঁহঁক, সেই সকলো কথাৰ পৰা
নিশ্চেই আঁতৰ হৈ, কোনো শাস্ত্ৰীয় বা সংস্কৃত কথা পাবলৈ বাঞ্চা কৰি
মুৰ খুন্দিয়াবলৈ ধৰোঁ। এই কথা কোনো প্ৰকাৰে ভাল ন হয়;
সেই ৰূপে কৰিলে, ভিৰোতাৰ শিক্ষা হবলৈ প্ৰায় অসাধ্য হব।

আৰু অন্ত কোনো পুথী বচনা কৰ্তাবিলাকে সমূলি পৃথক ৰূপে
কৰে; অৰ্থাৎ যি যি কথা কিছু সংস্কৃতৰ তুলা, সেই সকলোলৈ ভয়
কৰি, অকল চহা আৰু সামান্ত ভাষাৰে যে বচনা কৰে এনে কথাও
ভাল ন হয়। কিন্তু যি প্ৰধান আৰু উত্তম পথ, তাক মাকত হে
পোৱা যায়, অৰ্থাৎ যি ভাষাৰে বচনা কৰিলে বা লিখিলে অপত্তিত
আৰু ভিৰোতা মানুহেও বুজিব পাৰিব, এনে ভাষাৰেই লিখা বা
বচনা কৰা উচিত।

হিন্দু পাত্ৰিয়ত পত্ৰে যি বুদ্ধি দিছে, তাক আমি অতি ভাল
পাওঁ; আৰু আমাৰ অসমীয়া পণ্ডিত আৰু বাবু লোক সকলেও

তাক ভালকৈ বিবেচনা কৰি দেখোক ; কিয়নো, দেখা, যদি কিবা লিখোঁ, তেন্তে কি কাৰণে তাক বচনা কৰোঁ? আমাৰ আপোনাৰ জ্ঞান প্ৰকাশ কৰিবলৈ নে? নহ'লোকক হিত জ্ঞান দিবৰ নিমিত্তেহে বচনা কৰোঁ? অৱশ্যে জ্ঞান দিবৰ নিমিত্তেহে, আৰু কোনো অৱাটে যোৱা লোকক ঘাই বাটলৈ অনাবৰ নিমিত্তে আমি বচনা কৰোঁ। এশ হুথিয়া মানুহৰ নিমিত্তে কোনো দয়ালু এজনে ভোজ পাতোঁ বুলি পাছে যদি সেই আহাৰবোৰ তিনি চাৰি জন ওখ মানুহে মাথোন ঢুকি পাব পৰা ওখ চাক্তত থয়, আৰু সিহঁতত বায়ে তাক অগ্ৰ কেৰে ছুব নোয়াবে, তেন্তে এনে জ্ঞান সেৱকনৰ নো কি লাভ? তেনেকৈ লোকক যদি জ্ঞান ৰূপ আহাৰ খুৱাব খোজোঁ, তেন্তে যি ভাষাত লোকবিলাকে সেই জ্ঞান ভালকৈ বুজিব পাৰিব, এনে ভাষাৰে লিখাই উচিত।

- কোনো মতে লোকৰ মনত যদি হিত উপকাৰৰ জ্ঞান সন্মাই দিব পাৰোঁ, সেয়েহে প্ৰধান কথা। ভাষাকো হেলা কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই; তথাপি ভাষাতকৈ জ্ঞানহে ঘাই কথা। ভোক লগা মানুহে খাই ভূখি পোয়াই প্ৰধান কথা, কিন্তু সেই বুলিয়েই তাক গাঁতভো খুৱাব নে লাগে, আৰু নো খাওঁতেই পৰ্জ্বতভো উঠিব নে লাগে। সকলো কাৰ্য্যত মধ্যম ভাষাই উত্তম; কিন্তু কেতিয়াবা কেতিয়াবা যদি সংক্ৰান্ত কথাবোৰ প্ৰয়োজন থাকে, তেন্তে তালৈকো আমি ভয় কৰিব নে লাগে।

অকণোদয় পঢ়া লৰাবিলাকৰ প্ৰতি ।

১৬ বছৰ। নম্বৰ ৪। এপ্ৰিল, ১৮৬১।

শ্ৰীমতী ওয়াৰ্ড মেম চাহাবে আপোন সম্ভাৱন সকল লৰালৈ যি পত্ৰ লিখিছিল, তাকে এক ইংৰাজি সম্বাদ পত্ৰৰ পৰা ভাজি ইয়াত দিয়া হৈছে।

হে পুত্ৰ লৰাসকল, তোমালোকে এই অকণোদয় জ্ঞান ভণ্ডাৰৰ পৰা মাহে মাহে কোনো নতুন নতুন জ্ঞানৰ কথা পায়, তাক পঢ়ি আপোন আপোন মন ৰূপ ভণ্ডাৰত জ্ঞান সাঁচি থৈচাইক, বুলি আশা কৰিছোঁ। এই মাহৰ অকণোদয়ত যেন আক এক নতুন কথা পায় আপোনাৰ মন ৰূপ ভণ্ডাৰত সাঁচি থকা, এই নিমিত্তে তোমালোকৰ হিতলৈ এটা কথা লিখোঁ।

তোমালোক সকলোৱে মহা সাগৰৰ কথা কেতিয়াবা কেতিয়াবা শুনিছা; তথাপি সি কেনে, আৰু তাৰ ওপৰত জাহাজবিলাক বা কি ৰূপে চলি দেশ বিদেশলৈ অহা যোৱা কৰে, তাৰ একো কথা ভাল ৰূপে তোমালোকে বুজিব নো পোৱা। এই হেতুকে তোমালোকে বুজিবৰ নিমিত্তে মই তাৰে কিছু কথা ইয়াত লিখোঁ।

প্ৰথমে মহা সাগৰৰ কথা অলপ কঠ, তোমালোকে কেতিয়াবা কেতিয়াবা বাৰিষাৰ কালত কোনো কোনো বৰ বৰ দ পথাৰবোৰত বাঢ়নী পানী দেখিছা, ন হয় নে? সেই বাঢ়নী পানীক বান পানী, বা জলাহ বোলে। বাক সেই মহা সমুদ্ৰ এনে এক মহা জলাহৰ নিচিনা, অৰ্থাৎ আমাৰ এই অসম দেশ গোটেই খনৰ ওপৰত যদি এনে বাঢ়নী পানী হয়, তেতিয়া তাক কেনে মহা জলাহ দেখা যাব! কিন্তু তাতকৈও মহা সাগৰ অনেক অনেক গুণে দীঘল আৰু বহলো; তোমালোকৰ সকল মনৰ ভাবনাৰে তাক বুজিবলৈ কঠিন হয়। এতেকে সেই কথা এৰি, মহা সমুদ্ৰৰ পানীৰ কথা অলপমান কঠ। সমুদ্ৰৰ

পানী তোমালোকে কেনে বুলি ভাবিছাইক ? আমাৰ দেশৰ বৰ বৰ পুখুৰিৰ, বা বিলৰ, নতুবা ধীৰে বৈ যোৱা নদীৰ পানী যেন বুলি ভাবিছা নে ? তেনে ন হয়। সাগৰৰ পানী হলে কেৱল লোনা, মুখত দিবই নোয়াৰি ; আৰু উথলি থকা পানীৰ দৰে ধুমুহা বতাহৰ দ্বাৰায় সাগৰ খন সদায় অধিৰ হৈ থাকে। কিন্তু সামান্য বতাহত হলে প্ৰায়ে থিৰ হয় কেতিয়াবা ধুমুহা বতাহৰ দ্বাৰায় তাৰ চৌ পৰ্ব্বতৰ সমান ওখ হৈ ওপৰলৈ উঠে ; পাছে আকণ্ড তললৈ পৰে। তেতিয়া যি যি জাহাজবিলাক সাগৰৰ ওপৰত চলি যায়, সেইবোৰক তেনে চৌৰ আফালনীত পৰ্ব্বতৰ সমান ওখকৈ তুলি নিয়ে, আৰু পুনৰায় নিশ্চেই তললৈ পেলাই দিএ। এই কপে বৰ ধুমুহা বতাহৰ দ্বাৰায় জাহাজবিলাক সাগৰৰ ওপৰত চলঙ্গ পলঙ্গ হৈয়ে চলি থাকে।

মোৰ পুয় লৰাবিলাক, সমুদ্ৰৰ ওপৰত যদি জাহাজবোৰ এনে চলঙ্গ পলঙ্গ কৰি ফুৰে, তেন্তে সি কলৈ গৈছে, আৰু তাৰ বাট বা কেনি হয়, কি জানি তোমালোকে এই কথা সুধিবৰ ইচ্ছা হব। বাক, সেই কথা ময় তোমালোকত বুঝাম। সাগৰ হলে, ময় ওপৰে কোয়াৰ দৰে অতি ডাঙৰ, আৰু তাৰ ওপৰেদি দেশ বিদেশলৈ অহা যোৱা কৰি ফুৰা জাহাজৰ লোকবিলাকে ওপৰত সূৰ্য্য, চন্দ্ৰ আৰু তৰাবিলাক, আৰু তলত সাগৰৰ নীল বৰণীয়া অগাধ পানী, ইয়াত বায়ে পৰ্ব্বত, মাটী, বা গছ গছনৌ, এনে একো বস্তু দেখা নে পায়। আৰু আলি বাটৰ ওপৰেদি বথ, গাঁৱি আদি গলে, বাটত যেনেকৈ বথৰ চক্ৰৰ চিন বাহ যায় ; তেনেকৈ সাগৰৰ ওপৰে দি অনেক অনেক জাহাজ চলি থাকিলেও, আৰু পানীত বহু দলৈকে জাহাজ বহি গলেও, পানীৰ ওপৰেদি জাহাজ অহা যোৱা কৰাৰ একো চিন নহয়। তথাপি তেনে মহা সাগৰৰ ওপৰতো জাহাজী লোকে বৰ বুজিব দ্বাৰায় আপোন জাহাজ চলাই নিয়ে। যেনেকৈ চিপাহীৰ ওপৰত একো জন কাপ্তান চাহাব অৰ্থাৎ সেনাপতি থাকি, সেনাক বণ কৰিবলৈ শিক্কা দি যুদ্ধৰ

সময়ত আপোনাৰ সেনাবিলাকক চলাই, সেই ৰূপে জাহাজবোৰৰ ওপৰতো একো একো জনা কাপ্তান চাহাব থাকে ; সিবিলাকে অতি জ্ঞানেৰে জাহাজ কলৈ যাব লাগে, আৰু তাৰ বাট বা কেনি হৈছে, সেই কথা ঠিককৈ বুঝে ; কিয়নো তেওঁৰ হাতত চমুক লোহা বাখি, তাৰ দ্বাৰায় পূব পশ্চিমৰ সীমা বিশেষ ৰূপে বুঝিব পাৰে । আৰু তাৰে সৈতেই জাহাজৰ বাট জানি তাক চলাই নিয়ে ।

এই ৰূপে, মোৰ পুৰ লৰা সকল, কাপ্তান চাহাবে অতি বুদ্ধি আৰু জ্ঞানেৰে চমুক লোহাৰ কম্পাচেৰে, আৰু ছুৰ্ফিন আদিৰে জাহাজ চলাব পাৰে । সিবিলাকে সমুদ্ৰৰ ওপৰে যাওঁতে প্ৰায় দিনে দিনে অগ্নি অগ্নি অহা যোৱা কৰা অনেক জাহাজৰ লগ পায় । কোনো কোনো জাহাজ নিশ্চেই ওচৰে দি যায়, কোনোবিলাক এনেহে আঁতৰা আঁতৰি হৈ যায়, সেইবোৰক প্ৰায় আকাশত উৰি ফুৰা সৰু সৰু চবাইবিলাকৰ নিচিনাহে দেখে । যেতিয়া ধুমুহা ন বলাই, তেতিয়া সাগৰৰ পানী প্ৰায়ে থিৰ হৈ থাকে, আৰু জাহাজবিলাকো শুধিৰে চলি যায় ; কিন্তু যেতিয়া অতিশয় ধুমুহা বতাহ বলাবলৈ ধৰে, তেতিয়া জাহাজ চলিবলৈ কিছু টান । আৰু কোনো সময়ত সাগৰৰ মহা প্ৰচণ্ড ঢৌ জাহাজৰ ওপৰত যদি পৰে, তেতিয়া জাহাজেই হানি হোৱাৰ শঙ্কা থাকে । আৰু বাতিতো কেতিয়াবা সমুখে অহা আন জাহাজলৈ ভয় থাকে ; কিয়নো কোনো এজাৰ নিশাত যদি আপোনাৰ সমুখে অহা আন জাহাজে সৈতে অকস্মাত খুন্দা খায়, তেতিয়া প্ৰায় দুয়ো খন জাহাজৰেই হানি হয় । এয়ে অতি ভয়ানক ঘটনা । এই ৰূপ ঘটনাৰ দ্বাৰায় বছৰে বছৰে বহু জাহাজী লোকৰ প্ৰাণ বিনষ্ট হয় ।

ইমানতে ময় এই কথাৰ শেষ কৰোঁ ; কিন্তু মোৰ পুৰ লবাবিলাক, যদি ঈশ্বৰৰ অমৃতগ্ৰহত কুশলে থাকে তেন্তে মাৰে মাৰে তোমালোকলৈ কোনো কোনো উত্তম কথা অকণোদয়ত দিবলৈ ময় যত্ন কৰিম । ইতি

স্ত্ৰী-শিক্ষা ।

১৬ বছৰ, নম্বৰ ৪, এপ্ৰিল, ১৮৬১ ।

অকণোদয় পঢ়া সকলৰ মনত থাকিব পায়, আমি যোৱা এমাহৰ অকণোদয়ত বঙ্গাল দেশৰ তিব্বোতাবিলাকক বিছা নি শিকোৱাৰ পৰা পুৰুষবিলাক যে ব্যভিচাৰ কামত বত হৈছে সেই বিষয়ে “হিন্দু পেট্ৰয়ট” পত্ৰত যি কথা লিখিছিল তাক আমাৰ পাঠকসকলে জানিবৰ কাৰণ ভাঙ্গি অকণোদয়ত প্ৰকাশ কৰিম বুলিছিলোঁ । এতিয়া তাক তলত লিখিলোঁ ; পঢ়া সকলে পঢ়ি সন্তোষ পাব ; কাৰণ সম্পাদকে যি কথা লিখিছে সি অতি সুন্দৰ আৰু সঁচা ।

সেই পত্ৰত লিখিছে, বোলে, “অনেকে কয়, যে আমি অনুচিত ৰূপে আমাৰ দেশীবিলাকৰ পক্ষপাতি কৰোঁ, আৰু তেওঁবিলাকৰ স্বভাৱত যি দোষ আছে, তাকোঁ ভাল বোলোঁহঁক । তেওঁবিলাকে তেনেকৈ কওক ; কিন্তু যি দোষে মনে মনে আমাৰ দেশীসমাজৰ ধৰ্ম নীতিবিলাক নষ্ট কৰিব লাগিছে, তাক আমি নে দেখি থকা নাই । আমাৰ দেশৰ যিবিলাকে নন্দকুমাৰক “কাঁজী” দিয়া দেখিলে, আৰু যিবিলাক লোক এই দেশৰ “দহ বছৰীয়া বন্ধবন্ধু” হওঁতে বৰ্ত্তমান আছিল, আমি তেওঁবিলাকৰ কথা নকওঁ ; কাৰণ তেওঁবিলাক হিন্দু শাস্ত্ৰৰ যথার্থ মত আৰু ধৰ্মৰ দৰে চলিছিল । আৰু এতিয়াৰ বিবেচনা অনুসাৰে সেই ধৰ্ম আৰু সেই মন্তৰ মূল যেই কি ন হওক ; তথাপি আমাৰ ৰোপাই, দদাইবিলাক সকলো কামত সেই সেই নিয়মৰ দৰেই চলিছিল । তেওঁবিলাকৰ নীতি শাস্ত্ৰে ভাল, বেয়া, পাপ আৰু পুণ্যৰ মাজত সীমা নিৰূপণ কৰি কৈছে, বোলে, “ইমানলৈহে যাবা, ইয়াতকৈ বাঢ়ি নে যাবা ।” কোনো যথার্থ

হিন্দুএ সেই সীমা ভাঙি এখোজো আগ বাঢ়ি যাব কোৱাৰে। এই ৰূপেই তেতিয়া অধৰ্ম আৰু পাপৰ পৰা ৰক্ষা হ'বৰ বহুত উপায় আছিল। কিন্তু পশ্চিম ফালৰ পৰা যি ধৰ্ম আৰু সমাজৰ নিয়ম এই দেশত প্ৰবেশ হৈছে, তাৰ দ্বাৰা ভাৰত বৰ্ষৰ ব্যাস আৰু মজুএ বিধান কৰা ধৰ্ম হিন্দু জাতিৰ মনৰ পৰা ইমান হে লৰিছে, যে সি পুনৰায় আগৰ নিচিনা হোৱা টান। মহাৰাষ্ট্ৰবিলাকৰ ভয়ত ৰূপি থকা পূৰ্বপুৰুষবিলাকতকৈ এতিয়াৰ যুবা বঙ্গালবিলাকৰ মত, ভাত, কাপৰ, মন আৰু আচাৰ বেৱহাৰ সমুদায় বেলেগ। কিন্তু এই ৰূপ সলনি হোৱাৰ পৰা কিবা ভাল হৈছে নে, বেয়া হৈছে তাকেহে কোৱা টান। তথাপি এইটো কথা সঁচা যে, আমাৰ দেশত দৃষ্টিমান আচাৰ বাবেহাৰ দেখি তাৰ কোনো বন্ধুএ সন্তোষ পাব, বা গুৰ্ব্ব কৰিব নোৱাৰে। আৰু জ্ঞান বিজ্ঞাৰ আলোচনা এই দেশত ইমান ৰূপে নোহোৱা হলে, কেতিয়াবা যে আমাৰ দেশী সকলৰ নীতি চৰিত্ৰ ভাল হ'ব, এনে আশা একেবাৰেই নাইকিয়া হ'লহেঁতেন। সঁচা কথা কলে, প্ৰায় কোনেও ভাল নে পায়, তথাপি কোনো কোনো সময়ত তাক নকৈ থাকিব নোৱাৰি। এই কাৰণ যদি আমি এতিয়ালৈকে আমাৰ দেশী সকলৰ প্ৰতি কিৰিজীবিলাকৰ অহিত আচৰণ নিবাৰণ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা উচিত বোধ কৰিছোঁ, আৰু যদি আমি মিছা অপবাদ আৰু দোষাত্মকপৰা আমাৰ দেশৰ প্ৰাধান্ত ৰাখিবলৈ উপায় কৰিছোঁহঁক, তেন্তে যিবিলাকৰ নিমিত্তে আমি ইমান চিন্তিত হওঁ, আৰু যাৰ কল্যাণ বঢ়াবলৈ আমাৰ অধিক শক্তি ন থকা বাবে বেজাৰ পাওঁহঁক, তেওঁবিলাকৰ পাপ আৰু দোষ তেওঁবিলাকক দেখোৱাটো আমাৰ কৰ্তব্য কাম।

যুবা বঙ্গালী সকলৰ নিচিনা সমাজৰ অস্থিৰ অৱস্থাৰ আন আন দোষৰ মাৰুত বাগী লগা বস্তু পান আৰু পৰজী পয়ন কৰা, এই দুটাই প্ৰধান। বঙ্গাল দেশ এই নিয়মৰ বাহিৰ ন হয়। অনেক উপহাস কাৰী গীত, কৌতুক জনক ভাৱনা, মিশ্ৰনৰী চাহাৰ, টেকটাদ

ঠাকুৰ আৰু মাইকেল দত্তৰ কিতাপ, এই বিলাকেই তাৰ প্ৰমাণ। সেইবিলাকে যুবা বজ্জালীবিলাকৰ মদ খোৱাৰ দোষ সম্পূৰ্ণ ৰূপে প্ৰকাশ কৰিছে। কিন্তু বোধ হয়, কোনেও এই পৰ্যন্ত ইয়াতকৈও ডাঙৰ আনটো পাপৰ বিষয় প্ৰকাশ কৰিবলৈ উত্তোষ কৰা নাই। কোনো কোনো ভদ্ৰ লোকে সেই কামৰ বাৰ আছে হয়; কিন্তু তেওঁ-বিলাকৰ সংখ্যা এনেহে কম যে, আমি ভাবিছোঁ, প্ৰায় সকলো যুবা বজ্জালীকে এই দোষৰ দোষী বুলিব পৰা যায়। যদিও সেই কামত আমাৰ ৰব বেজাৰ লাগে, তথাপি আমি তাৰ বিষয় নকৈ থাকিব নোৱাৰোঁ। আৰু সেই ছুট্ট কৰ্ম্ম দূৰ কৰিবৰ উপায় বিচাৰিবলৈ প্ৰাৰ্থনা ন কৰিও থাকিব নোৱাৰোঁ; কাৰণ এই কুকৰ্ম্মে মনে মনে তেওঁবিলাকৰ নীতি ধৰ্ম্ম আৰু পৰিয়াল ভিতৰৰ সুগ শাস্তিকো নষ্ট কৰিব লাগিছে; আৰু সি কেতিয়াবা গোটেই দেশী সমাজক এক মহা হীন অৱস্থাৰ খালত পেলাব।

আমাৰ স্ত্ৰী পৰিয়ালৰ নীতি ধৰ্ম্ম সকলো জাতিতকৈ উত্তম, এই যে এটা আমাৰ গপ আছিল, যুবা বজ্জালীবিলাকে তাৰো শেষ কৰিবৰ উপক্ৰম কৰিছে। অনেকে কয়, এই পাপ পৃথিৱীৰ সকলো ঠাইতে আছে, আৰু যি ইংৰাজ সকল এতিয়া আমাৰ আচাৰ ব্যৱহাৰৰ আৰ্হি স্বৰূপ হৈছে, তেওঁবিলাকৰো অনেকৰ মাজত এই পাপ অধিক ৰূপে চলিছে। এই কথা সঁচা হব পাৰে, কিন্তু ভাবি চোৱা উচিত যে, বিলাত দেশত অনেক ভিৰোতা আৰু মতা মানুহে বিয়া ন কৰাকৈ থাকে। কিন্তু আমাৰ ইয়াত বঁৰলা মানুহ প্ৰায় পোয়া নে যায়; আৰু দহ বছৰলৈকে বিয়া নহৈ থকা এজনী চোৱালী পোয়াও অসম্ভৱ। সুতৰাং বিবাহৰ নিয়ম ন ভজাকৈ কোনো হিন্দু এ বেস্তাৰ ঘৰত সোমাব নোৱাৰে। বিয়া নো কৰাওঁতে বেস্তা গমন কেৱল অধৰ্ম্ম, কিন্তু বিয়া কৰাৰ পাছত সি অপৰাধ হয়। এই নিমিত্তে হিন্দুবিলাকে ডাক বৰ্দ্ধিত নকৰি, একে বাৰেই এবি পেলোৱাহে উচিত। ফলতঃ যেতিয়ালৈকে তাৰ কাৰণবিলাক থাকে তেতিয়ালৈকে সি দূৰ

হোৱা অসম্ভৱ। কোনো প্ৰকাৰ বিত্তা, কোনো প্ৰকাৰ শাসন আৰু কোনো প্ৰকাৰ ৰাজ নিয়মেও এই নীতি-বোগক উপশম কৰিব নোৱাৰে। ইয়াৰে কেৱল এটা মাথোন উপায় আছে ; যি পৰ্য্যন্ত সেই উপায় কৰা নে যায়, তেতিয়ালৈকে যুবা বজ্জালীবিলাকৰ স্বভাৱ শৃচি ন হয়।

এইটো কথা সম্বাদ পত্ৰত বিবেচনা কৰা টান। তথাপি এই কুৰ্ম চলাৰ এটা কাৰণ পষ্ট ৰূপে দেখাব পাৰি। যুবা বজ্জালী-বিলাকৰ গাত যেইকি দোষ নে থাকোক, তেও তেওঁবিলাকৰ মনৰ বোধ আৰু কল্পনা অতি প্ৰবল, আৰু তেওঁবিলাক বৰ সমাজ-পিয়। তাতে সিবিলাক যিবোৰ অধম লোকৰ গুৰিলৈ ইমানকৈ খেদি যায়, সিহঁতৰ শৰীৰ আৰু মনত অনেক গুণ থকা হেতু তেওঁবিলাক সেই পাপৰ ঠাইলৈ টানি নিয়া হয়। যুবা বজ্জালীবিলাক বিজ্ঞান মাগুহ ; সুতৰাং আন আন জ্ঞানী মানুহৰ নিচিনাকৈ তিৰোতাৰ সঙ্গ বৰ ভাল পায় ; কাৰণ ঈশ্বৰে নিয়ম কৰি দিছে যে, পুৰুষ ত্ৰীৰ অনুৰূপ হব। এই নিমিত্তে সেই প্ৰকাৰৰ সকলোতকৈ ভাল সঙ্গ যত পোৱা যায়, তেওঁবিলাক তালৈ গলে, তাত দোষ দিয়া উচিত ন হয়। যতে তিৰোতাই তেওঁবিলাকক সমাদৰ কৰে, তেওঁবিলাকে তালৈকে খেদি যায়। ব্যৱসায়ত থকা মতা তিৰোতা দুয়ো বিধে নিজ নিজ ব্যৱসায় ভাল ৰূপে কৰে ; তাতে তিৰোতাই মূনিহৰ দুৰ্ব্বল মনক বল কৰিব নোৱাৰে বুলি ভাবিলে, সিহঁতৰ চতুৰতাৰ বিশ্বাস ন কৰা হয়।

তিৰোতাবিলাকে যুবা বজ্জালীবিলাকৰ মনৰ ভাব ভালকৈ বুধে ; আৰু তেওঁবিলাকে যিহকে ভাল পায়, আপুনিও তাকে কৰে। যুবা বজ্জালীবিলাকে নাচ, ৰাজনা ন জনা ভাস পায় ; এই কাৰণ সিহঁতৰ ভিতৰত নাচিব আৰু বজ্জাব এনে তিৰোতা নাই। আমাৰ ইয়াত যে সামান্য তিৰোতাবিলাকক নাচ, ৰাজনা শিকাই অনেক মানুহে বিজ্ঞান লাভ কৰে, এই কথা আমাৰ পাঠক সকলক জনাবৰ কাম নাই। তিৰোতাই পুখী পঢ়া দেখিলে, যুবা বজ্জালীএ ৰজ পায় ; আৰু

তিবোতাৰ হাতৰ লিখা পঢ়িবলৈ পালে আনন্দিত হয়। ইয়াকে সিহঁতে ভাল ৰূপে জানি সেই কামত আপোনাক পাৰক কৰিছে। কলিকতাত এই শ্ৰেণীৰ তিবোতাবিলাকৰ মাথত যাৰ আন আন গৃহ-সজ্জাৰ ভিতৰত এখান ভাৰত চল্লৰ বিছা সুন্দৰ, বিছা সাগৰৰ বেতাল পঞ্চবিংশতি, নাইবা তাবানাথ শৰ্মাৰ কাদম্বৰী কিতাপ নাই; এনে এজনী তিবোতাও নাই। আৰু চিঠী লিখিব ন জনা তিবোতাও সিহঁতৰ নিছেই থাকৰ। বিশেষ সিহঁতৰ অধিকাংশই ভালৰ ঘৰত জন্মিছে, বাহিৰে দেখিবলৈও সুখী আৰু সজু ব্যৱহাৰো জানে; তাত বাখে যিবিলাক গুণৰ দ্বাৰা মানুহৰ আদৰ পাব পাৰে, সেই সকলো গুণ সিহঁতৰ গাত আছে। এই হেতুকে সিহঁতৰ সঙ্গত বৰ আমোদ পোয়া যায়। যুবা বঙ্গালীবিলাকে গোটেই দিন পৰিভ্ৰম কৰি যি এফেৰি আজৰি পায়, তাক এনে ঠাইত এনে সঙ্গীএ সৈতে ন কটালে, আন ঠাইত ক'ত সুখ পাব? এই ঠাইত তেওঁবিলাকে 'খেমটা' নাচৰ যুগ্মৰ গুণ গুণ সঙ্গ আৰু 'তবলাৰ' মধুৰ মাত আৰু তাৰ মাখে মাখে ছটি এটি হিন্দুস্তানী মিঠা গানৰ দ্বাৰা আপোনাৰ নিস্তেজ মন আৰু প্ৰাণক সজীব কৰি যেতিয়া ন বজাত তোপ, নাইবা দহ বজাত গিৰ্জাৰ ঘণ্টা শুনে, তেতিয়া অতি অনিচ্ছাবে, বাট চাই থকা তিবোতা আৰু ঘৰৰ কাললৈ লাহে লাহে বিদায় লয়।

এই খিনিতে কোনো বিদেশী মানুহে শুধিব পাৰে যে, নাচ বাস্তব নিৰ্দ্দোষ আমোদ যুবা বঙ্গালীএ নিজ ঘৰত আৰু পৰিয়ালৰ ভিতৰত নো নে পাই নে? যুবা বঙ্গালীৰ সহধৰ্ম্মিনীয়ে লিখা-পঢ়া, আৰু নাচ, গান কৰি আপোনাৰ বজ্জিয়াল স্বামীৰ উপযুক্ত সজিনী হব নোৱাৰেনে? ইয়াৰ উত্তৰ, হয় নোৱাৰে। আমাৰ স্ত্ৰী পৰিয়ালৰ ভৃত্য, ভৱিষ্যত আৰু বৰ্ত্তমান অবস্থা ভানি চালে, আমাৰ মনত যেনে বেজাৰ লাগে, তাতকৈ অধিক আন একোভো নে লাগে। এই কথা সঁচা, আমাৰ তিবোতাবিলাক সুৰূপ আৰু লাভণ্যৰ আৰ্হি স্বৰূপ, পতিব্ৰতা ধৰ্ম্ম, নম্ৰতা, আৰু মাতৃ এবং

ভগিনী স্নেহত সকলোতকৈ জেষ্ঠা ; অতিশয় ধৈৰ্য্যশীলা আৰু আপোনাৰ হানি কৰিও লোকৰ হিত চিন্তা কৰোঁতা ; তথাপি সেই-কপ গুণে মন আকৰ্ষন কৰিব নোৱাৰে, আৰু উচিত প্ৰতিষ্ঠাও নেপায়। কাৰণ মহলমানৰ পৰা শিক্ষা আমাৰ পুৰণি নিয়মে সিবিলাকৰ কৰ্ম্মত বাধা জনমায়। এই কথাত আমাৰ যেনে অনুৰূপ হয়, আৰু সি যিমান হানি কৰিব লাগিছে, তাক কবৰ ঠাই নাই। ভাৰত বৰ্ষৰ বাহিৰে সকলো দেশৰ নীতিৰ বিপৰীতে এই দেশৰ তিবোতাবিলাকৰ কপ গুণৰ আন একো লাভ নাই ; সি কেৱল ঢাকি থবৰ নিমিত্তেহে হৈছে। আমাৰ তিবোতা জেনিসিগু, বা মান্দ্ৰতী পিকালামিনীৰ তুলা হলেও, তাই গীত গোৱা ধান্দ্ৰাক, ঘৰৰ মাৰলীও তাইৰ মাত শুনিব নে পায়। যদি তাই অতি উদ্ভয় ৰূপে নাচিবৰ যোগা হয়, তেওঁ হিন্দুৰ তিবোতাই নচাটো দেৱতাৰ বস্ত্ৰ চুৰ কৰাৰ সমান। লিখা পঢ়াও অতি অলপ দিনৰ পূৰ্ব্বলৈকে মহা পাপ বুলি গণ্য আছিল। আন কি ? চলিত বীতিত বাৰে আন ৰূপে পিন্ধা টোৰাও কম দোষ নহয়। স্ত্ৰীবাৰ ঘৰা বজালী-বিলাকে ঐংৰাজী ভাষাৰ আদি বস-ঘটিত গপবিলাক পঢ়ি আৰু সেইবিলাক গপৰ পৰা তিবোতাৰ গুণ আৰু কৰ্ত্তব্য কামবিলাক বুঝি, নিজ তিবোতাৰ লুকা লুকাৰ নিচিনা আচৰণ বেয়া পোৱা একো আশ্চৰ্য্য নহয়। আৰু আমাৰ ডেকাবিলাকে আপোনাৰ প্ৰযুক্তি অনুসাৰে কিছু কাল আনন্দেৰে নিয়াবৰ মন কৰি, স্ত্ৰীৰ আনন্দ নিৰ্দ্ধাৰ ঠাইত নোপোৱা হেতু, ধৰ্ম্ম নষ্ট কৰিও যে সেই আনন্দ বস্তু পোৱা যায়, তালৈ যায়, ইয়াকো আমি আশ্চৰ্য্য নো বোলে। তেওঁ-বিলাকে আপোন তিবোতাৰ বোবা ৰূপ আৰু হৃৎক্ৰিয়া কথা দেখি গুনি অসীম বেজাৰ পায় ; তাতে হিয়াৰ মাৰুৰ পৰা নিজ দেশ আৰু তাৰ বীতি নীতিক সাও দি বলিয়া মান্দ্ৰতৰ দৰে সেইবিলাক পাপৰ ঠাইলৈ লব মাৰে।

আমাৰ ডেকা ল'ৰাবিলাক আপোনাৰ জ্ঞান আৰু শিক্ষাৰ

বিপৰীতে যে কুকাম কৰে, তাৰ এটা কাৰণ আমি দেখিলোঁ। মানুহে যেতিয়া যেনে আবশ্যক বুঝে, তেতিয়া তেনে কপেই চলে, সুতৰাং যুবা বঙ্গালীবিলাকে নীতি জনা মানুহৰ যি কৰ্ত্তব্য, তাক জানিব নোৱাৰাত থাকি অনীতি কৰে। ইয়াৰ কোনো প্ৰতিকাৰ নাই নে? বঙ্গাল দেশৰ মানুহবিলাকে ইয়াৰ সজ্জ উপায় কৰিব নোৱাৰে নে? ইয়াৰ উত্তৰ অতি টিলা; আমাৰ তিবোতাবিলাকক বিজ্ঞা শিকালেই ইয়াৰ প্ৰতীকাৰ হ'ব। কেৱল লিখা পঢ়া বিজ্ঞাই বিজ্ঞা ন হয়। কিন্তু যিবিলাক গুণ বিজ্ঞাৰ দ্বাৰা তিবোতাই সভ্য মানুহৰ মন আকৰ্ষণ কৰিব পাৰে, সেই আটাই বিজ্ঞা শিকাব লাগে। এই কাম যিমান টান বুলি ভবা যায়, আমাৰ বিবেচনাত সি তাৰ আধামানো টান ন হয়। আমাৰ মানুহবিলাকৰ মন কুসংস্কাৰেৰে আবৃত হোৱা হেতু, এই কামত অনেক বিঘিনি আছে, হয়; কিন্তু যেতিয়া কলিকতাৰ চাৰি ভাগৰ তিনি ভাগ বাবু লোকে আমাৰ দেশৰ যথার্থ মতবিলাক অৱহেলা কৰি দেখা দেখিকৈ ইংৰাজী “হোটেলত” ভাত আৰু মদ খাব পাৰে, তেতিয়া আমাৰ দেশৰ তিবোতাবিলাকক পুনৰ জনম দিয়া স্বৰূপ উত্তম কৰ্ম কৰিবলৈ তেওঁবিলাকে কিয় ভয় কৰে, তাৰ কাৰণ আমি নে জানোঁ।

তিবোতাবিলাকক বিজ্ঞা শিকাই যুবা বঙ্গালীবিলাকৰ সজ্জিনী হবৰ উপযুক্ত কৰা, যি পুৰণি আবৰণীএ তিবোতাবিলাকক বাহিৰৰ পৰা ঢাকি থৈছে, তাক গুচাই পেলোৱা, আৰু সিহঁতক সিহঁতৰ পুৰুষ কুটুমবিলাকে সৈতে মুকলি মূৰে কথা বাৰ্তা কৰ দিয়া; এয়ে হলেই বঙ্গাল দেশ আন আন সভ্য দেশৰ মাজত গণ্য হ'ব; আৰু এতিয়া যিবিলাক পাপে আমাক মলিন কৰিছে, সেইবিলাক আপোনা আপুনি দূৰ হ'ব।

স্ত্রী-শিক্ষা ।

১৬ বছৰ। নম্বৰ ৫। মেই, ১৮৬১

অনেকে কয়, যে আমাৰ তিবোতাবিলাক অনেক কালৰে পৰা বন্ধ অবস্থাত থকা হেতু এতিয়া একেবাৰেই মুক্তাবস্থা পালে, তাৰ পৰা ভাল হোৱা থাকোক অনেক হৃৎপৰে হ'ব; কিন্তু আমি এনে কথাৰ ভাল বুজিব নোৱাৰোঁ। ভাপৰ ভাতাত আৰু ধূয়াৰ গাড়ীৰ পৰা যি অসীম উপকাৰ হয় তাৰে সৈতে তুলনা কৰিলে, তাইতৰ খালি ফাটি যি অলপ অনিষ্ট হ'ব পাৰে সি অতি ক্ষুদ্ৰ। কিজানি ধূয়াৰ গাড়ী চলাওঁতে তাৰ যন্ত্ৰ ভাগিব, নাইবা তাৰ চক “বেইলৰ” বান্ধ হৈ পৰিব, এই ভয়ত ভাপৰ গাড়ী চলাব নিদিয়াটো যুক্তত নে? কেতিয়াও নহয়। কোনো অনিষ্টটো এনে উপকাৰতকৈ ডাঙৰ হ'ব নোৱাৰে। বিশেষ অধিক লাভৰ নিমিত্তে অলপ হানি হলে, সি হানি নহয়। কিন্তু কি হ'ব? তিবোতাবিলাকক মুক্তাবস্থা দিয়াৰ গুণ আমাৰ দেশী সকলে বুজিব নোৱাৰে। তথাপি আমি কওঁ, যে আমাৰ কথাৰ দৰে আচৰণ কৰিলে এতিয়া বুৰা বজালীএ যিবিলাক বিজ্ঞাধাৰীৰ পূজা কৰিছে, সিহঁততকৈ আমি ভাল তিবোতা পাব পাৰিমহঁক।”

আমাৰ দেশী সকলে ওপৰত লিখা কথা পঢ়ি, তাক বেয়া বুজিব নে পায়; আৰু অনেকে ভাত মান্তিও হ'ব। এই কাৰণ তেওঁ-বিলাকক জনাওঁ; যে যেতিয়ালৈকে তিবোতাবিলাকক বিজ্ঞা শিক্ষাই মুক্তাবস্থা দিয়া নে যায়, তেতিয়ালৈকে দেশৰ মজল হ'বৰ সম্ভাবনা নাই। এতিয়া ভাল মানুহৰ তিবোতা আনৰ আগত ওলোৱা থাকোক, গিৰিয়েক আহিবৰ গম পালে “ভাঙ্গবিয়া আহিছে বুজি” পাছ হাত মান ওবনি লৈ, বাঘৰ ভয়ত গৰ পলোৱাদি চুকত সোমাইগৈ। ভাঙ্গবীয়া জনাইও তিবোতাক মৰম কৰিলে বা ভাল

মুখে কথা কলে তিবোতাই আশই পাব বুলি ঘৈণীয়েকৰ কাললৈ কপালৰ গাঁঠী থোপা কৰিহে চায়, আৰু অনেকে গালি পাৰিহে ঘৈণীয়েকক মাতে ; আন কি ? অলপ দোষতে ঘৈণীয়েকক (ছিঃ ছিঃ কি ঘিণৰ কথা !) পাৰে মানে মাৰে । আৰু যদি কোনোবাই ঘৈণীএকক অলপ মৰম কৰে আৰু ঘৈণীয়েকেও পৈয়েকে সৈতে মুকলি মুখে কথা বার্তা কয় আৰু হাঁহে, মাতে ; তেন্তে তাক “তিবোতা সেকয়া” আৰু ঘৈণীয়েকক নিলাজী বুলি আনে উপহাস কৰে : এইবোৰ কথা যে অতি গৰিহিত, ইয়াক কবৰ কাম নাই ; আৰু যেতিয়ালৈকে দেশাচাৰৰ দাস হৈ, মানুহে এই ৰূপে আচৰণ কৰে, তেতিয়ালৈকে দেশৰ মঙ্গল হবৰ আগন্তুক নাই । তিবোতাৰ প্ৰতি যেনে আচৰণ কৰিব লাগে, তাকে হিন্দু শাস্ত্ৰত ভাল ৰূপে লিখিছে ; তথাপি যিবোৰ মানুহে শাস্ত্ৰৰ শৰণ দি অষ্টমীত মাছ নে খায়, সেইবোৰ মানুহেই সেই শাস্ত্ৰৰ কথা দলিয়াই পেলাই তিবোতাৰ প্ৰতি অনুচিত ব্যৱহাৰ কৰে, ইহে অতি আচৰিত । অতএব হে আমাৰ ‘দেশী সকল ! তোমালোকে তোমালোকৰ তিবোতাৰ অস্থিতে যি কুসংস্কাৰ আছে, তাক এৰি পেলাই, সিহঁতক জ্ঞান বিজ্ঞা শিকাই উত্তম সজী জ্ঞান কৰা ; কাৰণ সিহঁত তোমালোকৰ শৰীলৰ একাল আৰু উত্তম বহু ।’

এই সময়তে আৰু এটা কথা মনত পৰি বৰ বেজাৰ লাগিছে ; সেয়ে এই, যে বিয়াৰ পূৰ্বে আমাৰ দেশৰ মতা তিবোতাই পৰম্পৰ দেখা শুনাটো ছুইবো ছুইতো মন মিলে নে নিমিলে, তাক বুজিবলৈ নে পায় । জীয়াই থকা যায় মানে যাবে সৈতে পৰম বহু ভাবে থাকিব লাগিব, ভেৰ্তৰ নো ৰূপ গুণ কেনে, তাক নে জানি যে বহুতা কৰা যায়, ইয়াতকৈ অনুধৱ কথা আন কি আছে ? এই কাৰণেই আমাৰ দেশত অনেক মতা তিবোতাৰ অমিল অশ্লীলি হৈ, বৰ অনুধৱ হয় । আৰু যেতিয়ালৈকে এই নিয়ম চলি থাকে, তেতিয়ালৈকে আমাৰ গৃহ সুখ হবৰ আগন্তুক নাই ।

হ. ড.

গৰগাওঁ নগৰৰ কথা ।

১৬ বছৰ । নম্বৰ ৬ । জুন ১৮৮১ ।

এই অসম দেশৰ আদি পুৰাতন মহা নগৰ যি গৰগাওঁ, সেয়ে বহু কালৰে পৰা উচ্চত্ব হৈ আছে ; আৰু তাত কাৰেজ নামে পাঁচ মহলাৰ এটা ওখ অট্টালিকাও আছে, তাৰ তুল্য পকি ঘৰ এই দেশত আৰু নাই । সেই কাৰেজ সজ্জাৰ ভালেমান শ বছৰ হ'ল, তথাপি তাৰ এখনি ইটাও আঙিলৈকে খহি পৰা নাই । এনে ধৰ্ম্মী যে আঙিলৈকে অৰণ্যৰ মাখত থাকি মলিন হৈ আছে, আৰু তাক আও-তাওঁতা যে কোনো নাই, অকল সেয়েহে হুখৰ কথা । সম্প্ৰতি জিলা শিৱসাগৰৰ বিজ্ঞবৰ শ্ৰীযুত মুনশী কেফায়উল্লা স্কমতাপন্ন সদৰামানে সেই মনোৰঞ্জন ঘৰত সাধাৰণ ৰূপে মানুহৰ সভা হ'ব পৰাকৈ পৰিস্কাৰ কৰাই, গত জেঠ মাহৰ প্ৰথম দিবসত ওপৰ মহলাত নেগেৰা আদি বাদ্য, তাৰ নামৰ মহলাত গান আৰু তাৰ তলৰ মহলাত ভোজনৰ ঠাই নিৰূপণ কৰি অতি সমাৰোহে অপূৰ্ব ৰূপে সভা সম্পাদন কৰিলে । সভাস্থ মৰামৰা সত্ৰৰ শ্ৰীযুত অধিকাৰী গোসাঁই আৰু ডেকা গোসাঁই আদি দৰ্শক প্ৰায় ৪০০।৫০০ লোকৰ কম নাছিল । এই জিন্ন উদ্ধাৰ আৰু আনন্দসূচক ব্যাপাৰ সকলোৰে সম্ভোষজনক হৈছিল । এতিয়া সেই ঘৰত অনায়াসে সভা সম্পাদন হ'ব পাৰে, ইয়াত কোনো সংশয় নাই ।

হে পাঠক সকল, আপোনা সকলৰ বিবেচনাৰ কৰ্তব্য যে তেলিয়াৰ মূৰত তেল দিয়াতকৈ কুপহুয়াৰ মূৰত তেল দিয়াহে প্ৰশংসাৰ কথা । যেতিয়া বহু দিনিয়া বহু হৈ থকা বাটটী মুকলি হ'ল, তেতিয়া নে দেখাবিলাকেও আহি বহুত বজা সকলৰ সদকৌণ্ডি আৰু যন্ত্ৰৰ প্ৰতি মনৰোপ কৰাই আনন্দৰ কথা ।

যথার্থ বক্তা ।

কানী এবাবৰ কথা ।

১৬ বছৰ । নম্বৰ ৬ । জুন, ১৮৬১ ।

আফু আজিৰলৈ নিষেধ হোয়াৰে পৰা অসম দেশৰ মাজত অনেক লোকে কানী খাবলৈ এৰিছে বুলি আমি অনেকৰ পৰা শুনিছোঁ । তাৰ নিষেধ হোয়াতেই যদি এনে ফল ওলাবলৈ ধৰিছে, তেনে অসম দেশী লোকৰ নিমিত্তে আশাও হ'ব পাৰিব ; কিয়নো কানীৰ কাৰণেই দেশ নষ্ট আৰু উচ্ছন্ন হৈ গৈছে । মানুহবিলাক অলপ দিনহে মাথোন জীয়াই থাকে, কাৰণ কানী খোৱা হেতুকেই শৰীৰ নিৰ্বলী আৰু তাৰ জীৱৰ বসবো হানি হোয়াত সকলো বিধ ৰোগে শীঘ্ৰে ধৰেহি, আৰু পাচে ঔষধৰ দ্বাৰায়ো একো ফল ন ধৰে, আৰু স্বস্থ হ'বলৈকো অতি কঠিন । এই কাৰণে মাউৰ আৰু গ্ৰহণী আদি টান ৰোগত অসম দেশী লোক অতি শীঘ্ৰে মৰি মৰি যোয়াত দীৰ্ঘ আয়ুৰ্বো হৈ থাকিব নোয়াৰে । আৰু কানীয়া লোকৰ সম্ভানবোৰো আন লোকৰ সম্ভানৰ নিচিনা শকত আৰু ভাল নহৈ, ডাঙ্গৰ হলে কানীলৈহে মন দিয়ে ।

তাত বাখে কানীয়া লোকৰ গুণ ক্ৰমেৰে বেয়া হৈহে যায় ; জ্ঞান গুচে, যতে ততে সদাই কলমটিয়াই থাকে, আৰু এলেছিয়াও হয় ; আৰু কানি পাবলৈ টান হলে, মানুহক কাঁকি দি চুৰ আদি কৰি সকলোবিধ অত্যাচাৰ কৰে, কিয়নো তাক নেপালে থাকিব নোয়াৰে । ইয়াৰ বাহিৰেও কানীৰ লগত কিমান ধন খৰচ কৰি অকাৰণে পানাত পেলোয়া হৈছে ! হায় ! হায় ! এই অসম দেশত বছৰি বছৰি কত লাখ টকা এই সহজৰ দ্বাৰায়ো পেলোয়া হৈছে, তাক মানুহে জনা হলে, কেনে বিস্ময় মানিলেহেঁতেন ! প্ৰতি গাঁৱে তাৰে

সৈতে এটা এটা ভাল স্কুল পাতি ল'ৰা চোয়ালি আটাইবোৰকে ভালকৈ শিখাই জ্ঞান দিব পাৰিলেহেঁতেন।

আৰু যি মানুহ এতিয়া দৰিদ্ৰ, যাৰ গৰু তাকৰ, ঘৰো বেয়া, আৰু জাৰ কাললৈ য়েয়ে ভাল কাপৰ কিনিবও নোয়াৰে, সেই মানুহে কানী খাবলৈ এৰি তাৰ খৰচ খনি সাচি থোয়া হলে, তাৰ কেনে উন্নতি হ'লহেঁতেন!

কিন্তু মানুহবিলাকে তাক খাবলৈ এতিয়া অলপ অলপকৈ এৰিছে বুলি শুনি বৰ আনন্দিত হৈছে; কিয়নো সম্প্ৰতি অসম দেশৰ ঘোৰ বাতিৰ শেষ ওচৰ হোয়াত অলপমান অকণোদয় যেন দেখিছে।

যিবিলাক ভদ্ৰ লোকে এই দেশৰ উন্নতিলৈ চিন্তা অপেক্ষা কৰিছে, সিবিলাকে অতি হিত কৰম কৰিবলৈ শুভ কাল আহিল। এতিয়া কোনো ভাল লোক ওলাই লোকবিলাকক বৰকৈ উদগাই, অনেকক সেই কানীৰূপ সমুদ্ৰৰ পৰা বক্ষা কৰিলে, সেই জনৰ নাম দেশৰ বিবৰণত চিৰস্মৰণীয় হ'ব; আৰু তেওঁ জীয়াই থকা কালত দেশৰ মানুহবিলাক যে আগতকৈও ভাল হৈ গ'ল, এই কথা তেওঁ আপোন মৰণ কালত জানিব পাৰিব।

যুৱ' ভদ্ৰ লোক সকল গোট খাই কানীৰ বিক্ৰমে সন্তা পাতি কিমান লোকক সেই কুসহজৰ পৰা একয়াৰ পাবে, তালৈ পুৰুষাৰ্থ বাখি, আমাক তাৰ বুঝ দিয়া হ'লে আমি বহুবি বহুবি আমাৰ সমাচাৰ পত্ৰত প্ৰকাশ কৰাত সিও অতি আনন্দৰ কথা হ'লহেঁতেন।

কিন্তু মানুহে যে নিশ্চয়কৈ কানী এৰিব পাবে, ইয়াকে দুকা গতি প্ৰয়োজন। মানুহে কানী এনেই এৰিলে যে অনেক দিনলৈকো বৰ দুখ পাব, ইয়াকে মই বুজিছো; কিন্তু সেই দুখ কেৱল ১৫ দিন মানলৈহে থাকে। তথাপি তাৰ আৰু উপায় আছে; অৰ্থাৎ তাক এৰিবলৈ অনেক ঔষধ আছে।

মানুহে জনা অনেক বিধাল ঔষধ আছে, কিন্তু সেইবোৰৰ নাম

ময় প্ৰকাশ কৰিব নো খোজোঁ ; কিয়নো কোনো-অজ্ঞানী মানুহে
কি জানি তাক সবহকৈ খাই মৰিব। কিন্তু একো ছুখ নি দিয়া
এনে এটা ঔষধো আছে, তাক সাহাব লোক থকা সকলো জিলাতে
পোয়া যায় ; সেই বস্তুৰ নাম কফি, আৰু সাহাব লোকে তাক
চাহৰ দৰে উতলাই খাই। সেই ৰূপে কানীয়া মানুহেও কানী এৰি,
পূৰ্বে কানী খোৱা সময়তে যদি কফি ভাজি গুৰি খুন্দি পানীত
উতলাই তাৰ বস খাই, তেন্তে কানীৰ ৰাগি আৰু তাৰ দুখো গুচিব।
এই ৰূপে এমাহ মানলৈ খাই থাকিলে, পাছে সেই কফিকো সমূলি
এৰিব পাৰিব।

কানী এৰিবলৈ আৰু এবিধ ভাল শাক আছে বুলি আমি পূৰ্বৰ
কমিশ্বনৰ শ্ৰীযুত জেফ্ৰি সাহাবৰ দ্বাৰায় শুনিছোঁ ; সেই শাকৰ
নাম বন জালুক। সেই মানুহবোৰ সাহাবে শ্ৰীযুত ডক্টৰ চিমণ্ড
সাহাবলৈ এই ৰূপে লিখি জনাইছে, বোলে, কামৰূপৰ অনেক মানুহে
কানী এৰিবৰ নিমিত্তে সেই বন জালুক সবহকৈ গোটাই সাঁচি থৈছে।
মানুহৰ হিতলৈ চাই এই উত্তম কথা অকনোদয় পত্ৰত ছাপি দিছোঁ।
সেই বন জালুকক কেনেকৈ খাব লাগে, আমি তাৰ বুঝ নেপাওঁ ;
কিন্তু অনেক মানুহে সেই ঔষধৰ গুণ জানে, আৰু তাক পগাই
খাব পায়।

হে পাঠক সকল, এতিয়া তোমালোকেও হিন্দুলোকৰ কোনো
পৰিয়াল বা বজু বা মিতিৰ কুটুম, বা চুবুৰিয়াও যদি সেই দূৰ সহজত
আছে, তেন্তে সিবিলাকক এই সকলো কথা জনাই উন্নতিৰ পথলৈ
আনিবৰ নিমিত্তে পৰিশ্ৰম কৰাইক ; তাতে তোমালোকৰ কৰ্মৰ
দ্বাৰায় অনেকৰ অনেক বিধ লাভ হ'ব।

সভ্য হ'বলৈ নিবেদন ।

১৬ বছৰ । নম্বৰ ৮ । আগষ্ট, ১৮৬১ ।

শ্রীযুত অকণোদয় সম্পাদক মহাশয়েষু,

সমুচিত সন্মান পূৰ্বক নিবেদনং । সম্পাদক মহাশয়, আমি দেশৰ লোকবিলাকৰ অৱস্থাৰ বিষয়ে অলপমান বচনা কৰি প্ৰাৰ্থিত হ'লোঁ, যেন আপুনি অনুগ্ৰহ কৰি অকণোদয় পত্ৰৰ এচুৰুচু ছাপি দি চিৰ বাধিত কৰিব ।

হায় হায় ! আমাৰ অসম দেশৰ লোকবিলাক কেতিয়াকৈ নো সভ্য হ'ব ? সভ্য হ'বৰ আশা থাকিব পাৰে নে ? আজি প্ৰায় ৩০ বছৰমান কম্পানী বাহাদুৰ এই দেশৰ অধিকাৰ হৈ যিমান উপকাৰ কৰিছে, কিন্তু অসম দেশৰ মানুহ সেই উপকাৰৰ কল ভোগ কৰিবলৈ চেষ্টা ন কৰি, তাক কেৱল অপকাৰ হেন জ্ঞান কৰি তাৰ পৰা মুকুড় হ'বলৈহে সৰা সৰ্ব্বদায় যতন কৰে । দেখাটোঁন গবৰ্ণমেণ্টে ইমান খৰচ কৰি লোকৰ উপকাৰ হ'বৰ নিমিত্তে ঠায়ে ঠায়ে স্কুল খাপন কৰিছে ; কিন্তু আমাৰ মানুহে তাক উপকাৰ জ্ঞান কৰোঁক চাবি, কেৱল অপকাৰহে বোধ কৰিছে । আমাৰ দেশৰ মানুহে লবাই ইংৰাজি পঢ়িলে জাত যায় বুলি ভয়ত স্কুলত পঢ়িবলৈ নি দিয়ে ; কিয়নো ভেঁওবিলাকৰ মানত মানুহৰ জাত চুলিতহে থাকে, চুলি কাটিলেই জাত নে থাকে ; আৰু ধৰ্ম কাপৰত থাকে ; এই কাৰণে যদি আমাৰ দেশৰ মানুহে চুৰিয়া নি পিন্ধি, ঠেলা ইত্যাদি পিন্ধে, তেনে হলে ধৰ্ম নষ্ট পায়, হায় হায়, কেনে ঘেৰ । মানুহৰ জাতি ধৰ্ম চুলি আৰু কাপৰত হে থাকে । অসম দেশৰ মানুহে জাত নেথাকে বুলি লবাক বিজ্ঞা নিশিকাই ; কিন্তু

যেতিয়া সিৰস্তাদাৰ আৰু পেন্ধাৰ সকলত ধৰি, কাছাৰিত ৪।৫ টকাতে মহৰি সোমাই, তেতিয়া বা জাতটো কত থয়? সেই সময়তহে চুলিলৈ যায় হবলা। এনেকৈ হলে খ্ৰীষ্টীয়ান, বা অশ্ব জাতি মানুহক ছুলেও গা ধোএ, কিন্তু কাছাৰিত বৰ সাহাব জনাত হলে দোষ নাই; তেওঁ বজা হোয়া দেখি, সেই নিমিত্তে তেওঁৰ ছুয়া পাত অৰ্থাৎ ভাত খোয়া মেজ ছুই ঘৰত আহি জলপান খালেও দোষ নাই। চিঃ চিঃ! এই দেশী মানুহ নো কেনে, যে ছুটকা কপলৈকে লোকৰ ভৰিত পৰে, কিন্তু হেজাৰ টকা পাবলৈকো চেপ্টা ন কৰে। চোয়াচোন, একে লগৰ বজাল দেশত কিমান উন্নতি হৈছে! “ইয়াং বজাল” অৰ্থাৎ ডেকা বজালৌবিলাক বৰ সভ্য ও সুশিক্ষিত, তেওঁবিলাকে এই “চুপৰষ্ট্ৰিঅন” অৰ্থাৎ মিছা ভ্ৰান্তিৰ পৰা কেতিয়াবাই মুক্ত হল। হে পৰম ঈশ্বৰ আমাৰ এই দুখিত অসম দেশক এই দুখিত অবস্থাৰ পৰা কেতিয়া মুক্ত কৰিব? অসম দেশত গণক, বায়ুণ, মজলতী এই সকলেই অনেক প্ৰকাৰে উন্নতিৰ পথ বাধা কৰিছে; কিয়নো তেওঁবিলাকে “গ্ৰহৰ দোষ, বুবা ডাঙ্গৰিয়াৰ দোষ,” এই বুলিয়েই মিছা মিছিকৈ কাকি দি খাই। সেই সকল গুচিলেই তেও অলপ ভাল হোৱাৰ আগন্তুক থাকে। তেওঁবিলাকে লৰাই ইংৰাজি পঢ়িলে বাপেক মাকৰ পিণ্ড নিদিএ বুলি কয়; কিন্তু বিবিলাকে যি ছুটী এটা পিণ্ড দিবলৈ বৰ আশা কৰি থক, সেই লৰাৰ বা কি গতি হয়, আৰু বাপেক মাকৰ নো কেনেকৈ পিণ্ড দিয়ে, তাক কানোয়াৰ কৌৰ্ডন পৰ্হা সকলেই জানিছে। তেও ইমানতো কইহে, বোলে, ইংৰাজি পঢ়িলেই জাত যায়; কি মিছা ভ্ৰান্তি একা? ইংৰাজি পঢ়িলে বা কিমান জ্ঞানী হই, তাক পৰ্হা সকলেহে জানে; তেওঁবিলাকে বুবা ডাঙ্গৰিয়া, জলখাই ডাঙ্গৰিয়া, শণিৰ দোষ, মজলৰ দোষ, তুলশি গছ, সালেগ্ৰাম আৰু ভূত পিসাঁচ, এই সকল পাপক নে মানে। কিন্তু অতি উৎকৃষ্ট ধৰ্ম্মক অবলম্বন কৰে; লোকৰ দুখত উপকাৰ কৰি, যেত মাখনৰ-

লিলা সম্বৰণ কৰে। কিন্তু বিদ্যাহীন সকলে এই ধৰ্ম আশ্রয় লব নোৱাৰি, প্ৰায় চোৰ, ডকাইত, কাঁকি, আৰু ঠগবাজ হয়; তেনে হলে তাৰ কি ধৰ্ম থাকিল? কিন্তু আজি কালি সকলো গৈ চুলিতহে মাত্ৰ জাতটো আছে, তাক য়েয়ে কাটে তাৰ জাত যায়। আহ, বিদ্যাৰ কি গুণ! বিদ্যাৰ গুণ যদি এই দেশত অলপ বিস্তাৰিত হবলৈ পায়, তেনে হলে ময় ঠিক কৰি কব পাৰোঁ, ঘোৰাৰ নেজৰ নিচিনা চুলিত জাত বান্ধি ন থব, আৰু তাৰ গুণেৰেই অন্তৰ্য্যোব মিছা ভ্ৰান্তিৰ পৰা উদ্ধাৰ হৈ সভ্য পৰম ঈশ্বৰক ভক্তি কৰি কেৱল স্বৰ্গেৰে কাল নিয়াব পাৰিব। এতেকে, হে অসম দেশৰ যুৱা সমূহ সকল, তোমালোকে বিত্তা স্বৰূপ বন্ধুৰ অলপ ভাগ পাইছা; সেই নিমিত্তে তোমালোকক হাত যোৰকৈ জনাওঁ, যেন তোমালোকে এই বিদ্যাৰ গুণকে প্ৰকাশ কৰি আৰু অন্ত সকলকো তালৈ পথ দেখুৱাইক; তোমালোকে এনে ন কৰিলে, আগৰ বুঢ়া সকলৰ পৰা এই জন্মত কেতিয়াও ভৰসা কৰিব নোৱাৰি। ইয়াকে নিবেদন কৰোঁ।

শিৱসাগৰ স্কুল,
৫ আগষ্ট ১৮৯১। }

নিভাস্ত অশ্বগৃহিত
এজন স্কুলৰ ছাত্ৰ।

নত্ৰতাই জ্ঞানৰ ফল ।

১৬ বছৰ । নম্বৰ ২ । চেপ্তেম্বৰ, ১৮৬১ ।

কোনো এক সময়ত এটা ডেকা গঁফাল মাহুহে এজনী অতি জ্ঞানী বুৰাক আলি বাটত লগ পালে ; তাত ডেকাই অতি অহঙ্কাৰে আপোনাৰ মূৰ থিয়কৈ বাটত ফুৰি আছিলে, কিন্তু সেই বৃদ্ধ জনাই হলে মূৰ দৌৱাই ফুৰি গৈছিল । তেতিয়া ডেকাটে সেই বুৰাৰ আগত এই কথা ক'লে, বোলে, হেৰা আতা, তুমি কি কাৰণে আপোনাৰ মূৰ তলকৈ ফুৰিছা ? তেতিয়া বুৰাই মূৰ দাঙ্গি তাক এই উত্তৰ দি বুলিলে, হে ডেকা, তুমি বাটৰ কাষৰত থকা বেঁহু ধান দেখিছা নে ? তাতে ডেকাটে সমিধান দি ক'লে, হয়, আতা, দেখিছোঁ । বুৰাই শুধিলে, তেন্তে তুমি সেই বেঁহু ধানবোৰৰ কোনো কোনোৰ থোক দাঙ্গ খায় থকা, আৰু কোনো কোনোবোৰ থোকক তললৈ মূৰ দৌৱাই থকা দেখিছা, ন হয় নে ? বাক, তাৰ যি কাৰণ, তাক কও শুনা ; যিবোৰ থোকত গোট নাই পতানহে, সেইবোৰ থিয়ৈ থাকে, কিন্তু যিবোৰত গোট আছে, সেইবোৰ থোকেই তললৈ মূৰ দৌৱাই থাকে । ইয়াকে কৈ সেই বুৰা মাহুহ জনাই ডেকাক চালাম দি বিদায় লৈ গুচি গ'ল । তাতে সেই ডেকাও সেই কথাত অতিশয় লাজ পায় গুচি গল । এয়ে ঠিক কথা, আৰু ইয়াত এটা উত্তম উপমাও আছে । দেখা, যি জনৰ অধিক জ্ঞান আছে, সেই মাহুহেই নত্ৰ । যি মাহুহৰ ঘৰত বিস্তৰ সোণ থাকে, সি আপোনালৈ কাঁহৰ বা পিডলৰ অলঙ্কাৰ গহাঁই, তাৰ ওপৰত বাঙ্গ পাডা লগাই সোভা ন কৰাব ; যি নদীৰ পানী দ, সেই পানী নিসৰৰ ৰূপে ধীৰে ধীৰে বৈ যায় ; কিন্তু যাব পানী তৰাজ, সেই নদীতহে তৰ্জ্জন গৰ্জ্জনৰ কোলাহল শুনি । পৃথিবীৰ মাকত আটাইতোকৈ

যত যত প্ৰধান প্ৰধান দেশ আছে, সেই সেই দেশবিলাকৰ বজাই প্ৰায় একো অহঙ্কাৰ নে দেখাই ; কিন্তু যি যি বজাবিলাকৰ বাজা সৰু, অৰ্থাৎ যিবিলাক কেৱল নামেৰেহে বজা, এনে বজা সকল বেতিয়া যেতিয়া ফুৰিবলৈ ওলাই যায়, তেতিয়া সিবিলাকে আপোনাৰ পাছত লা লক্ষৰ, সেনা সেনাপতি লয়, আৰু আগতো কালী ভেঁৰি আদি অনেক বাজেৰে বাজ কৰে, আৰু আপুনি হাঁতিত উঠি, গা ঘেলাই ঘেলাই ময় পৃথিৱী খনৰে বজা হেন জ্ঞান কৰি, প্ৰজাবিলাকৰ আগত আপোনাকে কোনো এক মহা দেৱতা যেন প্ৰখ্যাত কৰে। সেতিয়া কোনো ছথিয়া মাজুহৰ লবাই গোটা চাৰেক পয়চা পায়, তেতিয়া সি তাত অতিশয় ৰজ কৰি তাৰ লগৰ আন আন লবাব আগত সেই কথা কৈ বৰ হায় পাতে; কিন্তু বাৰ লাখ লাখ টকা থাকে, সি কেতিয়াবা হেজাৰ টকা পালেও অলপ হেনহে জ্ঞান কৰে। যেনেকৈ কোনো এটা বৰ পিপাত একলহ মান পানী ভৰাই তাক জোকবাত, সি তাকৰিয়া পানীৰ কাৰণে খলকনি খায় বৰকৈ শব্দ কৰে, কিন্তু তাক পানীৰে নিশ্চেইকৈ ভৰাই জোকাবিলে, সি একো শব্দ নকৰিব; কিয়নো খলকনিৰ শব্দ হবলৈ তাৰ ভিতৰত ঠায়েই নাই। এই ৰূপে সকলো কথা হৈছে; যি মাজুহ ডাঙ্গৰ, আৰু জ্ঞানবন্ত, বাৰ নিশ্চেই উত্তম মন থাকে, সি আপোনাক বৰ বোলাই লু ফুৰে, আৰু একো গৰু অহঙ্কাৰো ন কৰে; কিন্তু যি মাজুহ একো নহৈও আপোনাৰ মাজ আপুনি যদি বিচাৰি ফুৰে, সি ভুলহে কৰে; কিয়নো তাৰ নিচিনা অজ্ঞানীএ যদি কেতিয়াবা তাক সেৱা সত্কাৰ কৰেও, তেও জ্ঞানী লোকে তাক অকল হেলা কৰি বুলিব, অস, সি বৰ গৰুজ মাজুহ। সি আপোনাক কোনো এক মহত লোক হেন ভাবে, গজা চৌপৰ দৰে, সি আপোনাকে আপুনি ডাঙ্গৰটো কৰে। আমি তাৰ সৰু কেনেকৈ লম? এই ৰূপে জ্ঞানী আৰু ভৱ লোকৰ মাজত এনে বিধ লোক কেৱল হেলাৰ পাত্ৰহে হয়; ভাল মাজুহে তাক কেতিয়াও সমাদৰ নকৰে।

আৰু বিবেচনা কৰি চালে, কাৰণ ওলাই ; দেখা, যি মানুহে আপোনাকে জ্ঞানী বুলি বথানে আৰু সেই ৰূপ হৈছে। বুলি আপোনাক মানেও, সি আৰু অধিক জ্ঞানলৈ কাৰ্য্যৰ ন কৰে ; ময় আটাই জ্ঞানকে পালোঁ হেন ভাবি, এলাহতে থাকে । তাত বাৰে সি আপুনি কেনে ডাঙৰ মানুহ, আৰু কেনে জ্ঞানী হৈছে, আৰু লোকৰ পৰা সি কেনে সেৱা সত্কাৰ পাবৰ যোগ্য, এই ৰূপে আপোনাৰ কথাৰ আপোনা আপুনি ভাবি চিন্তি থাকিয়েই তাৰ আয়ুৰ কাল নিওয়াত, নকৈ জ্ঞান আৰ্জিবলৈ তাৰ কালেও নো জোৰে । জ্ঞানৰ হলে সীমাও নায় ; জ্ঞান অধিক পালেও, আৰু অসংখ্য জ্ঞান পাবলৈ আছে, এই কথা সকলোএ ভাবিবৰ উচিত । নিউটন নামেৰে এজন ইংৰাজীৰ বৰ জ্ঞানবন্ত চাহাব আছিল । তেওঁৰ সদ গুণ আৰু জ্ঞানৰ নিমিত্তে তেওঁৰ নাম গোটেই জগততে প্ৰখ্যাত হৈছে ; তথাপি তেওঁ আপোনাৰ বৃদ্ধ কালত এই কথা কৈছিল, বোলে, জ্ঞান ৰূপ মহা সাগৰৰ তিৰতহে ফুৰি ময় তাৰ পৰা কিছু সৰু সৰু শিল বিচাৰি পায় সাঁচিলো ; কিন্তু জ্ঞান ৰূপ অপাৰ সমুদ্ৰৰ স্ৰোতৰ ঢৌ মোৰ আগত বৈয়ে আছে ।

পাঠক সমূহে ইয়াকে বিবেচনা কৰি দেখোক, নত্ৰতাই জ্ঞানৰ ফল ন হয় নে ? এয়ে স্বৰূপ কথা ; ইয়াক কেৰে মুই কৰিব নোৱাৰে । বিলাতৰ জ্ঞানবন্ত লোকৰ মাকত ই নিশ্চই প্ৰমানীক হয় ।

“তয়ো মাৰি দিবি”।

১৬ বছৰ। নম্বৰ ২। চেপ্তেম্বৰ, ১৮৬১।

ময় এদিন বাটত ফুৰিবলৈ যাওঁতে ছটা সৰু লৰাৰ দল লাগি ইটে সিটক মৰা মৰি কৰা দেখিলোঁ, সিহঁতৰ বয়স আঠ দহ বছৰ মান হ'ব। সেই ছটা লৰাৰ মাঝৰে এটা বৰ সৰুত আৰু বৰিও আছিল, কিন্তু আনটোৰ শৰীল কিবা নৰিয়াৰ কাৰণে ক্ষীণ আৰু নিৰ্বলীও। এই হেতুকে সৰুতটে ক্ষীণটোক অনেক মাৰিলে। পাছে সি লগৰীয়াৰ হাতৰ কোৰ কিল খায় কান্দি কান্দি বাপেক মাকৰ আগলৈ ল'ব গৈ আপোনাৰ যি যি হৈছিল, সেই আটাইকে সিহঁতৰ আগত আৰুও কান্দি কান্দি কবলৈ ধৰিলে। আৰু সেই কথা কওঁতে আপোনাৰ দোষ নিশ্চয়ে লুকাই, সিটৰ জগবহে বৰকৈ দেখায় কলে, বোলে, আমি ছয়ো বাটত ঘিলা খেলি উমলি আহিলোঁ; তাতে ময় তাতকৈ ঘনে ঘনে জিকি থাকোঁ দেখি, কটা, উইহে ঘনে পতি জিকি থাক, এই বুলি আহি সি মোৰ গালত চৰ মাৰি দিলে, তাতে বোপাইৰ আগত কৈ দিওঁগৈ বোলাত, সি আৰুও ধৰি মোক এই দৰে পাৰে মানে মাৰিলে। পাছে বাপেক মাকে লৰাৰ মুখৰ পৰা এই ৰূপ কথা শুনি, একো বিচাৰ পৰ ন কৰি, বৰ খজ্জেৰে পুৰ হৈ, আপোনাৰ পুত্ৰকত কলে, বোলে, সি যে তোকে মাৰিলে, তয় নো তাক নে মাৰিলি কিয়? আজিৰ পৰা তয়ো মাৰি দিবি; যি জহ জগব লাগে, তাৰ উত্তৰ ময় দিম।

হে পাঠক সকল, বিশেষকৈ, হে পিতৃ মাতৃ সকল, তোমালোকৰ নিমিত্তেই এই কথাটি লিখা হৈছে। দেখা, লৰাৰ কথা শুনিয়াই যে বাপেক মাকে এনে অহুচিহ্ন কুসাহলৈ ল'বাক বুদ্ধি দি আপ

বৰ্হাই দিয়ে, ই নো কেনে ক'থা ! পিতৃ মাতৃৰ মুখৰ পৰা এনে ক'থা শুনিলে সেই ল'ৰা আপুনি বেয়া হ'বলৈ কি বাধা থাকিল ? এনে ল'ৰা যে আগলৈ ছুট হৈ নে যাব, ইয়াত একো সংশয় নাই । পাঠক সকলে এই ক'থা পহি এনেকুয়া ক'থাত আপোনাৰ ল'ৰা-চোৱালিক কেনে বুদ্ধি দিয়া উচিত, তাক আপোন আপোন মনে দাঙি পাৰি চাওক । সেই ল'ৰাৰ মাক বাপেক ধৰ্মী লোক হোৱা হলে, সিবিলাকে আপোনাৰ সন্তানক সেই ৰূপ কুসাহলৈ বুদ্ধি দিলেহেঁতেন নে ? কেতিয়াও ন হয় । ধৰ্মী লোক হোৱা হ'লে, ল'ৰাই এনে ক'থাত আগলৈ কি ৰূপ সহণিয় হ'ব পাৰিব, আৰু অপকাৰৰ শলনি অপকাৰ নিচিন্তি, আপোনাক ছুখ দিয়াবোৰৰে কেনেকৈ উপকাৰ চিন্তিব পাৰিব, সেই ৰূপ ক'থাৰেহে ল'ৰাক শিকনি দিলেহেঁতেন । আৰু ধৰ্মী হোৱা হলে, ল'ৰাৰ মুখৰ ক'থা শুনিয়াই ক্ৰোধেৰে তাৰ সিদ্ধান্ত নিদি, সেই ক'থা সঁচা কি মিছা, আগেয়ে তাৰ ঠিক প্ৰমাণ বিচাৰিহে ল'ৰাক উত্তৰ দিলেহেঁতেন । কিন্তু এইদৰে নকৰি অবিবেচনা ৰূপে “তয়ো মাৰি দিবি”, এনেকৈহে কলে । পাছে ল'ৰাই তেনে ক'থা শুনি, লোকলৈ তাৰ মনত কেনে হিংসা ৰূপ অগ্নি জ্বলি, তাক ছুখ দিয়াটোকো ছুখ দিবলৈ আপোনাৰ মনত কুআলচ চিন্তিবলৈ ধৰিছিল । কিন্তু যি পিতৃ মাতৃয়ে আপোনাৰ সন্তানক এইৰূপ অমুচিত শিকনি দিয়ে, সিবিলাকে আপোনাৰ সন্তান ডাঙৰ হলে, তেনেকুৱা শিকনি দিয়াৰ বিষম ফল ভোগ ন কৰিব বুলি কোনে ভাবিব পাৰে ? নিশ্চয়ে এনে ল'ৰাই আগলৈ অতি ভিত্তি গুলেৰে তাৰ পিতৃ মাতৃৰ হৃদয় বিদাৰিব ; ইয়াত একো সংশয় নাই ।

এতেকে, হে পিতৃ মাতৃ সকল, তোমালোকে আপোন আপোন সন্তি সন্তানক সিবিলাকৰ সৰু কালত যি ৰূপ শিক্ষা দিছা, তালৈ সাৱধান হোৱা । কিয়নো তোমালোকে ল'ৰা চোৱালিক সৰুতে যেনেকৈ শিকোৱা, সিবিলাকে তেনেকৈ শিকিয়েই ডাঙৰ হ'ব ।

এই কাৰণে ঈশ্বৰৰ ভয়েৰে আপোন আপোন সম্ভাৱক ধৰ্ম্ম ৰূপ
শিকনি দিয়া ; তেনে কৰিলে, ভোমালোকে বৃদ্ধ কালত সিহিলাকৰ
পৰা সম্ভাৱ পাৰা, আৰু সম্ভানেও ভোমালোকৰ পৰা তেনে সজ
শিকনি পোয়াত ভোমালোকক উত্তম ৰূপে সমাদৰ কৰিব।

ন. ল. ফ.

শ্ৰীযুত ব্ৰাণ্ডন চাহাবৰ পত্ৰ ।

হুয়ৰ্ক নগৰ, জুলাই ৪ তাৰিখ, ১৮৬১ ।

১৬ বছৰ । নম্বৰ ১০ । অক্টোবৰ, ১৮৬১ ।

শ্ৰীনিধি লিৰাই আৰু কলিৰৰ আদি কবি আমাৰ সকলো শ্ৰীষ্টীয়ান ভায় ভনীবিলা কলৈ পাছৰি ব্ৰাণ্ডন চাহাব আৰু মেম চাহাবেও হেজাৰ হেজাৰ চেলাম দিছে ।

হে আমাৰ প্ৰিয় সকল, তোমোলাকৰ পত্ৰ সকল পাই আমাৰ বৰ আনন্দ লাগিছে ; শ্ৰীযুত হোয়াইটিং চাহাবে মোৰ হাতত দিলত, ময় ঘৰলৈ আনি সেইবোৰ পহি মেম চাহাবকো শুনালত আমাৰ ছয়োৰো চকুৰ লো ওলাবলৈ ধৰিলে ; কিয়নো আমি বহু দিনৰ পৰা তোমোলাকৰ একো চিঠি পোয়া নাই, আৰু তোমোলাকে আমাৰ পৰা এখন চিঠি মাথোন পালা, তাক শুনি আমি বৰ বিস্ময় মানিছোঁ । কেতিয়াবা ময় আৰু মেম চাহাবেও লিখিছোঁ বুলি ভাবোঁ, কি জানি বাটত ডাকে নিওঁতে কোনোবাই এৰিলে । তথাপি এতিয়া লিখি তোমোলাকলৈ আমাৰ যি প্ৰেম চেনেহ সদাই থাকি আছে, তাক জনাম ।

হে আমাৰ প্ৰিয় সকল, আমি তোমোলাকৰ কথা শুনি বৰ আনন্দ পাইছোঁ, কিয়নো তাৰ দ্বাৰায় আমি জানিছোঁ তোমোলাক এতিয়ালৈকে ধৰ্মমত ধৰি হৈ আচাইক, আৰু তোমোলাকৰ মাজৰ প্ৰায় কোনো শিষ্য উভতি ন গল ; কিন্তু প্ৰভু যীচু খ্ৰীষ্টৰ অনুগ্ৰহত থাকি স্বৰগৰ পবিত্ৰ পথত চলি আছে ; আৰু পাছে সেই পৰম ধানত আমি সকলো এ আনন্দেৰে দেখা দেখি হবলৈ পাম ; তাতে আমাৰ আনন্দ পূৰ হ'ব ।

আক তোমোলাকে যি কথা আমাৰ উদ্ভতি বাবৰ অৰ্থে লিখিলে, তাক পৰি আমি বাবলৈ বৰ ইচ্ছা কৰিছোঁ। আমি আপোনাৰ পো জীবিলাকৰ লগত, অৰ্থাৎ তোমোলাকে সৈতে মৈদামত পৰি প্ৰভুৰ দিনলৈকে একে লগে, একে মাটিতে যেন থাকিম, আমাৰ এই অভি বাঞ্ছা। কিন্তু বাব পাৰিম নে নোয়াৰিম, তাক আমি কব নোয়াবোঁ, ঈশ্বৰেহে জানে। দুই তিনি বছৰলৈকে আমাৰ এনে আশা আছিল, কিন্তু এতিয়া প্ৰায় আশা গুছিল। তিনি বছৰ মান ময় বৰ নৰিয়া হৈ প্ৰায় একো কাম কৰিব নোয়াবিছিলোঁ। পাছে ক্ৰমে ক্ৰমে কিছু শক্তি পায় অলপ অলপ কাম কৰিব ধৰিলোঁ। তাতে এই ভূয়ৰ্ক নগৰত প্ৰচাৰ কৰা এখন সমাচাৰ পত্ৰ (যাক আমেৰিকান বাপ্টিষ্ট বোলে,) তাক লিখা চাহাব নৰিয়া পৰাত তেওঁৰ বিষয় লবলৈ মোক মাতিলে। তেতিয়া ময় সেই কাম লৈ এতিয়ালৈকে তাকে কৰি আছোঁ। সেই সমাচাৰৰ লগত যি মিশ্চনেৰি সমাজ আছে, সিবিলাকৰো মিশ্চনেৰিবিলাক ঠায়ে ঠায়ে আছে; কোনো মান দেশত আছে, কোনো যাপান দেশত, কিন্তু প্ৰায় আফ্ৰিকা লোকৰ কাৰণে সেই মিশ্চনেৰি সমাজ যুগুত কৰা হৈছে। কিয়নো এতিয়ালৈকে এই আমেৰিকা দেশত আফ্ৰিকা লোকক বন্দি কৰি বৰ হুখ দিয়ে। দক্ষিণৰ লোকে বন্দি কিনি অশীমা হুখ দি তাৰ দ্বাৰায় চহকি হৈ যায়। সিবিলাকৰ সহায় হৈ আমি এই মহা পাপ দেখায় সিবিলাকক একত্ৰাবলৈ শিকাই থাকোঁ। আক আমাৰ কেতবিলাক আফ্ৰিকা কলা মিশ্চনেৰি লোকো আছে। এই কামত থাকি ময় ক্ৰমে তাত বৰ উচাহি হৈছোঁ; তথাপি দুই তিনি বেলি আমাৰ সমাজত কৈছিলোঁ, বোলোঁ, মোক এৰি দিয়া, তাতে ময় আগৰ কাম কৰিবলৈ অসমলৈ যাওঁ। কিন্তু সমাজৰ লোকে তাত মন নি দিলে। আক এতিয়া ক্ৰিমিষ্টন কৰম অৰ্থাৎ আফ্ৰিকা লোকৰ উপকাৰ কৰি থাকিবলৈ অভি প্ৰয়োজন। এতেকে ময় কি কৰিম? দুই কালে হুটা

মনে ধৰি টানিছে, কলৈকো যাবলৈ শক্তি নাই। আৰু এতিয়া এই দেশত ঈশ্বৰৰ শাও পৰিছে বুলি জানিছো : কিয়নো বন্দি বেচা কিনা লোকে আমাৰ ওপৰত অধিকাৰ হবলৈ এতিয়া বণ পাতিছে। আমাৰ প্ৰেচিদেশ্ত বজা আৰু তেওঁৰ ৰাজ নগৰৰ অহিতে ১০০০০০ মান বণুয়া আনিছে; আমাৰ বজা অতি ধৰমী হৈ বহু বেলি সহি থাকিলে; তুখন তিনি খন নগৰ কোঁঠ সিহঁতে যুদ্ধ কৰি ল'লে। এতিয়া প্ৰেচিদেশ্ত লিঙ্কন চাহাবে আৰু সহিবলৈ যোগ্য যেন নে ভাবি বণুয়া মাতি গোটালে। প্ৰায় ২০০০০০ মানুহ আমাৰ ফালে ওলাল। কেতবোৰ সক সক যুদ্ধ হ'ল, ৫।১০।২০, এইমান মানুহ ঠায়ে ঠায়ে যুদ্ধত পৰিল। বৰ যুদ্ধ বেগাই হব, কি জানি আজি কাইলৈ, বা পশু'ইলৈ বাৰ্তা পাম। আৰু সিহঁতৰ চাৰিও ফালে প্ৰেচিদেশ্ত চাহাবে বন্ধ কৰি সিহঁতৰ জাহাজ ওলাব, বা সোমাব নোয়াৰাটক ৰাখিছে; তাতে কাৰো সৈতে বেচা কিনা কৰিব নোয়াৰে।

হে আমাৰ প্ৰিয়বিলাক, আমাৰ আৰু বহু কথা কবলৈ আছে, কিন্তু চিঠি প্ৰায়ে পূৰ হল। আজি অৰ্থাৎ জুলাই ৫ তাৰিখত খ্ৰীষ্টত দেন্‌কৰ্ণ চাহাব আৰু মেম চাহাব আহি আমাৰে সৈতে বহু অসমীয়া কথা কোৱা কুই কৰিলে। হোয়াইটিং মেম চাহাবক নে দেখিলোঁ, চাহাবকহে দেখিলোঁ। আৰু ভলমান চাহাবকো দেখিলোঁ, তেওঁৰ গা ভাল হোৱা নাই। উত্ততি যাব নোয়াৰিব হবলা। স্তৰ্দাৰ্চ চাহাব আৰু মেম চাহাবক বহুদিনৰ পৰা দেখা নাই। যোৰ আপোন পিতৃ আৰু ভায় ভনীকো ছবছৰ মানৰ পৰা নে দেখিলোঁ। এই বছৰৰ ভিতৰত উইলি বাবাই মন পালটাই খ্ৰীষ্টত আশ্ৰয় লৈ বুৰ পালে। লিঙ্কী বাবাই আমাৰ ওচৰত থাকি ইন্‌ল্ড চোৱালীবোৰক পৰাইছে। শেষত কি ক'ম? ডোমোলাক যেন ধৰমত থিব হৈ থাক, আৰু ধৰম যেন ডোমোলাকৰ শুকবমৰ দাবায় বাৰ্হি যায়, আৰু এই সংসাৰত আমাৰ সকলোৰে দিন ওৰ পৰিলে, ডোমোলাকে

আমিও একে ঠাইতে নিবাস যেন পাম, আৰু প্ৰভু য়ীচু ঐষ্টৰ
চৰণত অনন্ত কাললৈকে পৰি স্তুতি গীত যেন গাম, এয়ে আমাৰ
সদায় প্ৰাৰ্থনা।

তোমোলাকৰ প্ৰিয় মিতিৰ

ঐ ব্ৰাণন চাহাব

আৰু ঐমতী মেম চাহাব

নগঞা দ্ৰোহী লোকৰ চৰিত্ৰ বৰ্ণন ।

১৬ বছৰ । নম্বৰ ১১ । নৱেম্বৰ, ১৮৬১ ।

আমি যোৱা মাহত নগাঁৱৰ দ্ৰোহী লোকৰ অৰ্থে যি বাৰ্তা শুনিলোঁ, সেই কথা আমাৰ অকণোদয় পাঠক সকলোএ শুনিব পাই ; এই হেতুকে তাৰ বিশেষ সম্বাদ ইয়াত চাপিবলৈ বৰ প্ৰয়োজন নাই ; অকল সেই দ্ৰোহীবোৰৰ চৰিত্ৰ কিছুমান পাঠক সমূহৰ সন্তোষৰ নিমিত্তে বৰ্ণনা কৰিব খোজোঁ ।

দেখা, কোনো এক বজাই আন বজাৰে সৈতে যুদ্ধ কৰিব খোজে, তেতিয়া তেওঁ অনেক বিবেচনা কৰি আপোনাৰ বাজ মেলৰ পাত্ৰ মন্ত্ৰী সকলোএ সৈতে নানা ৰূপ আলচ কৰে ; অৰ্থাত তেওঁ যি জনৰ লগত যুদ্ধলৈ ইচ্ছা কৰিছে, সেই জনৰ সৈন্ত আৰু তেওঁৰ পৰাক্ৰমৰ বিৰোধে আগ বাহিৰলৈ আপোনাৰ সমৰ্থ আছে কি নাই, এই কথা প্ৰথমে বিবেচনা কৰি চাই । আৰু যদি শত্ৰু বজাৰ বিৰোধে আগ বাহিৰলৈ আপোনাৰ সমৰ্থ আছে বুলি নিশ্চয়ে জানে, তেতিয়াহে সেই কৰমলৈ উত্তোগ হয় । আৰু তাত বাৰেও নানা ৰূপে ৰণৰ সামগ্ৰী চাৰিও ফালৰ পৰা গোটাই উত্তম উত্তম সেনা সেনাপতী-বিলাককো সেই মহা কৰমৰ নিমিত্তে নিয়োজন কৰে । এই ৰূপে যেতিয়া সকলোকে খিৰ কৰা হয়, তেতিয়াহে শত্ৰু বজাৰ অহিতে উঠি যায় । কিন্তু আমাৰ দেশৰ নগঞা লোকে হলে, গোটেই জম্বুদ্বীপৰ অধিকাৰ যিবিলাক, আৰু বলে বীৰ্য্যে জ্ঞানে বুদ্ধিয়েও যি সকল লোক পৃথিবীৰ আটাই জাতি লোকতকৈ বৰ্হী, এনে মহা পৰাক্ৰমী অজয় লোকৰ বিৰোধে বিনা অস্ত্ৰে সন্ত্ৰে, বিনা সেনাপতীৰেই জোহ পাতি যুদ্ধলৈ ওলাই । এইবিলাক লোককে জানীৰ মাৰুত গণিব লগিৱা

হয়! কিয়নো সিহঁতে অকল ভলুকা বাঁহৰ টাকোন; আৰু চৰাই
পহু কঁৰিওয়া কাঁৰকাঁই আৰু চুঁটিয়া ধেণু আৰু টোঁনত জাতি বাঁহৰ
কাঁৰ আৰু কিজানি কোনো কোনোৰ হাতত হুই এপাট বৰহা আৰু
জাঠিও, বা হুখন এখন কপি বা আঁকুৰি দাও থাকিব পাই। এনে-
বোৰ অস্ত্ৰেবেই ইংৰাজীৰ হিলৈ আৰু বৰ টোপৰ সন্মুখে যুদ্ধলৈ সাহ
কৰে। এইবোৰ নো অগ্ৰমান সাহিয়াল মানুহ নে। এনেবোৰেই
মহৰ সিজত কঁকীলা দাঁৰ মৰা মানুহ। এই নগঞা মানুহবোৰক
যদি গবৰ্ণমেণ্টে আপোনাৰ সৈন্তবিলাকৰ মাঝত সেনা সেনাপতীকৈ
নিযোজন কৰি লোৱা হলে, তেন্তে কচিয়াৰ যুদ্ধত কোন মুহূৰ্ত্তে
কচিয়াৰ সৈন্ত দলক পৰাজয় কৰি চেবাস্তপলৰ মহা কোঠা লোকক
ইংৰাজীৰ অধীন কৰি দিলোহেঁতেন।

আমাৰ মানুহে উপকথাতে যেনেকৈ কয়, বোলে “মোপীয়া চটকে
পৰ্বত লই তুলি, ঢোল যেন কনি পাৰে চুজাৰ বাহুলী”, তেনেকৈ
এই উপকথাই সেই নগঞা জোহীবোৰত কেনে সুন্দৰ ৰূপে খাটিছে।
এইবোৰ মানুহৰ এনে কৰমৰ দ্বাৰায় বৃদ্ধিছো, সিহঁতৰ মাঝত কোনো
কোনো প্ৰধান প্ৰধান মন্ত্ৰী ওলাব পাই; আৰু কিজানি সেই
মন্ত্ৰীবোৰৰ কোনোএ সিহঁতৰ আগত এই ৰূপে কব পাট, “তোমো-
লাকে ইংৰাজীৰ হিলৈ বৰ টোপলৈ কিয় ভয় কৰিছাওঁক? ময়
বৰুৱাৰ বাণেৰে ইংৰাজীৰ হিলৈ বৰ টোপ আটাইবোৰকে কলা কৰি
পেলায়; আৰু বৰ টোপৰ গুলিবোৰকো ময় কোঁচ পাতি লয়;
তোমোলাকে ভয় ন কৰি সিহঁতৰ বিৰুদ্ধে উঠ। আৰু আন
কোনোটে কি জানি বুলিছিলে, অ, এই নগাঁও জিলাত নো কেইটা
ইংৰাজী আছে? যি কেইটা আছে, সিহঁতক আমি ভলুকা বাঁহৰ
টাকোনেবেই গুৰি কৰিম। বলাইক ভয় ন কৰিবা; ময়েই সেই
কেইটাক মাৰি পেলায়। তোমোলাকে অকল খাজানা পাৰ্ড
জুৰিবলৈ মাখোন ওলোৱা; আৰু ইংৰাজীৰ হিলৈ, বাৰ বৰ টোপ
আদি যি যি আছে, সেইবোৰকো ময় হাতকৈ লৈ, তাৰে সৈতেই

পাছেকৈ আমাৰ বিবোধে বিবোধ আহিব, সেইবোৰক বণ কৰি খেদাম।” এই ৰূপে সিহঁতৰ মাথৰ পৰা মন্ত্ৰীবোৰ ওলাই, লোক-বিলাকক ইংৰাজীৰ বিবোধে জোহ পাতিবলৈ উদগাব পাই। এই কাৰণেই নগয়া লোকে সাহ পাই ইংৰাজীৰ অহিতে উঠিল। কিন্তু হায়, হায়। সেইবোৰৰ কৰমৰ শেষ কি হ’ব, সেই কথা বুঝাওঁতা স্তুমন্ত্ৰী লোক কোনো নাইকিছিল হবলা। এই কাৰণে নগাঁৱৰ জুহি লোকে পানীৰ তলৰ কাঁইট দেখিব নোয়াৰি, তাত ভৰি দিলতে এতিয়া ফুটি মৰিছে, লোকলৈ বুলি জুল পাতি সিহঁত আপুনিয়েই তাত পৰিল। এনেবোৰকহে কুসাহিয়াল মানুহ বুলি জ্ঞানী লোকে কয়। আগৈ সিহঁতৰ যি যি মন্ত্ৰীবোৰ ওপৰে লিখাৰ দৰে লোকবিলাকক সাহ দেখাই ইংৰাজীৰ বিবোধে উদগালে; এতিয়া সিহঁতে ইংৰাজীৰ বৰ টোপৰ সন্মুখে থিয় হৈ তাৰ গুলিবোৰক আপোনাৰ কোঁচ পাতি লোয়া দূৰে থাওক, এক নলিয়া হিলৈৰ আগতে থমকিব নোয়াৰি পৰ্বতে হাবিয়ে পলাই ফুৰিছে। এতিয়া তেনে সাহসক মন্ত্ৰীবোৰৰ এটাকো চকুৰে দেখিবলৈ নাইকিয়া হল। কুসাহিয়াল লোকৰ দশা এই। চোয়া! এতিয়া সিহঁতৰ এই সাহিয়ালবোৰৰ কেতবোৰ ফাটক ঘৰত পৰি, কেনে ৰূপে কেঁকাৰ লাগিছে। আক সিহঁতৰ লৰা চোয়ালী, আক তীবোতাবোৰৰ বা কি গতি হৈছে। হাই হাই! তাৰ কথা কি কম! আমাৰ অকণোদয়ৰ পাঠক সকলে আপোনা আপুনি এই কথা, আক এনে লোকবোৰৰ দশাকো অলপ বিবেচনা কৰি চালেই বুঝিব পাৰিব।

জ্ঞানী অজ্ঞানীৰ চৰিত্ৰ বৰ্ণনা ।

১৬ বছৰ । নম্বৰ ১১ । নবেম্বৰ ১৮৬১ ।

জ্ঞানীৰ অজ্ঞান মুৰ্খ শত্ৰু সদা হয়,
মুৰ্খৰ এই মন্দ ভাব জানিবা নিশ্চয় ।
চিকাৰী কুকুৰ দেখি বাটৰ কুকুৰ,
ভয় কৰে, ভুঁকী মৰে থাকি বহু দূৰ ।
কম্পি মৰে, দেৱ পাৰে, নাহেতো নিকট,
চিকাৰীৰ মহিমা দেখি কৰে ছটকট ।
বিষ্টাৰ মক্ষিকা যদি গালত পৰয়,
অণুটি নহয় কভু সকলে জানয় ।
মসায় জম্প দিয়ে বক্তৰ লোভতে,
মল্লুয়াৰ সতৰ্ক গুণে মাৰ খাই মৰে ।
পণ্ডিতৰ গুণ যেন আতৰৰ আণ,
ৰূপাৰ ভিতৰৰ পৰা ক্ৰমে কৰে দান ।
বাজীকৰে ঢোল বজায়, শব্দ মাত্ৰ হয়,
ঢোলৰ ভিতৰে দেখা কিছুমাত্ৰ নায় ।
মুখে বোলে নাথ ২, হাতে জঁপে মালা,
বেল খৰি ঠগি খায়, ঘটে ছলা ২ ।
মুৰ্খৰ মুখত মাত্ৰ আছে কটকটী,
কোনো ঠাইত ঠেলা পালে ভাগে মটমটী ।
যদি মুৰ্খে পণ্ডিতকো কৰে পৰাজয়,
মানিককো শিলে খুন্দি কৰে চূৰ্ণময় ।

বসন্ত পক্ষিৰ যেন সুমধুৰ বানি,
 কাকৰ কাকা শব্দে হয় অধোগামী।
 তথাপি নেযায় মান কাকৰ শব্দতে,
 গুণিৰ গুণৰ কথা সৰ্ব্ব লোকে জানে।
 গুণি নানা বঙ্গ কৰে, কাব্য শাস্ত্র পঢ়ি,
 মুখে বঙ্গ কৰি মৰে কিলো কিলৌ কৰি।
 হেন জানি বালক বিছাত দিয়া মন,
 সভা মধ্যে তেতিয়াহে হ'ব এক জন।
 জ্ঞান জানি জ্ঞানবন্ত ধনী হয় দানী
 ইয়াক ন হলে আমি মুখ বুলি জানি।

শ্ৰীযুত মুনশী কেকান্ন ২ জি

কমতাপন্ন সদস্যমীন।

কাচাৰ আৰু অসম দেশত ছাহ ওলোআৰ কথা ।

১৬ বছৰ । নম্বৰ ১২ । ডিচেম্বৰ, ১৮৬১ ।

কাচাৰ প্ৰদেশত পাঁচ বছৰ মানৰ আগৈয়ে কেৱল আৰ ছাহিহে আছিল ; আৰু পৰ্বতীয়া লোকত বাৰে আন কোনো ঋতুত সেই দেশত নাইকিছিল । কিন্তু তাত ছাহ আৰ্যিবৰে পৰা এতিয়া সেই দেশ নিচেই বেলেগ হৈছে । সেই দেশলৈ ৮০ জন মান চাহাব লোক আহি সিবিলাকে এতিয়া ভালমান ছাহ বাৰি পাতিছে । দেশৰ মাৰুৰ ওখ ওখ ভূমি চাই সেই চাহাব সকলে ছাহ খেতি কৰিছে, আৰু বজালী মানুহবিলাকো আহি সিবিলাকৰ ওচৰতে ৰপীত মাটি লৈ, সিহঁতে তাত বৰ উত্তম ধানৰ খেতিও কৰিছে । পাঁচ বছৰৰ পূৰ্বে গবৰ্ণমেণ্টে সেই প্ৰদেশৰ পৰা অকল ৫০,০০০ টকা খাজনা পাইছিল ; কিন্তু এতিয়া তাত ২০০,০০০ লাখ টকা খাজনা ওলাই । ইয়াৰ আগৈয়ে তাত প্ৰায়ে আলি পহুলি নাইকিছিল, কিন্তু এতিয়া চাহাব লোকৰ দ্বাৰাই অনেক আলি বাট কৰা হৈছে । ছাহৰ কামত বছৰি বছৰি ৭০০,০০০ মান টকা খৰচ কৰা যায় । এই ৰূপে হলে আৰু পাঁচ বছৰ মানৰ পাছে সেই প্ৰদেশ এতিয়াতকৈ সকলো কথাতে কেনে বেলেগ হয়, আৰু তাৰ মাৰুত কিমান অধিক ৰূপে ধন উপায় হয়, ইয়াক লোকবিলাকে বিবেচনা কৰি চাওক । এই অসম দেশতো ছাহেই এক অতি ভাল কৰ্ম হৈছে, আৰু দেশী লোকলৈকো ই বৰ উপকাৰৰ কৰ্ম হই । কিয়নো এই দেশৰ ভিতৰত অলপতে অধিক ছাহ ওলাব ; আৰু সেই কৰ্মৰ নিমিত্তে

যিমান ধন খবছ কৰা যাই, দেশী লোকলৈ সিমানে উপকাৰহে হব ; আৰু ভেতিয়া আটাই লোকৰ হাততে ধন পৰিব। দুখীয়া লোকৰ নিমিত্তে কামো অধিক হব। কিন্তু বিশেষকৈ এই যি দেশ দুই পৰ্ব্বতৰ মাঝৰ এন্ধাৰত প্ৰায়ে আছে, আৰু পূৰ্বে জ্ঞানী দেশে সৈতে কোনো বেৰহাৰ আৰু সমন্ধো নেৰাখিছিল, এতিয়াৰ পৰা সেই ৰূপ আৰু হৈ নেথাকিব। ইয়ালৈ জাহাজবিলাক সদাই অহা যোআ কৰি থাকিব ; আৰু ভাটী দেশবিলাকৰ জ্ঞানো কিছু বেগেৰে সোমাই থাকিব।

পূৰ্বে হলে জগতৰ আটাই দেশী লোকে মহা চিন অৰ্থাৎ খেহ দেশৰ পৰাহে ছাহ কিনি কিনি নিছিল ; আৰু তাৰ নিমিত্তেই অশীমা ধন সেই দেশলৈ নি নি থাকিছিল ; কিন্তু আৰু অলপ কালৰ পাছে এই কাললৈহে আহিব। আৰু কোনো ৰূপে অসমীয়া লোকে ছাহ অধিক আৰু সাক্ষা হোআৰ পাছত যদি আফিম কাণী এবি, তাৰ সলনি ছাহ খাবলৈ ধৰে, ভেতিয়া এই দেশী লোকলৈ বৰ আশা হব। কিয়নো ছাহ হলে, কাণীৰ নিচিনা বিষম আৰু মানুহৰ প্ৰাণ নাসক বস্তু ন হই। 'তাক খালে মানুহৰ একো বিষম ন কৰে, তাৰ বাগী নাই, আৰু কোনো মানুহৰ শৰিলৰ বা মনৰে একো হানি ন কৰে, ছাহ ভামোলৰ সমানো সৰুত ন হই।